KOHÁN Ferenc

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA
Budapest, III. Fő tér 1. (Zichy-kastély)

TŰZFALAK
KOHÁN FERENC KIÁLLÍTÁSA

Megnyitja: 2001. május 22-én 18 órakor
SZÜTS MIKLÓS festőművész

Megtekinthető: 2000. május 22-től június 10-ig, hétfő kivételével 14-18 óra között.

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

FŐVÁROSI KÉPZŐMŰVÉSZETI ALAP

KOHÁN FERENC
KIÁLLÍTÁSA

És ennek az örök rejtelemnek, ennek az örök mozgásnak és ezer változatnak a zseniális festője, világhírű mestere *Mendlik* Oszkár. Minden vonása, minden színfoltja más és más, két egyenlő alkotása még nem fordult elő, pedig a képein nincs más, mint az alsó kétharmadban víz, a felső harmadon a horizont és mégis mindegyik képe egy pillanat a minden pillanatban más és más tenger időtlen életéből. Nagy eszmei gyönyör ezt a művészetet így együtt látni, amelyről a világon kialakult vélemény él: Mendlik Oszkár tenger képei, a tenger tudományának felmagasztosult művészete.

*

Poll Hugó pasztelljeiből egy élet munkásságát átfogó gyüjtemény kerül a közönség elé. Poll Hugó művészetét két dolog jellemzi: a tárgy megválasztása s a kifejezés eszközének biztos kezelése. Amint a zenei hangok keményebb, vagy lágyabb alkalmazása megváltoztatja a dallam színét és jellegét, a művészi kifejezés anyaga, az olajfesték, a kréta, a szén, a grafit, a vízfesték, a tempera, vagy a pasztellkréta, avagy a metszetek sokfélesége, vagy talán a plasztikai anyagok alkalmazása más és más jelleget ad annak a jelenségnek, amely a művészt megszólaltatja. Romboló vihart is lehet pasztellben ábrázolni s habkönnyű selymek, bársonyos érzések is megelevenedhetnek az olajfestés technikájában, de ideális ez a harmonia, amelyben a tárgy és annak megszólaltatása együtt vannak. *Poll* Hugónál csaknem hiánytalanul cseng ez a harmonia.

GLATTER GYULA: Női arckép. Eisner Gyula tulajdona

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

Tájlátásában csak azok keltenek kifejezési vágyat, amelyekben a szín és hangulat költői jellege a lirát érintik s így tájképei szonettek, madrigalok, derűs epigrammák és soha sem harsognak drámát. Éppen így választja meg zsáner tárgyait is, amelyek elbeszélések, kis novellák, anekdóták, mind a forró, meleg napsugár ölelésében. Ezekhez a tárgyakhoz az ő művészi anyaga, a pasztell egyenesen kivántató, ezek-

rasztok hangsúlyozását mellőzni szerető festő alkotásaival néha labilisnak tetszik.

Az aranyéremmel kitüntetett férfiarckép a biztos kezü, markáns rajzu Glattert mutatja be, ki széles felfogásban kezelt képén mindent nyujt, amit a »ma« divatja a portréfestőinktől megkíván. Itt van az a fundamentum, melyre Glatter nem egy gránitból összehordott *sasfészket* épített fel, de válogatott drágakövekből egy *tündérpalotát rakott össze*, melynek romantikus szépsége hozzá, az álmok lovagjához közelebb állott, mint a harcokban edzett, a harcot kivánó lovagok

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Atyám és öcsém

br. Kohner Adolf gyüjteményéből — Az Ernst Muzeum kiállitásáról

mentalítása, kik egyformán dekorált hősei a művészet küzdelmeinek.

Glatter művészete egy későn elrobbant planeta ragyogása tán, ki a XIV—XV. Lajosok korában élte a maga romantikáját abban a fejedelmi várban, melynek alapját a »*ma*« rakta le, de erre az alapra a *barok*, a *rokokó* romantikája hordta össze azt a sok-sok drágakövet, melyben a Fejedelem a »*kis Glatter*« élte meg nem alkuvó életét s szórta pazar kézzel kincseit közénk, kik hangtalan megilletődéssel nézünk föl arra a tündér palotára, melyet a palota gazdája oly korán üresen hagyott.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos.

II.

MENDLIK OSZKÁR ÉS POLL HUGÓ

Két teremre való gyüjteménnyel szerepel *Mendlik* Oszkár, Hollandiában élő festőművészünk. Két terem, csupa tenger festmény. Tenger! Ez a szó a mi földi életünk egyik olyan mistikuma, amely előttünk van, látjuk, tapintjuk, észleljük életének, mozgásának tüneteit, de mégsem foghatjuk át lényét. Tudósok megmérik hosszát, szélességét, mélységét, búvárok átkutatják bensejét, a tudósok mindent tudnak róla s nekünk mégis sejtelmes, rejtelmes, mérhetetlen. Ha sima, nem értjük, mi az az erő, amely most pihen, ha hullámzik, értelmetlenül állunk a mérhetetlen erő megnyilatkozása előtt. Látjuk tornyosulni, tarajosodni, örvényleni, fehér habokra összemorzsolódni a vizrengeteget, halljuk félelmes zúgásának, csattogásának hangját, látjuk néha üvegridegségű, néha folyékony fémszerű, néha forró lávaszerű vagy fagyos, jégszerű anyagát, elcsodálkozunk, ha zöld, ha fekete, ha kék színben játszik ez a rettenetes nagy viztömeg s még tudósok is vagyunk, ha ilyesmiket meg tudunk különböztetni, pedig ez még csak morzsája annak a változat végtelennek, amit a tenger nyújt.

tragédia után teljes nagyságban bontakozik ki előttünk a »kis Gattler« zseniálitása, mely minden esztendő tárlatain meghozta számunkra azt a meglepetést, melyet vártunk mi művészek, de vártak a tárlatlátogatók egyaránt.

Rendre, a falakon fölvonulnak a »kis Glatter« fényesebbnél fenyesebb »tárlati névjegyei«, melyekre boldogan emlékezünk vissza s azok a képei, melyek a hagyatéki kiállításon nem szerepelnek, emlékezetünkben élnek annyi évek után is.

Glatter Gyulát nem lehet, de nem is szabad összehasonlítani egyetlen magyar, nagy portré festővel sem. Társtalanul állott, a maga útját járta, világított, utat mutatott azon az úton, melyen fölfelé ívelő pályája vezette őt a világnagyságok pantheonja felé, melybe ő is beérkezett előbb mint ő gondolta s fényesebb »*adjusztirunggal*« mint hitte ő maga.

Vérbeli művész volt, nem alkudott meg soha a konvenciók követelte »portrésablonokkal«, nem hódolt be a divatos áramlatok nagyhangú »bombasztjainak«, nem vette le a lábáról a sokat kereső piktorok *ősbetegsége;* a konvencionális piktura semmitmondó *vásári üressége.* Glatterben a *poetát* nem tudta lebirni a *finánc,* pedig ha az utóbbi vezeti csak néha-néha is az ecsetjét, bizonyára ma is közöttünk van. Nála *egy-egy portré,* a lélek s embertanulmány együttesén át, egy leszűrt izlésű, briliáns színskálán mozgó idealizált *etherikus képpé nemesült,* hol minden a »Lart-pour Lart« elvén fölmagasztosulva vált alkotása egységességévé, legyen az szín, vonal, vagy folttömeg, melynek a művészeti ideál szabja meg a meg nem másítható örök törvényeit.

Mesterien komponál; »*Az ember*« közvetlensége nála, szinte az ellesett egyéni karakter egy-egy pillanatra sürített összkarakter megrögzítése csupán, hol élet van az élettelennek látszó rapériákban csak úgy, mint az életet kimondottan kifejező fej, kéz vagy a testmozgást kifejező megjelenítésben.

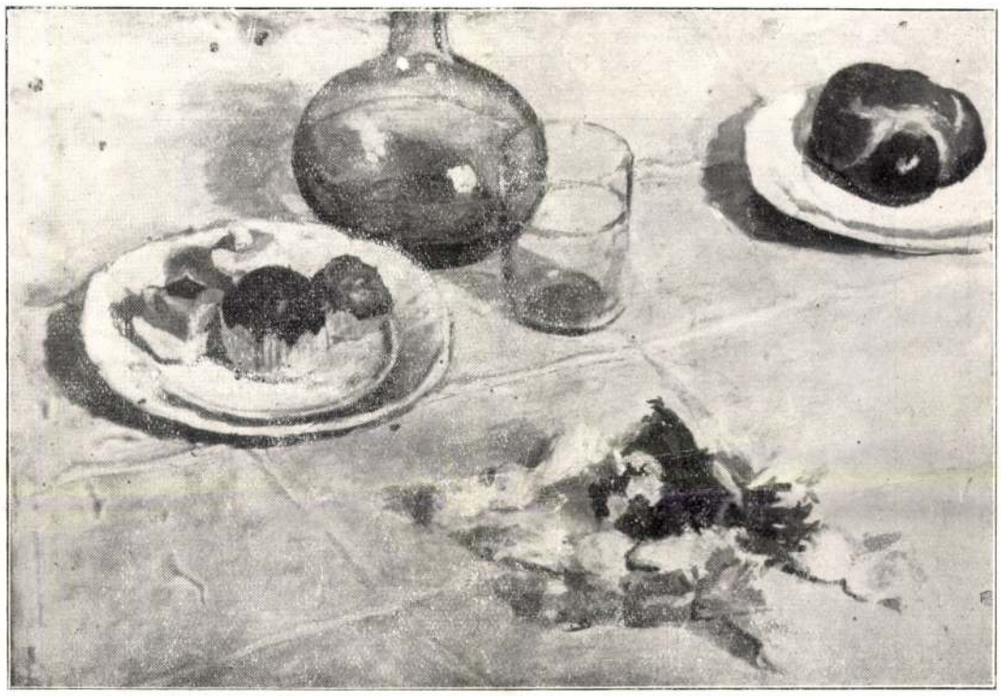

FÉNYES ADOLF: Csendélet

br. Kohner Adolf gyüjteményéből

A mai realítást hangsúlyozó korszak Glatter etherikusan finom szürkeségeit s a nála, az egyénben rejlő puhaságot, mint a képein szimfolizálódó diszkrét eleganciát művészete »tehertétele«-ként szereti hangoztatni, mely hovatovább letünő divattal, erejét veszített, üres lövedék rozsdás repeszei máris egy nagy művész robosztus tudása ellen fölvonuló kritikáknak.

Glatternél a forma megszépülve, az eszményi »szépség« jegyében bontja ki magát a színek szivárványában, legyen az bármi, ami a képhez tartozik. Mesterségbeli tudása hihetetlen fölkészültségü, s ha a színharmonizálása megköveteli a formának a tónusokban való lefokozását színben, erős rajzi tudása stabillá teszi azt a formát mindig, mely egyébként az erős kont-

TÁRLATOK

A MŰCSARNOK TÉLI TÁRLATA

A Műcsarnok téli kiállítása ezúttal két oknál fogva is reprezentativ. Az egyik tényező művészeti, a másik anyagi jellegű. A művészeti reprezentáció a magasnivójú gyűjteményes kiállítások mellett a beérkezett anyag szigorú megrostálásában nyilvánult. A másik tényező a kiállítás anyagi sikerét reprezentálja, amit főleg herceg *Esterházy* Pál dr. 13000 pengős vásárlása és a Komáromi Kacz Endre Beethoven képének 16000 pengős megrendelése jelent. Örömmel kell regisztrálnunk azt is, hogy az *Országos Képzőművészeti Társulat* az idén először lépett fel vásárlóként hosszú évek hallgatása után a Műcsarnok tárlatán. Ezúttal a Társulat vásárlása kerek számban 20000 pengő összeget tesz ki és így csupán az Esterházy herceg és a Társulat révén 50000 pengő kerül a Műcsarnok művészeihez. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy a Tárlat bezárása napjáig a magánosok vásárlásai is el fogják érni az állam és a főváros vételeit is hozzászámítva a 30000 pengőt, megállapíthatjuk, hogy a Műcsarnok téli tárlatának 80000 pengős, azaz egy milliárdos eladása az utolsó évek legnagyobb tárlatsikere az anyagiakban. A Téli Tárlat művészeti jelentőségéről alábbi cikkeink adnak beszámolót.

FERENCZY KÁROLY: Mária és Magdolna

br. Kohner Adolf gyűjteményéből

I.
GLATTER GYULA

A harmadik nagyterem Glatter Gyuláé, ki a magyar arcképfestők galeriájában a legelsők között is kimagasló egyéniség, *ki 23 éves korában a kis állami aranyérem tulajdonosa.* Egy hihetetlenül magasba törő egyéniség mestermunkája előtt ma elmerengve, egy kifürkészhetetlen sors-

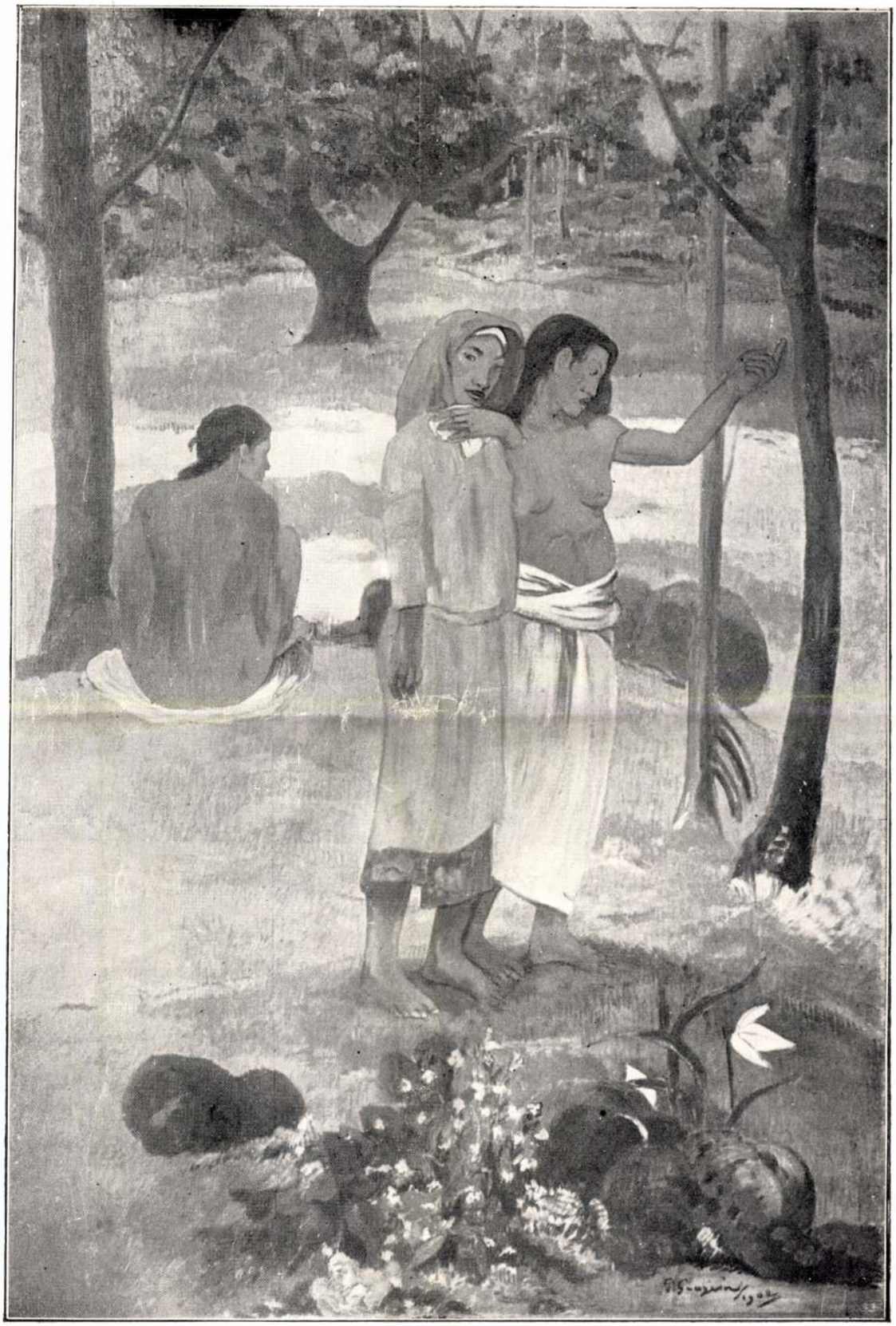

GAUGUIN: A hívás
br. Kohner Adolf gyüjteményéből

VAN GOGH: Olajfaerdő

br. Kohner Adolf gyüjteményéből

melynek egyes darabjai értékével nem vehetik fel a versenyt a Kohner-gyűjtemény egyes piécei, de bízvást állíthatjuk, hogy nincs még egy magyar magángyűjtemény, mely a XIX. század Európában lefolyt művészeti mozgalmait oly tökéletesen illusztrálná, mint a báró Kohner Adolf gyűjteménye.

Eltekintve attól, hogy vannak ennek a gyűjteménynek olyan darabjai, melyek hatalmas értéket jelentenek úgy művészi, mint gyűjtői szempontból, mégis ami ennek a gyűjteménynek tulajdonképpeni nagy jelentőségét megadja, az az összhatás, a gyűjtemény teljességének hatása. Bátran alkalmazható a Kohner-gyűjteményre is a minden diszítő jelzőnél többet mondó hasonlat: ha valamely katasztrófa következtében a múzeumok elpusztulnának és a XIX. század, nevezetesen az impresszionizmus művészetének termékei velük vesznének, a művészettörténész teljesen találó képet tudna alkotni erről a hatalmas művészeti korszakról a Kohner-gyűjtemény nyomán.

Chroniqueur.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat az idén először nyomatta ki évkönyvét. Tartalmas cikkeit dr. *Lukács* György, *Herczeg* Ferenc, dr. *Szmrecsányi* Miklós, *Petőő* Zoltán, *Gerő* Ödön, *Kézdi-Kovács* László, dr. *Ybl* Ervin, dr. *Pipcs* Zoltán, dr. *Milotay* István, *Csatőő* Kálmán, *Dóczy* Jenő, dr. *Németh* József és *Bálint* Lajos írták. A pompás illusztrációkkal diszített több mint 200 oldalas kötetnek bolti ára 30 pengő.

PAÁL LÁSZLÓ ÉLETE ÉS MŰVÉSZETE

Irta: DR. LÁZÁR BÉLA

Néhány hét múlva lesz ötven esztendeje, annak, hogy Paál László meghalt; meghalt névtelenül, idegenben, a párisi őrültek házában, fiatalon, mielőtt a világ tudomást vett volna arról, hogy mily nagy zseni volt, mily hatalmas oeuvre-t hagyott hátra. Huszonöt évig, 1902-ig teljesen el volt feledve. Akkor dr. *Lázár* Béla kikutatta élete körülményeit, ösmertette egy sorozat művét és kiállította a Nemzeti Szalonban, ahol rendezés közben tűz ütött ki és egy sor műve elhamvadt. De ami megmaradt, az is ékes bizonysága volt annak, milyen nagy mestert vesztettünk el benne! Egy évvel rá magyar és francia nyelven *Lázár* Béla kiadta életrajzát, amely azóta úgy a magyar, mint a francia kiadásban teljesen elfogyott. Közben sok új adat került felszínre, műveinek száma is megsokszorozódott, két újabb kiállítást rendeztek műveiből, a Szépművészeti Múzeum külön termet szentelt neki és a külföld is elismerte nagy zsenijét.

Most aztán dr. Lázár Béla teljesen átdolgozta műveit, kibővítette az új adatokkal, az ujonnan feltalált képekkel és néhány hét múlva műve megjelenik. Kétféle kiadásban. Az amatőrkiadásban 9 színes melléklet lesz, a rendesben 1 színes melléklet. Abban a helyzetben vagyunk, hogy az új könyv egyik érdekfeszítő részletét közölhetjük. (Szerk.)

Az 1878-iki világkiállításon Munkácsy Miltonja hatalmas sikert aratott és Munkácsy ekkor megállapodást kötött Sedelmeyerrel, aki 10 esztendőre lekötötte egész munkálkodását. Paál halála után Sedelmeyer segítségére volt Munkácsynak a hagyaték lebonyolításában és elhatározták, hogy a műteremben maradt képeit értékesítik. Néhányat Sedelmeyer vett meg, 65 darabot azonban a Hotel Drouotban 1880. április 21-én egy Mayer nevű képkereskedő (15, Boulevard Malesherbes) közreműködésével nyilvános árverés alá bocsátották.

Nehány nappal azelőtt (1880. április 17.) cikk

PAÁL LÁSZLÓ: Erdei ut

br. Kóhner Adolf gyüjteményéből

Harmadik évfolyamába

lépett a Képzőművészet. Ez a rövid mondat lezárja ennek a folyóiratnak legnehezebb korszakát. A kezdet nem is göröngyökkel, de sziklákkal torlaszolt útját. E rengeteg torlasz valamennyiének homlokán félelmetes nevek ijesztgettek bennünket. Egyiket hivták Bizalmatlanságnak, a másikat hívták Gáncsvetésnek, a harmadikat Közönynek, a negyediket Kishitűségnek és így tovább a hosszúút valamennyi sziklája, mint Scylla és Charibdis leselkedtek ránk. A kínos útszakaszra pedig egy sötétszínű reflektor állandóan vetitette ennek a kálváriának félelmetes nevét: Sivár Gazdasági Viszonyok.

És ezen a gyászos úton, e rengeteg ellenségtől körülvéve a mi kezünkben csak egy fegyver volt: hitünk fáklyája. A szikláknál szilárdabb volt a hitünk, hogy erre a folyóiratra talán mindennél nagyobb szüksége van a magyar képzőművészetnek. Hogy a Képzőművészet pártatlansága és bátor, csak a magyar művészet érdekeit szem előtt tartó állásfoglalásai tendenciáktól mentes tanítócikkei, mint az éltető levegő, úgy kell a művészeknek és műbarát közönségnek egyaránt. És most elmondhatjuk a biblia szavaival: hitünkben üdvözültünk. Sikerünk volt az egész vonalon már a kezdet kezdetén, a legnehezebb időkben. A mi fáklyánk fénye körül uj rendbe sorakozik művész és közönség egyaránt.

A Képzőművészet harmadik évfolyama már szilárd talajra épül. Most ezt az épületet igyekszünk majd a magyar képzőművészet minél szilárdabb várává erősiteni. Szeretnénk ebben az évben már nagyobb oldalszámot és nehezebb papirt adni. Ennek a célunknak elérésére szükségünk van a magyar művészek és olvasóink további lelkes támogatására. Ezen a helyen kell megilletődött köszönetünket kifejezni különösen azoknak a festő és szobrászművészeinknek, akik önzetlenül tették magukévá a Képzőművészet ügyét és még azokat a kedvezményeket se fogadták el tőlünk, melyeket mindenkinek kilátásba helyeztünk, akik új előfizetőket, új hiveket hoznak a Képzőművészet táborába. Ők felismerték egy pártoktól, irányoktól független folyóirat megjelenésének hatalmas jelentőségét és önzetlenül a legnagyobb odaadással jöttek segitségünkre. Fogadják ez uton is hálás köszönetünket s azt az igéretet, hogy a jövőben is mindig pártatlanok, jóindulatuak és bátrak akarunk maradni.

Most pedig a Képzőművészet új korszakának küszöbén kiadjuk az új jelszót: *Újabb ezer előfizetőt a Képzőművészetnek!*

Tudjuk, hogy nagyot akarunk, de csak nagyot akarni érdemes. Tudjuk, hogy ennek az új esztendőnek nagy programját egyedül megvalósitani nem tudnánk, de már nem vagyunk egyedül, egész hadsereget érzünk hátunk mögött. Hiszünk a magyarság jobb sorsában, bizunk a magunk erejében, ismerjük a Képzőművészet olvasóinak lelkesedését, ezért bizalommal adjuk ki az új esztendő új jelszavát: *Újabb ezer előfizetőt a Képzőművészetnek!*

A Képzőművészet szerkesztősége.

INTERIEUR BR. KOHNER ADOLF VILLÁJÁBÓL

BOSZNAY ISTVÁN: Alkonyat

Nagy aranyéremmel kitüntetve

A Szépművészeti Múzeum tulajdona

Képzőművészet

1929. 16. sz.

s egyik legtehetségesebb tanítványának, a magyar impresszionizmusnak kápráztató seregszemléje az, ami a Kohner-villa falain a művészettörténelemnek ezt a nagyszerű fejezetét elvonultatja szemünk előtt.

Szemmel láthatóan kerül a gyűjtő minden más vonatkozást, csak a XIX. század érdekli, s az is csak annyiban, amennyiben köze van az impresszionizmus kialakulásához. Az előfutárok és az utósereg még helyet kapnak a gyűjteményben, Goya-tól Matisse-ig, Mészöly-től Rippl-Rónai-ig minden mestere ennek a korszaknak itt képviseli magát egy-egy kitünő és jellegzetes alkotásával. Még a XIX. század elejének romantikusai is érdeklik a gyűjtőt mintegy a teljesség kedvéért, de már Dávid-ig, vagy a rokokóig nem nyúl vissza és a XX. század tapogatózásai sem érdeklik. Annál nagyobb gondot fordít viszont arra, hogy a XIX. század hatalmas művészeti mozgalma, az impresszionizmus — még a keretéül szolgáló más művészeti irányok mesterei révén is — tökéletes képviseletet nyerjen, s így bátran mondhatjuk, hogy a Kohner-villa termeiben a XIX. század néz le a falakról boldog dicsőségének minden pompájában.

Hogy sorrendet tartsunk, előbb a gyűjteménynek külföldi anyagát ismertetjük, még pedig a művészettörténelem chronológiai rendje szerint. Mikor a művészettörténelmet szem előtt tartjuk, csak alkalmazkodunk a gyűjtemény karakteréhez, hiszen az egész tulajdonképen illusztrálása a XIX. század művészettörténetének, — »különös tekintettel« az impresszionizmusra.

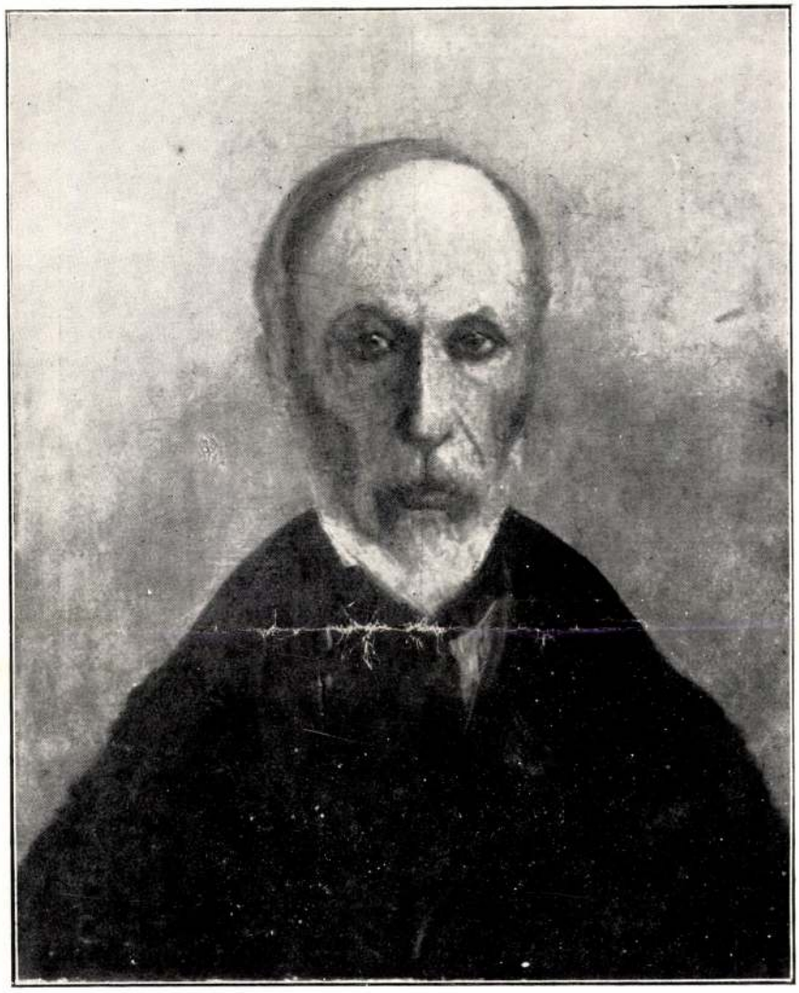

COROT: Férfi arckép

br. Kohner Adolf gyüjteményéből

*

Kezdődik a gyűjtemény a XIX. század művészetének előfutárjaival. *Magnasco* »Szerzetesek« és *Goya* »Akasztott ember« c. művei kép-

vedélyes rajongásáról beszélnek. Bosznay István lelke csak az Alföld lelkével rezonál, ezt érzi, aki képeit élvezi. A néző és a művész között egy láthatatlan kapcsolatot teremt a művésznek az a gyöngéd rajongása, ami elhatalmasodik rajta és művészetén abban a pillanatban, mikor a magyar föld, a magyar víz, a magyar ég megihleti. Mert igaz, hogy az ecset csak festéket ismer és nem magyarságot, de a Bosznay István lelke nem az ecsetre dobban fel, hanem a törhetetlen magyarsága dobbantja meg a szivét, melynek csendesén tempós, de szenvedélyes üteme magyar táncra remegteti a kozmopolita ecsetet.

Bosznay István művész, akinek lelke tele van álommal. Bosznay István festői temperamentum, aki ezeket az álmokat valósággá tudja realizálni színes vásznain. Bosznay István patrióta, aki ezeket a színes valóságokat egy nemzet ábrándképeivé tudja felmagasztalni. *Gy. M.*

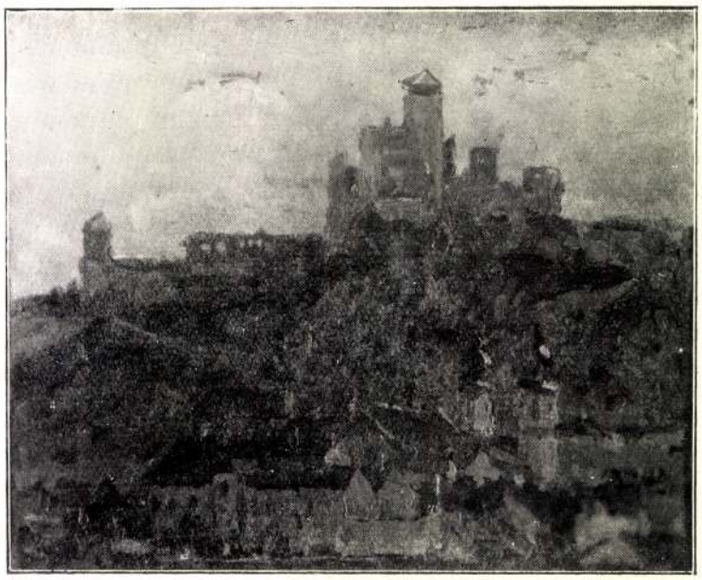

BOSZNAY ISTVÁN: Trencséni vár

A MŰGYŰJTŐ

Br. KOHNER ADOLF GYŰJTEMÉNYE

Ezúttal olyan gyűjteményről számolunk be, melynek nem csupán az ország határain belül, de nemzetközi vonatkozásban is nagyon tekintélyes helye van a magángyűjtemények sorában. A br. *Kohner* Adolf gyűjteménye ezt a tekintélyt nem is annyira az egyes darabok értékével vívta ki, holott számos nagyértékű piéce van ennek a képekből, bronzokból és szőnyegekből álló gyűjteménynek, hanem inkább azzal a komplettséggel, műtörténeti teljességgel, mely a művészettörténelem egyes tekintélyes szakaszait szinte a részletekig szemlélteti. A Kohner-gyűjteményt egy bizonyos, előre megállapított szempont szerint válogatta össze szerencsés kezü, biztos szemü gyűjtője. Így a ca 80 darabból álló erdélyi szőnyeggyűjtemény alapján beható részletességgel lehetne tárgyalni az anatóliai szőnyegszövészet művészetét és fejlődéstörténetét. A több mint 200 darabból álló bronzgyűjtemény — eltekintve attól, hogy képviseletre találnak benne a modern szobrászművészetnek is olyan kiemelkedő alakjai, mint Rodin, Minne — egy pompás márvány mellszobra —, Klinger, Lederer, magyarok közül néhány igen finom Vedres — de itt van a 180 darabból álló, hatalmas értéket reprezentáló, az olasz reneszánsz és középkor sculpturájáról részletesen beszámoló bronzok és néhány kiváló gótikus szobormű. Sajnos, nincs elég terünk ahhoz, hogy egyszerre foglalkozhassunk a Kohner-gyűjtemény egészével s így meg kell elégednünk most azzal, hogy a majdnem harmadfélszáz darabot tevő pompás képgyűjteményről adjunk számot. Ez a kollekció épp annyira, sőt talán még határozottabban céltudatos, mint a bronz-, vagy a szőnyeggyűjtemény. Az iránytadó szempont itt az impresszionizmus teljes bemutatása. Még pedig az impresszionizmus »grande nation«-jának, a franciának,

tehetséges Corot-tanítvány) járulnak még hozzá a korszaknyitó iskola tökéletes bemutatásához.

Az impresszionizmushoz való közeledés szempontjából most a pompás *Daumier*-t és a robusztus *Courbet*-t kell említenünk. Daumier »Énekl ők« c. képe egyike a halhatatlan karikaturista legtökéletesebb festményeinek. Courbet »Halali« és »Tengerpart« c. vásznai ugyancsak a nagy művész legsikerültebb alkotásai között kaphat helyet. Még a realisták előtt lett volna helye, de most már teljes vértezetben, diadalmasan nyomúl előre az impresszionizmus avantgardeja. *Monticelli, Fantin-Latour, Pissaro, Rafaëlli, Sisley, A. Stevens, F. Thaulow* vonulnak fel ragyogó képlátomásaikkal a Kohner-villa egész Európa művészettörténelmét példázó falain. Mielőtt áttérnénk az impresszionizmus nagy figuralistáira, még megnézzük *Ribot* csendéleteit, melyeknek látása nyilván hatással volt Munkácsyra is. *Toulouse-Lautrec, Renoir* és *Degas* következik

DAUMIER: Énekesek

br. Kohner Adolf gyűjteményéből

az impresszionizmussal való közelrokonsága miatt mégis most kell sorát ejtenünk a XIX. század egyik legnagyobb festőzsenijének, *Manet*-nek, akit ebben a gyűjteményben egy jellegzetes női arckép mutat be. Most már egész közelről hallani az impresszionizmus hullámainak zúgását. Míg Claude *Monet*, az iskola apja, egy argenteuili tája előtt idézzük fel az uj festői irány diadalmas felvonulásának emlékeit, miközben még az olasz *Michetti*, Berthe *Morisot, Boudin* és *Jongkind* színes vizióin fut végig szemünk. És most. Mindahárom mestert jellegzetesen mutatja be egy-egy női fej és a táncosnők csoportja. (Renoir egy tájképe is díszíti ezt a gazdag gyűjteményt.). Majd *Puvis de Chavannes*-nak, ennek az egyetlen iskolába sem sorozható kiváló mesternek Mária Magdolnáján akad meg szemünk. Ez a monumentális kép a XIX. század legnagyobb freskófestőjének egyik tökéletes alkotása. Itt van a misztikus *Carrière* is egy kis képével és most sorát ejthetjük, az impresszionizmust lezáró *Cézanne*-nak, akit egy karakterisz-

viselik jellegzetesen az impresszionizmus őseinek művészetét. Mielőtt Constable-hez ugranánk, fel kell még jegyeznünk *Prud'hon* nevét, akinek egy színfoltokban érdekesen felépített női feje van itt és a romantikusok iskoláját, melynek feje, a hatalmas temperamentumu *Delacroix* is jelen van egy kis méretü vásznával. akinek öt pompás kis tájképe teljes impressziót ad arról az uj hangú művészetről, mely a természetet felfedezi a XIX. század számára. A barbizoniak közül majd mindenkit itt találunk. *Corot* két finom tájképén kivül, egy portrait-ját is láthatjuk a Kohner-gyűjteményben, ami nemcsak azért említésre méltó, mert a férfifej zseniális

br. KOHNER IDA: Kohner Adolf báró

Egy oroszlánt ábrázol ez a kép abban a pillanatban, mikor egy arabot marcangol szét véreng ő mancsaival. Itt van az iskola alapítója, a zseniális *Géricault*, egy lóistállót ábrázoló festménnyel és itt vannak az iskola legtalentumosabb tanítványai is, *Decamps, Regnault* és *Fromentin*. Mindegyik egy-egy jellegzetes alkotással. Ilyen bevezetés után közeledünk Barbizonhoz. Mellettük kap helyet az angol *Constable* is, dokumentuma Corot nagyszerü tehetségének, de tudjuk, hogy a mester összesen csak 3 férfiarcképet festett, melyek közül az egyik, ez a feltétlenül chef d'oeuvre, ennek a magyar gyűjteménynek tulajdona. *Rousseau* egy szép barbizoni részletében gyönyörködhetünk még, *Daubigny*-t két tájképe is képviseli, míg Millet-nek csak egy rendkívül qualitásos rajza van itt. A barbizoniak közül még *Jacques* és *Chintreuile* (az utóbbi egy

tikus csendélete képvisel itt. Mellette és utána sorakoznak a XIX. század végének nagy festőegyéniségei, akik az impresszionizmus dekadenciájával uj utakat keresnek és próbálnak vágni. *Van Gogh* és *Gauguin* egy-egy pompás műve ejt csodálkozásba. Gauguin »A hivás« (L'appel) c. hatalmas, dekorativ foltokból épített egyik főműve és Van Gogh monumentális hatású »Olajfaerdője« nyitja meg a sorát az impresszionizmust követő időszak festői problemái-

SZINNYEI-MERSE PÁL: Csónakkirándulás

br. Kohner Adolf gyüjteményéből

nak. A mi Rippl-Rónaink párisi baráti körével találkozunk most: Maurice *Denis*, Aristide *Maillol*, Henri *Matisse*, *Vuillard* egy-egy képe, míg *Bonnard*-nak három képe képviseli a századvégi törekvéseket, a postimpresszionizmust, amely azonban semmi rokonságot nem mutat a mi időnk expresszionizmusával, melynek máris lehanyatlott zászlajára a természettől való teljes elvonatkozást írták ennek a terméketlen irányzatnak theoretikusai. A Kohner-gyűjtemény a postimpresszionizmus mestereivel le is zárja a piktura fejlődéstörténetének illusztrálását, mintegy tüntetően demonstrálva, hogy az impresszionizmus nagy mesterei után ugyan még helyet kíván adni a következő korszak kiváló festőegyéniségeinek, de az utánuk jövő vízözön már nem érdekli a finoman disztingváló gyűjtőnek sem izlését, sem megértését.

*

A magyar anyag — mondanunk sem kell — épp oly teljes, szinte szemléltető oktatásra berendezett, mint a külföldi. Persze itt is az impresszionizmus a mag, mely köré a gyűjtemény képei sorakoznak.

Leghelyesebb, ha a *Mészöly*-kollekcióval nyitjuk meg a sort. Mészöly úttörő művészetéről teljes képet nyujt az itt látható kis gyűjtemény: hat magyar tája (három kisebb méretű) és állatképei: a tyúkcsalád, a csacsi, a pulyka, a foltos tehén, meg a fehér csacsi. Valamennyi a természet áhítatos tiszteletéről és a magyar föld

DEGAS: Táncosnők

br. Kohner Adolf gyüjteményéből

mélységes szeretetéről tesz hitvallást. A francia Barbizonnal parallel vonatkozásba hozhatjuk a mi Szolnokunkat. Ezt az iskolát a Kohner-gyűjteményben hiánytalanul megtalálhatjuk, hiszen Kohner Adolf br. egy emberöltő óta mæcenása a szolnoki művésztelepnek. Pettenkofentől Szüle Péterig meg is találunk itt mindenkit. *Pettenkofen* három alföldi tája hirdeti itt az osztrák mester, Szolnok felfedezőjének dicsőségét. Az ő körébe tartozó osztrák piktorok közül itt találjuk Otto von *Thoren*, Tina *Blau* és Leopold Karl *Müller* néhány művét. A szolnoki magyar mesterek sorát *Deák-Ébner* Lajos nyitja meg, akinek egyik nagy méretű főműve, a »Baromfivásár« látható itt, más kisebb képei mellett. Utána sorra következik *Szlányi*, *Zombory* és *Fényes* Adolf. Közülök Fényes Adolfot különösen erőteljesen hangsúlyozza a Kohner-gyűjtemény. Szlányi egy-két jó képével, Zombory talán csak egyetlen kis méretű tehenes képével szerepel, de Fényes Adolf fejlődésének minden fázisát nyomon lehet követni. Ennek a kitűnő mesternek realista korszakától, a munkásképek megrázó sorozatától, a finom színárnyalatok studiumában gazdag interieurökön és az ujjongó pleinaireken át a romantikusan érzett magyar tájakig és egészen a stilizáló, majdnem primitiv felfogású bibliai ábrázolásokig, minden fejlődési étape-ja bőséges illusztrálásra talál. Fényes mester tanítványának, *Koßner* Idának néhány képét is itt kell említenünk. A művésznő chef d'oeuvre-je az a portré, melyet apjáról festett és tehetségének meggyőző bizonyítékai azok a tájképek, melyeknek frissesége, szuggesztiv hatása ösztönös erejében gyakran versenyre kel mestere technikai képességével. A szolnoki művésztelep fiataljai közül *Herman* Lipót, *Pólya* Tibor, *Vidovszky* Béla nyertek még bebocsátást és itt találjuk *Szüle*

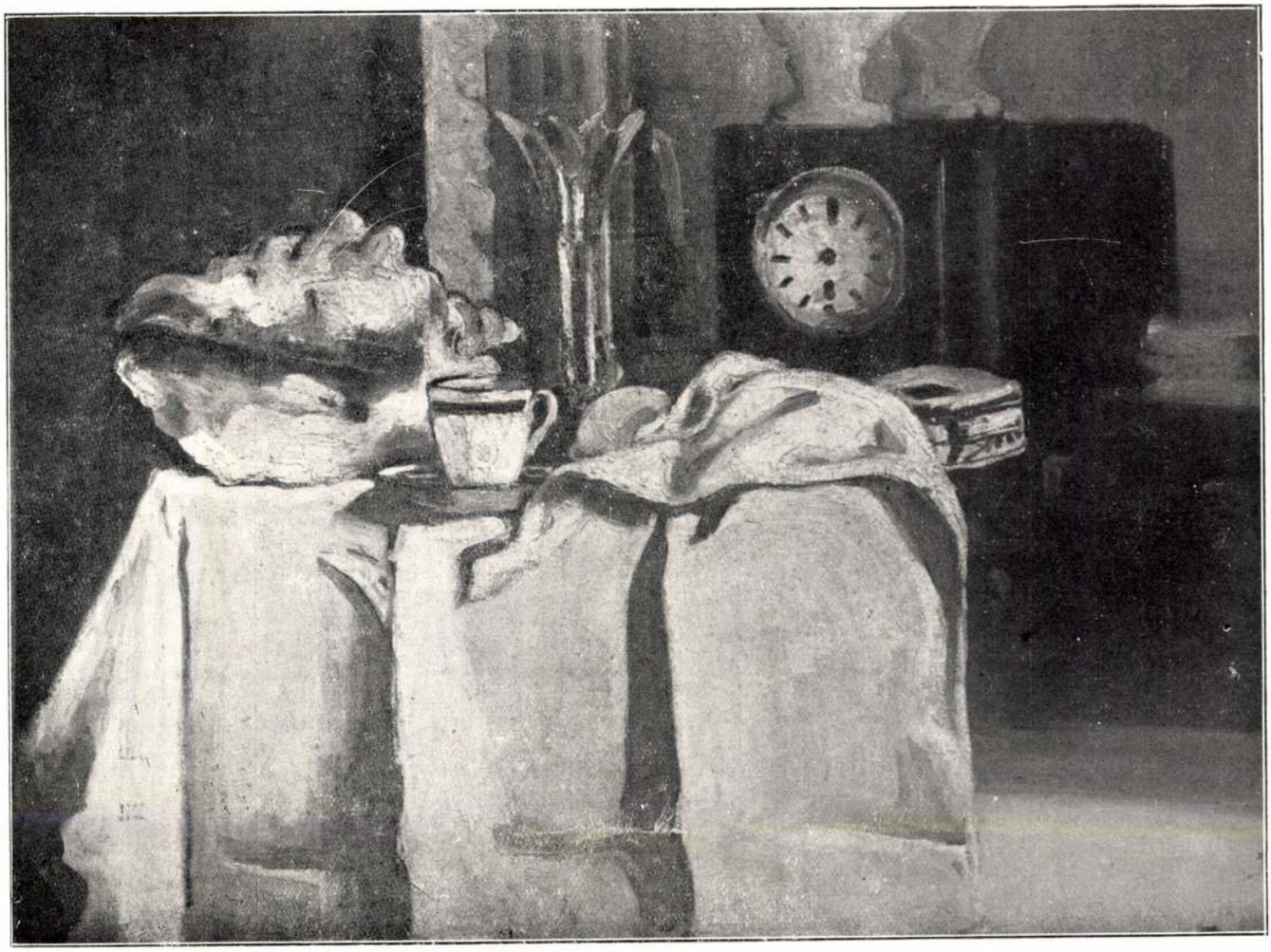

CÉZANNE: Csendélet tengeri kaglóval

br. Kohner Adolf gyüjteményéből

Párisból hozott, de magyar földre plántált, eredeti művészetét klasszikusan képviseli »Atyám és Öcsém« c. vászna.

És most fejezzük be a magyar anyag ismertetését három kis kollekció felsorolásával, melyek ennek a gyűjteménynek legértékesebb darabjait foglalják magukban. Paál László, Munkácsy Mihály és Szinyei-Merse Pál gyűjteményeiről van szó. *Paál* Lászlónak 5 tájképe van itt. Ezek közül 3 magyar tájat ábrázol, 2 pedig erdei kép, melyeket Páris környékén festett. Mind az 5 kép a tragikus sorsú Paál László művészetének legszebb darabjai közé tartozik. *Munkácsy* Mihályt ugyancsak több mint féltucat alkotása képviseli a Kohner-villa falain. Nagy méreteivel vezet közöttük egy tájkép és »Köpülés« c. kompozíciója. Egy női arcképe, Anya gyermekével c. vászna, egy tanulmányfeje és Erdőszélen c. tájképe pontosan mutatják a halhatatlan magyar mester monumentális egyéniségének jellegzetes vonásait. *Szinyei-Merse* Pál, modern művészetünk triászának ez a harmadik nagy alakja szintén több művével diszíti ezt a tudatosan válogatott gyűjteményt. Valamennyi kisméretű, mondhatnánk vázlat, de egytől-egyig pompás megnyilatkozásai nagy mesterünk géniuszának. Legmegkapóbb egy korai, még Münchenben festett »Csónakkirándulás« c. képe, melyben már benne van a később teljes erejében pompázó mester minden kvalítása. Két kis tájképe és egy Pihenő nő c. tanulmánya adnak még izelítőt Szinyei-Merse Pál művészetének egyéni megnyilatkozásairól.

Nem soroltuk fel a majdnem 250 képből álló gyűjtemény minden darabját, de a főművek, mindenesetre benne vannak ebben a kis seregszemlében és ezek alapján megállapítható, hogy ha van is Magyarországon olyan gyűjtemény,

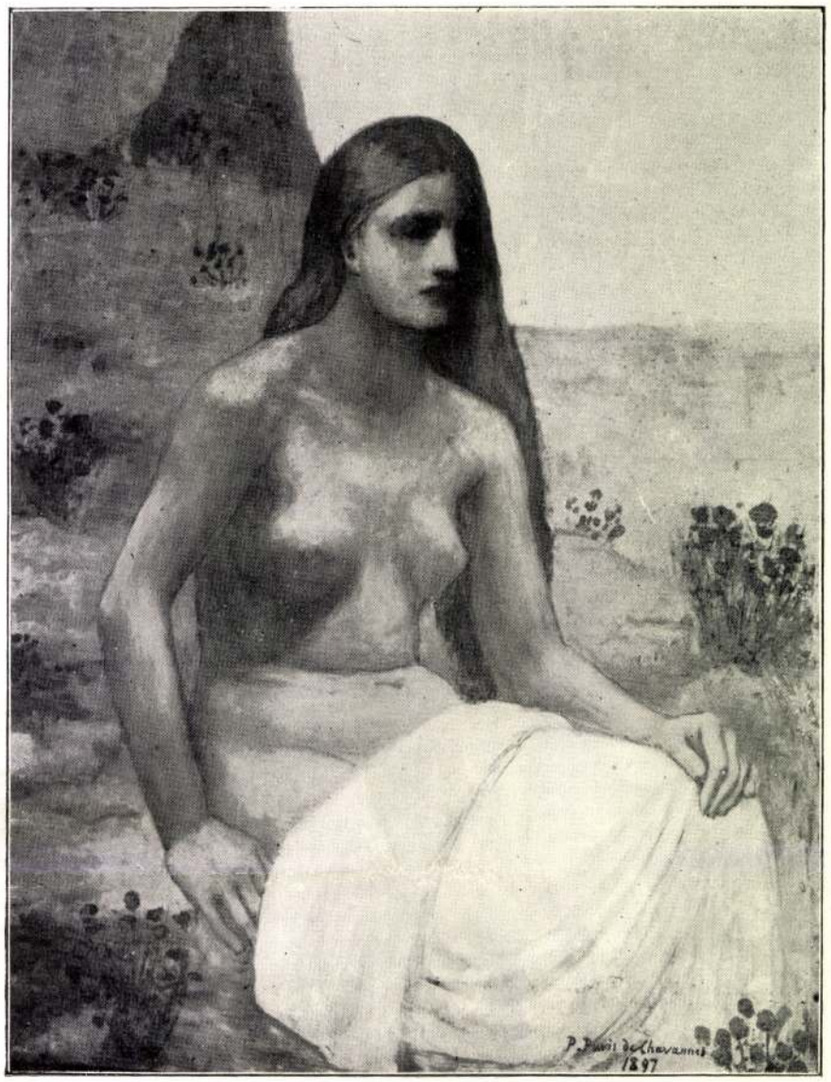

PUVIS DE CHAVANNE: Mária Magdolna

br. Kohner Adolf gyűjteményéből

Péter talán minden tájképének legszebb példányát, »Téli kikötő« c. hatalmas festői bravúrral készült remekét.

Még a nagybányai iskola előtt említsük meg *Lotz* Károlynak egy női arcképét, *Komlósi* Edének egy kalapos női fejét, *Székely* Bertalannak két rajzát és *Benczúr* Gyulának egy tanulmányát.

Nagybánya mestere, *Hollósy* Simon, akinek tudvalévően kevés képe maradt hátra, 4 képpel reprezentálja temperamentumos művészetét. Két tanulmányfej és két tájkép.

Ferenczy Károly művészete egész kis gyűjteményben manifesztálódik. Ferenczy, a nagybányai iskola tulajdonképpeni mestere több nagy és kisebb vászonnal szerepel a Kohner-gyűjteményben. »Mária és Magdolna«, »Kertben«, »Orpheus«, egy virágcsendélet és 3 kis tájkép teljes betekintést engednek Ferenczy Károly művészetébe. Sorra következnek azután *Hatvany* Ferenc báró, akit egy interieur és egy virágcsendélet képvisel, *Iványi-Grünwald* Béla egy akt-kompoziciója, *Vaszary* János, *Kernstok* Károly egy-egy szép, tipikusan nagybányai képe. Erőteljesen jut szóhoz *Csók* István, akinek itt függ »Vámpirok« c. monumentális, közismert alkotása. Azonkívül több kisebb méretű képe: Magyar interieur, Merengés, Fekvő akt, Paraszt menyecske, valamint Margitsziget című, a mester egyéni színpompájában ragyogó képei a magyar impresszionizmust csúcspontján mutatják. A nagybányai sort *Rudnay* Gyula magyar tája, *Magyar-Mannheimer* Gusztáv egy kis vászna és *Szőnyi* István egy nagyméretű tájképe zárják le. Utánuk már *Rippl-Rónai* József jön, akinek

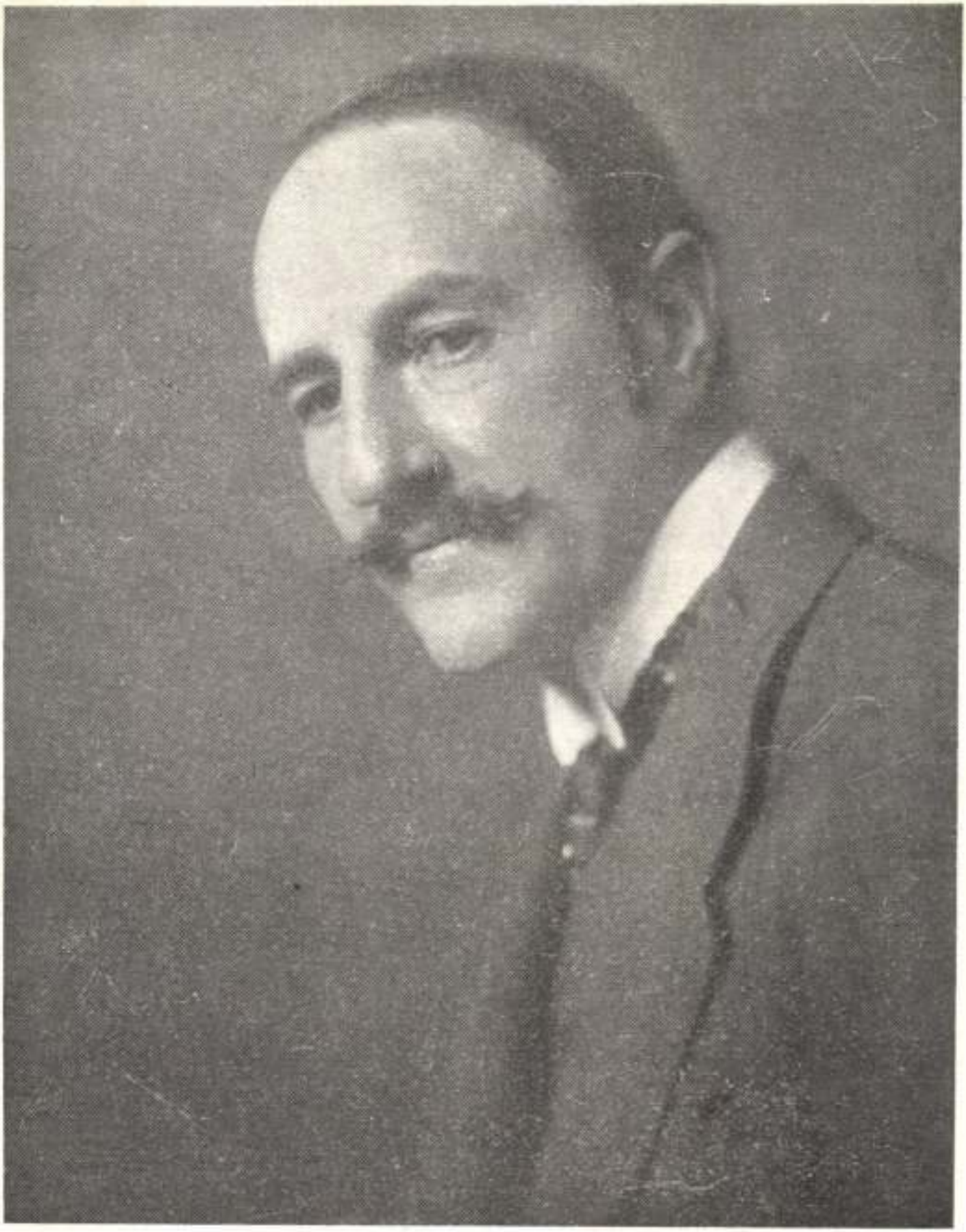

BOSZNAY ISTVÁN

MUNKÁCSY MIHÁLY: Köpülés

br. Kóhner Adolf gyűjteményéből

jelent meg a *Figaro*-ban a rettegett kritikus, Albert Wolff tollából, *Le paysagiste de Paál* címmel, mely — főleg festők körében — nagy feltűnést keltett. A cikk így szólt:

«Híres honfitársánál, Munkácsynál találkoztam véle először, a világfi tökéletes megjelenése jellemezte, a gavallér elegáns modora, aki megszokta a szalónokban való életet, oly tökéletes volt a külseje tetőtől-talpig, hogy senki sem sejthette, hogy e világfiban igazi bohém rejlik, aki napról-napra él, jól-rosszul, de a külső látszattal törődve, aki inkább egy tejeldében eszik, csakhogy megtakarítsa a tökéletes nyakkendő, a tiszta kesztyű árát.

De Paál Magyarország belsejéből származik, előkelő családból, kit a családfő halála tönkretett. Munkácsy nyitotta meg előtte a hírnév útját. Paál követte, először Düsseldorfba, aztán Párizsba. Paál anyját és nővérét hagyta otthon. Rájuk hagyta mindazt, amit apjától örökölt, ez talán elegendő lesz addig, míg a festő keresményéből biztosíthatja jövőjüket. Paál ilykép Párizsban minden segély hiján csak a tehetségével érkezett. Tudjuk, hogy a nagy város megcsinálja a maga festőit, de ha nem ad nekik hírnevet, meg is öli. Néhány évig nagy energiával küzdött az idegen tájképfestő s a tökéletes világfi külseje alatt egy kétségbeesett ember rejtőzött. Időről-időre leveleket kapott hazulról, anyja és nővére megkérdezték, rámosolygott-e már a hírnév? Mert a szerencsétlenek a nyomor felé közeledtek, ami már csak hónapok vagy hetek kérdése volt. A szerencsétlen művész nagy bánatot érzett, de nem vesztette el bátorságát. Elvonult Barbizonba s időről-időre hazahozott onnan képeket, melyeket képkereskedőtől képkereskedőhöz vitt, mint festői honfitársai[1] szoktak, házról-házra járva koldulni. Így csak a mindennapi kenyeret lehet megkeresni.

Paál küzdelme a sorssal hosszas és kegyetlen volt, legbensőbb barátain kívül senkinek sem

[1] T. i. a cigányok.

BOSZNAY ISTVÁN Debreceni vásár

volt sejtelme e túlzottan keresett külsejű gavallér kétségbeeséséről. A nagy nyomor maga volt ez frakkban, fehér nyakkendővel és tiszta kesztyűvel. Évente a Salonba a művészek megmegállottak Paál művei előtt, tájképei nagy értékű, szép színű és érdekteljes előadásúak voltak. Ha Párizsban keveset is beszéltek róla, otthon kezdtek vele foglalkozni. A művész az 1878-iki világkiállításra számított, hogy hírnevét ott megalapíthatja. Be is küldött egy nagy képet, melyet Magyarország megvett és a zsűri kitüntetésre is méltatott.

De már későn volt. A küzdelem megölte a művészt, mielőtt végre sikerét elérte. Megőrült. Igy halt meg a szerencsétlen Charentonban, anélkül, hogy ismerte volna a hírnevet, melyet a legközelebbi jövő tartogatott a számára. Olvasóim, kik meg akarják ismerni műveit, láthatják az árverési csarnokban. Hatvanöt festménye lesz április 20-ától fogva kiállítva, hogy utána elárvereztessenek. Már húszan biztosítottunk magunknak egy-egy képet.

Jelentős tehetség jelei ezek, nagyrészt vázlatok, közvetlenül a természet előtt festve. Műveinek nagy kvalitása a természet hatalmas egysége, nagy vonalaiban, a kolorista biztos szeme érzik meg képein; egy nagy szemmel látó művész művei ezek; nem egy művén a faktúra olyan erejű, hogy képeit bármely gyüjtemény nagy mesterei mellé lehet akasztani, ott látjuk azokon a vegetáció frisseségét, a természet oly ismeretét, melyet csak a vérbeli festők művein figyelhetünk meg.

Paál e képe reveláció volt e sorok írójára, nem szoktam ilyen beajánlással visszaélni, de most élénken ajánlom olvasóimnak, nézzék meg e meglepő tehetség alkotásait. Bizonyára meghatódnak majd ez értékes művész képei előtt, akit a nyomor a nedves földbe kergetett, minekutána megfosztotta eszétől.»

Szép és megható emberi dokumentum ez. Egyúttal kitűnő érzékkel megírt beharangozó. Látszólag ömlengő, de az idő bebizonyította, hogy tartózkodó. Az életrajzi adatok franciás felületessége nem számít, azonban van egy pontja, mely gondolkodóba ejt. Azt állítja Wolff, hogy az 1878-iki világkiállítás egy nagy képét, melyre díjat kapott, tehát a *Fontainebleaui erdőt*, Magyarország megvette.

Szó sincs róla. Paál viszonya hazájával igen sajátos volt. A kiegyezés után, mikor állami berendezkedésünk újból megindult, hogy magának rajztanárokat biztosítson, a kormány azon feltételhez kötötte az állami ösztöndíjak kiadását, hogy a fiatal festő becsületszavára fogadja meg, hogy külföldi kiképeztetése után hazajön és tanári állást vállal.

Ezt tette 1870-ben Paál László is s 5671/1870. sz. a. még most is őrzik a minisztérium levéltárában fogadalmát, hogy Nürnbergbe megy rajztanárképző kurzusra és aztán hazajön tanárnak. De Paál nem tett eleget fogadalmának. Künn maradt külföldön, barátai kinevették, dehogy engedték haza rajztanárnak.

Csakhogy Paál lelkiismeretfurdalást érzett s nehogy a dolgot emlegessék, inkább nem küldött haza képet, azt hitte, hogy elzárta maga előtt a hazajövetel útját s legnagyobb nélkülözései közepett sem tudta magát elhatározni arra, hogy hazájában kísérletezzék.

Igaz, hogy aligha lett volna itthon sikere. Az ő formalátását abban az időben a Kelety-Telepy irány el nem fogadta volna Hatalmas, szenvedelmes érzéseit, melyek természetszerűleg a szélesen látó, egységben felfogott világábrázolására vezették, az itthonmaradt, aprólékos gond-

dal pepecselő tájképiskola, az, amely bécsi mesterével, a Zimmermann-iskolával állott szoros összefüggésben, meg nem értette volna. Legfeljebb most abban a sajátságos érzésben volna részünk, hogy, miként Szinyei Merse Pállal történt, a kortársak elfogult kritikáit elolvashatnók. De Paál László ezt nem hitte. Ő belül, a lelkében bizonyára úgy érezte, hogy otthon őt megértenék, hogy visszhangja támadna és szenvedélyes kifakadásaiból kialakult természetlátásának hivei lennének és hányszor vágyhatott haza . . . haza, de hasztalan, nem mehetett, nem tett eleget fogadalmának, kinn maradt küzdött

szó hatása alatt némileg sikerült is. Az előszó felsorolja Paál életrajzi adatait, elmondja, hogy Bécsben előbb jogot tanult, apja nehezen egyezett bele, hogy festő legyen, a bécsi akadémia elvégzése után Hollandiába ment, onnan Düsseldorfba, „ahol a hollandi útján festett tanulmányainak értékes voltát Munkácsy felismerte, aki magához vette fiatal honfitársát. Ettől kezdve Paál gyors haladást tett s mikor *mesterével* (!) Párisba jött, első képei igaz sikert arattak. Lényegében eredeti és önálló lévén, Paál hivatva volt korunk festői közt jelentékeny helyet elfoglalni. Az a kevés műve, ami megmaradt, erős tehet-

BOSZNAY ISTVÁN: November. Kis aranyéremmel kitüntetve
A Szépművészeti Múzeum tulajdona

tovább. Ennek az volt a következménye, hogy idehaza elfeledték.

Az 1880-i árverés előtt azonban a Neues Pester Journalban Balduin Groller felszólalt. Tárcát írt Paálról, felhívta a hazai körök figyelmét az árverésre s közölte Ribarz levelét, mely szerint »minden kétségen felül áll, hogy Paál a legkiválóbb magyar festői tehetségek egyike volt s kétséges, fog-e egyhamar kiválóbb tehetség felbukkanni? Igen kívánatos volna tehát, ha az árverésen a Nemzeti Múzeum számára egy-két művét biztosítani lehetne. A felszólalásnak meg is volt a hatása, mert a minisztérium megbízta Munkácsyt, hogy vegyen az árverésen két képet s így került a Múzeumba az Erdei út és Erdő mélye, e két kiváló alkotása.

Az aukció Albert Wolff cikkének és az elő-

ségét igazolják és csak sajnálni lehet, hogy ily tehetséges művészt oly korán elragadott a halál művészetétől, melyet szenvedélyesen szeretett.»

Hogy Paált Munkácsy tanítványának teszik meg, az csak azt bizonyítja, hogy 1880-ban — a Milton után — Munkácsy már nagy mesternek számított és ezzel Paálnak szolgálatot véltek teljesíteni.

Az árverésen — ha igen alacsony árakon is — minden kép elkelt, az összbevétel 25.000 frank volt, amivel kifizették Paál adósságait és ápoltatása költségeit. A vevők közt volt Dumas fils, Aurelien Scholl, Zola, Therese Humbert, de a legtöbbet Mayer képkereskedő vette meg, aki az árverést rendezte. Ezzel, úgy látszott, végleg meghalt Paál László.

MAGYAR MESTEREK

BOSZNAY ISTVÁN

Par excellence tájképfestő. Nem azért, mert csak tájképet fest. Sokkal inkább azért, mert csak a tájkép az, ami művészi fantáziáját izgatja, mozgásba hozza. És a tájképek közül sem akármilyen kivágása a természetnek. Például a hegyes vidék romantikus vadregényessége, ez nem az ő esete. Az ő mondanivalója, az ő holtáig tartó szerelme más vidéken született. Az Alföld, a nagy, magyar Alföld az ő hazája. Annak széles, napsütötte rónáit szereti ő átfogni egy szerelmes, ittas tekintettel, az Alföld virágos réteinek szívremenő, egyszerű báját érzi lelke rokonának, a síkság láposainak vadvizein csordul ki az ő érzelmességének tengere, a novemberi ég alatt szálló darucsapat szárnyai verik fel az ő lirai ellágyulásra hajló kedélyvilágát, a tanyavilág csendes poézisében talál otthonára, az aratók ritmikus, áldott munkájának gyors üteme ragadja őt is lázasan gyorskezű impresszióra, mintha csak az lenne az érzése, hogy ő az, akinek sarlója alatt a kalászok hullanak, szabályos, szép rendben hullanak. Nincs olyan megnyilatkozása — ha még olyan titkos is — az Alföld életének, aminek költői mozzanatait Bosznay István át ne élte volna és az átélés melegével meg igazságával vászonra ne vitte volna.

Fontos, hogy ezt megjegyezzük: Bosznay számára a művészi élmény nem csupán egy meleg, erős impresszió. Az élménnyel együtt születik meg benne másik két komponens erő.

Az egyik a művészi élmény kifejezésének formája. Ez tulajdonképen a mesterség érvényesülése a művész temperamentumának formáló tüzében. Érdekes megfigyelni, hogy az élmény karaktere hogyan cirkuláltatja ezt a művészi vérmérsékletet. Az álmos, alföldi vizek szinte állott felszínének tükre egy nyugodt és szemlélődő lélek gyengéd kezének húzásait tükrözi, de az aratók erőteljes mozgásának visszaadásához az impresszionizmus drámai előadásmódjához fordul. Itt látszik ragyogó tisztasággal, hogy mennyire nincs az igaz művész számára konzervativ vagy modern felfogás.

Bosznay konzervativ és modern is egyszerre, — attól függ, hogy mit kíván tőle a művészi ábrázolás. Ő nem csinál program-művészetet, egyszerűen és alázatosan rendeli alá tudását a Művészetnek, mely annyira szent előtte, hogy az ő szolgálatában szentélye előtt leveti a propaganda, vagy művészeti politika poros sorait.

BOSZNAY ISTVÁN: Aratás

A másik motorikus erő, ami a Bosznay István művészetének zsenijét állandó hevületben tartja: izzó magyarsága. Sokan — a művészeti esztétika művelői közül is — szeretnek arra az álláspontra helyezkedni, hogy az ecsetet nem lehet magyarul húzni. Csak jól, vagy rosszúl. Ennek az »objektiv« esztétikának ajánlom, tegye tanúlmány tárgyává a Bosznay művészetét. Az ecsetet valóban csak jól, vagy rosszúl lehet kezelni, de a lélek, amelyik a vászonra vetitődik, nem az ecset hegyes végéről suhan a képre, hanem kontrolálhatatlan, megfoghatatlan fluiduma az alkotásnak, mely akár az ecsettel, de annak ellenére is, ha kell, oda kerül a képre. A Bosznay István lelke is ott van a képein, azokon a látszólag csendes képeken, melyek együtt és külön-külön a magyar táj zzen-

GOGH, VINCENT VAN (1853—1890): OLAJERDŐ

GAUGUIN, PAUL (1848—1903): HÍVÁS (L'APPEL). 1902

Korai keletkezésén kívül az is érdekes sajátsága francia gyüjteményének, hogy nemcsak a XIX. század nagy művészeit, hanem a reájuk következő nemzedéket, az ú. n. postimpresszionista csoportot is felöleli úgy, hogy majdnem 100 éves fejlődésnek nyomait követhetjük benne.

Egyenkint tekintve nem mind egyformán súlyosak ezek a képek, de van köztük néhány pompás darab, az egész sorozat értékét pedig kerekdedsége fokozza. Mintegy nyitánya a gyüjteménynek két nem-francia művésznek, Magnasconak és Goyanak egy-egy kis képe, akik előadásuk szabadságával és szélességével méltán számítanak az impresszionizmus előfutárjai közé. Magát a francia csoportot Prudhon-nak egy kis női arcképe (1811) vezeti be, amely némi fogalmat ad arról a corregiesk festőiségről, mely ezt a művészt klasszicista kortársaitól megkülönböztette. Magukban véve becsesek, de mesterük jelentőségéhez képest csak névjegy számba mennek azok a kis képek (Lóistálló és Győztes oroszlán), amelyek a romanticizmus áramlatának két legnagyobb alakját, a korán elhalt Gericault-t és Delacroix-t képviselik, ellenben Daumier-t már tehetsége magaslatán mutatja be Énekesek című képe, egyike a mester azon emberábrázolásainak, melyekben a kifejezés mélysége az előadás monumentális egyszerűségével párosul.

Daumier-t szatirájának a végsőig fokozott szenvedélyessége némiképen még a romantikusokhoz fűzi, azonban éles megfigyelése és őszintesége miatt a realizmus képviselőihez is sorozzák, sőt tájábrázolásainak levegős könnyűsége alapján az impresszionizmus előfutárjaként is emlegetik. Bizonyság arra, hogy egyike azoknak a nagy és egyéni művészeknek, akiket nem lehet símán besorozni valaminő irányzat táborába. Ezek közé tartozik Puvis de Chavannes is, akinek halála előtti évéből (1897) származó Magdolná-ja — az egyetlen Puvis-kép magyar földön — egyik főbüszkesége a Kohner-gyüjteménynek. Az ő művészete persze csak nagy fali kompozícióiban fejti ki teljes hatását, azonban nagy nemességét, nyugalmát, álomvilágának halk szépségét ebben a töredékes alakban is jól megérezzük.

A naturalizmus barbizoni úttörői közül Rousseau-nak, a kolónia súlyos törzstagjának művészetébe egy méretre kicsiny, de erőteljes kép (Apremont völgye) ad némi bepillantást. Kisebb szabású, de többé-kevésbbé jellemző munkák beszélnek Daubigny, Chintreuil, Jacque és Harpignies művészetéről, s egy szép krétarajz (A szántás) arra emlékeztet, hogy Millet a vonalak nyelvén tudta legzavartalanabbul kifejezni mondanivalóját. Csupán mestere és barátja, Diaz útján volt némi külső kapcsolata Barbizonnal Monticellinek, akinek Rokokojelenete jelentékenyebb képei közé tartozik s jó fogalmat ad ennek a színvirtuóznak játékos palettaművészetéről.

Courbet-nak, a realizmus hősének és programmadójának két képe van a gyüjteményben: 1857-ben festett La Curée című híres képének (Boston) meglehetősen hű, csupán fenn és alul megnyujtott ismétlése, aztán egyike azoknak a tájképeinek, amelyekben Étretat sziklás tengerpartját örökítette meg 1870 körül. Míg előbbi képének sötét galeriatónusa Zolá-nak azt a szemrehányását juttatja eszünkbe, hogy Courbet csak rajzában volt igazán realista, de festői látásában nem tudott a régi mesterektől szabadulni, addig utóbbi képének finom, kissé hűvös világosságában már az új szellem nyomai jelentkeznek. Az impresszionizmus igazi előfutárja azonban nem ő volt, hanem Corot, akit azért nem említettünk a barbizoniak csoportjában, mert az ő belülről áradó, merőben egyéni művészete sem tűri el a besorozást s ezért legfeljebb geografiai értelemben lehet őt a barbizoniakhoz számítani. Az ő nagy nevét három kép viseli a Kohner-gyüjteményben. Kettő közülök átlagosabb tájképei sorába tartozik, a harmadik, egy férfi-képmás, tárgyánál fogva ritkaságszámba megy Corot oeuvre-jében, azonban ritkaságánál sokkal nagyobb értéke az a nemes egyszerűség, amely jellemzi.

Manet képe: A napernyős nő, melynek keltét Duret az 1871-72 körüli időre teszi, távol van ugyan attól, hogy megfelelően jellemezze az impresszionizmus korának vezérét és legnagyobb művészét, azonban így is becses, mert egy történeti jelentőségű mester szellemének nyoma van rajta, s ránk nézve most már annál becsesebb, mert Manetnak két valóban jelentékeny képe — a Bar és a Rue de Berne — az utóbbi években

tulajdonosaik és az ország nagy kárára külföldre vándorolt. Többet mond el festőjéről Claude Monet-nak argenteuili havas tájképe, mely még a hetvenes éveknek pozitív és erőteljes modorában (valószínűleg 1875 körül) készült. Egy-egy kisebbfajta kép szól Sisley és Pissarro festői jelleméről, s ha nem is éppen nagysúlyú, de bájos és jellemző művek tanuskodnak Renoir nagy művészetéről: egy álló női alak, mely még 1870 körül készülhetett, s egy szajnaparti kis tájkép, mely már a 80 körüli idő stílusát mutatja. Nem hiányzik Degas sem, akinek pasztellje, a Táncosnők, erőteljes vörös, sárga és kék színeivel a művésznek azok közé a képei közé tartozik, amelyekben van valami az exotikus pillangók tarka pompájából.

Ezekhez a művészekhez csatlakoznak azok, akik nem tartoztak ugyan az impresszionizmus vezérkarához, de mint úttörők vagy követők bensőbb szellemi kapcsolatban voltak a mozgalommal. Jongkindnak, az úttörőnek munkásságára egy 1868-ból keltezett vízfestmény emlékeztet, s mint mindig, szerényen és finoman jelenik meg egy kis tengeri tájképében Boudin, aki nemcsak saját kiváló műveivel, hanem Monet-ra gyakorolt jótékony befolyásával is emléket hagyott az impresszionizmus történetében. Előkelő ízléséről és mesterének kitünő megértéséről beszél Berthe Morisotnak, Monet hű követőjének női arcképe, s többször variált Notre-Dame képeinek egyike jól jellemzi Raffaëllit, a nagy elődök hagyatékának ügyes és szellemes sáfárját. Egészen más irányban aknázta ki ugyanezt a hagyatékot Bastien-Lepage, a 80-as évek naturalizmusának egykor nagyon ünnepelt hőse, akinek Halottak napján című képe bennünket már azért is közelről érdekel, mert a művész nagy hatással volt kiváló festőinknek (Hollósy, Ferenczy, Csók stb.) egész sorára.

Bastien-Lepage művészete fölött hamar eljárt az idő, s ma talán jobban elfeledték, mint megérdemelné. Sokkal jobban kibírta az idő próbáját annak a csoportnak működése, amelyhez Pierre Bonnard, Maurice Denis és Vuillard tartoztak, nemkülönben Aristid Maillol, a szobrász, aki fiatalon festő is volt és szövésterveket is készített. Ugyanazok a művészek, akiknek körében a mi Ripp-Rónaink fejlődött. Ők is a nagy impresszionisták tiszteletében nőttek fel, de művészetükben már Cézanne termékenyítő hatásából is érzünk valamit. Meglehetősen szétágazó törekvéseikről, amelyeket talán csak a dekorativ célzat közössége tartott némiképen össze, néhány kiváló kép ad felvilágosítást a Kohner-gyüjteményben. Különösen Bonnard-nak két képe: A reggeli és az Anya és gyermeke magaslik ki festői gazdagságával s igen jól képviseli az Anyai boldogság is Maurice Denis stílusát, melyet kiindulásában ugyanolyan szálak fűznek Puvis de Chavannes stiláris törekvéseihez, mint Degashoz Toulouse-Lautrecet, akivel szintén találkozunk a gyüjteményben (Napernyős nő).

Időrendre mindezeket megelőzi annak a nagy művésznek képe, aki a művészi forradalmárságban találkozott ugyan az impresszionistákkal, de művészetének lényegében az impresszionizmus ellen korán támadt visszahatásnak volt megindítója és legsúlyosabb képviselője. Cézanne-t értjük, akinek Órás csendélete formáinak súlyával és festésének komoly szépségével méltóan képviseli mesterét. A kép 1870 körül készült, abban az időben, midőn még nem virágzott ki Cézanne színessége, s legszívesebben a fekete árnyalatait alkalmazta. Jellemző módon ezen a képen is fekete tokba foglalt órát állított az asztalra. Sötét színei azonban jobban élnek és világítanak, mint sok festőnek a paletta egész készletével dolgozó színessége. Mint sokan mások, Cézanne művészetéből indult ki Paul Gauguin is, azonban a Kohner-gyüjteményben levő képe (L'appel) jól mutatja, hogy mennyire más eredményekhez jutott el. Az ő művészetének dekorativ erejéről kevés képe ad jobb fogalmat ennél a valóban galeriasúlyú, kiváló művénél, melyet 1902-ben festett, stílusa teljes fejlettségének idejében, egy évvel halála előtt. Bizonyára inkább személyes kötelékek, a barátság és a munka közössége, mint művészetének sajátságai alapján szokták Gauguin körével kapcsolatban említeni a hollandi Van Gogh-ot, akinek Olajerdője ugyancsak olyan darabja a Kohner-gyüjteménynek, amely — ha nem is olyan mértékben, mint Gauguin képe — jó fogalmat ad mesterének egyéniségéről.

PETROVICS ELEK

RAFFAËLLI, JEAN-FRANÇOIS: A PÁRISI NOTRE-DAME

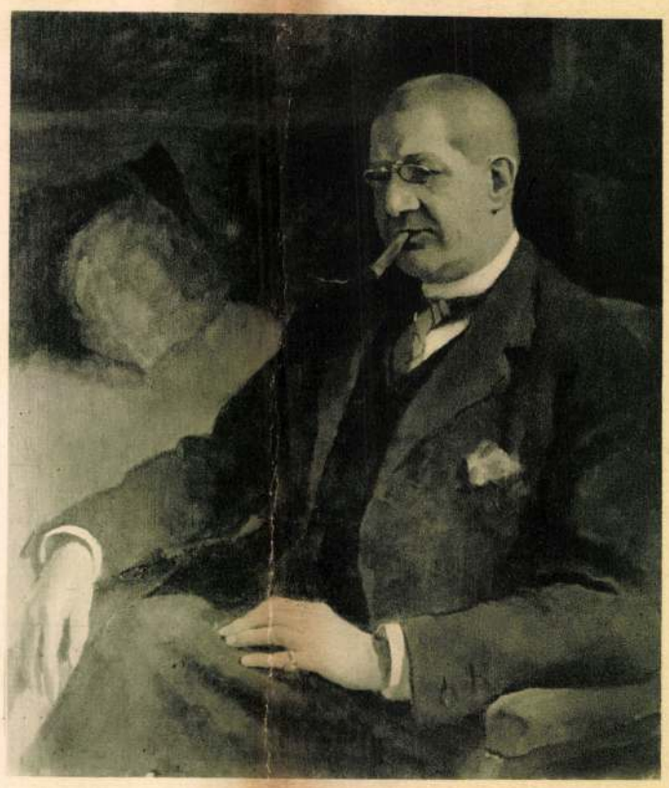

F. BÁRÓ KOHNER IDA: B. KOHNER ADOLF KÉPMÁSA

A „Magyar Művészet“ melléklete

MUNKÁCSY MIHÁLY: KÖPÜLŐ ASSZONY

Dr. Kohner Adolf báró gyűjteményéből

Az Athenaeum r.-t. nyomása

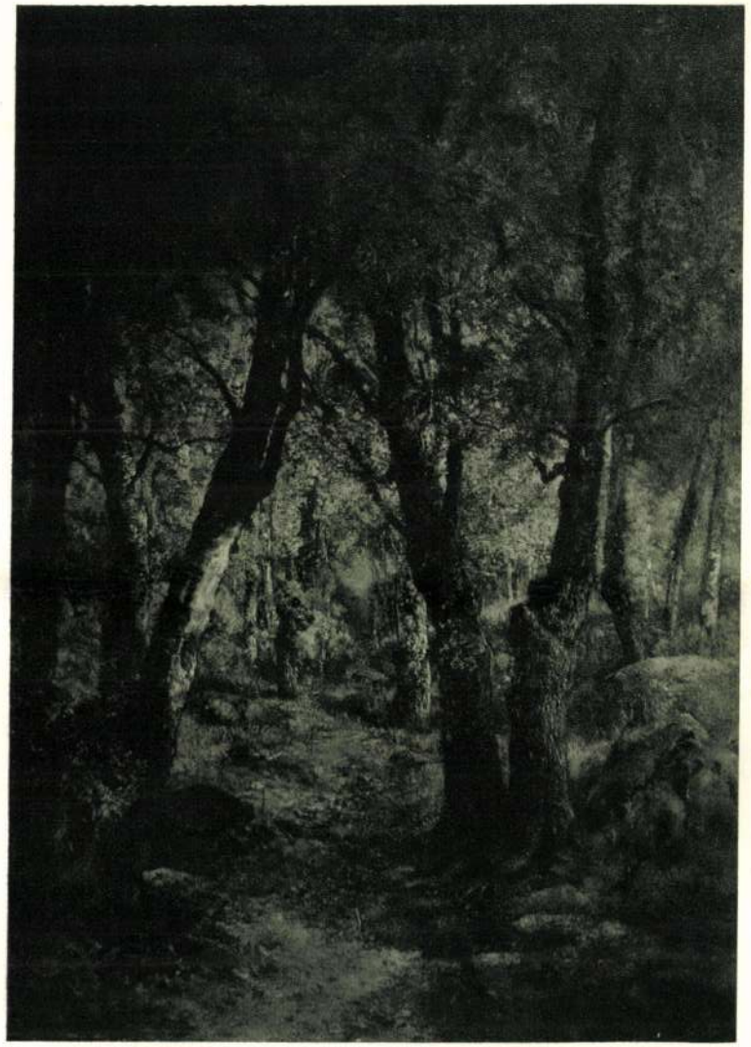

PAÁL LÁSZLÓ (1846–1879): ERDŐ MÉLYE

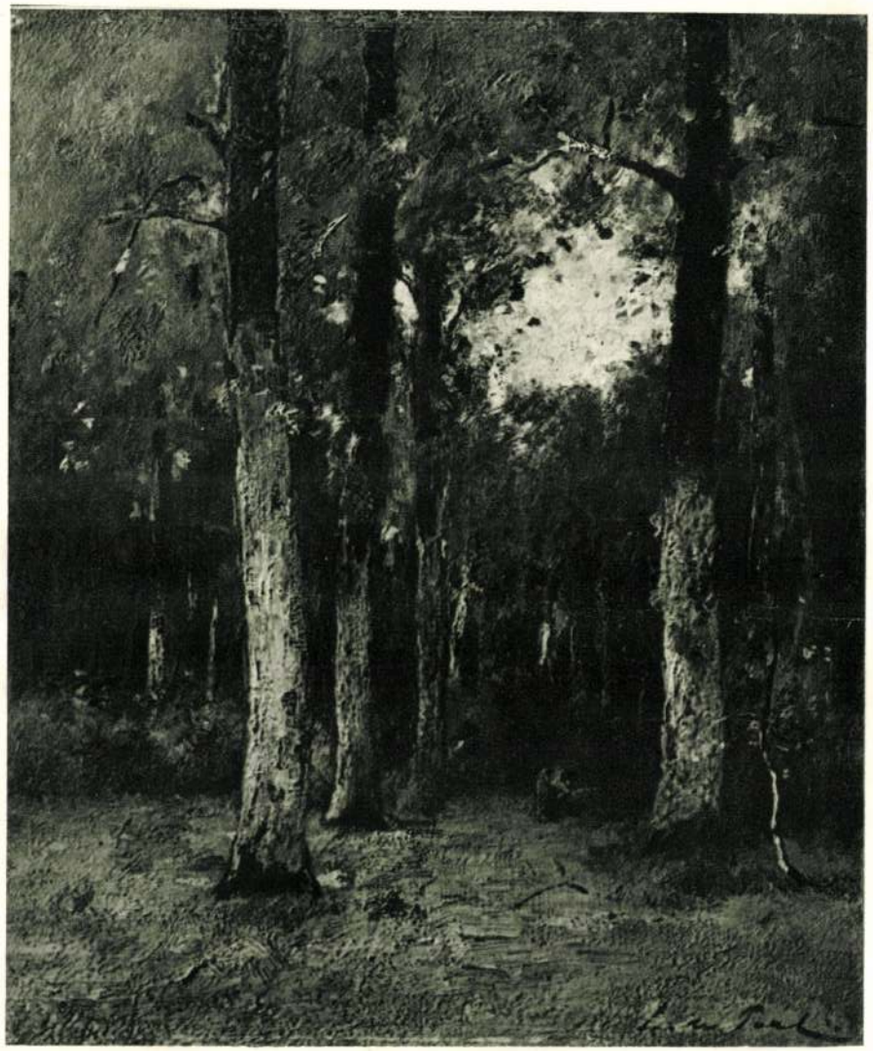

PAÁL LÁSZLÓ (1846–1879): ERDEI TÁJKÉP (RÓZSESZEDŐ ASSZONNYAL)

Magyar Múzeum
1929. 6. 28.

MÉSZÖLY GÉZA (1844—1887): TANYA

MUNKÁCSY MIHÁLY (1844—1900): Mme CHAPLIN ARCKÉPE

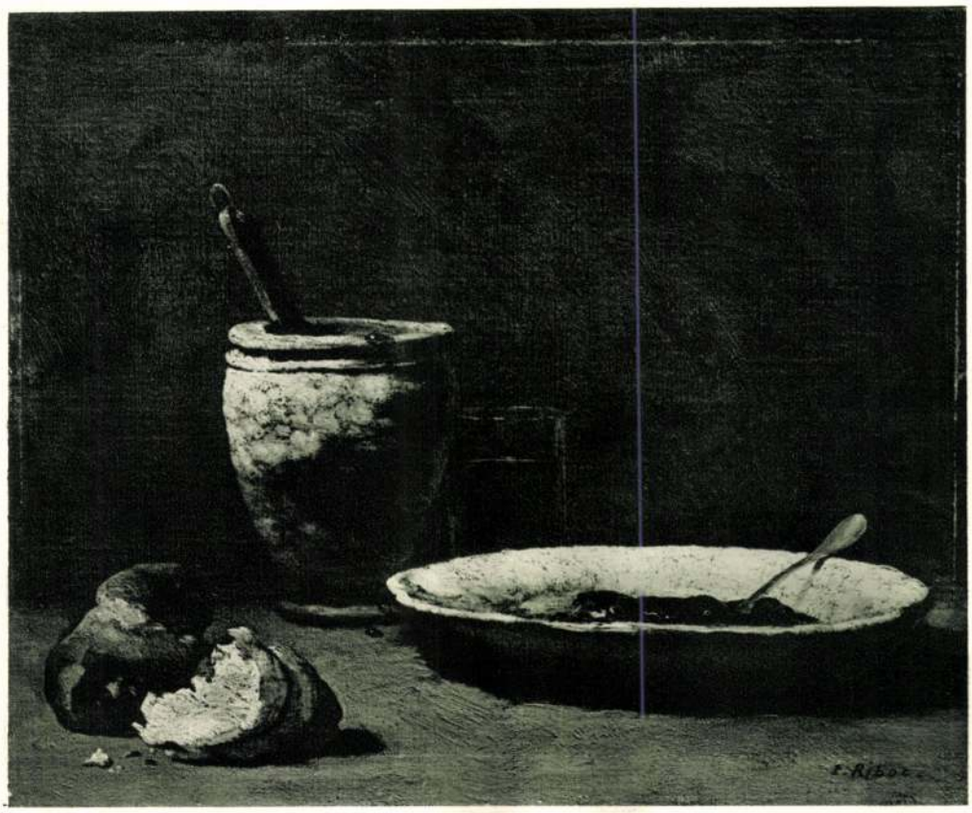

RIBOT, THÉODULE (1823–1891): KONYHAI CSENDÉLET

RIBOT, THÉODULE (1823–1891): HALCSENDÉLET

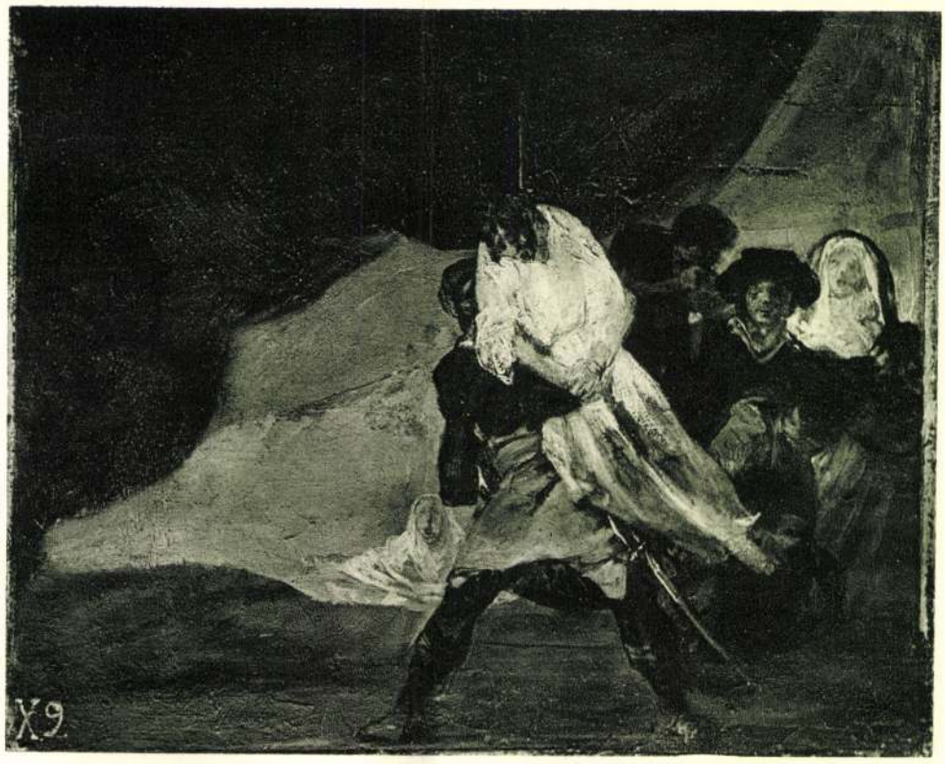

GOYA, FRANCISCO DE (1746—1828): AZ AKASZTOTT

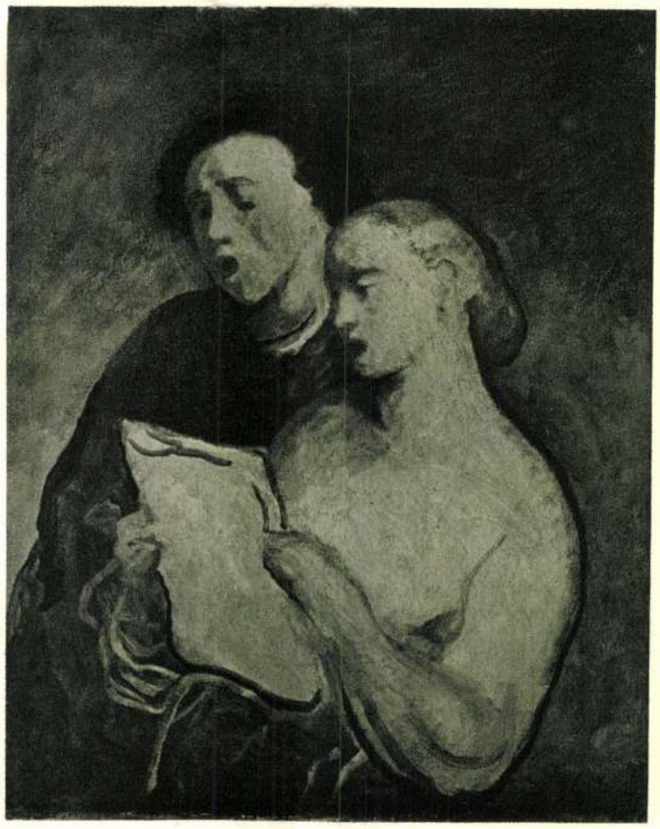

DAUMIER, HONORÉ (1808—1879): ÉNEKESEK

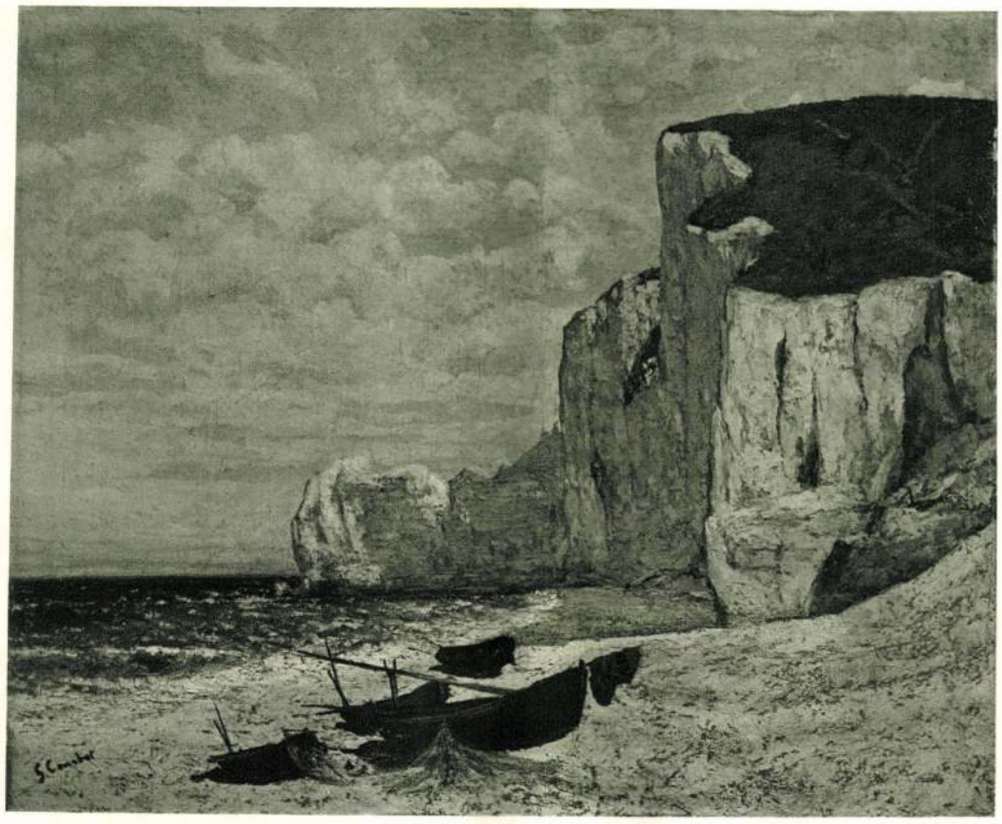

COURBET, GUSTAVE (1819–1877): A TENGER ÉTRETAT-NÁL

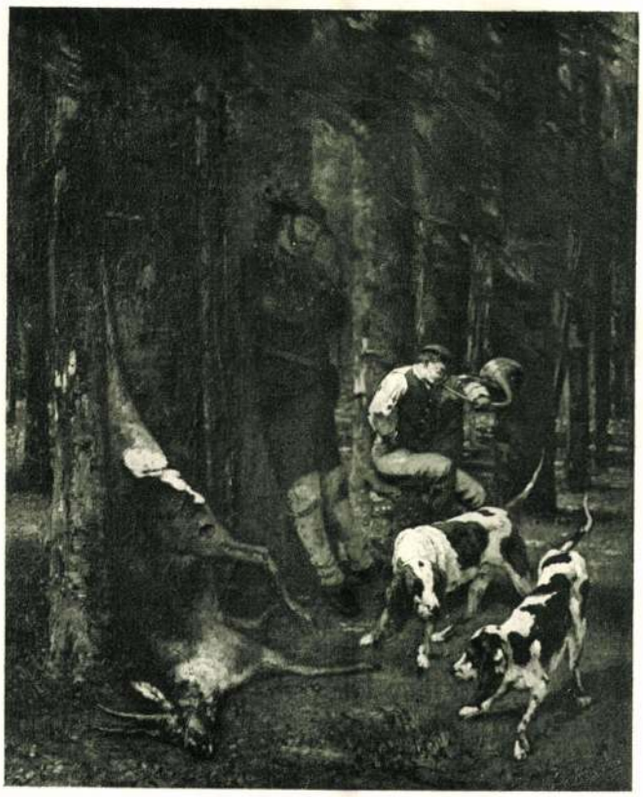

COURBET, GUSTAVE (1819–1877): A PRÉDA

BASTIEN-LEPAGE, JULES (1848—1884): HALOTTAK NAPJÁN

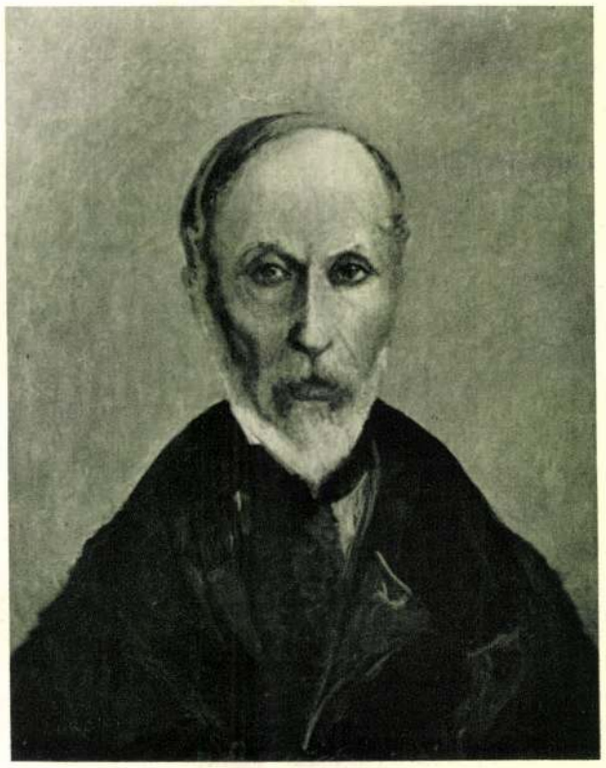

COROT, CAMILLE JEAN BAPTISTE (1796—1875):
FÉRFIKÉPMÁS (DUPUIS PAULIER ARCKÉPE). 1868

MANET, EDOUARD (1832—1883): NAPERNYŐS HÖLGY

MORISOT, BERTHE (1851—1895): NŐI ARCKÉP

RENOIR, AUGUSTE (1841—1919): FIATAL LEÁNY

értékeinek kiegészítése annak az országnak művészetével, amely a XIX. században a festészet klasszikus földje volt és a kor problémáinak megoldásában előljárt.

Báró Kohner Adolf korán érezte meg ezt a szellemet. Úttörő volt ő nálunk, akinek gyüjteményében Puvis de Chavannes-nak, Gauguin-nek s néhány más kiváló francia művésznek már abban az időben elsőrendű képei függtek, midőn hivatalos világunk még mélyen szunnyadozott s magángyüjtőink közül is egyedül gróf Andrássy Gyula dicsekedhetett az úttörő francia mestereknek (Courbet, Claude Monet) egy-két képével.

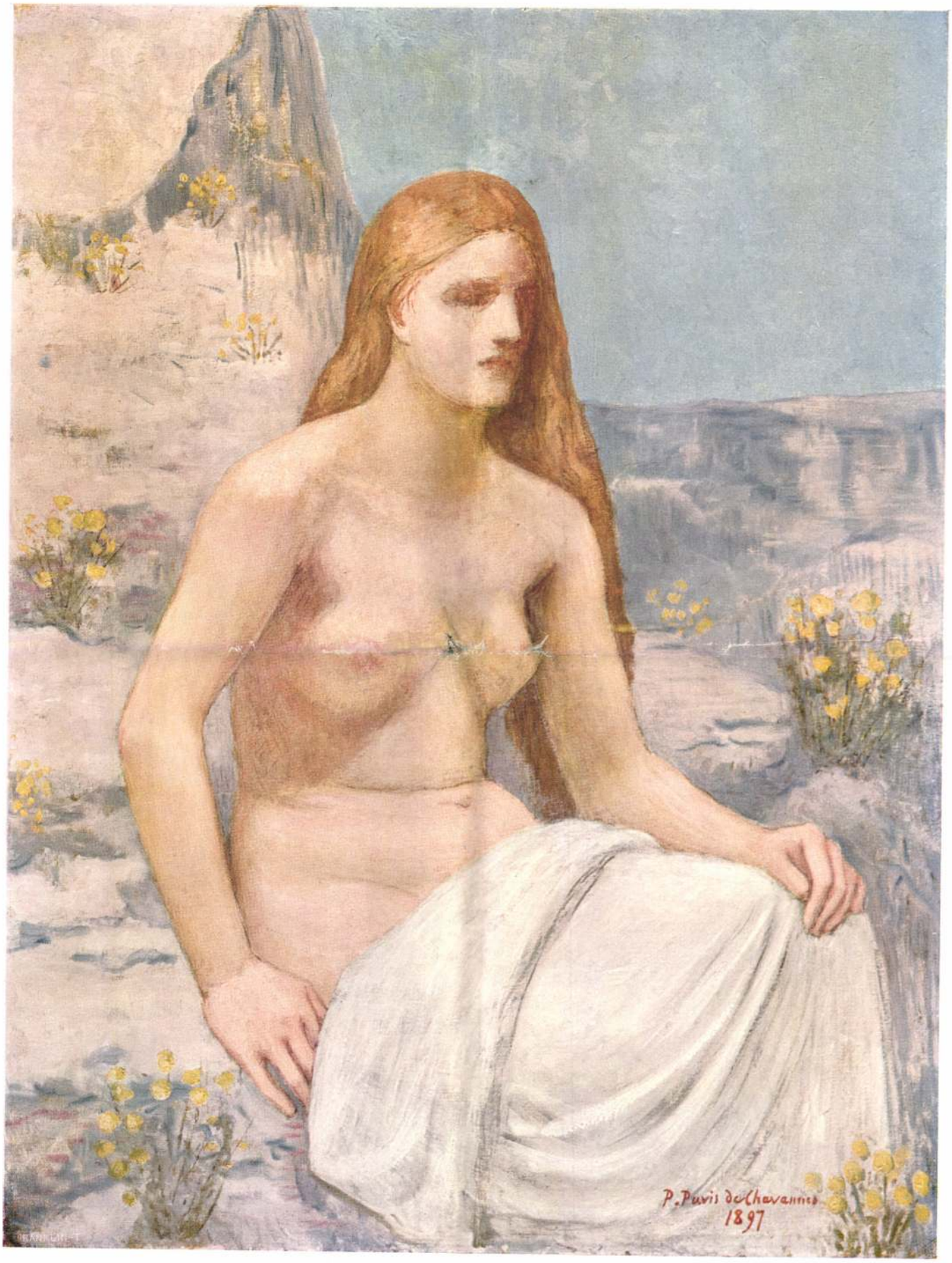

A „Magyar Művészet“ melléklete

PUVIS DE CHAVANNES, PIERRE (1824—1898):
MAGDOLNA

Dr. Kohner Adolf báró gyüjteményéből

Az Athenaeum r.-t. nyomása

BONNARD, PIERRE: A REGGELI

BONNARD, PIERRE: ANYA GYERMEKÉVEL. 1894

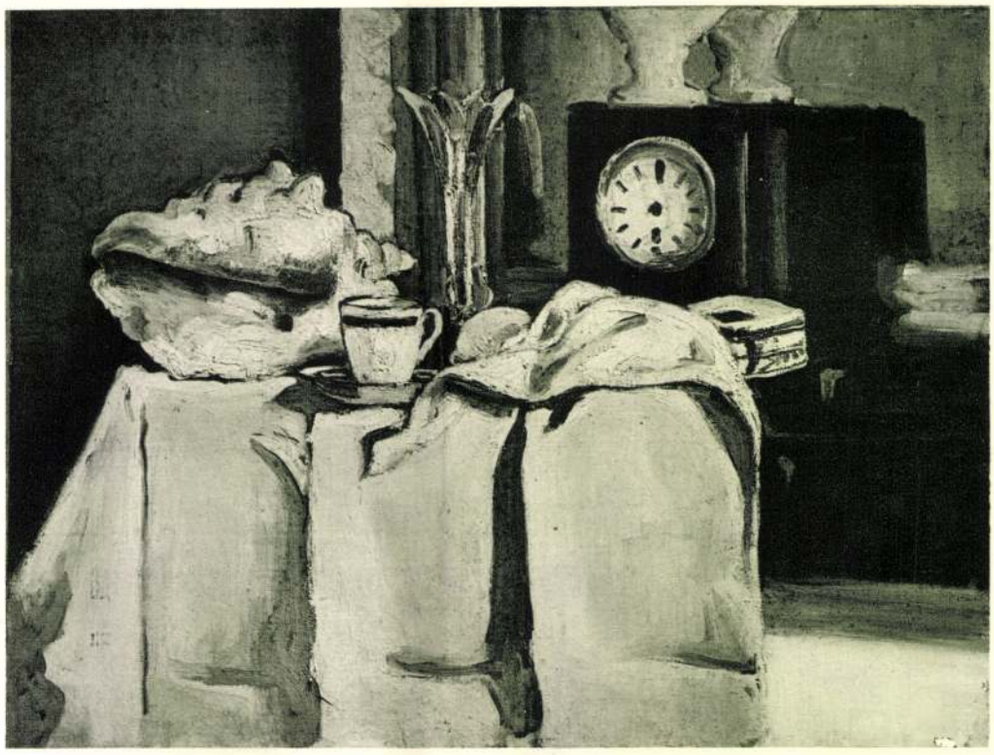

CÉZANNE, PAUL (1839–1906): FEKETEÓRÁS CSENDÉLET

DENIS, MAURICE: ANYAI BOLDOGSÁG

BÁRÓ KOHNER ADOLF GYÜJTEMÉNYE

I. KÉPEK

Báró Kohner Adolf, a műbarát, azzal kezdte pályáját, hogy kitünő kortársainak munkáit gyüjtötte. Rendesen így járnak el azok, akik nem történeti érdeklődésből, ritkaság-kedvelésből, pénzbefektetésből vagy a művészettől idegen más okokból, hanem eleven művészi érzésből gyüjtenek. Azok, akik lélekben megérzik és átélik mindazt, ami a kor legjobb művészeit foglalkoztatja, s csak abban különböznek az alkotó művészektől, hogy a természet nem adta meg nekik a kifejezés képességét. Ők a festők és szobrászok legközelebbi szellemi rokonai, legtökéletesebb megértői, a művészek nagy szerzetének laikus konfráterei. Természetesen a gyüjtőkön kívül is vannak, akikre mindez ráillik, ámde a többségnek be kell érnie a puszta lelkesedéssel, — a szerencsések azonban, akiknek módjuk van rá, gyüjtés formájában megszerzik maguknak a legnagyobb örömet, mely a művészet szeretetével járhat.

Mikor Kohner Adolf gyüjteni kezdett, a mi művészetünk életében éppen fontos fordulat volt kifejlőben. A millennium ideje volt ez. A modern naturalizmus, amely már a nyolcvanas évek elején megindította ostromát, most kezdett a hódítás stádiumába lépni, s a helyzetnek jellemző illusztrációja, hogy Szinyeit ekkor kezdik ünnepelni. Nem ugyan a közönség, hanem az új szellemben felnőtt ifjú művészek, élükön Csók Istvánnal és Thorma Jánossal, akik elragadtatással fedezik fel Szinyeinek az ezredéves kiállításon kiállított képeit. Ugyane kiállításon vásárolja meg Kohner Adolf a Pacsirtát, s mindjárt ezzel az első nagy szerzeményével mintegy felesküszik azokra a művészi törekvésekre, amelyek szervesen hajtottak ki saját korának szelleméből s éppen ezért a tehetségek zömét lelkesítették. A korral és legjobb művészeivel való együttérzés határozza meg innen kezdve Kohner Adolf gyüjtésének irányát. Vásárlásainak színvonalában pedig finom kultúrája és kiváló ízlése tükröződik.

A Pacsirta 1917-ben a Damjanich-utcai Kohner-házból a Szépművészeti Múzeumba vándorolt át, mint a legnagyobb ajándékok egyike, melyeket a múzeum története újabban feljegyezhet. Szinyei művészetének azonban még ma is értékes bizonyságai vannak a Kohner-gyüjteményben. Érdekességüket fokozza az, hogy a mester működésének különböző korszakaiból valók s annak úgyszólván minden fázisából adnak mutatványt. Legkorábbi közülök a Csónakkirándulás, amely valószínűleg 1866-ban vagy 67-ben készült — legalább erre mutatnak kezelésének bizonyos keménységei és kezdetlegességei, – amely azonban színességében már érdekesen készíti elő azt a fordulatot, mely 1869-ben, a Hinta és a Ruhaszárítás évében következett be Szinyei művészetében. A tavaszi derűjében ragyogó Mondai jelenet — sziklás domboldal, az előtérben befejezetlen női csoporttal — a Majális évének (1873) hírmondója, a Forrás (1878) egyik utolsó jelentkezése Szinyei festészetében a böcklini gondolatkörnek, a Pataktanulmány (1883) viszont egyik első hírnöke annak az időnek, midőn az emlékezetből való festés már kezdett nehezére esni a mesternek, aki ezért a képzeleti tárgyak festését mindinkább abbahagyta és kivonult festőállványával a természet elé. Ennek a korszaknak teljes jellemét mutatja aztán a Sziklás táj, mely 1897-ben készült.

A magyar festészetnek azt a korát, amelynek kibontakozása, mint láttuk, körülbelül összeesett a Pacsirta megszerzésének idejével, Kohner Adolf lépésről-lépésre követte gyüjtői érdeklődésével. 1896-ban indul meg a nagybányai művésztelep működése. Megalapítójának, Hollósy Simonnak művészetéről négy kép számol be a gyüjteményben, közülök két tanulmányfej korai törekvéseit, két szélesen festett tájkép pedig már mármarosszigeti és técsői tartózkodása alatt kialakult későbbi stílusát világítja meg. Különösen szerencsés és gazdag képet ad a

Magyar Művészet
1929. 6-szám

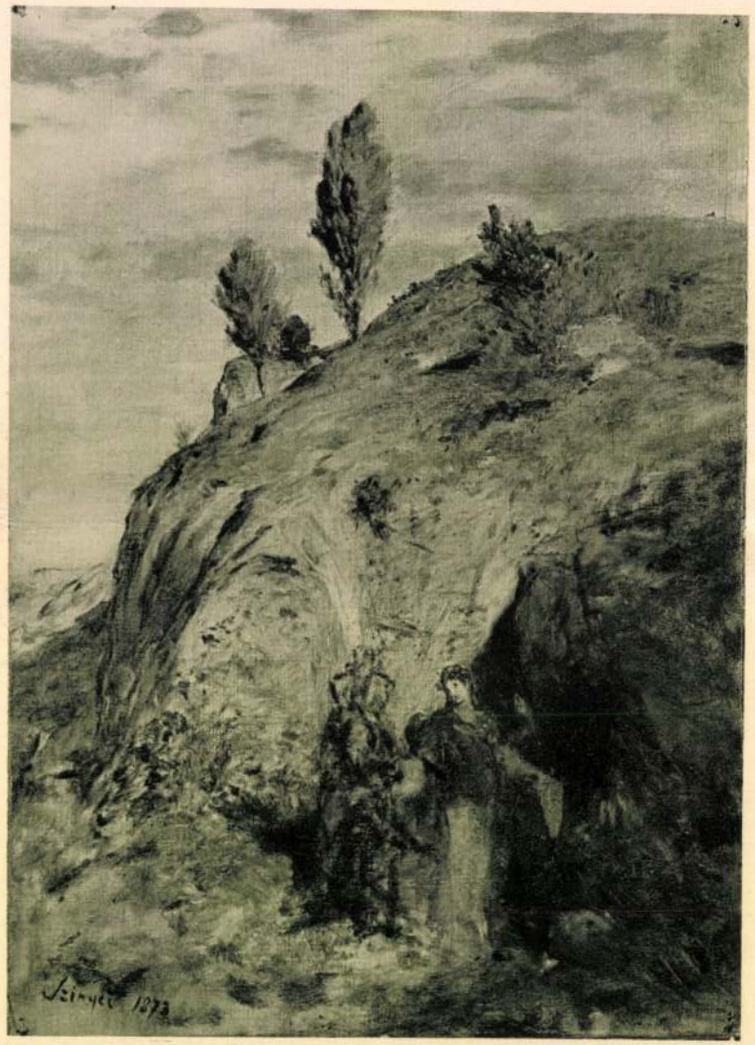

SZINYEI MERSE PÁL (1845—1920): MONDAI JELENET. 1873

SZINYEI MERSE PÁL (1845—1920): CSÓNAKKIRÁNDULÁS. 1866 v. 1867

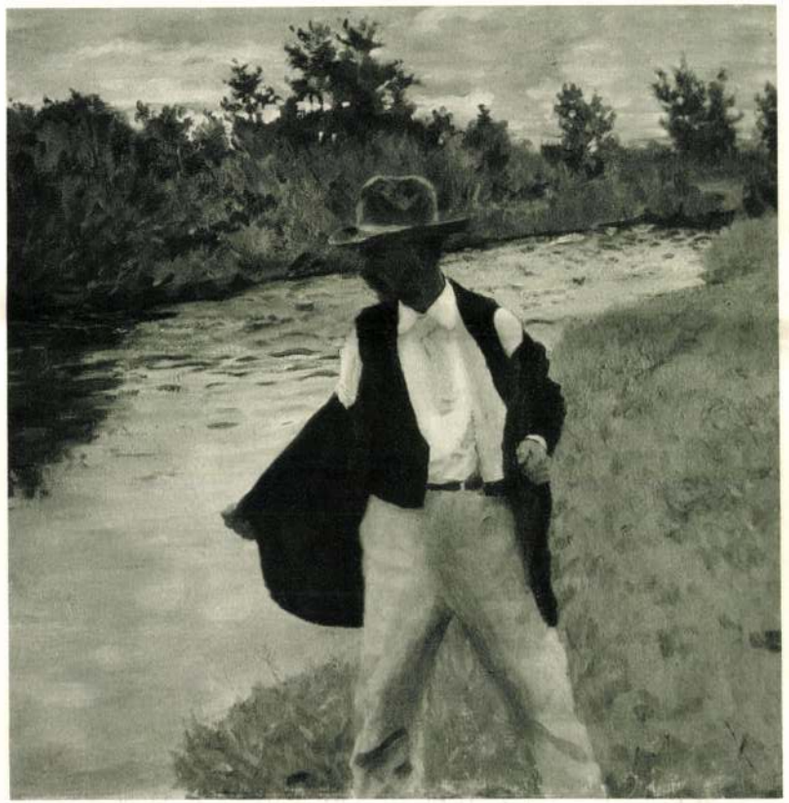

FERENCZY KÁROLY (1862—1917): FÜRDÉS ELŐTT. 1904

FERENCZY KÁROLY (1862—1917): OKTÓBER. 1905

FERENCZY KÁROLY (1862—1917): MÁRIA ÉS MAGDOLNA. 1913

gyüjtemény Ferenczy Károlynak, a nagybányai telep legnagyobb tehetségének művészetéről. Kissé még félénk, de gyöngéd költészettel teljes müncheni korszakát jellemzik az Orfeusz vázlata és Valér fiának gyermekkori arcképe (mindkettő 1894-ből), s a tónusának finomságával különösen kiváló Anya gyermekével, mely ugyanez időtájt készült a München melletti Garmisch-ban. Az 1900 körüli nagybányai időről, mely a művészi kifejezőképesség teljességének és az alkotókedv kiáradó gazdagságának boldog korszaka volt Ferenczy életében, különösen az Október (1903) és Fürdés előtt (1904) adnak kitűnő fogalmat, s egyszersmind szerencsésen világítják meg Ferenczy plein-air törekvéseinek mind a két ágát: a derűs Október a verőfény ábrázolásának kultuszát, a borús, szürke világítású Fürdés előtt pedig a tónusegység keresését. Szigorú lineáris jellemében és lelki feszültségében méltó emléke végül Ferenczy utolsó korszakának a Mária és Magdolna című kép, töredéke 1913-ban festett Pietà-jának, melyet az önmagához mindig túlszigorú művész három részre darabolt.

Nagybánya példájának a század elején követője akadt a szolnoki telepben. Ehhez a telephez alapításától kezdve erős szálak fűzik Kohner Adolfot, a Szolnoktól egyórajárásnyira fekvő Szászberek birtokosát. Eleinte mint művészeti alelnök, később mint elnök vett részt az egyesület vezetésében, amelynek máig buzgó támogatója és bölcs mentora. Ennek a szeretetteljes viszonynak sok nyoma van gyüjteményében is. Az osztrák felfedezők képei nyitják meg a „szolnokiak" sorát, élükön Pettenkofen-nel, aki legkorábban, már az 50-es évek elején vette észre azt a hálás anyagot, melyet Szolnok földjének és népének kiaknázatlan eredetisége jelentett s akinek erről a vonzalmáról négy szolnoki tárgyú képecske tesz bizonyságot a Kohner-gyüjteményben. Nem hiányoznak az ő nyomában járó osztrákok közül Tina Blau, Otto von Thoren és Karl Leopold Müller sem, bár az utóbbinak a gyüjteményben levő két képe abból az időből való,

FÉNYES ADOLF: A KISCELLI KASTÉLYBAN

FÉNYES ADOLF: CUKORKACSENDÉLET

CSÓK ISTVÁN: MAGYAR SZOBA. 1909

midőn a művészt már a távolabbi kelet érdekelte s az alföld magyarjaitól egészen az arabokhoz pártolt.

A magyar festők közül Deák-Ébner Lajos a legrégibb „szolnoki" a gyüjteményben: ő már — Böhm Pállal és Aggházy Gyulával együtt — 1875-ben, egy negyedszázaddal a hivatalos szervezkedés előtt fordult meg először Szolnokon, ahová utóbb is vissza-visszatért. Baromfivásár című képe (1878) egyik legnagyobb és legteljesebb összefoglalása szolnoki megfigyeléseinek, habár művészetének bája — mint rendesen — ezúttal is egy kisebb képében (Tájkép kecskékkel) mutatkozik meg igazán.

A gyüjtemény szolnoki csoportja azonban attól az időtől kezdve kerekedik ki jobban, midőn a kolónia szervezkedése megtörtént. A telepnek csaknem valamennyi ismertebb tagja képviselve van legalább egy-egy képpel, így Mihalik Dániel, Olgyay Ferenc, Zombory Lajos, Szlányi Lajos, Jávor Pál, Pólya Tibor, Zádor István, Vidovszky Béla, Szüle Péter, s nem utolsó sorban báró Kohner Ida, akinek komoly művészi tehetségéről egyebek között atyjának kitünően jellemzett arcképe tanuskodik. A legjobb áttekintést azonban Fényes Adolf művészetéről kapjuk, akinek jelentősége egyetlen magángyüjteményben sem bontakozik ki ilyen teljességgel. Egész sora a kitünő képeknek (a Munkás, Báró Kohner Adolf arcképe, Kisvárosi délelőtt, Cukorkacsendélet stb.) ad számot arról az időről, midőn a művész még a realista szellemű ember- és természetábrázolás útját járta, egyszersmind azonban következetesen haladt a nagyobb színesség és egyszerűség és az előadás fokozott könnyűsége felé. Nem kevésbbé jellemző példák (Szt. Ferenc a madaraknak prédikál, Szt. Lukács a Madonnát festi) szemléltetik azt a fordulatot, amely a háború alatt következett be művészetében, midőn a fantázia világába menekült és emlékezetből kezdte festeni romantikus ízű kompozícióit, s kiváló művek szólnak az utolsó évekről is, melyekben a művész folytatta ugyan az emlékezetből való dolgozást, de ismét jókora lépéssel közele-

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF (1861—1927): APÁM ÉS LAJOS ÖCSÉM HEGEDŰVEL

HOLLÓSY SIMON (1857—1918): NŐI TANULMÁNYFEJ

dett a természethez s magyar tárgyú tájképeiben mély érzéssel szólaltatta meg a magyar alföld lelkét (Alföldi táj, Teli hold).

Jelentőségükhöz méltó művek képviselik ugyane nemzedéknek legjobb magyar művészei közül Rippl-Rónai Józsefet és Csók Istvánt is. Az előbbinek A kastély kertje és a Kerti vendéglő című képei a finom és szellemes impresszionistát jellemzik, az Apám és Lajos öcsém hegedűvel című kép viszont egyike azoknak a műveknek, melyekben a művész az impresszionista könnyűségtől a stílus magaslatára emelkedett fel. Egyszerűségében, komolyságában valóságos chef d'oeuvre. Csók István színfantáziájának gazdagságát és magyaros báját a Magyar szoba (1909) jellemzi legjobban, míg a Vampyrok (1807), a szerelmi láznak ez az eredeti rapszódiája, mely először dr. Jánosi Béla és később Bakonyi Károly kiváló gyűjteményének díszei közé tartozott, a tónuskeresés útján mutatja be őt és képzeletének szimbolista hajlamát fedi fel előttünk. Vaszary János, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Iványi-Grünwald Béla, Réti István, Kernstok Károly, Glatz Oszkár, Rudnay Gyula, báró Hatvany Ferenc, Mattyasovszky-Zsolnay László, Herman Lipót művei kerekítik ki még javában alkotó festőink csoportját, Szőnyi Istvánnak napsugaras dunai tájképe pedig az újabb nemzedék törekvéseiből ad némi mutatványt. Itt aztán meg is szakad a fonál, jeléül annak, hogy gyűjtőnk nem akart lépést tartani gyűjtésében olyan törekvésekkel, amelyeket ízlésében már nem tudott követni. Ezért nem is érheti szemrehányás; vajha a fiatalabb gyűjtőgeneráció úgy megtenné kötelességét a ma művészetével szemben, mint ő tette meg a maga idejében.

A kortársaknak ez a csoportja teszi ki a Kohner-gyűjtemény magyar részének zömét. Erre a szilárdan megalkotott épületre Kohner Adolf díszes tetőt emelt néhány régibb magyar mesternek képeiből. Liezen-Mayer, Székely, Zichy, Benczúr művészetéről csak kisebb képek, tanulmányok, rajzok adnak ugyan hírt, de Lotz Károly géniuszának bája már teljesen kibontakozik Női arcképében s még inkább Ámor és Psyche című kompoziciójában. A legteljesebb vértezettel azonban Mészöly, Paál és Munkácsy vonulnak fel. Mészöly a Szépművészeti Múzeumon kívül sehol sincs ilyen gazdagon képviselve s nincs is gyűjtemény, amelyben a modern magyar tájfestés úttörőjének szelleme otthonosabban érezhetné magát, mint a Kohner-gyűjteményben, ahol a magyar tájábrázolás későbbi fejlődésének annyi becses dokumentumát találja maga körül. Paál László művészi nagyságát öt kép hirdeti, köztük az Erdő mélye (Lázár B., Paál L. élete és művészete, 264. l.), amelynek részletekbe mélyedő, tüzetes előadása nem igen ismétlődik többé Paálnak fejlett idejében, úgy, hogy e tekintetben külön helyet kell adnunk neki a művész oeuvre-jében. Ami végül Munkácsyt illeti, elég ha azt mondjuk, hogy ő tehetségéhez méltóan van képviselve. Kivéve hanyatló késői korát, áttekintést kapunk egész működéséről, kezdve müncheni korszakától, melyet igen szerencsésen jellemez a Rákosi Jenő hagyatékából származó Női képmás, a gyűjtemény egyik legutóbbi gyarapodása. Némi müncheni reminiszcenciák mellett már mesteri erények jelentkeznek annak a nagy női térdképének mély komolyságában, amelynek keletkezési idejét talán a Siralomházat megelőző düsseldorfi években szabad keresnünk, habár meg kell vallanunk, hogy ezt a képet nem könnyű Munkácsy fejlődési rendjébe beilleszteni. A harmadik női képmás, mely Madame Chaplin-t ábrázolja, már telivér és erőteljes terméke a mester korábbi párizsi idejének. Igen jellemző módon mutatja be a tájfestő Munkácsyt „Tájkép hazatérő juhnyájjal" című ismert képe, s művészetének egész nagyságát érezzük a Köpülő asszony-ban, egyikében azoknak a képeinek, amelyekben elemi módon robbant ki festői ereje és temperamentuma. Ez a kép valódi koronája a gyűjtemény magyar részének. Csak egy pillantást kell vetnünk a Munkácsyval néha kapcsolatba hozott Ribot-nak a gyűjteményben levő két csendéletére, hogy megtudjuk, mi a különbség a jó festő és a zsení között.

A magyar művészeten kívül báró Kohner Adolf a modern francia művészek munkáit gyűjtötte legszívesebben. Ugyanaz a szellem nyilvánult ebben az eljárásában, amely korának legjobb múzeumi és magángyűjtőit vezette s amely Tschudinak példaadó működésében fejeződött ki legtisztábban. Ez a törekvés: a hazai modern művészet komoly

Meller Simon:

BÁRÓ KOHNER ADOLF GYÜJTEMÉNYE

II. RENAISSANCE KISBRONZOK

A tizenkilencedik század elején Magyarországon két nagyobb bronzgyüjtemény alakult: az egyiket *Ferenczy István* szobrász gyüjtötte, főképpen 1818 és 1824 között Rómában, a másik a *Marczibányi*-gyüjtemény volt, melynek keletkezéséről pontosabb adataink nincsenek. Az előbbi 1914-ben teljes egészében a Szépművészeti Múzeumba került, az utóbbi a század második felében örökség útján szétdarabolódott. Az elejtett fonalat a század végén *báró Kohner Adolf* vette fel, aki a gyüjtés ezen nemes és férfias ágát szeretettel ápolta s akinek példája *egész* bronzgyüjtő generációt nevelt Budapesten.

Báró Kohner Adolf bronzgyüjteménye számszerűleg olyan gazdag, hogy tartalma csak pontos leíró katalógus keretében lenne teljesen kimeríthető. A XV., XVI. és XVII. század kisbronzplasztikájának számos jellegzetes alkotását foglalja magában, s speciális jellemvonása, hogy különös gondot fordít az állatábrázolások teljességére. A gyüjtő kollekciójának e különösen kedvelt részét ki is egészítette visszamenőleg az egyiptomi, görög és római állatbronzok pompás gyüjteményével és folytatólag a tizenkilencedik századi

[1] A gyüjtemény képeinek ismertetését *Petrovics Elek* tollából l. *Magyar Művészet* 1929 (V.) évf. 6-ik számában a 301—322. oldalakon.

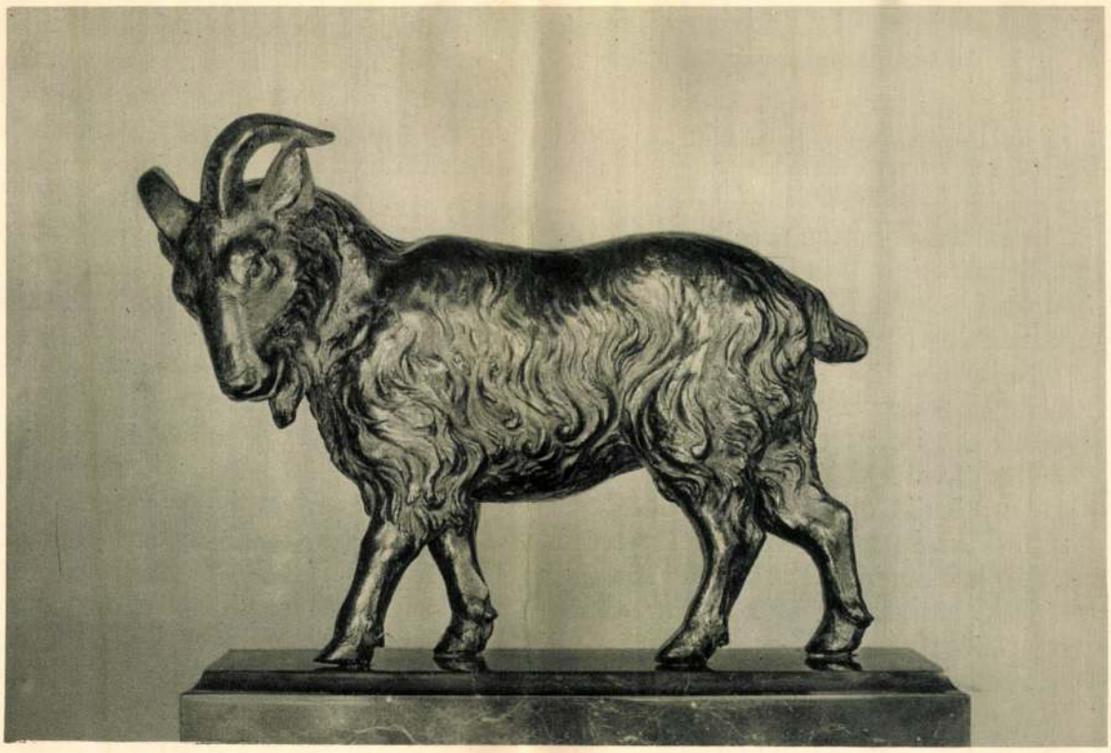

1. PÁDUAI MESTER 1500 KÖRÜL: KECSKEBAK

2. RICCIO, ANDREA (?): KIÁLTÓ HARCOS

bronzállatok sorozatával. A gyüjteménynek ez az osztálya párját ritkítja változatosságban s külön tanulmányt érdemelne.

Nem meglepő tehát, ha a gyüjtemény egyes kiválasztott, jellemző darabjainak ismertetését egy állatbronz méltatásával kell kezdenünk. A hosszúszőrű, zömök *kecskebak* (1. ábra) az 1500 körüli páduai bronzművészetnek jeles alkotása. Mesterét megnevezni nem tudjuk, aminthogy az olasz állatbronzok többségénél nincs mesternevünk. A páduai bronzöntés művészei közül csupán Bellano és Riccio jelennek meg előttünk félreismerhetetlen egyéniségekként; Bellanóval, noha domborművein az állatábrázolások gyakoriak, eddig egyetlen állatszobrot sem tudtunk biztos kapcsolatba hozni; annál ismertebbek Riccio állatbronzai. A mi bronzunk tömör formáiban és felfogásában inkább Bellano állatreliefjeire emlékeztet, mint Riccio finom, részletmegfigyelésekkel teljes nyulánk ábrázolásaira. Ismeretlen mestere Bellano művészetének folytatója, aki Riccióval egyidejűleg, de annak művészetétől függetlenül dolgozott a cinquecento kezdetén.

A páduai bronzöntés fő mesterének, Ricciónak művészeti irányát képviseli a „Kiáltó harcos" (2. ábra). A kis bronz névtelenül került a gyüjteménybe s e sorok írója hozta először kapcsolatba Riccio művészetével. L. Planiscig Riccióról szóló művében[2] azt állítja róla, hogy csak műhelymásolat Riccio elveszett eredetije után. Épúgy lehetséges azonban az a föltevés is, hogy eredeti munka, melynek öntése nem sikerült (a sisak felső része hiányzik) s ezért pontosabb cizelálása is elmaradt. A törzs és az arc oly könnyeden és kitünően vannak mintázva, hogy a mester kezemunkájára lehetne gondolnunk, a végtagok ellenben elhanyagoltak és bizonytalanok. Hogy mit jelent az ábrázolás, nem tudjuk. Úgy látszik, valamely ókori hős az istenekhez fordul, mielőtt vállalkozásához hozzáfogna. A fölemelt balkar esdő mozdulata s a felfelé néző arc kifejezése rendkívül megkapó s a nyitott száj szinte megszólalni látszik. A kis szobor a tizenhatodik század első éveiből származik, s akár egyetlen másolat egy elveszett Riccio után, akár, ami valószínűbb, nem sikerült és elvetett öntése a mester modelljének, mindenesetre érdekes adalék Riccio ifjúkori művészetéhez.

Az 1510—20 körüli firenzei bronzöntésnek megragadó terméke a „*Herkules a hydrával*" c. bronzcsoport (3. ábra), mely a XIX. század második felében a párisi Bournet de Verron gyüjteményben volt. A hydrából csak egy töredék maradt meg, s törzsét gondolatban ki kell egészítenünk, hogy a kompozíció szigorú zártságát elképzel-

[2] Leo Planiscig: Andrea Riccio. Wien 1927. 221. o.

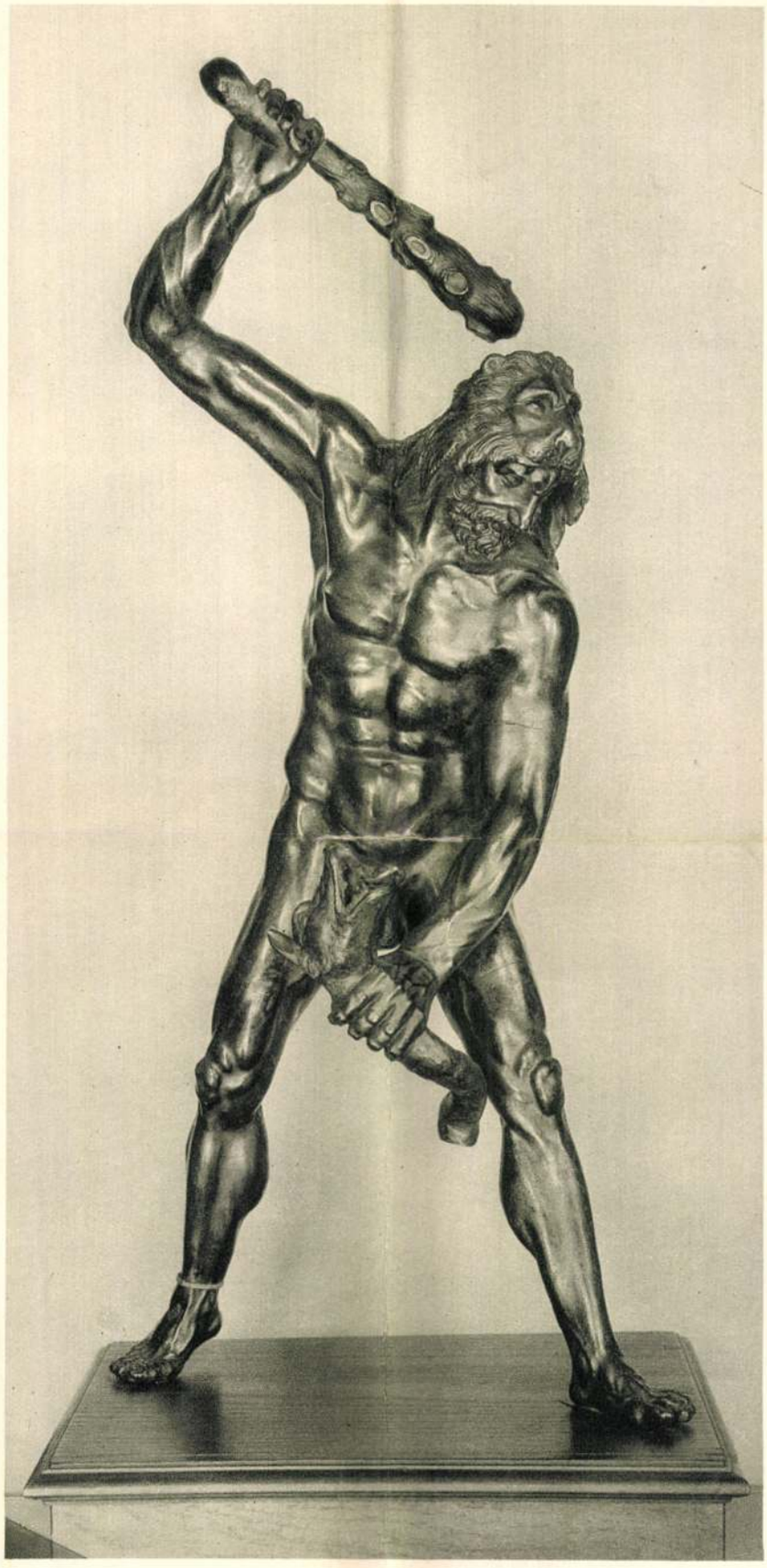

3. FIRENZEI MESTER 1510—1520 KÖRÜL: HERKULES A HYDRÁVAL

4. OLASZ MÜVÉSZ 1560—1570 KÖRÜL: HERKULES AZ OROSZLÁNNAL

5. PIETRO TACCA (?) (1577—1640): AJTÓKOPOGTATÓ

6. OLASZ MESTER, XVII. SZ.: BIKAVADÁSZAT

7. OLASZ MESTER, XVII. SZ.: VADKANVADÁSZAT

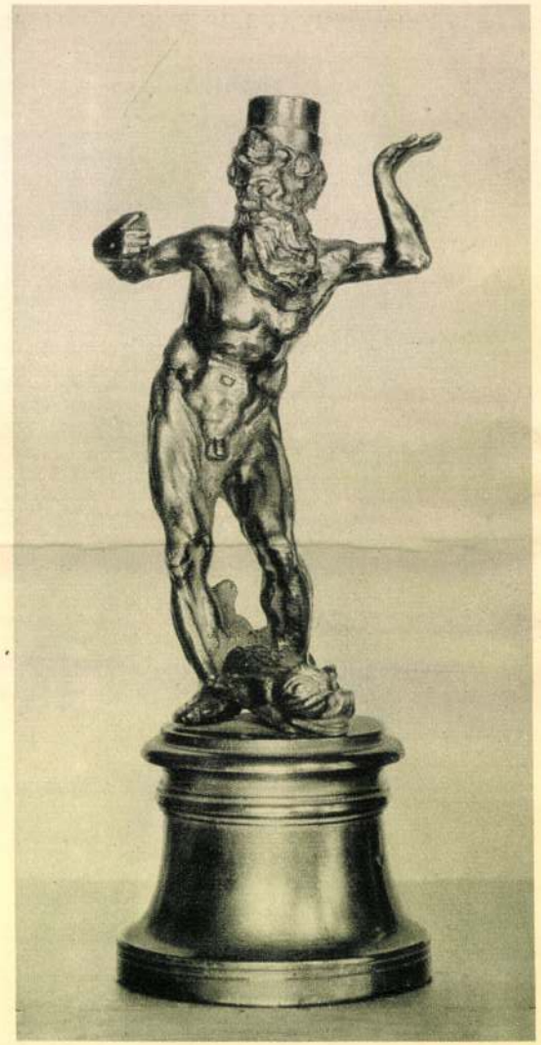

8. VELENCE, XVI. SZ. MÁSODIK FELE:
NEPTUN

9. VELENCEI MESTER, XVI. SZ. MÁSODIK FELE:
VENUS ÉS ÁMOR

10. NÜRNBERGI MESTER 1560 KÖRÜL: SZÖKŐKÚT

hessük. Minő különbség a páduai szelid líraiság s a firenzei dramatikus formafelfogás és szerkezet között. A méreteiben is jelentékeny bronz modellálásának energiájával, mozdulatának szenvedélyes erejével hat s gyüjteményünknek kétségkívül legjelentékenyebb darabja. Más példánya nem ismeretes; eddig névszerint meg nem állapított kiváló mester még a quattrocentóból, Pollaiuolo művészetéből indul ki, de már elsajátította az új, michelangeleszk formafelfogás pathetikus hangsúlyait. A bronz a korai cinquecento kisbronzművészetének leghatalmasabb alkotásai közé tartozik, s az e téren való ismereteink és adataink nagy hézagosságára vall, hogy ez elsőrendű mester nevét nem ismerjük.

Jó félszázaddal későbbi, de kompozicionális törekvéseiben az előbbinek egyenes folytatója a „Herkules az oroszlánnal" c. csoport (4. ábra), mely a berlini Richard von Kaufmann gyüjteményből származik.[3] A kompozíció síkszerűsége megmaradt, sőt az egynézetűség még fokozottabb mértékben érvényesül, a vonalvezetés azonban bonyolultabb, az energia kifejtése játszibb; a mozdulatok nem önként a helyzetből folyók, hanem teljesen a formai

[3] Die Sammlung Richard von Kaufmann, Berlin. Mit einem Vorwort von Wilhelm v. Bode. Berlin. 1917. III. Bd. No. 253.

Kohner Adolf báró gyűjteménye

Renaissance bronzok

problémát s a kompozíciót osztják. A csoport művészi célja nem a hatalmas vadállattal küzdő hős meggyőző ábrázolása többé, mint az előbbi csoportnál, hanem az oroszlán és az ember egymást keresztező tagjaiból egy komplikált és érdekes kompozíció összeszerkesztése. Az előbbinél tartalom és forma teljes összhangban volt, teljesen fedték egymást; az utóbbinál a tartalom csak ürügy, s a forma a lényeg. Az előbbi az olasz klasszikus művészetnek jellemző remeke, az utóbbi az olasz manierizmus kifinomult formai ízlésének tökéletes terméke. Az előbbi a szemen át emberi érzéseinkhez szól; az utóbbi csupán a szemhez, és tisztára elvont, formai gyönyörűséget nyujt.

E csoport mesterét szintén nem ismerjük név szerint, sőt épúgy, mint az előző csoportnál, egyéb alkotásairól sem tudunk. A Kaufmann-katalógusban mint *„Niederländisch-deutscher Meister um 1575"* szerepel, kétségtelenül tévesen, mert művében sem német, sem németalföldi vonások fel nem fedezhetők. Ellenkezőleg, teljesen és tökéletesen beleilleszkedik az olasz manierizmus autochton fejlődésébe, mely egyébiránt is független a jelentéktelen egykorú németalföldi szobrászattól, s mely az Olaszországba kerülő németalföldi művészeket, mint pl. Giovanni da Bolognát, csakhamar megfosztotta nemzeti jellegüktől.

Csoportunknak egy második példányát a montpellier-i Musée Fabre őrzi, ahova 1836-ban került a párisi Valedau-gyüjteménnyel. Azelőtt a Villeminot-gyüjteményben volt, mely 1807-ben került aukcióra.[4]

A berlini Kaufmann-kollekcióból került gyüjteményünkbe egy másik érdekes darab, a két lófej- és egy kosfejből komponált fantasztikus, dekoratív bronz, mely talán ajtókopogtatónak készült (5. ábra). A Kaufmann-katalógus szerzőjéül feltételesen Pietro Taccát jelöli meg, s e név eléggé jól jelzi úgy a tárgy korát, mint irányát. A manierizmus finom formajátékait, mely Taccának is kiindulási pontja, itt már szabadabb, szenvedélyesebb felfogás váltja fel: bronzunk nyers, vad formáiból már a barokk kor szelleme viharzik felénk.

A XVII. század festői, nyugtalan, temperamentumos szobrászati felfogását teljes fejlettségében mutatják a *„Bikavadászat"* és *„Vadkanvadászat"* csoportjai (6. és 7. ábra), melyek a formák és mozdulatok teljes feloldottságát, a kompozíció festői szabadságát és a háromdimenziós ábrázolás teljességét képviselik. E csoportokat, melyekkel rokonok a Pierpont Morgan[5] és a berlini Salomon-gyüjteményekben[6] voltak, rendszerint németalföldi mestereknek tulajdonítják, noha sokkal valószínűbb, hogy olasz eredetűek.

Míg Közép-Olaszországban a kisbronzplasztika következetesen futja meg útját a quattrocento, a klasszikus cinquecento, a manierizmus és a barokk stílusfázisain át, addig Velencében, mely a XVII. század elején a páduai bronzöntés örökébe lép, a fejlődés nem oly szigorú és következetes, s a lokális hangulat egységessége enyhíti az egyes korszakaszok elvi ellentéteit. A XVI. század második felét főkép Alessandro Vittoria és követőinek művészete tölti ki, mely a manierizmus formaproblémáit festői realizmussal vegyíti. Gyüjteményünk kis Neptunja (8. ábra), méretei kicsisége ellenére is, e művészetnek ha nem is jelentékeny, de érdekes és artisztikus példája, mely formáiban és az arctípusban rendkívül közel áll magához Alessandro Vittoriához. Amint a fejet folytató megmunkálatlan korong s a felemelt balkéz mutatja, a kis bronz rendeltetése az volt, hogy valamit tartson fején és tenyerén. Legvalószínűbb az a feltevés, hogy ezüst kagylókehely számára készült ötvösmodell.

Ugyancsak a XVI. század második feléből való a *„Venus és Ámor"* c. csoport (9. ábra), mely a *Marczibányi gyüjteményből származik.* Egy azonos

[4] Catalogue du Musée Fabre, par André Joubin. Paris, 1926. No. 910.

[5] Bode. Cat. P. Morgan, No. 216—218.

[6] Lepke: Skulpturensammlung aus Berliner Privatbesitz, 1917. No. 45—59.

Befejező 19. l. lásd a komplett példányban

MDK

dr. Kohner Adolf, Bp.

Uj tagok a M.Ipm.Társ. Magyar Iparmüvészet, 1901. 291. l.

MDK

br. Kohner Adolf.

Interieur Br. Kohner Adolf villájából.
Fénykép v. kép?

Képzőművészet. 1929.

2/. Kohner Adolf,mügyüjtö MDK

A milleniumi nagy kiállitásról megvette Szinyei"Pacsirta"-ját, melyet a háborus években a békebeli beszerzésektöl képtelen Szépmüvészeti Muzeumnak ajánlékozott.

Rozgány Kálmán: Kohner Adolf báró gyüjteményének ujdonságai. - Kalauz. 3-6.l.

báró Kolmer Adolf.

A rohnoki bányatelep elnöke.

Városkultura, 1935. febr. 15. 46. old.

báró Kohner Adolf
Szinyei Társaság tiszteleti tag
Szinyei Társaság nyolcadik kiállitása
1942. január

95. kép. *Neri di Bicci: Tóbiás az az angyallal és Szent Jeromos.*

báró Kohner Adolf
Szinyei Társaság tiszteleti tagje
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása
1940. jan.febr.Nemzeti Szalon

Ipolyi Arnold arcképe

Vászon, olaj, 80×62 cm.

Az Ipolyi-gyűjteményből.

Ipolyi, Biharvármegye, 1. szám. — Gerevich PA, 252. l. — Gerevich IPGY, 94. l.

LIEZEN-MAYER SÁNDOR (1839—1898)

Menekülés Egyiptomba

Vászon, olaj, 150×110 cm.

Jelezve lenn balra: Liezen-Mayer S.

Simor prímás rendelte a művésznél.

Másolata a máriapócsi templom ikonosztázán.

Maszlaghy II., 543. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 4. l. — Esztergom vármegye. Bp. é. n. 176. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916, 554. l. (Képe 553. l.) — Lepold—Homor 98. l. — Gerevich PA, 253. l. — Benkó Gizella: Liezen-Mayer Sándor. Bp. 1932., 31. és 52. l.

Árpádházi Szent Erzsébet (60 kép)

Vászon, olaj, 152×94 cm.

Jelezve lenn balra: Liezen-Mayer S. 85.

Simor prímás rendelte a művésznél.

Maszlaghy II., 521. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 4. l. — Esztergom vármegye . . . Bp. é. n. 176. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 554. l. — Lepold—Homor 98. l. — Gerevich PA, 253. l. (Képe 255. l.) — Péter: A magyar mű-

MDK

Kohner Adolf

Választmányi ülés 1907. ... Mücsarnok 1907, dec. 15. 3.sz. 13-14. l.

KOHNER Adolf mügyüjtő

NAGY Elemér: Akseli Gallen-Kallela. = Budapest, 1983/7. 26.p.

Megfesteti Gallen-Kallelával felesége arcképét s igyekszik tőle megvásárolni Gorkij arcképét de ez nem sikerül.

Ernst Múzeum aukciói.
Kh VIII. fa.
Báró Kohner Adolf gyűjteménye.
Bpest, 1934.

ELŐSZÓ

Báró Kohner Adolf szenvedélyesen és gyöngéden szerette a művészetet. Gyűjteménye nemes izléséről és lelkesedéséről tanuskodik. S még valami egyébről is, ami különösen rokonszenves jellemvonása gyűjtésének. Arról, hogy fiatalkorától kezdve azokkal a művészekkel érzett együtt, akik legjobban fejezték ki az ő korának művészetét. Azok közé az amateurök közé tartozott, akik lelkükben átélik mindazt, ami a kor legjobb művészeinek lelkében él s csak abban különböznek az alkotó művészektől, hogy a természet nem adta meg nekik a kifejezés képességét. A művészek nagy szerzetének laikus konfráterei ők és báró Kohner Adolf egyike volt köztük a legbuzgóbbaknak.

Ifjan a modern magyar naturalizmus vezető egyéniségeinek munkáit szerette és gyüjtötte első sorban. Ifjukorának kedvenceihez mindig hű maradt, munkásságukat lépésről-lépésre követte gyüjtői érdeklődésével. Azonban később felbukkanó tehetségeket is észrevett és csak a háboru utáni idő átalakulásával szakad meg gyüjtésének fonala, mert nem akart gyüjtésében lépést tartani olyan törekvésekkel, melyeket izlésével nem tudott követni.

Mint korának legjobb múzeumi és magángyüjtői, a hazai művészet komoly értékei mellett a francia modern mestereket gyüjtötte legszivesebben. A régi művészetben azt kereste, ami a mai emberre nézve is művészi izgalmat jelent. Kisbronzainak gyüjteménye tartalmas fiókja az ő gyüjteménye nagy almáriomának.

A szenvedélyes gyüjtés önzéssel jár, de báró Kohner Adolf gyüjtői szenvedélyében sohasem feledkezett meg nyilvános művészeti gyüjteményeink érdekeiről. Mint előkelő gondolkodásu ember, nemcsak versenyt nem támasztott múzeumainknak, hanem tiszteletreméltó módon támogatta őket. Az altruizmusnak valóban felemelő példáját adta, midőn 1917-ben magyar gyüjteményének leghiresebb darabját, Szinyei Pacsirtáját a Szépművészeti Múzeumnak ajándékozta. Alapitótagja és alelnöke a Művészeti Múzeumok Barátai Egyesületének.

Én, aki mint a Szépművészeti Múzeum vezetője, nem egyszer éreztem munkámban támogató kezét, nem küzdhetem le szomoruságomat afelett, hogy gyüjtői működése megszakad és gyüjteménye szétszóródik. S most, midőn teljesitve az ő kivánságát, e sorokat irom, nem kivánok egyebet, mint hogy sok követőre találjon báró Kohner Adolf példája, aki a gyüjtés nemes szenvedélyét művészeti intézményeink érdekeinek szolgálatával párositotta.

Budapest, 1934 január 30.

Petrovics Elek

PRÉFACE

Le Baron Adolphe Kohner aima passionément et tendrement les arts. Sa collection témoigne d'un goût noble et d'une âme ardente. Autre chose qui rend sa collection particulièrement sympathique: c'est que dès sa jeunesse le Baron Kohner sympathisa avec les artistes qui exprimèrent le mieux l'art de son temps. Il appartient au genre d'amateurs qui sont capables de ressentir tout ce qui vit dans l'âme des meilleurs artistes de leur époque et ne diffèrent des artistes que par le manque de la faculté d'expression. Ce sont véritablement les frères laïques de la grande confrérie des artistes et le Baron Adolphe Kohner en fut l'un des plus fervents.

Tout jeune il aima et collectionna en premier lieu les oeuvres des artistes proéminents du naturalisme hongrois moderne, il resta toujours fidèle aux préférés de sa jeunesse et suivait pas à pas leur évolution avec l'intérêt d'un vrai collectionneur. Néanmoins le Baron Kohner a été également attentif aux talents surgis plus tard et seules les circonstances changées d'après-guerre arrêtèrent son élan de collectionneur, car il ne voulut point tenir le pas avec les tendances que son goût ne pouvait pas admettre.

Selon l'exemple des collectionneurs officiels et privés de son époque, en dehors des représentants éminents de l'art national, il collectionna de préférence les maîtres francais modernes. Quant à l'art ancien, il y chercha ce qui peut encore aujourd'hui nous procurer une émotion artistique réelle. La série des petits bronzes est certainement l'une des principales attractions de sa belle collection.

Le collectionneur passioné est égoiste, mais le Baron Adolphe Kohner n'oublia jamais les intérêts de nos collections d'art publiques. Avec la noblesse d'un homme distingué il s'abstint de rivaliser avec nos musées et les soutint généreusement. Il donna vraiment un bel exemple d'altruisme qand il fit don en 1917 de la plus célèbre pièce de sa collection, „L'Alouette" de Szinyei, au Musée Hongrois des Beaux-Arts. N'oublions pas que le Baron Adolphe Kohner est membre fondateur et vice-président de la Société des Amis des Musées d'Art.

En ma qualité de directeur du Musée des Beaux-Arts j'ai plus d'une fois eu l'occasion de sentir sa bienveillante protection et ce n'est pas sans tristesse que je vois s'interrompre sa carrière de collectionneur et sa collection disperser.

Au moment, où, en modeste témoignage de gratitude, j'écris ces lignes, je ne pourrais souhaiter qu'une chose: c'est de voir suivi par de nombreux émules l'exemple du Baron Adolphe Kohner qui sut toujours mettre sa noble passion de collectionneur au service de nos instituts d'arts.

Budapest, le 30 janvier 1934.

Alexis Petrovics

művei, két Waldmüller, két Schindler, egy kedves Pettenkofen akvarell, egy szép Markó Károly és gyönyörü antik szőnyegek mellett leginkább egy magyar mester, Mészöly Géza képei és képecskéi szerepeltek. Ő ennek az egy művésznek volt a szerelmese s igy tulajdonkép specialista gyüjtő volt, ellentétben egyetemesebb érdeklődésü fiával. Ha a nyolcvanas évek nagyobbszabásu kiállitásainak katalógusait fellapozzuk, nevével — mint kiállitóéval — lépten-nyomon találkozunk. Az 1885-ös országos kiállitás művészeti csoportjának kalaúza képben közli Mészöly nagy festményét: „A Balaton Szántódnál", mely már akkor a Kohner gyüjtemény egyik büszkesége volt. E tekintetben is példaadója fiának, aki azután oly intenziven részt vesz a különböző tárlatok szervezésében, hogy a század fordulójától kezdve nélküle nagyobb művészeti kiállitás el sem képzelhető. Csak egyetlen példára utalunk: a Műcsarnok 1902-ben rendezett felejhetetlen emlékü Orvosszövetségi Műkiállitásán 45 festménnyel szerepelt!

Báró Kohner Adolf a gyüjtő apától csak a Mészöly és Pettenkofen iránti szimpátiát és a régi keleti szőnyegekben való kedvtelést örökölte. A reá szállt hagyatékból egyedül ezeket tartotta meg, mig a többit lassanként egyéb, neki inkább megfelelő művészeti értékekre cserélte át. Igy a millenniumi nagy kiállitásról megvette Szinyei „Pacsirtá"-ját, melyet a háborus években a békebeli beszerzési lehetőségektől erősen megfosztott Szépművészeti Múzeumnak ajándékozott. Ezután évről-évre bőkezü vásárlója a Műcsarnok tárlatainak — számos kitünő művészünk igaz örömére. De a gyüjtemény rohamos, nagyarányu kifejlesztése csak 1900 után kezdődik, amikor felépült a Damjanich uccai Kohner palota. Most már — a magyarok mellett — sor került a francia mesterekre is, akik egyidőben teljes számban képviselve voltak az uj palota főurian ragyogó termeiben. Ez volt a virágzási korszaka Kohner báró képgyüjtésének, amely pontosan 1904-től egészen a háboru kitöréséig, tehát egy évtizedig tartott. A mult század derekán világszerte megindult nagy gazdasági fellendülés utolsó fejlődési foka volt ez, mely egyszersmind a művészeti amatőrködés bámulatos magaslatokig való felemelkedését is produkálta. Ezekben az években kerültek egymásután a gyüjteménybe a francia romantizmus, realizmus és impresszionizmus legkiválóbb képviselői, akik mellett azonban már *1906 körül* ott állottak elsőrangu alkotásaikkal az ú. n. posztimpresszionista festői törekvések legjellemzőbb mesterei is — akkor, amikor (e sorok irójának különös joga ezt a tényt itt megállapitani) közgyüjteményeink azidőtájt szereplő legfőbb irányitói e végérvényesen approbált mesterek legtöbbjét még hírből se ismerték. Hány haladó irányu fiatal művészünknek szolgált akkor bátoritásul az a tény, hogy a törekvéseivel rokon francia mesterek ily előkelő helyen befogadásra, megértésre találtak.

Az impresszionista festészeti irány előzményei messze a multba visszanyúlnak. Ezt dokumentálja a gyüjtemény két képe, amely még a tizennyolcadik század folyamán keletkezett. Az egyik a *Magnasco* virtuóz ecsetje alól kikerült „Szerzetesek" (51. kat. sz.), a másik a mult század elején francia földön elhunyt mágikus erejü nagy spanyol mester, *Francisco Goya* egyik frappáns megnyilatkozása legjobb fejlődési korszakából (45. kat. sz. „Az akasztott"). A francia romantikusokat — ha kisméretü darabokkal is — jellemzően reprezentálja *Delacroix* és *Géricault* egy-egy műve (35. és 44. kat. sz.). Az utóbbi festő az angoloknál is népszerü volt, ezeknek egy másik egyidejü kegyeltje, *John Constable* egész sorozattal szerepel (19—23. kat. sz.). A franciával oly rokon multszázad eleji angol tájfestés apró remekei ezek a képecskék. A barbizoni mestereket *Th. Rousseau* kis tájképén (78. kat. sz.) és *Millet* szép szénrajzán (56. kat. sz.) keresztül ismerjük meg. A maga külön utját járó festő zseni, *Camille Corot* három szép munkáját találjuk a gyüjteményben: egy kedves olasz tájat legkorábbi éveiből (24. kat. sz.) és kettőt érett korszakából (25. és 26. kat. sz.). Az utóbbiak közül különös jelentőségü a mester egyik legjobb barátját, bohém életének hüséges pajtását ábrázoló férfiarckép. *Courbet* robusztus egyéniségét két karakterisztikus kép tárja elénk: az 1857 körül keletkezett „Vadászzsákmány" (28. kat. sz.) és az 1870 táján festett gyönyörü, világos szinekben ragyogó étretat-i sziklás tengerpart (27. kat. sz.). A realista Courbet mellé sorakozik a sötét szineket kedvelő *Ribot* két szép csendélete (76. és 77. kat. sz.), melyek a tizenhetedik század kitünő hollandusait idézik emlékezetünkbe. *Daubigny* három kis tájképe (30.—32. kat. sz.), a holland-francia *Jongkind* brilliáns akvarellje (50. kat. sz.) és *Boudin* finom „Tengeri kikötő"-je (9. kat.

KALAÚZ

BÁRÓ KOHNER ADOLF GYÜJTEMÉNYÉHEZ

Csak a közgyüjtemények, a „múzeumok" rendeltetése, hogy örökéletüek legyenek: a magánosok kollekciói születésük percében homlokukon viselik a kényszerü elmulás, az elkerülhetetlen feloszlás bélyegét. Ha egy-egy magángyüjtemény több évtizeden át együtt marad, már hosszu élettartamról beszélhetünk; ha a gyüjtő családján belül egy nemzedéken túl terjed: ezt mint kivételes jelenséget kell regisztrálnunk. Csak az imént, közvetlen közelünkben zajlott le egy hirneves gyüjtemény gyorstempóju keletkezése, néhány évig tartó páratlan virágzása és teljes megszünése. De az élettartam e sorsszerü rövidségét bőségesen kárpótolja a magángyüjtemények különleges varázsa, mely sok tekintetben felülmulhatja még a múzeumokét is.

Miben rejlik ez a sajátos vonzóerő? Röviden: az egyéni gyüjtés korlátlan lehetőségeiben, melynek nem kell igazodni a múzeumok kötelező irányelveihez, amilyen például a történeti teljesség, amely szerint minden művészeti iskolának és modornak képviselve kell lennie. A magángyüjtőnek szükségtelen ily akadémikus szempontok után indulni, elég, ha személyes hajlandósága belső parancsszavára hallgat és csak azt gyüjti, ami lényének valóban megfelel, amivel közvetlen, organikus kapcsolatban levőnek érzi magát. Vagyis, specializálhatja gyüjtési körét tetszése szerint — egész addig, hogy csak egyetlen művész alkotásait gyüjti, sőt még ennek is csak bizonyos korszakát. Hogy ily körülhatároltságon belül is mily eredményeket lehet elérni, emellett ékesszólóan tanúskodott az utóbbi években feloszlott világhirű Pellerin-gyüjtemény Párisban, amely tulajdonkép kizárólag Cézanne korai műveire szoritkozott. A magángyüjtőnek módjában áll a kisérletezés is, ami csaknem tilos a múzeumi vezetőnek; lehet gyüjtő és egyben műpártoló, aminek szociális jelentőségét felesleges hangsúlyozni; szembehelyezkedhet korának konvencionális izlésével és támogathat vásárlásaival olyan művészeket, akik az ő látnoki kongenialitása nélkül talán éhen halnának: igy lehet ezekkel együtt ő is uttörő és a múzeumok vezetőinek útmutatója.

Most, hogy egy kimagasló jelentőségü magyar magángyüjtemény feloszlatása előtt állunk, vizsgáljuk meg, hogy a fent mondottak mennyiben alkalmazhatók e gyüjteményre vonatkozólag. *Báró Kohner Adolf*, kit a gazdasági életünkben dúló válság kép- és bronzkollekciója árubabocsátására kényszerit, nem tartozik a specialista gyüjtők típusához, illetőleg érdeklődése nem maradt meg egyetlen iskola vagy irány keretein belül, hanem mindarra kiterjedt, ami az ő kora művészetének eleven mozgató ereje volt. Természetesen, minthogy legaktivabb férfikora egybeesik a francia impresszionizmus diadalrajutásának éveivel: egész képgyüjtésének gerincét ezeknek a francia mestereknek és közvetlen előzőiknek a művei alkotják, kik köré csoportosul azután a tizenkilencedik és huszadik század magyar pikturájának teljes orkesztere, élükön a vezető mesterek szebbnél szebb remekeivel. E pompás képek mellé kedves meglepetésül az olasz renaissance kis bronzok válogatott sorozata járul, mint annak a sokáig észre nem vett művészeti ágnak a képviselete, melynek felfedezése ugyancsak báró Kohner Adolf korának egyik érdeme.

A gyüjtemény eredete még a gyüjtő édesapja, az 1894-ben elhunyt *Kohner Károly* életébe nyúlik vissza. Ő a „Kohner-gyüjtemény" megalapitója. Igy tehát ez a magángyüjtemény azon ritka kivételek sorába tartozik, melyeknek megalakulásában és fennállásában két generáció áldozatkész tevékenysége egyesül. Kohner Károly gyüjteményében a tizenhetedik századi hollandi festők

magánbirtokban teljesen egyedülálló hazai együttest. Egyikük, „Apám és öcsém" (203. kat. sz.) számos kiállitáson hirdette e kitünő művészünk dicsőségét, amint az a katalógus tájékoztatóul összeállitott jegyzeteiben olvasható. — Az itt felsorolt magyar festők fejlődési vonalától függetlenül született monumentális pikturánk vezető mesterének, *Lotz Károlynak*, szép olajképe, az „Ámor és Psyche" (156. kat. sz.), mely csak a napokban tért haza a Műcsarnok Lotz emlékkiállitásáról.

Mikor kitört a háboru, lezárultak a határok és megszünt a francia képek gyüjtésének további zavartalan lehetősége, a Kohner gyüjteménynek uj korszaka kezdődik: megindul a renaissance *kis bronzok* tömeges megszerzése, melynek vadászterülete többnyire az előttünk nyitva álló német műpiac volt. Ebből az időből erednek a világhirü berlini Richard von Kaufmann gyüjteményből vásárolt kiváló darabok: *Herakles az oroszlánnal* (273. kat. sz.), mely egyik kimagasló alkotása a tizenhatodik század végi olasz bronzművészetnek és a *Pietro Tacca* nevét viselő érdekes és szép bronz (300. kat. sz.). Egy pesti műkereskedésből bukkant fel az egyesek által Riccio eredeti kézművének mondott *Szakállas római harcos* (293. kat. sz.). Mig a háboru utáni bronzgyüjtés legerősebb akviziciója a lernai hydrát fojtogató *Herakles* (235. kat. sz.). E néhány kitünő szobrocska kiemelésével természetesen nem óhajtom a többiek értékét csorbitani, (mindenesetre különös figyelmet érdemelnek még a 229, 234, 238—239, 272, 301. stb. kat. sz. művek), de felsorolásuk ehelyütt — őszinte sajnálatomra — nem lehetséges, bármennyire kivánatos is volna. Csak annyit akarok még róluk megjegyezni, hogy a kis bronzok öntésének legdusabb virágzása idejéből, a tizenhatodik századból eredő darabok között tulnyomó számmal szerepelnek az egyetlen példányban ismeretesek, az u. n. „pièce unique"-ek — aminek megállapitása egy kisbronz gyüjteményre vonatkozólag a lehető legjobb ajánlás. — A régi bronzokhoz tekintélyes számban modernek is csatlakoznak, melyek közül kitünik *Barye* „Paripá"-ja (228. kat. sz.), *C. Lefèvre* „Lányfej"-e (258. kat. sz.), *Max Klinger* „Atlétá"-ja (256. kat. sz.) és a magyar *Fadrusz* „Toldi a farkasokkal" (316. kat. sz.) és *Róna* „Szatir nimfával" (325. kat. sz.) cimű csoportjai, továbbá *Vedres, Szentgyörgyi* stb. darabjai. — Az egyéb anyagu szoborművek csoportjában, kiváltkép két felsőmagyarországi gótikus fafaragványról (317. és 318. kat. sz.) és *Kisfaludi-Ströbl* szép márvány „Női fej"-ről (320. kat. sz.) nem szabad megfeledkeznünk.

*

Most vegyünk búcsút a „Kohner-gyüjtemény"-től, mely félszáz évig fogalom volt művészeti életünkben. Darabjai szerteszóródnak: ez — mint bevezetőül mondottuk — minden magángyüjtemény előre megpecsételt sorsa. De semmi, ami ennyire eleven valóság volt, végkép el nem enyészik, mert hatásában továbbra is fennmarad. Örüljünk, hogy ily sokáig fennállott és ily sokoldaluan kifejlődött — és hogy kincseiben oly gyakran alkalmunk volt gyönyörködni, miután tulajdonosaik sohasem zárták el őket a nyilvánosság érdeklődése elől. Mindannyian, akik láttuk, művészek, írók, nagy közönség: hálára kötelezettek vagyunk, mert lelkünkben gazdagodtunk általa. *Báró Kohner Adolf* és felesége, *Kohner Helén*, ki mindenkor férje ösztönzője volt a gyüjtemény gyarapitásában: beirták nevüket a magyar kultúra történetébe.

Szentendre, 1934 január 31.

Pogány Kálmán

sz.) már átvezet bennünket az impresszionistákhoz, kiket *Renoir* a legszinpompásabb idejébő eredő kis tájképpel (75. kat. sz.), *Sisley* a mesterien összehangolt szinskáláju breton „Templomocská"-val (82. kat. sz.), *Morisot* a diszkrét tónusú „Női arckép"-pel (60. kat. sz.), a különleges fejlődésü *Degas* pedig a káprázatos szinekben tobzódó „Táncosnők" c. pasztellel (34. kat. sz.) képvisel. Az impresszionizmus eredményeit népszerüsitő francia művészeket igen kedvező oldalukról mutatja be *Bastien-Lepage* szép festménye (1. kat. sz.) és *Raffaëlli* világosra hangolt párisi látképe (72. kat. sz.) és csinos szines rajza (71. kat. sz.). Csak korban fiatalabbak, de lényegben teljesen az impresszionizmus utján haladnak tovább *Bonnard* és *Vuillard*, kiknek igazán válogatott darabjai kerültek a báró Kohner-gyüjteménybe (5., 6. és 90. kat. sz.). Szép és érdekes, mert *Maillol* ritkán látható festményei közül való a „Fehérruhás nő" (52. kat. sz.). A későn meglátott és elismert egyéni kolorista és gazdag képzeletében különös utakon bolyongó *Odilon Redon* (73. kat. sz.), a mát képviselő *Derain* (37. kat. sz.), *Braque* (11. kat. sz.) és a tragikus elmulású felejthetetlen *Modigliani* (57. kat. sz.) egy-egy jellemző festménye a legutóbbi évek folyamán jutott a gyüjteménybe, mig *Matisse* egy korai virágképe (54. kat. sz.) már a háboru előtt diszítette a Kohner galériát.

A tizenkilencedik századi osztrák pikturát a Szolnokon vendégszerepelt festők egész csoportja szemlélteti, köztük oly kitünő nevek, mint *August von Pettenkofen* (63.—66. kat. sz.) és a magyar alföldi táj hangulatát oly közvetlenül érzékeltető *Tina Blau* (2. és 3. kat. sz.). A francia impresszionizmussal parallel német képirást *Wilhelm von Uhde* egy megnyerő és a mestert tökéletesen jellemző festménye példázza (86. kat. sz.), mig az expresszionizmus speciális német zamatját *Carl Hofer* egyik művén át izlelhetjük (47. kat. sz.).

A külföldi mestereknek e szinte teljes felsorolása után kénytelenek vagyunk a magyar festőknek ily részletező ismertetéséről lemondani. Mégis utalnunk kell a már emlitett egyedülálló *Mészöly* kollekcióra, mely nagy részében atyai örökségként került a gyüjteménybe; éppen ugy, mint *Deák-Ebner* népszerü magyar genreképe a „Baromfivásár" (103. kat. sz.). A magyar festőművészet heroikus korszakát — mely a francia realizmussal tart rokonságot — a két főmester, *Munkácsy* és *Paál*, a remekművek egész sorával ragyogtatják előttünk. Ezek sorából is kiemelkedik Munkácsy „Vajköpülés"-e (185. kat. sz.), mint az egyetemes magyar művészet egyik nemzetközi jelentőségü diadala. De még ennek a külön klasszist jelentő attrakciónak a szomszédságát is elbirják az 1883-ból származó „Mély út" (184. kat. sz.) és a 186. kat. számu „Női arckép", mely titokzatos fénnyel ragyog Munkácsy oeuvrejében, minthogy provenienciájáról mit sem tudunk. A Paálok közül kedvenceink a Daubignyra emlékeztető rajzu 190. kat. számu „Táj" és a 193. kat. számu pasztózus „Táj szénaboglyával", melyek állitólag mindketten 1872-ben készültek, noha az első valamivel korábbi eredetünek tünik. A francia impresszionizmussal párhuzamosan, de annak közvetlen hatása nélkül termett magyar festőgéniusznak, *Szinyei Pál*-nak, szintén egész sorozatában gyönyörködhetünk, mely a mester minden korszakára kiterjed. Négy belőlük — élükön a bájos „Csónakázók"-kal (208. kat. sz.) — még a müncheni romantika fiatalos légkörében keletkezett, de a 212. kat. sz. „Patakpart" már a művész itthoni érett naturalizmusának derüs levegőjét árasztja magából. A magyar pleinairisták *Ferenczy Károly* és *Hollósy Simon* nagyszámu és nagyszerüen összeválogatott képeken tanulmányozhatók. Az elsőnek két főművét őrizte három évtizeden keresztül a báró Kohner gyüjtemény (131. kat. sz. „Október" és 132. kat. sz. „Fürdés előtt"). Ezek a képek a század elején virágzó Ferenczy művei, de a sokaknak talán még rokonszenvesebb kezdő müncheni periódus szintén igen szépen van képviselve (l. 125. kat sz. „Anya gyermekével" és 124. kat. sz. „Bimbi"). Hasonlókép páratlanul sokoldaluan gyönyörködhetünk a Mészöly mellett leggazdagabban képviselt *Fényes Adolf* különböző fejlődési korszakaiban. E változatos kollekció két gyöngye az 1904-ben festett „Kisvárosi délelőtt" (120. kat. sz.) és a valamivel későbbi keletü „Kugler sütemények" (121. kat. sz.). *Csók István* szines ecsetjét egyik chef d'oeuvre-jén — a „Vámpirok"-on (99. kat. sz.) — kivül még öt másik sikerült alkotása tárja szemünk elé, melyek bizonyára mind uj otthonra fognak találni, hisz közönségünk még a mai nehéz viszonyok közepett is megőrizte áldozatkészségét ennek a vérbeli nagyszerü piktorunknak a műveivel szemben. A franciáktól oly sokat tanult és mégis magyarnak maradt *Rippl-Rónai* szintén jelentékeny művekkel egésziti ki ezt a

Courbet: Sziklás tengerpart.

A ZONGORA-SZOBA.

KOHNER ADOLF MŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYE.

A LEÉGETT TEMPLOM.

beli lakása tetszeni fog, — mondta. — Képzeljen egy fehér kőből és rózsaszinű márványból épült igazi kis csecsebecsét, zöld lombok között. Csupán egy emelete van. Lenn van a nagy és a kis szalon, az ebédlő, mely a gömbölyű üvegházra nyilik. Az emeleten vannak a szobák, a billiárd, az én dolgozószobám. Feljebb több apró helyiség, melyeknek rendeltetését maga fogja meghatározni . . . Jövő héten a butorokkal kezdünk foglalkozni.

— Megengedi, hogy megtartsak nehányat ezekből a butorokból, a miket unokatestvére ócskaságoknak nevez?

— Egynehányat igen. Ezt az iróasztalt például és ezt az *empire* garniturát, a mit majd áthuzatunk. Az *empire* nagyon divatban van jelenleg . . . A többit majd falura küldi . . .

— De a könyvtár . . .

— A könyvtárt is. Nagyon is specziális munkákból van összeállítva. Útban lenne . . . Mit keres?

— Nézem ezeket a szeretett, jól ismert dolgokat, a melyek kissé az életemhez tartoztak. Miért nem akarja ezt a házat megtartani? Nagyon jól ellennénk itt.

— Minő különös lény maga, Hellé! Micsoda puritán izlése van . . . Miért nem ajánl nekem olyan lakást, mint a Genesvrieré, egy kihalt városnegyedben, kis tőkepénzesek és alkalmazottak által lakott házban?

— Genesvrier lakása nem visszataszitó és én beérném azzal, ha maga műremekeket irna benne.

Maurice egy pillanatig elgondolkodott.

— Maga gyakran eljárt Genesvrier Antoinehoz?

— Gyakran.

— Nagybátyja halála előtt?

— Halála előtt és után is.

— Tehát egyedül?

— Igen, egyedül. Mi roszat lát abban?

— Semmi roszat, — felelte őszintén. — De mondja csak, Hellé, miért nem jár ide többé Genesvrier, a mióta jegyesek vagyunk?

— Fél, hogy alkalmatlan . . . Aztán nagyon el van foglalva. Népszerű felolvasásokat rendez.

— Hogy utopiákat terjeszszen! Ha az előadásai a czikkeihez fognak hasonlitani, unalmasak lesznek.

— Maga szigorú!

— Oh, ösmerem a rokonszenvét Genesvrier iránt.

— Nem titkolom.

— Majd ha házasok leszünk, Hellé és több emberrel fog érintkezni és tapasztalatai lesznek, át fogja érezni e szép álmok hiúságát és a hangzatos szavak nevetségességét.

— Nem hiszem.

— Mondja csak . . . de nem, nem felelne nekem őszintén.

— Sohasem hazudom.

— Nos tehát . . . Genesvrier nem volt . . . nem szerelmes még mindég magába?

Elpirultam.

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

Talán két esztendővel ezelőtt egy különös, kissé középkorú zamatú hír volt olvasható az ujságokban. Achim L. Andrásról, a sokat emlegetett csizmás képviselőről volt szó ebben a híradásban. Achim Andrásnak valami pöre volt, a mely miatt a nagyváradi törvényszék elé kellett állania. A békéscsabai parasztkirály engedelmeskedett az idézésnek. Csakhogy egy kicsit — túlságosan engedelmeskedett. Nem maga ment Váradra, hanem ötszáz csabai gazdával a háta mögött, a kik végtelen szekérsorban vonultak be Szent László király városába és tábort ütöttek a törvényszéki palota körül.

Mi lett az Achim pörének a vége: nem emlékszem. Baj vagy botrány nem történt. Az ötszáz gazda nyugodtan viselkedett és az itélet után békességgel vonult el Nagyvárad falai közül. Legfölebb azon hagyott gondolkozni valót az embereknek: mit akart, mit keresett ott ez a botos hadsereg? A ki Magyarországon a biróság elé megy, annak vagy nincs mitől félnie, vagy pedig attól, a mitől van oka félni, meg nem menti se félezer parasztgazda, se tizenötezer. Testőrségre Achim Andrásnak szüksége nem volt. Nagyváradot bevenni bizonyára nem akarta. Az meg talán csak nem jutott az eszébe, hogy ha a törvényszék itélete kedvezőtlen találna lenni, felsőbb fórumnak nézze a maga hadát és ehhez apelláljon? A jogorvoslatnak végre is egészen más az útja Magyarországon!

Már elfelejtettük volna ezt a különös fölvonulást, de Achim András nem engedi kiveszni az emlékezetünkből. Mert azóta már megismételte néhányszor. Harczos és nyugtalan vérű ember a csabai követ. Pöröl, diktál, intézkedik a patriájában. És a hová megy akár a jussát keresni, akár a hatalmát érvényesíteni, úgy látszik, soha se megy magában. Az a bizonyos ötszáz csabai gazda, mint egy jeges felhő, ott vonul mögötte. Mindig egy félezer embernek veti meg a hátát Achim András ha szónokol, ha vall, ha — pofozkodik. Egy erdő bot sűrüllik mögötte.

A míg az ötszáz embere egyebet nem csinál, mint hogy kiséri a mandátumos csabai népvezért és Achim András se tesz többet, csak épen kisérteti magát velük, bajos beleavatkozni ebbe a passzióba. De a jelenség mindenesetre elég szokatlan ahhoz, hogy megakadjon rajta az ember szeme és gondolata. Valamikor szokásban volt az, hogy bizonyos «vezérek» nagy haddal járjanak. De ezek az idők és erkölcseik már évszázadok mélységében pihennek. A nép mai vezérei nem járnak sereggel. A tömeg csak mögöttük van, de nem lépdel a nyomukban, ha a biróságon vagy a székházban akad dolguk. Béke idején egy polgárosult országban egyáltalában nem járnak sereggel mögöttük az emberek. Nincsenek rászorulva. A polgárt — a képviselői immunitás külön pánczélja nélkül is — sokkal nagyobb had védi szabadságában, igazában, biztosságában, mint a mekkorát ő maga tudna összetoborozni magának. Védi és mögötte van az intézményes állami rend egész hadserege, minden kardja, puskája, szuronya, ágyúja. Ennél nem lehet hatalmasabb semmiféle bandérium, a mit bárki is szervez magának.

Ez a kisérő sereg tehát se nem szükséges, se nem veszedelmes, mert csak addig lehet meg, a míg semmit se csinál. De furcsa és furcsaságnak nem vidám és nem barátságos, mert ez a tömeg ember nem hangszerekkel kiséri a vezérét és ez nem azért viszi őket magával, hogy muzsikáljanak neki. Van még Magyarországon egy néhány ember, a ki tudna magának úgy hadat toborozni,

A LEÉGETT VÁROSHÁZA.

A ZENTAI TŰZVÉSZ.

NYOMTATVÁNY.

1934
FEB 15
12 *
BUDAPEST

Kegyelmes
Méltóságos
Nagyságos

Ff. Szerzyngés Ernő úr
úrnő

BUDAPEST

Nemzeti galeria
Erzsébet tér

1934. 13607. Légrády Testvérek. Budapest.

AZ ERNST-MÚZEUM

AUKCIÓI

BUDAPEST, VI.,
NAGYMEZŐ-UTCA 8. SZ.

VAN SZERENCSÉNK TISZTELETTEL MEGHIVNI

AZ ERNST-MÚZEUM XLVIII. AUKCIÓJÁRA,

melyen

báró Kohner Adolf

gyűjteménye

kerül eladásra.

KIÁLLITÁS:

1934. ÉVI FEBRUÁR 18-TÓL FEBRUÁR 25 IG
DÉLELŐTT 9-TŐL DÉLUTÁN 5-IG

AUKCIÓ:

1934. ÉVI FEBRUÁR 26, 27 ÉS 28-IKÁN
NAPONKÉNT DÉLUTÁN ¼4-TŐL

AZ
ERNST-MÚZEUM AUKCIÓ-VEZETŐSÉGE
TELEFONSZÁM 120-14 VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8

Kozma belügyminiszter nyilatkozata

Jövő vasárnap Szombathelyen beszámoló beszédet mond

A *Magyar Távirati Iroda* munkatársa kérdést intézett *Kozma* Miklós belügyminiszterhez a személyével kapcsolatosan a sajtóban megjelent hírekre vonatkozóan. A belügyminiszter munkatársunknak a következőket felelte:

— Ezeket a laphíreket természetesen olvastam; azokra reflektálni nem kívánok. Egyébként pedig *jövő vasárnap szombathelyi választóim előtt beszámoló beszédet fogok mondani.*

Báró Kohner Adolf meghalt

Évekkel, évtizedekkel kell visszafordítani a történelem oly gyorsan pergő lapjait, ha méltatni akarjuk, ki volt az az ember, akinek elhúnytát szombaton a késő esti órákban kiadott gyászjelentés adta hírül. Mert báró *Kohner* Adolf, aki most már fizikai valóságában sem tartozik az élők sorába, jóideje visszavonult minden szereplésétől s elfordult attól a nemzedéktől is, amelynek nemcsak kortársa, hanem egyik legjellegzetesebb képviselője is volt. Kohner Adolf egyik legismertebb, reprezentáns tényezője volt az elmúlt évtizedek Magyarországának, annak a korszaknak, amely a jövő fejlődés útjait, lehetőségeit is megalapozta. Bankháza az első volt, amely szakított azzal a tradícióval, hogy Magyarországon a mezőgazdasági cikkek kereskedelmének a finanszírozása a legfontosabb bankári feladat. Kohnerék nagy áldozatokat hoztak az iparosodás térfoglalásáért, számos jelentékeny, ma is meglévő és tragikus módon éppen az ő visszavonulásuk után új virágzásnak indult iparvállalatnak vetették meg az alapjait, amivel elsősorban az elhúnyt szerzett hervadhatatlan érdemeket az ország indusztrializálódásában.

Báró Kohner Adolf

De gazdasági és pénzügyi téren szerzett érdemei és sikerei mögött semmivel sem maradnak el azok a sikerek, amelyek közéleti szereplését emlékezetessé tették. *Kohner* Adolf a művészek és művészetek legnemesebb értelmében vett pártfogója volt, akinek muzeális értékű műgyűjteménye — elsősorban a magyar és francia mesterek legkiválóbbjait magában foglaló képtára — a maga nemében egyedülálló volt s nemcsak a gyűjtő gazdagságáról, hanem hozzáértéséről és áldozatkészségéről is tanuságot tett. Kohner Adolf emellett évtizedeken át elnöke volt a Pesti Lloyd Társulatnak s ebben az időszakban alig volt olyan gazdasági vagy kulturális mozgalom, amelyben vezető szerepet ne vitt volna.

Most hatodfél éve, közvetlenül a bankzárlat után a beavatottakat is teljesen váratlanul érte az a hír, amely szerint az akkor éppen száz éve fennállott Kohner Adolf Fiai cég elhatározta banküzletének felszámolását, miután úgy látta, hogy *»a fennálló nemzetközi hitelviszonyok közt Magyarországon magánbankház eredményes működést nem fejthet ki«.*

Ezzel megindult a bankház felszámolása, amely máig sem nyert még teljes befejezést. Báró *Kohner* Adolf pedig, miután egész magánvagyonát — beleértve a párját ritkító képtárat és híres Damjanich uccai palotáját is — a hitelezők rendelkezésére bocsátotta, *búcsút mondott minden közszereplésnek. A* hátralévő évek nagyrészét szászbereki birtokán töltötte, amely egyike volt Magyarország legjobban instruált nagybirtokainak és amelyet részben szintén felemésztett a likvidáció.

Az utolsó években sokat betegeskedett a 71 éves Kohner Adolf, úgyhogy az elkerülhetetlen vég nem jött váratlanul. Halálának híre, amely az éjjeli órákban terjedt el, őszinte, mély részvétet keltett a főváros gazdasági életének széles köreiben.

„Fiók-városházák"

A központi városházán nem férnek el a hivatalok

(Saját tudósítónktól.) A központi városházán már nem férnek el a hivatalok. Egyre-másra bérelnek magánházakban lakásokat és oda költöztetik a hivatalokat. Az üzemi ügyosztály egy része néhány hét óta a Városház ucca 4. számú házba költözött és *onnan járnak át a tisztviselők referálni az aktákkal a központi városházára.* Most egy másik ügyosztály is költözködni fog. A művészeti ügyosztályra bízta a polgármester a légvédelmi ügyek intézését s emiatt az ügyosztálynak több helyiségre van szüksége. Elhatározták, hogy a légvédelmi ügyekkel foglalkozó tisztviselőket az *Akácfa ucca és Dob ucca sarkán lévő városi házba költöztetik,* amelyben valamikor a VII. kerületi elöljáróság működött. A közeli napokban megkezdik az egyik emelet átalakítását és amint ez elkészül, a hivatal azonnal átköltözik új otthonába.

A városgazdasági ügyosztályt is kettészakítják. A fővárosi bérházak és kislakások ügyét a városgazdasági ügyosztályra bízta a polgármester. Hat tisztviselőt és négy szellemi szükségmunkást osztanak be a lakásügyek intézésére, a hivatal céljaira *a Szervita tér 4. számú házban ötszobás lakást béreltek.*

A Nilus Egyiptomban

Emil Ludwig új könyve

Az utolsó tíz év alighanem az életrajzok korszaka néven vonul majd be az irodalom történetébe. A világ minden nemzetének nyelvén egymást követik a megregényesített karriertörténetek, amelyek meglepően széleskörű visszhangot teremtettek olyan közönség soraiban is, amely egyébként kevés érdeklődést szokott mutatni a nagyvilág eseményei iránt. Ennek az életrajzirodalomnak kétségkívül egyik legmarkánsabb képviselője Emil *Ludwig,* aki egészen eredeti formába önti mondanivalóját. Művészi érzékkel, filozófiai tudással és mély pszichológiával az eseményeket szellemes és érdekes képsorozatokká változtatja át, miközben mindent kiküszöböl, ami az egységes és világos áttekintést bármiképpen is megzavarná. Stílusának könnyedsége, gondolatainak mindig előkelő kifejezésmódja egy csapásra legyőzi a nagyközönség ösztönös védekezését az olyan könyvekkel szemben, amelyek őt tanítani akarják. Ma már minden réteg olvassa Ludwig írásait; könyveit megtalálhatjuk a diplomaták lezártajtajú dolgozószobáiban csakúgy, mint a kora reggel hivatalukba siető tisztviselők kezében. Ezek a könyvek csodálatos mágneses erővel rendelkeznek: a filozófushoz a filozófia hangján szólnak, a felületes olvasó előtt pedig boszorkányos ügyességgel tárják fel az események izgalmas rúgóit, a kulisszák mögötti szenzációkat.

A nagy emberek pályafutásának megírása után Emil Ludwig figyelme másfelé fordult. A kapcsolat, az átmenet világos. Hiszen ő maga mondja: valahányszor emberi életet ábrázolt, mindig valamely folyó képe és sorsa lebegett előtte. Így jött a gondolatra, hogy *megírja a Nílus époszát, úgy, ahogy a nagy emberek életét írta meg.*

A »minden folyók legcsodálatosabbjáról« valóban sok az elmondani való és ennek jelentékeny része Egyiptom nevéhez fűződik. Már Egyiptom földjének megteremtésében is két istenségnek volt szerepe: a Napnak és a Nílusnak és ez a két istenség védelmezte minden veszedelemmel szemben mindmáig ezt a csodálatos birodalmat. A Nílus vezette Egyiptom papjait a csillagok megfigyelésére, a matematika titkainak ellesésére, törvény és jog, pénz és rendőrség megteremtésére. És a Nílusnak köszönhette Egyiptom népe, hogy Krisztus előtt négyezer évvel már ismerte a naptárt...

Ennél a népnél mindenkor a Nilus volt a dolgok mértéke, hat évezreddel ezelőtt csakúgy, mint ma. Ezeken az évezredeken át biztos kézzel kalauzolja az olvasót Emil Ludwig. Megelevenedik előttünk a fellah egykori faluja, beszélni kezd egy elfelejtett régi sír, mégegyszer lejátszódik Kleopátra tündöklése és halála, feltűnik a színen az iszlám kora, majd Napoleon hódító hadjárata, izgalommal olvassuk a szuezi csatorna históriájának tarka fejezeteit és szemünk láttára veti meg lábát Anglia a Nílus partján. Amikor pedig végére érünk ennek a sokezeréves történetnek, napnál világosabban áll előttünk a tanulság: *háborúk sohasem döntötték el Egyiptom sorsát; a Nílus volt az, amely eldöntötte.*

Ludwig módszere ebben a könyvben ugyanaz, mint nagy életrajzi regényeiben. A Nílus sorsa eleven életként jelenik meg előtte, arra törekszik tehát, hogy élményeinek belső szükségszerűségét itt is, mint a nagy emberek élettörténetében, a jellemből mutassa ki. Így azután *A Nílus Egyiptomban* egészen más könyv, mint azok, amelyeket valaha folyókról írtak. Ludwig megállítja a Nílust öt életbevágó ponton és így elvonul előttünk a folyó életének mindegyik korszaka. Nem útikönyv ez, hanem egy nagy életről szóló beszámoló. Nem utazunk tehát együtt a szerzővel és nem az író kalandjait kapjuk, hanem a folyóéit. A Nílus utazik és a Nílus sorsának szakaszai ragadják magukkal az olvasó pillanatig sem lanyhuló érdeklődését.

Az *Athenaeum* kiadásában megjelent könyvet *Csánk* Endre fordította szépen, stílusosan.

(—y —n)

Edvárd herceget meglátogatja húga és sógora Enzesfeldben

London, január 30.

A Press Association úgy értesül, hogy *Mary* királyi hercegnő férjével, *Harewood* gróffal csütörtökön vagy pénteken *Enzesfeldbe utazik a windsor herceg meglátogatására.* A látogatás időtartamáról a hercegnő környezetében még nem tudnak.

A szívburok, a szívbillentyűk és a szívizmok megbetegedéseinek kezelésénél a rendkívül enyhén ható természetes **»Ferenc József«** keserűvíz fontos segédeszköz, mely reggel felkeléskor **egy kis pohárral** bevéve a tápcsatorna tartalmát **biztosan felhigítja és azt igen könnyen levezeti.**

A 37. m. kir. osztálysorsjáték 5-ik osztálvának a húzásai

február 9-től március 11-ig, több mint egy hónapig tartanak.

Ezren és ezren lettek gazdagok egy sorsjegy által!

Kísérelje meg Ön is!

Tekintélyes nyeremények mellett most sorsolják ki a

400.000 pengős jutalmat, 300.000, 100.000 és 70.000 pengős stb., stb. főnyereményeket

Akinek van sorsjegye, ne mulassza el a húzás előtt megújítani, különben minden joga elvész!

Megújítási árak (eddigi résztvevőknek)		Vételi- és pót-sorsjegyek ára:	
Egész sorsjegy	28.— P	Egész sorsjegy	140.— P
Fél sorsjegy	14.— P	Fél sorsjegy	70.— P
Negyed sorsjegy	7.— P	Negyed sorsjegy	35.— P
Nyolcad sorsjegy	3.50 P	Nyolcad sorsjegy	17.50 P

Azonkívül megfizetendő az előírt 30 fillér költség.

Nyereményjogosultsága most csak azoknak van, kik mind az 5 osztály árát teljesen kifizették.

A jég megakasztotta a közlekedést Német- és Svédország között

Stockholm, január 30.

A jég teljesen *megakasztott minden közlekedést Németország és Svédország között.* Sassnitz magasságában három gőzös, amelyeknek fedélzetén 87 utas van, *megrekedt a jégben.* A három hajó helyzete egyre rosszabbodik.

London, január 30.

Angliában péntek óta *mindenütt havazik.* Az Északi tengeren a hóviharok miatt *a hajók nem hagyhatják el a kikötőt. A Shetland-szigetek tíz nap óta teljesen el vannak zárva a külvilágtól.* Egész Angliában *közlekedési zavarokat* okozott a havazás.

A dán vizeken úgy összetorlódtak a jéghegyek, hogy *a kis szigetekkel minden hajóösszeköttetés megszűnt* s a szigetek lakossága *élelmiszerhiányban szenved.* Repülőgépen fognak eleséget szállítani a szigetekre.

Három öngyilkosság Klosterneuburgban 50.000 schillinges sikkasztás miatt

Bécs, január 30.

Klosterneuburgból jelentik: Fritz *Krottentaler* építészmérnök lakásán feleségével együtt *világítógázzal megmérgezte magát. Mindketten meghaltak.*

A mérnök felesége a klosterneuburgi városi villamosművek alkalmazottja volt és mint búcsúleveléből kiderül, a rábízott hivatalos pénzből *50.000 schillinget elsikkasztott.* A házaspár a leleplezéstől való félelmében menekült a halálba.

Az üggyel kapcsolatban *újabb öngyilkosság történt.* Gustav *Haussteiner,* a villamosművek hatvanéves igazgatója afeletti elkeseredésében, hogy a vezetése alatt álló vállalatnál ilyen nagyarányú sikkasztás történhetett, *felakasztotta magát.* Minden jel arra mutat, hogy az igazgatót felelősség nem terheli.

Mint a félhivatalos Neuigkeitsweltblatt értesül, a villamosművek három alkalmazottját *felfüggesztették.*

A Surányi Cukorgyár és Finomító Részvénytársaság igazgatósága, felügyelőbizottsága, tisztviselői és munkásai mély szomorúsággal jelentik, hogy a vállalat igazgatósági tagja,

Báró

Dr. Kohner Adolf

úr

január hó 30-án Budapesten hosszú szenvedés után jobblétre szenderült.

A megboldogult évtizedeken át kifejtett munkásságával, kiváló közgazdasági és szaktudásával hervadhatatlan érdemeket szerzett vállalatunk felvirágoztatása körül.

Az elhúnytban vállalatunk céltudatos, fáradhatatlan, érdemdús igazgatósági tagját gyászolja, kinek emlékét hálás kegyelettel őrizzük.

ÁLOM, NYILT PÁLYÁN

Irta: BÁLINT GYÖRGY

Egy oslói híradás eszembe juttatja Norvégiát, melyet öt napig ismertem. Mint egy mese, úgy hangzik ez a hír: egy mozdonyvezető elaludt a kormány mellett, a vonat megállt a csodálatos téli tájban, az utasok egy ideig élvezték a fehérséget és a csendet, aztán ők is elaludtak. Én is utaztam vonaton Norvégiában, egy júliusvégi délután, Bergen környékén. A vonat megállt egy apró állomáson, mely egyetlen fabódéból állott. Balra a Hardanger-fjord csillogott, keskenyen és kanyargóan, mint egy folyó. Jobbra sziklás hegyek és fenyőfák. Finoman öltözött szőke lány állt az állomás-barakk előtt és cseresznyét árult szótlanul. Az ég világos volt, de nem derült. Mély csendben öt percig állt itt a vonat. Merőben valószínűtlen volt az egész. Ha ezt a tájat most hóval képzelem el, nem csodálkozom, hogy a mozdonyvezető és nyomában az egész vonat elaludt. Álmukban bizonyára megint csak ott voltak a behavazott tájon, a fehér fenyőfák között. Szebbet úgysem álmodhattak. Különbség talán csak a második és harmadik osztályú utasok álma között lehetett. Bár, ki tudja: talán nem is volt túlságosan nagy a különbség. Olyan országban, ahol nincs analfabétizmus és ahol hónapokig nem gyilkolnak, minden előfordulhat.

A meseszerű ujsághírt csak az zökkenti vissza a valóságba, hogy az eset után a mozdonyvezetőt elcsapták. Ezt őszintén fájlalom. Mivel érdemelte meg ezt a rideg bánásmódot? Könnyedén és őszintén átvette a táj hangulatát, stílusosan viselkedett. Magatartása nem állt ellentétben a közhangulattal, az utasok egytől egyig igazolták, mikor a maguk részéről helyeslően elaludtak. Az egész vidék aludt, bizonyára még a heringek is a fjordban, e tisztes és kiadós halak, a norvég büdsé egyensúlyának megbízható fenntartói. Vannak helyzetek az életben, mikor az álom a legjobb megoldás, mikor az alvás menekülést jelent. Valószínű azonban, hogy a norvég mozdonyvezetőt és utasait nem ilyen szempontok vezérelték. Hazájuk boldognak mondott ország és így nyilván nem »jobb híján« aludtak el a tündéri tájban, hanem meggyőződésből. Ugy viselkedtek, mint Chesterton eszményi iszákosai, akik nem azért isznak, mert az élet rossz, hanem mert az ital jó. Megsímogatta őket a vidék szépsége, feladták az ellenállást, megadták magukat a varázsnak és elbóbiskoltak. Fogadok, hogy előtte, utána és közben is jól érezték magukat. Mondom, Norvégia valószínűtlen ország, ott minden lehetséges.

A mi szemünkben természetesen olyan az egész, mint valami túlzottan exotikus utazási kaland. Számunkra a vasúti kaland fogalma kisiklást, összeütközést, kloroformos rablást, vészféket jelent, vagy enyhébb esetben valami anekdotaszerű élményt, mely így kezdődik: »Egy úr és egy hölgy utazik a vonaton . . .« Mi el sem tudjuk képzelni, hogy egy egész szerelvény elaludjon. Pedig mifelénk és Európa egyéb, kevésbé boldog tájain, nagyon jól esnék néha egy kis váratlan elalvás. Mi lenne például, ha egyszer elaludna az egész Népszövetség? Nagy baj lenne belőle? Alig hiszem. Vagy ha Franco elaludna az arabjaival? Vagy az adóvégrehajtók útközben, hirdetőoszlopoknak dőlve, álmukban is szeliden mosolyogva?

De sajnos, erre alig van remény. Más táj és más emberek kellenének ehhez. Mi riadtan alszunk, sértődött arccal, sőt néha összeszorított foggal. Álmaink kínosak, kapkodóak, nem jobbak a valóságnál. A béke épúgy hiányzik belőlük, mint nappali életünkből. Vágyak és szorongások birkóznak bennük; elvadult vágyak és igazságtalan szorongások. Sohasem utazhatunk el a néma fehér vidékre, ahol békésen, kiegyensúlyozottan lehet álmodni nyilt pályán is... (Igaz, viszont, hogy ott se nagyon lehet. Egyetlen mozdonyvezető kísérelte meg eddig, azt is elcsapták.)

Vászon-
mosóanyag-
selyem-
női és
férfi
szövet-
MARADÉKOK
OLCSÓ
ÁRUSÍTÁSA
a II.
emeleten
a mozgólépcső mellett
CORVIN
A JÓ MINŐSÉGEK ÁRUHÁZA

Hitler örökre megtiltotta a Nobel-díj elfogadását német állampolgároknak

Berlin, január 30.

Hitler kancellár szombaton rendeletet adott ki, amely *német állampolgároknak örökre megtiltja, hogy Nobel-díjat fogadjanak el.* A tiltó rendelet szövege a következő:

Hogy egyszersmindenkorra elejét vegyem a szégyenletes precedenseknek, a mai napon megalapítom *a művészeti és irodalmi német nemzeti díjat.* Ezt a nemzeti díjat évente fogják kiadni három olyan német állampolgárnak, aki erre érdemesnek bizonyult. Egyenként 100—100.000 márkát kapnak a kitüntetettek.

»*Ugyanakkor egyszersmindenkorra megtiltom német állampolgároknak azt, hogy elfogadják a Nobel-díjat.*«

A rendeletet *Hitler* kancellár és *Göbbels* propagandaügyi miniszter írta alá.

Ekrazittöltény robbant a sédi viadukt mellett — két halott, három sebesült

Veszprém, január 30.

A grác—budapesti műút veszprémi szakaszán a Séd-völgyét áthidaló viadukt mellett az útépítésnél dolgozó munkások sziklákat robbantottak. Pénteken este három ekrazittöltényt helyeztek el a robbantáshoz. A robbantás után észrevették, hogy az egyik töltés nem robbant fel. A töltést egész éjjel őrizték, reggel pedig megkezdték a munkát. Délelőtt kilenc óra után *hatalmas robbanás rázta meg a levegőt. A befulladt töltés felrobbant.* A közelben dolgozó munkások közül *Nagy* Sándor és *Karli* Ferenc a fején súlyos sérülést szenvedett. Azonnal kórházba vitték őket, de a műtőasztalon *mindketten meghaltak. Molnár* Kálmán a félarcán és jobbszemén sérült meg. Felszállították Budapestre, állapota *igen súlyos.* Két munkás *könnyebb sérülést szenvedett.* A rendőrség erélyes vizsgálatot indított a szerencsétlenség körülményeinek tisztázására.

Artin
dragée a biztos hashajtó!

Február 1-én, hétfőn éjjel zártkörű
MANNEQUIN-BÁL
a ZANZIBARBAN
VI., Jókai utca 31.
Asztalfoglalás csakis előre váltott jeggyel, meghívó felmutatása mellett a rendezőknél és elsőrendű divatszalonokban — Estélyiruha kötelező

18. SZ. 1911. (58. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. | BUDAPEST, ÁPRILIS 30.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egész évre — — 20 korona. Félévre — — — 10 korona. Negyedévre — — 5 korona.

A «*Világkrónikás*»-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

KOHNER ADOLF MŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYE.

Valamely ország vagy város művészeti gyűjteményei fokmérői a kulturális és anyagi erők átlag szinvonalának. Nagyon tanulságos, ha az ember néha ebből a szempontból is vizsgálja őket; érdekes adatokat nyujtanak a kultura régiségéről, az anyagi erők emelkedéséről vagy hanyatlásáról, a műveltség és az anyagiak megoszlásáról az egyes osztályok között. Örvendetes, hogy nálunk a fokmérők az erők rohamos emelkedését jelzik.

Hazai gyűjtésünk egész a legújabb időkig az arisztokráczia és a főpapság körére szorítkozott. Ujabban azonban a polgárság is mind tevékenyebb részt vesz benne, az anyagi erők és a műveltség természetes fejlődése és eloszlása szerint. S míg az előbbiek gyűjtése — konzervativ életfelfogásuknak megfelelően — mindinkább a régebbi korok művészetére szorítkoznak (e szabály alól csak kivételes műveltség ment fel kivételes egyéniségeket), addig ez utóbbiak szeretete inkább a jelen és a jövő művészete felé fordul.

Ez utóbbi gyűjteményeknek egyik legjellemzőbb példája nálunk a Kohner Adolfé. Már nem új gyűjtemény; gyökere az előző generáczióba nyúlik vissza; de egyre haladt a korral, és éppen legújabb része, a modern franczia festők kollekcziója, tán a legválogatottabb s a legmagasabb szinvonalon álló.

Szó nincs róla, találhatunk elsőrendű darabokat a kis bronzok, a gemmák, a keramiai tárgyak gazdag sorozatában is. Kitünő példákban láthatjuk az újabb német és angol festészet néhány fő képviselőjét. Az utolsó félszázad magyar festészete pedig szinte hiánytalan sorban vonul föl: Munkácsy, Szinnyei-Merse, Mészöly, Ferenczy, Fényes, Rippl-Rónai stb., stb. Sokan közülök főműveikkel vannak itt képviselve. Azonban a műalkotásokkal megtöltött gazdag termekből csak vissza-vissza kivánkozunk abba a kis sárga szobába, hol az új franczia iskola festményei függenek. Az

Mészöly Géza: Tanya.

KOHNER ADOLF MŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

az érzésünk, mintha gazdájuknak is kedvenczei volnának, mintha megkülönböztetett szeretettel rendezte volna őket. — Válogatott csapat, a csodálatosan szép és nagy franczia művészet követei.

Puvis de Chavanne a vezetőjük. Magdolnájában benn van a mester nagy látása, monumentális előadása, halk, ünnepélyes költészete. Köréje sorakoznak a többiek, Courbet impozáns tájképe, Manet érdekes női feje, Fantin-Latour poétikus virágai és Vénusa, Daumier hatalmas «Éneklő pár»-a, Sisley hangulatos «Régi ház»-a, Monticelli szingazdag «Kerti jelenet»-e, Carrière finom, fátyolos «Reggeli»-je, Denis szelid «Anyaság»-a. Azután a legújabbak, az impresszionizmus fölváltói, a mester, Cézanne, komoly csendéletével, Gauguin a «L'appel» czímű nagyszabású festményével és bájos virágaival, Maillol érdekes női tanulmányfejével, Van Gogh fölséges olivaerdejével, Matisse szines virágcsendéletével. Már e nevek is sokat jelentenek, pedig itt a festmény sokszor felülmulja a név által keltett várakozást.

Külön kell még megemlítenem Toulouse Lautrec «*Párisi nő*»-jét, a szegény, korán elhalt nyomorék zseninek egyik legbájosabb alkotását.

E műveket Budapest műértő közönsége nagyrészt már ismeri. A tulajdonos liberalitása könnyen hozzáférhetővé teszi őket; a minap a Szent György czéh tagjai tekintették meg az egész gyűjteményt; a franczia festmények pedig nemrégiben a Művészház nemzetközi impresszionista kiállításán voltak láthatók. Így e gyűjtemény nemcsak egy magánember gyönyörűségére szolgál, hanem jelentékeny szerepe van a közizlés fejlesztésében és nemesítésében is, s pótolja a nehézkesebben mozgó közgyűjtemények hiányait.

Kohner Adolf kollekciója azért is nevezetes, mert nálunk első példája volt a nagyobbszabású modern művészeti gyűjteménynek. Vonzó példája nem kis részben járult hozzá a műszeretet fejlesztéséhez, a fényűzésnek e legnemesebb irányba való tereléséhez, s nyomán mind nagyobb számban alakultak s vannak alakulófélben hasonló irányú gyűjtemények. Reméljük, hogy e fejlődés tartós lesz, s óhajtjuk, hogy a művészeti gyűjtemények száma és minősége Budapestet a gazdag és művelt nagyvárosok fokán mutassa.

Meller Simon

A TÁVOLI SZEKEREK.

A Hold egy óra mulva jön föl
S a nagy országút verett,
Városba vivő, köves útján
Jönnek
A távoli szekerek.

Följött a Hold, muzsikák szólnak
És őszi harmat pereg
S nyikorogva, fehér Hold-fényben
Jönnek
A távoli szekerek.

Ki álmában a Holdnak fordul,
Nyugtalanul szendereg,
Mikor távolról iparkodva
Jönnek
A távoli szekerek.

Városba tartnak adni, venni,
Rossz kerekük nyekereg,
Nyikorogva és nyekeregve
Jönnek
A távoli szekerek.

A Hold elfordul, hajnal lesz már
S a hajnalban egy sereg
Villamos lámpa alszik el, ha
Jönnek
A távoli szekerek.

A városban ébrednek kinnal
Szegény, törött emberek
S várják azokat, a kik jönnek:
Jönnek
A távoli szekerek.

Leesik a Hold elfáradva
S a Nap, mint bibor, kerek,
Kaczagó csoda hág az égre:
Jönnek
A távoli szekerek.

Ady Endre.

BEH NAGYRATÖRŐN!..

Beh nagyratörőn is jöttem én közétek!
Mily bizva tártam föl szivemet.
Láttátok, benne hogy éledezett
Bűbája dalok szent kikeletének...
Mily csodaigérő, dús kikelet!
Mily bizva tártam föl szivemet,
Dalolva tapsaitok közepett.

Tudtátok, ily sziv itt, a fagyok honában
Mily kényes, mily veszendő tünemény,
Jaj, ha csodagond nem őrködik életén!
S én csak daloltam s dideregve vártam,
Nagy tapsotokon mint él meg e szív, szegény...
Ily kényes, ily veszendő tünemény!...
Pompázó nyárba úgy epedtem én.

Óh, hogy nem óvtatok meg jövőmnek engem!
Multnak, jelennek szólt a ti tapsotok,
Csak én tudom, százszor zengőbb dalok
Mint zendülhettek volna majd szivemben...
Csak én tudom, hogy veszni hagytatok...
Múltnak, jelennek szólt a ti tapsotok
S igazi valómnak im csak árnya vagyok.

Megöltetek! Ha nem is, mint ölni szoktak,
Hisz sohse' törtetek ellenem.
Ringathatott dicsőség, szerelem...
Tapsoltok most is, — halkuló dalomnak...
De óh mi dicsőn zenghetne énekem!...
Nem, sohse törtetek ellenem,
Mégis ti vagytok gyilkosaim nekem!

Holtan kell élnem; — kósza kisértet —
Éjféli vádló dalt dalolok...
Éj nekem a ti nappalotok.
Lelkem sírnyitó kárhozatra ébred,
Ha rátok az üdvök napja ragyog...
Éjféli vádló dalt dalolok...
Veszni hagytatok, meggyilkoltatok!

Telekes Béla.

A BARDÓCZI ZUG KALANDORAI.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta RÁKOSI VIKTOR.

Mondhatom, hogy nagyon kiváncsian vártam azt az asszonyt, a ki az én uramat enynyire megszelidítette. Mert szemmel látható volt, hogy nagyon megszelidült. Azt is nyiltan megmondta nekem a gróf, hogy bennem jobban bízik, mint lengyel, kozák, tatár cselédeiben, a kikből egy őrizetlen pillanatban kitörhet a vadállat, melyet bennem a franczia czivilizáczió megszelidített.

Mondhatom, hogy az eredmény messze fölülmúlta várakozásomat. Úrnőm, Borovszka Mária, csodálatraméltó szépség volt, mint francziának és párisinak, dupla kvalifikáczióm volt a női szépség felismerésére és élvezésére. Engem nem lehetett könnyen bolonddá tenni holmi selymes, gazdag hajpalásttal, mély tüzű, fekete szemekkel s nedves piros ajkkal. Ha valakiben csak egy szemernyi művészi szépség volt, azt én fel tudtam fedezni. Nem is volt nekem alapjában véve egyéb hibám, mint az, hogy nem tudtam idejekorán szert tenni egy kicsi kis feleségre. Ha egy Lafitte-utczai masamódlány mint madame Clément idejekorán bevonult volna hajlékomba és segített volna nekem az élet gondjai közt gondolkozni, törekedni, pénzt félrerakni, talán a későbbi katasztrófa se következett volna be. De hát abban a nehéz, kritikus pillanatban az okos párisi feleség hiányzott mellőlem s így aztán olyan cselekedetekre ragadtattam magamat, a melyeket kétszer is meg kellett volna gondolnom.

No de nem erről van szó; Borovszka Mária gyönyörű teremtés volt, s gazdám menthetetlenül el volt veszve.

A lublini vár új úrnőjéről csak annyit tudtam, hogy tulajdonkép Magyarországban lakott, a honnan édesanyjával apja keresésére Orosz-Lengyelországba ment s itt került aztán a gazdám meglehetősen kiméletlennek és élesnek ismert körmei közé. Nem megrovás gyanánt mondom, csak mint eseményt mesélem, hogy uram a két védtelen nőt hatalmába kerítette és lublini várába zárta. Azaz hogy a leányt, mert hogy az öreg asszony a megrohanás után hova lett, arról nekem meglehetősen megbízhatatlan értesüléseim voltak. Nem ő volt a főszemély. Annál kérlelhetetlenebbül és kiméletlenebbül hangzott a parancs, ha Borovszka Máriáról volt szó. Lelkem legbelsejéig megéreztem, hogy ha itt valami hibát követek el, a melynek következtében ez a szép asszony elmenekül innen, hát akkor végem van: ütött végórám. Sokszor éjszaka kiugrottam az ágyamból s addig nem tudtam tovább aludni, míg kozákjaimmal végig nem néztem a vár minden zegét-zugát. A hideg verejték csurgott rajtam, a míg azt nem láttam, hogy Mária teljes biztonságban van. Egypárszor meg is próbáltam, hogy e nagy felelősség alól kihúzzam magamat. A gróf egyszerűen elutasított. Épen az tetszett bennem neki, hogy a felelősség érzete olyan kiválóan ki volt fejlődve bennem s igazán úgy őriztem Máriát, mint a hétfejű sárkány a rábízott kincset. Az ilyen hűséges cselédvér is csak generáczióokon keresztül fejlődhetik ki egy familiában. És ki iránt? Most épen a Bartalovok iránt, mert a Larochefoucauldtok úgy parancsolták.

Régen tisztában voltam azzal, hogy uram annyira szereti Máriát, hogy nem rabszolgájává, hanem hitvesévé szándékozik tenni. Minden törekvése oda irányult, hogy a leány vonzalmát megnyerje, de én hamar megláttam, hogy ezzel elkésett szegény, minden valószinűség szerint azért, mert a lány már mást szeretett. Ez a nemes szenvedély azonban nem tartotta vissza Bartalov grófot attól, hogy rendes, korlátlan, vad életét ne folytassa. És így került szembe az én szegény kis életem uramnak az akaratával.

A dolog úgy történt, hogy Lublin városában az én számomra is ragyogott egy szépséges csillag, még pedig egy szegény tanítónak a leánya, Hedvig. Hogy hol ösmerkedtem meg vele, az nem tartozik a dologhoz. Tény az, hogy rendes vendég lettem a házuknál s azt a gondolatot forgattam a fejemben, hogy mihelyt egy kis vagyonra teszek szert, Hedviget haza viszem Párisba és feleségemmé teszem. Természetesen lehetőleg titokban igyekeztem tartani a dolgot, különösen gazdámnak nem árultam el róla semmit. Egyszer aztán megtörtént az a szerencsétlenség, hogy valami lengyel tavaszi ünnep alkalmával, a hol a lányok megkoszorúzva, fehér ruhában jelentek meg, a gazdám meglátta Hedviget. Másnap, mikor a háznál látogatást tettem, ideálom kisirt szemekkel fogadott. Képzelhetik elbámulásomat és megrettenésemet, mikor rövid faggatás után kivallotta, hogy Bartalov gróf a maga brutális modorában szerelmet vallott neki és felszólította, hogy kövesse őt egyik mezei birtokára. A lány csak annyit felelt, hogy engedjen neki három napot az útikészületek megtevésére. Magamból kikelve tértem vissza a kastélyba. Mit csináljak,

Courbet: Sziklás tengerpart.

A ZONGORA-SZOBA.

KOHNER ADOLF MŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYE.

A LEÉGETT TEMPLOM.

beli lakása tetszeni fog, — mondta. — Képzeljen egy fehér kőből és rózsaszinű márványból épült igazi kis csecsebecsét, zöld lombok között. Csupán egy emelete van. Lenn van a nagy és a kis szalon, az ebédlő, mely a gömbölyű üvegházra nyilik. Az emeleten vannak a szobák, a billiárd, az én dolgozószobám. Feljebb több apró helyiség, melyeknek rendeltetését maga fogja meghatározni . . . Jövő héten a butorokkal kezdünk foglalkozni.

— Megengedi, hogy megtartsak nehányat ezekből a butorokból, a miket unokatestvére ócskaságoknak nevez?

— Egynehányat igen. Ezt az iróasztalt például és ezt az *empire* garniturát, a mit majd áthuzatunk. Az *empire* nagyon divatban van jelenleg . . . A többit majd falura küldi . . .

— De a könyvtár . . .

— A könyvtárt is. Nagyon is specziális munkákból van összeállitva. Útban lenne . . . Mit keres?

— Nézem ezeket a szeretett, jól ismert dolgokat, a melyek kissé az életemhez tartoztak. Miért nem akarja ezt a házat megtartani? Nagyon jól ellennénk itt.

— Minő különös lény maga, Hellé! Micsoda puritán izlése van . . . Miért nem ajánl nekem olyan lakást, mint a Genesvrieré, egy kihalt városnegyedben, kis tőkepénzesek és alkalmazottak által lakott házban?

— Genesvrier lakása nem visszataszitó és én beérném azzal, ha maga műremekeket irna benne.

Maurice egy pillanatig elgondolkodott.

— Maga gyakran eljárt Genesvrier Antoinehoz?

— Gyakran.

— Nagybátyja halála előtt?

— Halála előtt és után is.

— Tehát egyedül?

— Igen, egyedül. Mi roszat lát abban?

— Semmi roszat, — felelte őszintén. — De mondja csak, Hellé, miért nem jár ide többé Genesvrier, a mióta jegyesek vagyunk?

— Fél, hogy alkalmatlan . . . Aztán nagyon el van foglalva. Népszerű felolvasásokat rendez.

— Hogy utopiákat terjeszszen! Ha az előadásai a czikkeihez fognak hasonlitani, unalmasak lesznek.

— Maga szigorú!

— Oh, ösmerem a rokonszenvét Genesvrier iránt.

— Nem titkolom.

— Majd ha házasok leszünk, Hellé és több emberrel fog érintkezni és tapasztalatai lesznek, át fogja érezni e szép álmok hiúságát és a hangzatos szavak nevetségességét.

— Nem hiszem.

— Mondja csak . . . de nem, nem felelne nekem őszintén.

— Sohasem hazudom.

— Nos tehát . . . Genesvrier nem volt . . . nem szerelmes még mindég magába?

Elpirultam.

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

Talán két esztendővel ezelőtt egy különös, kissé középkorú zamatú hír volt olvasható az ujságokban. Achim L. Andrásról, a sokat emlegetett csizmás képviselőről volt szó ebben a híradásban. Achim Andrásnak valami pöre volt, a mely miatt a nagyváradi törvényszék elé kellett állania. A békéscsabai parasztkirály engedelmeskedett az idézésnek. Csakhogy egy kicsit — túlságosan engedelmeskedett. Nem maga ment Váradra, hanem ötszáz csabai gazdával a háta mögött, a kik végtelen szekérsorban vonultak be Szent László király városába és tábort ütöttek a törvényszéki palota körül.

Mi lett az Achim pörének a vége: nem emlékszem. Baj vagy botrány nem történt. Az ötszáz gazda nyugodtan viselkedett és az itélet után békességgel vonult el Nagyvárad falai közűl. Legfölebb azon hagyott gondolkozni valót az embereknek: mit akart, mit keresett ott ez a botos hadsereg? A ki Magyarországon a biróság elé megy, annak vagy nincs mitől félnie, vagy pedig attól, a mitől van oka félni, meg nem menti se félezer parasztgazda, se tizenötezer. Testőrségre Achim Andrásnak szüksége nem volt. Nagyváradot bevenni bizonyára nem akarta. Az meg talán csak nem jutott az eszébe, hogy ha a törvényszék itélete kedvezőtlen találna lenni, felsőbb fórumnak nézze a maga hadát és ehhez apelláljon? A jogorvoslatnak végre is egészen más az útja Magyarországon!

Már elfelejtettük volna ezt a különös fölvonulást, de Achim András nem engedi kiveszni az emlékezetünkből. Mert azóta már megismételte néhányszor. Harczos és nyugtalan vérű ember a csabai követ. Pöröl, diktál, intézkedik a patriájában. És a hová megy akár a jussát keresni, akár a hatalmát érvényesíteni, úgy látszik, soha se megy magában. Az a bizonyos ötszáz csabai gazda, mint egy jeges felhő, ott vonul mögötte. Mindig egy félezer embernek veti meg a hátát Achim András ha szónokol, ha vall, ha — pofozkodik. Egy erdő bot sűrüllik mögötte.

A míg az ötszáz embere egyebet nem csinál, mint hogy kiséri a mandátumos csabai népvezért és Achim András se tesz többet, csak épen kisérteti magát velük, bajos beleavatkozni ebbe a passzióba. De a jelenség mindenesetre elég szokatlan ahhoz, hogy megakadjon rajta az ember szeme és gondolata. Valamikor szokásban volt az, hogy bizonyos «vezérek» nagy haddal járjanak. De ezek az idők és erkölcseik már évszázadok mélységében pihennek. A nép mai vezérei nem járnak sereggel. A tömeg csak mögöttük van, de nem lépdel a nyomukban, ha a biróságon vagy a székházban akad dolguk. Béke idején egy polgárosult országban egyáltalában nem járnak sereggel mögöttük az emberek. Nincsenek rászorulva. A polgárt — a képviselői immunitás külön pánczélja nélkül is — sokkal nagyobb had védi szabadságában, igazában, biztosságában, mint a mekkorát ő maga tudna összetoborozni magának. Védi és mögötte van az intézményes állami rend egész hadserege, minden kardja, puskája, szuronya, ágyúja. Ennél nem lehet hatalmasabb semmiféle bandérium, a mit bárki is szervez magának.

Ez a kisérő sereg tehát se nem szükséges, se nem veszedelmes, mert csak addig lehet meg, a míg semmit se csinál. De furcsa és furcsaságnak nem vidám és nem barátságos, mert ez a tömeg ember nem hangszerekkel kiséri a vezérét és ez nem azért viszi őket magával, hogy muzsikáljanak neki. Van még Magyarországon egy néhány ember, a ki tudna magának úgy hadat toborozni,

A LEÉGETT VÁROSHÁZA.

A ZENTAI TŰZVÉSZ.

ÚJ TOILETTEK A PÁRISI AUTEUILI LÓVERSENYEKEN.

— Bocsássa meg nekem, asszonyom, ha szeretem azokat; kedves emlékek kötnek hozzájuk.

Nébriant asszony azon nők közé tartozott, a kik elvből nem szeretnek visszaemlékezni.

— Akkor hát elküld mindent a kastélyába, — felelte.

— A Gesztenyeerdő nem kastély. Szerény falusi ház csupán.

— Egy kis palotát keresek számukra Passyban, — szólt a báróné, mintha nem is hallotta volna előbbi megjegyzésemet. — Maurice szép *home*-ba akarja vinni magát, a jelen izlés szerint dekorált és butorzott házba . . . Átengedhetném önnek a szobalányomat, ha nincs senkije kilátásban. Angol nő; kitünően fésül . . . Most pedig, kis Hellém, meg kell határoznunk az esküvő napját.

— Csakhogy . . . a gyászom még nagyon új keletű.

— A nagybácsit nem gyászoljuk meg úgy, mint az atyát szoktuk, ezzel nem akarom megsérteni az érzéseit, a melyeket nagyon tisztelek. Egész csendben, bizalmas körben megy férjhez. Semmi egyéb, mint a házassági szerződés aláirásánál egy ebéd nálam és az esküvő után villásreggeli. Csak jó barátok, magunk közt leszünk, körülbelől százan.

— Magunk közt!

— Eh, édes gyermekem, minden relativ a világon. Ne képzelje, hogy mint fiatal asszony úgy élhet majd, mint leánykorában. Mutatkoznia kell a világban, fogadnia kell, nehogy úgy tűnjék fel, mintha elzárni akarná nagy emberét. Gondolnia kell férje érdekére . . . Magammal viszem, jőjjön.

Ez a párbeszéd, mely a báróné minden látogatásánál megismétlődött, kezdett untatni. Rendkívülien egyszerű szokásaim keveset kivántak és egy mozgalmas élet kötelezettségei, ezer frivol gonddal komplikálva, megijesztettek és bosszantottak néha. Nagybátyám megtanított arra, hogy a házias élet szükséges, mert ott erősödnek, ott konczentrálódnak gondolataink, érzéseink képességei. Édes lett volna nekem folytatni ezt az életet, a mit az új boldogság még bizalmasabbá, gyönyörteljesebbé tett volna. De úgy látszott, mintha sohasem lett volna időnk reá. Mauricenak ezer elbeszélni valója volt, a mihez egyikünknek sem volt köze, ezerféle lépéseket kellett megtennie, a mi nem érdekelte a szerelmünket. *Sapho* előadásai, jövő elhelyezkedésünk előkészületei, a nagyvilági férfi számtalan kötelezettsége igénybe vették minden idejét. Nagy súlyt fektetett olyan dolgokra, a melyeket én másodrendűeknek tartottam és a melyeknek szükségességét ő kimutatta nekem.

«Ha majd házasok leszünk, — mondtam magamban, éreztetni fogom Maurice-al, hogy meg kell akadályoznunk ezt az idegen inváziót az életünkbe. Nébriant asszony azt képzeli, ő fogja irányitani az életünket; ebben nagyon csalódik; én cseppet se vágyom ezekre az ambicziót kielégítő ünnepélyekre, a melyekkel kecsegtet, sőt félek, hogy Maurice nagyon is könnyen átengedi magát az alkalmatlankodóknak. A férfi, a kit benne szeretek, a költő, és nem az elegáns párisi, a nap hőse . . .»

Szerettem volna ezt megmagyarázni Nébriantnénak, de ő képtelen volt az embert megérteni. Maurice pedig, ha gyöngéden korholni kezdtem, vállat vont és mosolygott

— Miért panaszkodni azért, — mondta, — a mi más leánynak a büszkesége volna? A veres szalag, az akadémiai pálma kevés becscsel bir maga előtt. De azt hiszi, én talán kész vagyok boldog könnyeket sirni «a becsület e jele» miatt, miként a falusi tanítók mondják! Azt hiszi, engem őrülten bánt a vágy felöltözni malgache-i generálisnak, hogy ünnepélyes gyűléseken kioszszam az erény díját?

Akaratom ellenére nevettem:

— Maga talán a legdrágább vágyait gúnyolja ki . . . Oh, bizonyos, hogy a veres szalag és az akadémiai pálma kiment a divatból, kissé nevetséges . . . Mégis . . .

— Mégis mindenkinek van rendjele és majdnem mindenki tagja lesz, vagy majdnem tagja lett az akadémiának . . . Nem tehetünk másképen, mint mindenki. A veres szalag, ez az iró ember érettségije . . . Semmit sem bizonyít, de olyan kevésbe kerül és olyan nagy örömöt okoz a családoknak!

Aztán komoly hangon tette hozzá:

— Mit törődik maga mindezzel, édes Hellé! Szeressen, miként én szeretem . . . Ha bámulnak, félnek tőlem, utánam járnak, vagy irigyelnek . . . csak annál nagyobb örömmel fogom érezni, hogy én a magáé vagyok.

XXIV.

Egy délutánon Nébriant asszonyt vártam és Mauricet. Felfedeztek Auteuilben egy kis palotát, a mi nagyon tetszett nekik és velem akarták megnézni.

Most már egyetlen lépést sem tehettünk a nélkülözhetetlen báróné nélkül, a kinek minden tervünkbe való beavatkozását Maurice nagy jóakarattal vette. Mert a mióta jegyesek lettünk, észrevette, hogy a helyzetem furcsának tűnhet fel, minthogy alig nagykorú leány létemre egyedül élek, egyedül járkálok, nőtlen embereket fogadok (szegény Lampérier es Grosjean!). Nem mert egyedül járni velem abbeli félelmében, hogy kompromittál és Marboy és Nébriant asszonyok, helyeselve nézetét, folyton közénk álltak. Hiába magyaráztam nekik, hogy én nevetem a franczia előitéletet, csak önmagamtól függök, már érett vagyok, ők erőlködtek megtéríteni az ő véleményükre és igyekezték nálam az anormális nevelés sajnálatos és bántó hatását ellensúlyozni. Apró kritikáik rajtam át a nagybátyámat érintették és gyakran kedvem lett volna feleselni velük, a közös elvek szerint nevelt, társaságbeli leányok példáját hozva fel, a kik a társadalmi illemet alattomos kiváncsiskodással és alig leplezett flirtekkel egyeztetik össze. Az én életem tiszta és őszinte volt, mint a lelkem és nehezen tűrtem a reám erőszakolt, sértő felvigyázatot.

A mióta be lettem mutatva X. márkinő és Z. grófnénak, minden szokásomat fel kellett forgatnom. A kedélyem, sőt még a szerelmem is szenvedett ezáltal. Olyan voltam, mint a szabadban felnőtt virág, a melyet zárt levegőbe visznek, mesterséges földbe tesznek át. És kedvem lett volna azt mondani Clairmontnak: «Ez itt nem az én helyem. Én nőül megyek magához, de nem azokhoz az emberekhez, a kik magától elválaszthatatlanoknak látszanak lenni. Legszebb napjainkat pazaroljuk el unalmas dolgok meghallgatásával és azzal, hogy mesterkélt pózba vágjuk magunkat közönyös emberek előtt. Éljünk tetszésünk szerint, hagyjuk fecsegni az embereket, a kiknek fontosabb dolguk nincs; ne tagadjuk meg önmagunkat és ne legyünk ama bizonyos «úrfi és kisasszony, a kik lettünk.»

Nem mindég sikerült elrejteni a türelmetlenségemet. Maurice csodálkozott ezen és magyarázatokat kért és a vidáman kezdődött beszélgetés czivódással végződött. Majdnem haragban váltunk el. Az igaz, hogy a kibékülés nem késett, de minden nap jobban elszomorodtam, felfedezve Mauriceban bizonyos jellemgyengeséget, ingadozó véleményeket, az ellenszenvet, ha nézetét ki kellett mondani és állást foglalni valami mellett. Ha nem lett volna leirhatatlan báj, szellem, behizelgő kedvesség benne, fiatal hirnevének és tehetségének káprázata, nem láttam volna-e meg máris a mélységet, a mi elválasztja lelkeinket, mélység, a mi örökre elnyelhetné szerelmünket?

Maurice bejelentette nekem, hogy Nébriant asszony előtt fog megérkezni. Korán érkezett és hosszasan leirta a kis palotát, a melyet megnézni szándékoztunk.

— Meg vagyok róla győződve, hogy jövendő-

Mészöly Géza: Vásár.

A SZALON.

KOHNER ADOLF MŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYE.

Kohn Salamon, szabómester

---

az 1872-es soproni naptárban szerepel a sztrájk idején. Később ruhaboltja is volt a Várkerületben. 35.old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrájkja 1872-ben. 29.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIII. 1959. Sopron

Kohn Salamon,szabómestre

1872-ben a soproni naptárban szerepel a sztrájk idején. 34.old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrajkja 1872-ben. 29.old

Soproni Szemle,Múlytört.folyóirat.XIII.1959.Sopron

MDK

Kohn Sándor

1926-27. a kecskeméti müv.telepen dolgoztak.
Képzőm.főisk. évk. 1925-26-1926-27. 32. l.

MDK

Kohn Sándor

1925-26. a kecskeméti müvésztelepen dolgoztak.

Képzőm.Főisk. évk. 1925-27. 21. l.

MDK

Kohn Sándor

a kecskeméti müvésztelep hallgatója

Képzőmüv. Főisk. Évk. 1927-28. 28.l.

Kohn, szobrász
---

127. Plakett./Szegedi Vivó Egyesület/. Egyoldalú plaket
Keresztbe fektetett kard sisak, virágfüzér. A sisak ala
att: KOHN SZEGED5mester neve/. Bronz. 74+50 mm. 180. old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és
plakettek 153. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

Kohn Sándor

1925/26 - 1928/29 I.
Kereskedelmi tanár

Ferkèpzomfoiskòvk

102. l.

KOHN SÁNDOR, nyomdász

A nyomdászok területi egyletekben tevékenykedtek.
A szombathelyiek a pozsonyihoz tartoztak. Szombathelyen iš volt fizetőhely. -1903-ban a pozsonyi egyletnek 15 szombathelyi tagja volt. -Kohn is tagja volt. 95.old

KUNTÁR LAJOS: Nyomdásznozgalmak Szombathelyen / 1892-1914 / 89.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KOHN SÁNDOR, nyomdász

1904-ben Szombathelyen nyomdásszsztrájk. Ennek vezetői voltak: Mausz Rezső, az 1919-es népbiztos, Kohn Sándor, Kogn Jakab bátyja, Gálos Sándor, Párizsba költözött Pauly Károly és Hegedüs Gyula. / 98.old

<u>KUNTÁR LAJOS</u>: Nyomdászmozgalmak Szombathelyen
/ 1892- 1914 / 89.old

<u>VASI SZEMLE</u>, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

Mádi ref. egyhár Rákóczi-Ramája

V. 12, 13,

Köhn Leopold

geb. S. Ovod 1858

1880-81. Bècsi akadèmia
Ujhèzy

Fejérpataky László. V. 61.

Kohn Lipót

Mennyei 1912 - 184

Kohn Lipót, festő; szül. 1858-ban v. 1859-ben Onodon, hol atyja rabbinus volt.

1882-ben a münchenii képzőművészeti akadémián tanult.

Somogyi Miklós: Magyarok a münchenii képzőművészeti akadémián. Művészet. 1912. 184. l.

II. 4131. Kohn Lipót, 23 éves, izr., szül. Ónodon, Magyarországon, atyja rabbinus, antik osztály. 1882 ápr. 18.

Som 184 l.

nov. 30.

II. 3700. Waldbacher Károly István, 24 éves, kath., szül. Budapesten, Magyarország-

Kohn Lipót

festő

Ónodról, 1880-ban 22 éves,

lásd

Fleischer Béla. 59. l.

Temesvár.

E térrajzon a vár ostroma
az előtérben balra a császári
a melyeken innen a szer-kocsi
érkező parancsnokot üdvözlik,
lagerten Stadt u. Vestung Teme
jobbra a keretben:

Plan der Kayser
Temeswar, angef
Anno 17

magyarázó szövegének kezdete:
Abgebrande Häuser.

Rm., mér. a vk.

KOHN Lipót

1829

8/a márc, 12. Kohn Lipót a múzeumnak egy III. Ferdinánd féle arany érmet vételre ajánl.
11/b márc. 17. A fönebbi III. Ferdinand féle arany érem megvétetik. Szerzemény
12/a márc. 21. Ugyanazon eladó II. Ferdinánd féle arany érmet kínál vételre
13. márc. 25. A II. Ferdinánd féle aranyérem is megvétetik. Szerzemény

Müvtört.Ért. 1990 1-2 122, 123

1830

18/a jún. 7. Kohn Lipót II. Ferdinándnak egy 10 császári aranyat nyomó arany érmét kínálja vételre
20/b júl. 2. A fönebbi II. Ferdinánd féle arany megvétele elrendeltetik. Szerzemény

ZŐDÉS

ogviszonyhoz

Kutató Csoport, mint megbízó, másrészről

.....

.....

..... (szem. ig. sz.)

..... tevékenység

.....

.....

Kohn Károly

1917

Élnivik 1930. 85. 1.

Rákóczy Ferenc.

látható

chellig vembe rez
onlik, bajusza hosszú,
jelvényét nyakláncon
kendője fehér, bal v

Nagymesze

Figyelj!

97
97

65-

MDK

Kohn Károly Hermann, utóbb Alconiere Tivadar

Ltáb IV. 126 l.

Jégkorong Extraliga

A Dunaferr még pontot sem vesztett

(Munkatársunktól)

A lapockarepedéssel bajlódó *Ancsin* László és a vállát fájlaló *Faragó* mellett egy harmadik kulcsemberére sem számíthatott *Kiss* Tibor, az *Alba Volán-Riceland* jégkorongcsapatának vezető edzője a vasárnap délelőtti, *Dunaferr* elleni összecsapáson: a válogatott hátvéd *Horváthot* vírusos betegség kényszerítette ágyba. S a tartalékos *fehérváriak* ellen már az ötödik percben vezetést szerzett a listavezető *Ladányi* révén, majd három perccel később csapattársa, *Borsos* neve is felkerült az eredményjelző táblára. Ennél pocsékabbul nem is kezdhetett volna hazai pályán a Volán, mely a múlt heti, kínos *újpesti* kudarc után legalább egy pontot feltétlenül szeretett volna megkaparintani megyei riválisától. S a 13. percben *Rajz* Attila újjá is élesztette a házigazdák reményeit, majd a 15. perc egy gyors gól- váltást hozott: az újvárosi *Simon* találatára pillanatokkal később *Zalavári* válaszolt (2-3).

A folytatásban pedig egyenlített a Fehérvár; a 27. percben a kapujából messzire kikorcsolyázó ukrán *Mihonyikot* kicselezve *Csibi* vágta a pakkot a látogatók ketrecébe. Ám csupán pillanatokig ünnepelhetett a kék-fehérek tábora, hiszen a 28. percben kétszer is *Budai* hálójában landolt a korong: előbb Borsos, majd Simon volt eredményes. E lélekromboló pofon ellenére talpra állt az Alba Volán, s a Csibit a palánkra felkenő *Széllig* 2+2 perces büntetését kihasználva az orosz *Grisicskin* csökkentette egy gólra a két együttes közötti különbséget (4-5).

A záró felvonás 48. percében *Palkovics* eltüntette a Dunaferr előnyét, ám végül megint pont nélkül maradtak a vendéglátók: az 52. percben Széllig kék vonal közeléből postázott pakkját Budai *Zsabka* elé ejtette, a szlovák légiós pedig tudta a kötelességét (5-6). Idei ötödik meccsét megnyerve Robert *Spisak* társulata immár *hat* pont előnnyel vezet az *Extraligában*. Az ötödik forduló záró mérkőzését, az *FTC-Whirlpool–UTE-Fichet* örök rangadót szerdán játsszák a *Kisstadionban*.

Kézilabdakupák

Felemás mérleg

Nagyszerű győzelmekkel és kellemetlen vereségekkel zárták a magyar kézilabdacsapatok a nemzetközi kupák hét végi nyolcaddöntőit. A *Bajnokok Ligájában* a múlt pénteken megműtött *Kökény* nélkül felálló *ferencvárosi* hölgyek nyolc találattal kaptak ki *Ljubljanában*, a *Fotex Veszprém* viszont magabiztosan verte cseh riválisát. A *Dunaferr* kettős sikerrel zárta a szombatot, míg a *Debrecen* hazai pályán kapitulált a világhírű *Kijev* előtt. A *Szeged* ötgólos hátránya izgalmas visszavágót sejtet, s ugyancsak nehéz percek várnak az *Elektromos*ra *Törökországban*.

Nők. Bajnokok Ligája: *Krim Elekta Ljubljana (szlovén)–Herz-FTC* 32-24. **EHF Kupa**: *Samoborka Silex Samobor (horvát)–Dunaferr* 21-30. **City Kupa**: *DVSC-Symphonia–Szpartak Kijev (ukrán)* 25-27.

Férfiak. Bajnokok Ligája: *Zubri (cseh)–Fotex Veszprém* 24-30. **City Kupa:** *Paris SG–Pick-Szeged* 24-19. **EHF Kupa:** *Dunaferr–THW Kiel (német)* 24-23. **KEK:** *Elektromos–ASKI Ankara* (török) 32-28.

Vízben is utazik a Jorgos Travel

Póló minden szinten

(Tudósítónktól)

Eleinte úgy tűnt, hogy elmarad a mérkőzés, hiszen az OB II-ben szereplő *Jorgos Travel vízilabdacsapata* sokáig hiába várt ellenfelére... Az utazási iroda sportolói végül nem kapták meg játék nélkül a két pontot, hiszen az *ELTE-BEAC* gárdája még időben befutott, így *Laposa* bíró jelt adhatott a kezdésre. A találkozó rangját emelte, hogy *Markovits* Kálmán személyében a sportág egyik legnagyobb klasszisa foglalta el az ellenőri széket. A státusukat tekintve *amatőr* pólósok jó meccset produkáltak, a játék minden szépséget bemutatták: csavar, húzás és ejtések váltották egymást, sőt, egy kemény összecsapást követően az egyik legényt orrvérzés miatt kellett lecserélni...

Később, a mezőny egyik legjobbjának bizonyuló *Havas* Tamás, a Jorgos Travel ügyvezető igazgatója elmondta, az idén *nyolcvanezer* utazó választotta *Görögországot*. Az utazási irodát már több sportoló is felkereste, legközelebb a *Tunéziába* készülő tiszakécskei futballisták veszik igénybe szolgáltatásaikat. Visszakanyarodva a pólóhoz megtudtuk, hogy a társulat gerincét egykori *Vasas-játékosok* alkotják. Heti egy edzés mellett szállnak vízbe, s jelenleg feljutást jelentő helyen állnak. Rutinos vízilabdázókról lévén szó, aligha ijednének meg a másodosztálytól, s ha két-három játékossal megerősítenék a csapatot, akkor elmondhatnák: a vízben is „utazik" a Jorgos Travel...

*

OB I, férfiak: *Eger–FTC* 5-6, *UTE–Szeged* 13-3, *Hódmezővásárhely–BVSC* 6-13, *Bp. Spartacus–OSC* 12-10, *Szentes–Szolnok* 6-6, *Vasas–MAFC* 13-7, *Eger– UTE* 1-11, *Szolnok–Vasas* 6-15, *OSC–Szentes* 6-10, *FTC–MAFC* 12-5, *Szeged–Hódmezővásárhely* 10-7, *BVSC–Bp. Spartacus* 10-7.

Magyar Nemzet

Nagyváradi képek

Kohn József fotói a Francia Intézetben

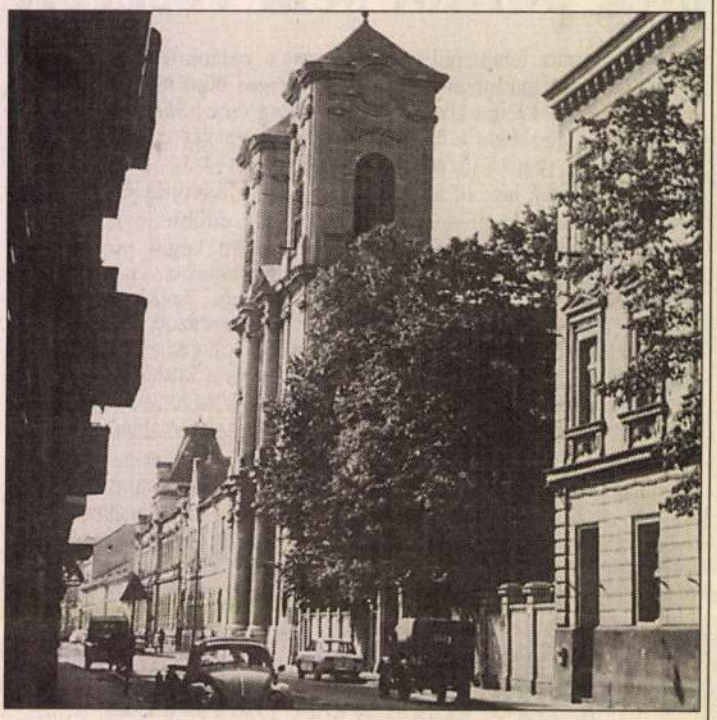

A premontreiek temploma, jobboldalt az iskolaépület, ahol Juhász Gyula is tanított (1971-es felvétel)

Portrék. Kőrös-part. Arcok a régi nagyváradi zsidónegyedből. Templomok. Hidak. Század eleji épületek, kovácsoltvas remekek, múlt századi veretes kapukilincs egy azóta lebontott negyedből. A *„franciásan bájos, könnyelmű, de szemtelenül tehetséges" „Körös-parti Párizsban"*, a *Holnap* antológia és *Ady* városában készült fényképeken láthatja mindezt a látogató a budapesti *Francia Intézetben*, ahol nemrégiben nyílt meg *Kohn* József fotóművész *Nagyváradi képek. A Holnap városa tegnap és ma* című kiállítása.

Kohn József Zsombolyán született (ma Jimbolia, Románia), ahol békésen éltek egymás mellett francia nevüket magyarul író, németajkú elzásziak, magyarok, románok, svábok. Nagyváradra 1962-ben költözött, Magyarországra 1990-ben települt át. Nagyapjának, a Makóról származó *Hecskó* Mórnak Nagykikindán, a főutcán volt fényképészműhelye, édesapjának Zsombolyán, a *Weber-házban*. A fényképészet Kohn József egész életét végigkísérte.

Temesváron állított ki először 1954-ben, és azonnal első díjat nyert. Önálló kiállítást csak 1968-ban rendezhetett Nagyváradon. Fürdőszoba-laboratóriumában előhívott képeit szorgalmasan küldözgette a szomszéd megyékbe meg Bukarestbe, de hiába. Áttelepülési kérelmét 1988-ban adta be, két év múlva indulhatott útnak. Most Budapestet fényképezi, és nehezen él. Nem a pénz hiányzik, tisztes nyugdíja van – mondja. – A képei, amelyeket már nem tud maga előhívni, az ágy alatt bújnak meg. Egy-egy kisebb sorozat azért előkerült a rejtekből: az *Országos Széchényi Könyvtárban*, a *Balassi könyvesboltban*, a *Budapesti Művelődési Központban* mutatta be őket 1993–94-ben. A francia intézetbeli az első nagyobb magyarországi kiállítása.

(ferch)

J

Budapesti emlé

Azoknak van igazuk, akik követelik a Bolyai Egyetem helyreállítását, mert 1959-ben erőszakkal szüntették meg a román hatóságok – hangsúlyozta *Pozsgay* Imre szombaton azon az emlékülésen, amelyet a *Bolyai Egyetem Barátainak Egyesülete*, a *Bolyai Egyetemért Alapítvány* és a *Szent László Akadémia* rendezett a Magyarok Házában a kolozsvári *Ferenc József Tudományegyetem* megalapításának 125. évfordulója alkalmából. – Ma már egyre világosabb, hogy az önálló magyar tudományegyetem újraindításának ellenzői a

Gazdára vá

Baráti kör

Megőrizni és fenntartani a *Zeneakadémia* épületének építészeti és kulturális értékeit, ösztöndíjjal támogatni a diákok és a tanárok részvételét nemzetközi zenei versenyeken és külföldi tanulmányutakon, hangszereket vásárolni az oktatáshoz és koncertekhez, programokat és rendezvényeket szervezni a főiskola javára – e célokat tűzte ki maga elé a *Liszt Ferenc Zeneakadémia Baráti Köre*, mely a svéd nagykövet feleségének, Birthé *Lundviknek* és *Ispán* Franciskának, az intézmény tanulmányi vezetőjének kezdeményezésére alakult meg idén nyáron. Az egyesület elnökévé *Doktor* Ferencet, a *Semic Interprint* nyomdai és lapkiadó cégvezetőjét választották, az elnökségben helyet kapott többek között *Falvai* Sándor, a jelenlegi és *Lantos* István, az előző rektor, *Gallai* István, a főiskola gazdasági igazgatója, illetve több hazánkban élő külföldi személyiség, Deborah *Birch* amerikai építész-restaurátor, Daniel *Nick*, a kanadai nagykövet asszony férje, a dán Aágáárd *Sö-*

Kohn Jakab

alakrajz.

1893

Ajándék 1930. 85. l.

Árpádházi családfa.

A előtérben van
~~ugyan~~ az Árpád-, a Vegyes és
kerek-medaillon-képeiv ~~szak~~
a hét vezér ~~van~~ csoportosult jobbtól Á
nyára támaszkodó TU
a családfára mutatva és
BA és TAS ~~fölfelé~~ nevű ~~tekintve~~

balta: Nyomt. Böh
jobbra: Pásztó Jáno

Könyomat, méretei a

973.

65-

Kohn Jakab és József

műanyalosok Budapest

1879. nehézfehérvári
ösz. kiáll. arányelm

MMÉE kötl

1879. 448. l.

1.–40. ll., 1 rézpes táblá

Brnola

Cs. kir. egyetemi nyomda

1857

JACOBUS KOHN, ötvös

17.sz.PAJZS.-Leveles ággal határolt mezőben:keresztbe fektetett domboritott kulcsok és kalapács,felettük vésett"AD=MI" betük/Adamus Miller/lakatos/melletük vésett 1813-as évszám.alattuk beütve i3-as hitelesitőbélyeg és K ötvösjegy/Jacobus Kohn/.-H:8 cm.-Sz:7 cm.-Ip.ltsz: 54.53.l.-34.old. 17.sz.kép. 32.old.

T.KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX.századi fémtárgyak és mesteremberek 19.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I. Szeged, 1974

JACOBUS KOHN, ötvös

17.sz.PAJZS.-Leveles ággal határolt mezőben:keresztbe fektetett domboritott kulcsok és kalapács,felettük véset "AD=MI" betük,mellettük vésett 1813-as évszám,alattuk be ütve 13-as hitelesitőbélyeg és K ötvösjegy/Jacobus Kohn. H:8 cm.-Sz:7 cm.-Ip.ltsz:54.53.1.-34.old. 17.sz.kép. Fekete repr. 32 old Adamus Müller

T.KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX.századi fémtárgyak és mesteremberek 19.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I. Szeged, 1974

JACOBUS KHON, ötvös

A táblázatban nem szereplő mesterek adatai:
Jacobus Khon az 1828-as összeirásban pataki ötvösként van nyilvántartva. 37.old

T.KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX.századi fémtárgyak és mesteremberek 19.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

JACOBUS KOHN, ötvös

17.sz.PAJZS.-A szép formájú és kivitelezésü pajzs ötvösmunkája K ötvösjegye mögött talán Jacob Kohn ötvösmester rejtőzik,aki az 1828-as összeirásban apalánki mesterek között van.Feltételezhető,hogy a Pajzs készültekor már itt müködött. 34.old

T.KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX.századi fémtárgyak és mesteremberek 19.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

KOHN JAKAB, nyomdász

1904.ben Szombathelyen nyomdászsztrájk.Ennek vezetői voltak:Mausz Rezső,az 1919-es népbiztos,Kohn Sándor, Kohn Jakab bátyja,Gálos Sándor,a Párizsba költözött Pauly Károly és Hegedüs Gyula. 98.old

KUNTAR LAJOS: Nyomdaszmozgalmak Szombathelyen / 1892- 1914 / 89.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

Kohn János

műtörténész tervező elgondolása alapján épült az 1885-ben felavatott Igazságügyi Palotáról.

Vezza László, Vernót György, Erdei Ferenc szerk.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 133 5 l

4691

Művészi díj: Szt. László-téri vasbíró pályázat
Kuppstadt,
Schön János

Műveszet VII. évf. 1908. 128. l.

Kohn János

Művészet 1908. 128

11. Kinest. forg. adó ér
12. Forg. adó
13. Vérlebei
14. Személyz. jö –
15. Költség
16. Betegs. jár.
17. Étérpapír
18. Jutalék
19. Kamat

Töke
Pénztár

Kohn János, cipészmester

A Pécsett müködött legjelentősebb kisiparosok adattára. 1878-ban szül. Babarcon. 1903-ban ~~szabadúl~~. önálló. Előbb Ujvidéken, majd 1918-ban Pécsett. 1-2 segéd, 2-3 tanonc. 164. old

B. Horvath Csilla: Mozaikok a pécsi kisipar történetéből az 1930-as években 149. old

A Jan-Pan. Múz. Évk. XIX. 1974. Pécs

MDK

Kohn Jónos

a nagyváradi Szt. László-téri vashid pályázatán II. dijat nyert

Kitüntetések. Müvészet 1908. 128.l.

Kohn Ignác

aus Ungarn, Bildhauer

16 J. alt.

1839-40

Bécsi akadémia
ajánlv

Klapka György II. 211.

Kohn Ignác

kisplastikus

Korsó terve

Repr.

Építőipar 1902/3. 44. l.

27 db.

I: 448

27. Giotto di Bondone követője.

A mester sz. Vespignanóban 1266-ban. † Firenzében 1332-ben.

Szent János apostol.

A kerek medaillonban arany-alapon derékig ábrázolt szent kissé balra fordul, kezeit egymás alatt mellén tartja. Fejét dicsfény veszi körül, arcza csupasz, haja szőke, köntöse sötétkék és köpenye piros.

Fa, méretei 19·5 : 20 cm. — 1880: IV. 2-iki jegyzék 21.

Ramboux J. A.: 76, pag. 17. Jacopo da Casentino: Der heilige Johannes der Evangelist.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok az Orsz. Képtban:

1873: 24. *Schule von Siena,* XV. Jahrh.: St. Johannes. — 1876, 1878, 1879: III. 77. *Siena,* XV. század: Sz. János. — 1881: 30. *Giotto iskolája,* XIV. század: Evangelista szt. János. — 1888: I. 27. *Giotto di Bondone követője* a XIV.

Kohn Ignác

Kisplasztikus
1899–1901

Élmény 1930. 85. l.

T. 4847.

fekvő sebesült honvédeket előkelő
knek egyike után kosárban viszi a
. Felirata:

OK ÁLDOZATKÉSZSÉGE.

MET. INT. és met. VALLA J.

a fentartatik.
elléklete.

lynek mér. 33.4: 22.9 cm.
album. Emich Gusztávnál, Pest 1868.

6.

Kohn Ignác

kobrász

isr., 1838-40 vérm. nakoz-
tály.

lása

Fleischer Bés 59. l.

Temesvár.

Az ábrázolt házcsoportol
látjuk, a melynek tornyát ál
házak mögött még egy templom

Tollrajz, mér.

Kohn Ignác

Szobrai

1881. Budapest

MDK

Kohn I.

Textiliával vett részt a tallini kiáll.-on

Cikk: Népművészeti, háziipari és ...

Magy.Iparművészet, 1936. 29-30.lap

J. Kohn

Tanetoró a Hondaró
metszete
Ezeket kapott is. Köszö-
ni ott feltalálhatók. Latin
metsző hegyek olyan ott
is alkalmazva. J. Kohn

m.

J. Kohn.

famatozeter a. Hondo-
in 1845 erfbe.

Kohn I

Janetzki

Metzette a Honderu
Jejlecrets sth. 1843.

Kohn Hermann,
lásd: Alconiere Tivadar

Kohn lásd: Alconiere Tivadar

Honderü, 1844. II. 81.

Heti Szemle

Másfél ezer tétel a kölni Lempertznél

Munkácsytól Breuerig

Carl Schuch augsburgi ezüst dísztálja a XVII. század végéről

WAGNER ISTVÁN

A kölni Kunsthaus Lempertz a maga 1845-ös alapítási esztendejével a világ legrégebbi, családi tulajdonban lévő árverési házaként reklámozza magát. Amellett hogy Berlinben és Brüsszelben is van filiáléja, év végi aukciós ciklusának válogatott anyagát előzőleg nemcsak a német, hanem az angol fővárosban is bemutatták egy vándorkiállításon. Másfél ezernél több tételének licitálására három napon át, délelőtt és délután került sor a Rajna-parti metropolisban.

Ezúttal – kivételesen – nem akadt Zsolnay-kerámia a fajanszok között, sem herendi a porcelánok kategóriájában, a magyar márkát kiszorította a meisseni szász „fehér arany", illetve a porosz királyi manufaktúra (KPM) termékeinek tömkelege. A paraszti cserépedények között sem fedezhettünk fel erdélyi szász, székely vagy bánáti sváb mázas bokályokat, alföldi magyar tárgyakat pedig még kevésbé. Az üvegnemű az Osztrák–Magyar Monarchia korában is a cseh és morva, illetve szudéta avagy sziléziai területek jellegzetes sajátossága volt, ezért mindmáig innen érkezik az utánpótlás a német nyelvterület árveréseire. Az ötvösmunkáknál viszont korán kivívtuk és máig is tartjuk európai rangunkat, mint ahogyan azt a Lempertz sorrendben 811. iparművészeti árverésén is bizonyította az egy tételben kalapács alá vitt, hat ezüstkanálból álló minikészlet. Ezt Budapesten *Kohn Géza* látta el 1910 körül használt mesterjelével, és korabeli megbecsültségét tanúsítja a bécsi beviteli fémjegy. A kor eklektikus divatjának megfelelően az egyenes nyél végére úgynevezett „groteszk" fejek kerültek fogantyúként, a simán tojásdad merítőrész kontrasztjául. A savas hatás kivédésére aranyozták is az asztali garnitúrát, amelyet előzetesen 200 márkára taksáltak a Lempertz szakértői, de visszamaradt az árverésen. Ugyanez lett a sorsa más műfajban, korban és stílusban – a bútorok sorában – *Marcel Breuer* harmincas évek elején készült karosszékének, amely a világhírű magyar mester oeuvre-jében a 301-es sorszámot viseli. Alumínium-vázát natúr színű, világosra lakkozott furnér egészítette ki a kar- és a háttámláján s anatómiailag modellált ülőrészén. A használattól kissé kopott példányt kereken nyolcezer márkáért kínálták – mindhiába. (Bár minden hasonlat sántít, de itt jegyeznénk meg, hogy ugyanennyit kértek itt korábban az ezüstnemű kategóriájában egy XVII. század végéről való dísztálért – amely *Carl Schuch* híres augsburgi műhelyéből származott –, ennek árát felverték 35 500 márkára…)

Annál nagyobb sikert aratott – mivel felső értékhatárának a duplájára ment fel – *Munkácsy Mihály* egyik szalonképe, amelyet az előzetesen elvárt 90–100 ezer DM helyett kereken 200 ezerért ütöttek le Kölnben. A Meghitt beszélgetés főszereplője két kávézó hölgy a szalon társalgósarkában ülve, előttük a szőnyegen kislány játszadozik, háttérben dúsan redőzött drapéria és az obligát díszpálma. Az olajjal fára festett kép mérete 128 x 95 centiméter, és a mester bal alsó sarkában szignálta: „M. de Munkacsy". A kép *Sedelmayer* párizsi galériájából előbb a stuttgarti Kunsthaus Bühler tulajdonába került, majd egy baden-württembergi privát személy adta be a Lempertz árverésre. Szintén a müncheni akadémián kezdte tanulmányait a festőfejedelemnek csupán kismesteri rangot elért kor- és pályatársa, a liptóújvári születésű és szintén német földön elhunyt *Kern Ármin*. Ez utóbbi mester szinte állandó szereplője osztrák és germán árveréseknek viszonylag kis tű, szemnek tetszetős, de meglehetősen r nerképeivel, amelyeket műtermi környe tett modellekről. Most Kölnben ugy egy olaj vászonképe, a Sakkparti kosztümbe öltöztetett férfi figu ért), de sikert aratott az Inter ve –, amelyen egy gyakorta merhettünk: piros kabáto bőgővel, amint épp sö mintegy pihenésül a idealizálatlan realist kás becsárat kért megért a szokvá

rendjével, gazdagon s mégis visszafogottan faragott pillérfőivel, égnek törő, kőbordás keresztboltozatával inkább a francia kora gótika szellemét idézi. A román kori templomon a későbbi korokban szinte semmit sem változtattak. Egyedül a déli mellékhajó falában látható – másodlagos elhelyezésben – egy csúcsíves, kovácsoltvas ajtós szentségtartó fülke, rajta az 1478-as évszámmal.

rezidencia úgynevezett várnagyi termének dongaboltozatát idősebb *Dorffmeister István* falfestményei díszítik. Az 1797-ben elhunyt mester, aki a korszak legjobb magyarországi festője volt, számos dunántúli templomon hagyta ott a keze nyomát. A türjei rendház freskójának festése előtt két évvel, 1761-ben készült el a templom Szent Anna-kápolnájának mennyezetképével, majd a kifestette a szentély boltozatát is.

nem volt tábornok, fontosságát a Carnuntumba (ma Alsó-Ausztria területén található romváros) menő fő útvonalnak köszönheti, amely itt ágazott el két irányba. (A másik Vindobona – Bécs – felé vezetett.) Azt is tudjuk, hogy a környéken 526 őszén jelentek meg a

A SZERZŐ FELVÉTELE

ALAKOK

Emődi, az illatok királya

MALONYAI PÉTER

Kellemes szellő frissítette az augusztusi hőséget, a nap lemenőben volt. A család a patak partján sétált, figyelte a kertekben serénykedő embereket. A falu lakóinak többsége állattartásból élt, ami kétségtelenül benne volt a levegőben. Olyannyira, hogy a kis Emődi Karcsi látványosan tiltakozott is ellene: leült a patakpartra, és befogta az orrát.

Apja gyengéden megérintette a vállát, s magyarázni kezdte neki, hogy vannak olyan kellemetlenségek, amelyek bizony törvényszerű velejárói a kellemes dolgoknak. Mert ugyebár – érvelt – nincs párja a füstölt alapon főzött sertéspörköltnek (galuskával, csakis), a füstölt oldalas sem esik rosszul reggelente (fél deci szilvórium után, persze), aztán lehet ám örülni nagyon a marhasültnek (jól átsütve), a húsleves (sok pákkal) pedig már akkor ünneppé teszi a vasárnapot, amikor még csak rezeg (nem forr!) a lábosban.

[illegible] k értett a szóból, engedelmesen megfogta az [illegible] kit, mi tagadás, egyre inkább zavart a tö- [illegible] is állta meg, hogy ne kommentálja – [illegible] emberhez illően – a tapasztaltakat.

[illegible] syth Saga! – kiáltott fel, a fia pe- [illegible] nyó pillantásokat vetett a ke- [illegible] znókra, marhákra, elgon- [illegible] ájuk képest mennyire le-

[illegible] eljegyezte magát a

[illegible] enne az igazi énje. [illegible] írta az iskoláit, vagyészként kapott diplomát, kémiatanár lett, megnősült, gyerekei születtek. Csak az volt a gondja a világgal, hogy meg kellett nézniük minden fillért, hiába, a pedagógusi léttel nem járnak milliók.

– Károly, igazán kitalálhatnál már valamit azzal a fene nagy eszeddel! – csattant föl egy vasárnap délelőtt a felesége.

– Ne morogj, szívem, tudj örülni az apróságoknak is, élvezd például, milyen jó illata van a készülő húslevesnek, vagy szippants bele a marhapörkölt gőzébe, és meglátod, szép az élet – mutatott a tűzhelyre Emődi, miközben, ki tudja, miért éppen ekkor, beugrott neki a kép, ahogy a szülőfalujában a patakparton sétált az apjával.

De az asszonyt nem lehetett megállítani.

– Ha már annyira odavagy ezekért – biccentett a félkész ebéd felé –, belőlük csinálj pénzt, de csinálj végre valamiből, mert már nagyon unom a nyomorúságunkat!

Emődi fölkapta a fejét. Valami eszébe jutott.

– Jól van, angyalom, van is egy ötletem, csak azt áruld el nekem, otthonosabbnak tetszik-e a világ, ha olyan ételillatát érzed, amelyet kifejezetten szeretsz?

– Hát persze… Olyannyira, hogy rendre azt főzöm a hétvégeken, aminek a szagát megéreztem előtte. Kedden húslevesszag terjengett a hivatal folyosóin, pénteken pedig le sem tagadhatta volna a szomszéd, hogy marhapörköltöt főz, bizonyság rá a mai ebédünk.

– Akkor… akkor… akkor heuréka! – csapott bele öklével a levegőbe Emődi, és kirohant a kert végén lévő sufniba.

Estig nem került elő, hiába küldte érte az asszony a gyerekeket, kitessékelte őket azzal, hogy fölfedezett valamit, ne zavarja senki. Már vacsorához terítettek, amikor betoppant a konyhába. Csatakos volt, a haja összevissza állt, az inge foltos, de a szeme csillogott. Egy kis üvegcsét emelt diadalittasan a magasba.

Az asszony riadtan nézte, mi lehet az, de amikor az embere lecsavarta a kupakot, ösztönösen beleszagolt.

– Te Károly! Hogyan került ki a sufniba a pörköltszaft?

– Sehogyan, kicsikém, sehogyan! – perdült táncra a családfő. – Ez, kérlek, a gazdagságunk forrása!

– A szaft? Ne viccelj már, fiam, nincs nekem időm az ilyesmire!

– Nem szaft ez, te asszony, hanem after shave… Ilyet még nem látott a világ! Marhapörkölt-illatú… De kész van már a minta a milánói makaróni, a spenót, a tökfőzelék szagával is, és még rengeteg tervem van.

– A spenót eléggé fokhagymás? – vette a lapot Emődiné, aki meg volt győződve róla, hogy a férje a bolondját járatja vele, és úgy remélte, ha belemegy a játékba, hamarabb véget ér ez az egész marhaság.

Pedig Emődi komolyan beszélt, mi több, kellő komolysággal cselekedett is. Csakhamar valóban milliomosok lettek a találmány jóvoltából. Éttermek keresték föl őket, és az étlapjuk alapján rendeltek kozmetikumokat Emőditől, aki magánosoknak is dolgozott (dupla áron), divatja lett ugyanis annak, hogy a feleségek kedvenc ételük illatát vették ajándékba férjüknek.

A csoda esztendőkig tartott, akkor szakadt vége, amikor az egyik nagy bank is beállt Emődi megrendelői közé. A vegyész csak hosszas rábeszélésre vállalta a munkát, végül elsősorban azért mondott igent, mert nagyban rendeltek, és azonnal fizettek.

Éppen pakolták az árut, amikor sötét zakós, igazolványos emberek érkeztek, fölbontatták a ládákat, maguk elé vették a menetlevelet, az áruk jegyzékét, beleszagoltak az üvegekbe, jó ideig csóválták a fejüket, mielőtt bilincsbe verték volna Emődit.

Három évet kapott, csalásért ítélték el.

Védekezésére, miszerint a pénznek nincs szaga, csak legyintett a tekintetes bíróság.

Magyar Nemzet 2002 I. 12

ROHÁR GYÖRGY

Kohn Antal, iparmüvész

--

1903-ban az iparosok és ipariskolások régészre mintakönyvet készítettek. A sikdíszítésről rajzokat készítettek: Nagy Andor, Horti Pál, Dobay Jenő, Kohn Antal, Pillele Sándor. A szövőiparról Horti Pál. 216.old. 16.jegyz

Mendöl Zsóka: Apáti Abt Sándor és működése a Zsolnay gyárban 215.old

A Jan.Pann.Mús.Évk. XIX. 1974. Pécs

F. H. Kohn

razrolé

laid

Dav. Weisst

Kohn, F. H.

I. Mária királynő:

Derékig, szemben be nez tojásdad medaillonban. Koronát elválaszt haját simára ~~van~~ befésülte, főkötőjét gyöngyök s gyöngyfüzérek diszítik, fülbevalója gyöngyből való s a nyakában ~~lógó~~ vetett gyöngyfüzéren emlék lóg. Ingválla csipke s kivágott ruhájának, mely gyöngyökkel van ékesítve, ~~[illegible]~~ vállpereczei ~~[illegible]~~ mellfaszíttak. Feliratai a lép alatt két sorban:

„ELSŐ MARIA,
MAGYARORSZÁG KIRÁLYNÉJA,
ZSIGMOND KIRÁLY HITVESE"

MARIA I^ma
Regina Hungariae
Sigismundi Regis Coniux.
(Szület. 1370. meghalt 17. Máj. 1305.).

alól balra: „F. H: Kohn del."
jobbra: „Dan Weiss sc."
olegalól: „Eredeti Kepe Pesten Jankovich Miklós ur Képgyűjteményében" találtatik.

Rézmetszet, méretei a lapnak 25:17.8 s a medaillonnak 11.4:9 Cm.
Metszette: D. Weiss.

3088 (kő-nyom.).
9088 (chiv. pap.) 107/95 N: 405.

XIV. 2. ***Vencel király.*** (1301—1305.)

Trónon ül, szemközt. (Venceslavs XXIIII Rex Hvng^ae.)

Rézmetszet. M. 22—14·4 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című munkájából. 238. l. Ltsz. 6221.

— 3. ***Ottó király.*** (1305—1307.)

Térden alul. Trónon ül, szemközt. Balra néz. (Otto Bavarus, Ungarorum Rex 25.)

Rézkarc. M. 12·8—8·4 cm. XVIII. sz. Gr. Nádasdy F. «Mausoleum» című munkája után, ellenkező értelemben. Ltsz. 163.

— 4. ***Ottó király.*** (1305—1307.)

Trónon ül, szemközt. Jobbra néz. (Otto Bavarus, XXV Rex Hvngar.)

Rézmetszet. M. 21·9—14·4 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című munkájából. 243. l. Ltsz. 6081.

XV. 1. ***Róbert Károly király.*** (1308—1342.)

Trónon ül; jobbra fordul. A háttérben Zách Felicián merénylete. (Carolvs primvs 26 Rex Hvng.)

Rézmetszet. M. 22—14·2 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című munkájából. 248. l. Ltsz. 5953.

— 2. ***I. Lajos király.*** (1342—1382.)

Térden alul. Trónon ül; balra fordul. (Ludovicus I, Ungaror Rex | 27.)

Rézkarc. M. 12·8—8·2 cm. XVIII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című munkája után. Kettős példány.

— 3. ***I. Lajos király.*** (1342—1382.)

Trónon ül; balra fordul. A háttérben lovas csapatok és Velence látképe. (Lvdovicus I, XXVII Rex Hvngariæ.)

Rézmetszet. M. 22—14·5 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című munkájából. 255. l. Ltsz. 6014.

XVI. 1. ***Mária királynő.*** (1382—1386.)

Trónon ül; kissé balra fordul. (Maria, XXVIII Rex Hvngariæ.)

Rézmetszet. M. 22·2—14·3 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című munkájából. 263. l. Ltsz. 6038.

— 2. ***Mária királynő.*** (1382—1386.)

Térden alul ábrázolt ülő alak. Félig jobbra fordul. Fent a bal sarokban az Anjou családéval kombinált magyar címer.

Tusrajz. M. 21·6—18·5 cm. XVIII. sz. Másolat Bartolo Fredo (?) után. Eredetije a Történelmi Képcsarnokban. (I. 23. sz.) Ltsz. 3063.

XVII. 1. ***Mária királynő.*** (1382—1386.)

Térden alul. Trónon ül; kissé balra fordul. (Maria I, Ungarorum Rex 28.)

Rézkarc. M. 12·6—8·2 cm. XVIII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című munkája után. Ltsz. 66.

— 2. ***Mária királynő.*** (1382—1386.)

Derékig ábrázolt, félig jobbra forduló alak, ovális keretben. (Első Mária. | Magyar Ország Királynéja, | Zsigmond Király Hitvese. | — Maria Im̄a | Regina Hungariæ, | Sigismundi Regis Coniux. | (Szület. 1370; meghalt 17. Maj. 1395.) | Eredeti Képe Pesten Jankovich Miklós Úr Képgyűjteményében találtatik.)

Rézmetszet. M. 25—17·9 cm. XIX. sz. Jelzése alul balra: «T: H: Kohn del:» Metszette Weiss Dávid. Jelzése alul jobbra: «Dav: Weiss sc:» Kettős példány.

— 3. ***Kis Károly király.*** († 1386.)

Trónon ül; jobbra fordul. A háttérben vár. (Carolus paruus, XXIX Rex Hungæ.)

Rézmetszet. M. 22·5—14·3 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című munkájából. 270. l. Ltsz. 5954.

XVIII. 1. ***I. Zsigmond király.*** (1386—1437.)

Érem-utánzat. Mellen alul, szemközt. Alatta a birodalmi sas, Magyarország és Csehország címerével. (Sigismvndvs. Romano. Rex. | Sigismond Empereur, | Roy De Boheme Et De Hongrie.)

Rézmetszet. XVIII. sz. M. 20·2—14·3 cm. Jelzése alul balra: «B. Picart del: 1712.» Ltsz. 2182.

— 2. ***I. Zsigmond király.*** (1386—1437.)

Derékon alul ábrázolt álló alak. Félig balra fordul.

Rézmetszet. M. 18·2—13·5 cm. XVII. sz. Jelzése lent a bal sarokban «L. K.» Ltsz. 5117.

— 3. ***I. Zsigmond király.*** (1386—1437.)

Trónon ül, szemközt. Mögötte a kétfejű sas, balra Magyarország, jobbra Csehország címere. (Sigismvndvs Cæsar 30 Rex Hvnæ.)

Rézmetszet. M. 22—14·7 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című munkájából. 275. l. Ltsz. 6347.

— 4. ***I. Zsigmond király.*** (1386—1437.)

Trónon ül; félig balra fordul. (42 | Sigismundus Caroli filius Anno domini 1387 in Regem H . . | tus, in quo cum 23 annis regnasset ab Eugenio Papa Im . . . | manorum consecratus, multa bona in

Tart. Képes. grafikai 1907

PHILIPPE KOHN

(Patek, Philippe és **társa** hirneves óragyárosok tanitványa **Genfben**)

dicséretesen ismert

ÓRA-ÜZLETE

PESTEN,

Dorottya-utcza 2. sz. a., a „magyar király“-hoz czimzett szállodával szemközt,

ajánlja **legkitünőbb, jó és olcsó órákkal gazdagon ellátott raktárát, 2 évi jótállás mellett az alább következő árjegyzék szerint.**

☞ Minden tőlem vásárolt óra, legyen az függő, fekvő, vagy bármely állásban levő, — általam a legpontosabban s a legszorgalmasban van kipróbálva. Egy általam kiadott **könyvecske**, melyben leirva van, miszerint miként lehet egy zsebórát hosszu ideig rendes állapotban fentartani — kiegyenlitési **tabellával** együtt, melyszerint **az órák, a napórák** szerint igazithatók, — tisztelt vevőimnek ingyért adatik.

Ezüst henger-órák 4 rubinra	10—11	forint
„ „ arany-foglalvánnyal, rugóra	12—13	„
„ „ **hölgyek számára**	13—15	„
„ „ 8 rubinra	14—15	„
„ „ kettős födéllel	15—16	„
„ „ kristály-üveggel	15—16	„
„ horgony-órák 15 rubinra	16—17	„
„ „ kettős födéllel	18, 20, 22	„
„ angol horgony-órák kristály-üveggel	18, 20, 22, 24	„
„ horgony tábori órák kettős födéllel	22, 24	„
„ valódi remontoir órák (kengyelénél felhuzandó)	28—30	„
„ ugyanazok kettős födéllel	35—38	„
Arany henger-órák (3 sz.) 8 rubinra	30—32	„
„ henger-órák arany-köpennyel	34—36	„
„ órák hölgyek számára 4—8 rubinra	25—28	„
„ „ hölgyeknek arany-köpennyel	32—38	„
„ „ hölgyeknek, zománcz és gyémánttal	40—45	„
„ „ hölgyeknek kristály-üveggel	42—45	„
„ ugyanazok kettős födéllel 8 rubinra	40—45	„
„ ugyanazok zománcz és gyémánttal	55—57	„
„ horgony-órák 15 rubinra	36—40	„
„ ugyanazok, finom arany-köpennyel	45—50	„
„ horgony-órák kettős födéllel	55—58	„
„ ugyanazok arany köpennyel	65, 70, 80, 90, 98	„
„ „ kristály-üveg s arany köpennyel	60—75	„
„ horgony-órák hölgyeknek	36—40	„
„ ugyanazok kristály-üveggel	48—52	„
„ horgony-órák hölgyeknek kettős födéllel	50—55	„
„ remontoir-órák	70, 80, 90, 100	„
„ ugyanazok kettős födéllel	110, 120, 130, 150, 160	„
Inga-órák, hetenkinti felhuzásra	16, 20, 22, 24	„
„ óra és félóránkinti ütőre	30—32	„
„ óra és negyedóránkinti ütőre	48, 50, 55	„
Havi regulátorok	30—32	„

Ébresztők 5 forint, órával 7 forint.

☞ Vidéki megrendelések a pénzösszeg előleges beküldése vagy utánvét mellett, gyorsan és pontosan teljesittetnek.

☞ **Órák cserében** is elfogadtatnak.

☞ **Kijavitások**, saját szerkezetü szerszámok és gépek segitségével, **Genf**, **Brüssel** és **Paris** leghirnevesb óragyárakban 6 éven át szerzett tapasztalatok alapján 1 évi jótállás mellett, a legjobban eszközöltetnek s olcsóért számittatnak.

☞ **Órák, melyek nem tetszenének, kicseréltetnek.** 2367 (12—12)

☞ Egy inga-óra pakolásáért 1 ft. 50 kr. számittatik.

Kohn Fülöp

játék nehány kávéházban
s számos tapasztalatlan
ává. A hatóság minden
atik, s az eddigi hossza-
nek tünik fel. Inditvá-
rosi képviselőtestület ez
ályokat léptessen életbe.
közelebbi közgyülés elé

) Thüringer Mátyás *Tür-*
ros-ra, Mayerhoffer Már-
Károly *Báthi*-ra, Fich-
Skriván István *Sillaki*

Világos.

Világos indul, s 2-ik lépésre matot mond.

A 422-dik számu feladvány megfejtése.

(Vész J. A. tanártól, Budán.)

os bat." Opera 5 felv. Zené-

arjegyzéke, — és a „Méhecske" előfizetési felhivása.

	Hold					
nyug.	hossza		kél		nyug.	
ó. p.	f.	p.	ó.	p.	ó.	p.
5 12	154	54	6	50	7	45
5 13	169	26	8	6	8	17
5 14	183	46	9	21	8	50
5 15	197	40	10	33	9	19
5 16	211	7	11	39	9	52
5 18	224	8	regg.		10	23
5 21	236	46	0	46	10	55

gel.

TARTALOM.

Pákh Mihály (arczkép). — A szökevények — Egy nap egy instructor életéből. — Dobsina (képpel). — Rozsnyó (képpel). — Miksa császár temetése (képpel). — A Kisfaludy-társaság közgyülése. — A pálinka mint ellenméreg. — Egyveleg. — **Tárház:** Irodalom és müvészet. — Egyház és iskola. — Közintézetek, egyletek. — Miujság? — Nemzeti szinház. — népszinház. — Szerkesztői mondaniva ló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**

*

Kohn-Fowler

siketnéma kalkuttai festő, aki mint Holloway növendéke vetődött Magyarországra.

l.

Magyar Művészet

1935. 174. l.

173. l

kepjel

Kohn David

Pesto

Mil. Lajtanentgroszy

+ Bécs 1922.

Laid

Ügyészi Zs.L.

494. l.

Kohn

litografus

1850-es évek

l.

Rath. I 508.

Az Ehrenreich-tól felfogott metszetek közt szerepelő „Kohn" (lásd lexikonban I-k 422).

arany Alconiere-val

Fenti arany

ugyan arany vele

Kohn Abeles jud.

ötvös

1828 Buda. Tabán

Magyarornötvösök 38 l.

alt

tojásdad medaillonban, melyet pálmaág és
ül. Gönlöi paróláján hullnak fürtjei vállaira
ála lebeletvals. Vértbe van öltözve a nyak-
nak Felirata a kereten:

VATUS HEÜSLER".

a vmalkeretnek 11.2 : 14.3 cm.

183.

1905/95 № 86.

Kohn Adolf

Mühlrwzd

Brost

l. Milano 1906

75. l.-

Kohn Andor

ékszerművesmester

ékszerek. VII. Klauzál-

tér 6.

Tel. 423-970

Bp. tavb. 1940. szept.

174/1942. szám.

A Müemlékek Orsz.Bizottsága tek.Elnökségének,

Budapest,

IX.,Hőgyes Endre-u.10.

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Kohnstudor

ústnuvés

Bp. VII. Klauzál tér 6.

Nemesfém 1941

198.l.

József a kis Jézussal. — 1875: XVI. 16. *B. Murillo:* Der heilige Josef mit dem Jesukinde. — 1876, 1878, 1879: XVI. 705. *B. Murillo:* Szent József a kis Jézussal. — 1881: 760. *B. E. Murillo:* Szent József a gyermek Jézussal. — 1888: XXII. 798. *B. E. Murillo:* Szent József a gyermek Jézussal. — 1896, 1897: XXII. 798. *B. E. Murillo:* Szent József a gyermek Jézussal. — 1897: XXII. 798. *B. E. Murillo:* Der heilige Joseph mit dem Jesukinde. — 1898: XXII. 798. *B. E. Murillo* (?): Saint Joseph avec l'enfant Jésus. — 1901, 1904: XXII. 798. *B. E. Murillo:* Szent József a gyermek Jézussal.

Kohn Antal

ötvös

1902 – 3.

Élmisk 1930. 85. l.

T. 4851.

n egy jobbra fordult őrszem áll lábhoz
és szomorúan nézi a háttérben jobbra

S.

T. met. MORELLI G.
ga fenntartatik.
lléklete.

melynek mér. 23.2: 33 5 cm.
lbum. Emich Gusztávnál Pesten 1868.

70.

Kohn Antal

Műveiret 1904. 274

Garignin Paul: Feli ráj 172
(613), 3470 (469).

Kohn Artur

mintágás

1880

Élnivek 1930. 85. l.

T. 4850.

Lenkey huszár lóczán ülve beszéli
tainak, kik közül egy a kocsi-
en pedig a tábori sátrak között őrszem
rata:

ENKEY HUSZÁR.

és met. VALLA J.

a fentartatik.
lléklete.

melynek mér. 33.5: 23 cm.
um. Emich Gusztávnál Pest 1868.

59.

Kohn Bruno

Pest

1893

Elmúlt 1930. 85. l.

T. 4849.

t Lenkey huszár lóczán ülve beszéli él-
inak, kik közül egy a kocsiban helyezkedve el,
sátrak között őrszem áll és lo-

ENKEY HUSZÁR.

met. VALLA J.

a fenntartatik.
lléklete.

mér. 33.5: 23 cm.
m. Emich Gusztávnál Pest 1868.
-368.

Kohn /?/ M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Csikász az Ecsedi lápnál. 13X19 cm. illusztráció Géresi Kálmán:Az Ecsedi láp c. cikkéhez. id.mü 373-378.p.

Szign. Pataky L. - Kohn sc. - Morelli G.F.i.

Pataky László rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.374.p.

Kohn Adolf

festő

1897

Élmúlt 1930. 85. l.

T. 4735.

adászok közül egy fekve céloz,
ereszkedve szemeli ki ellenfelét,
ig állva lő. A háttérben ~~[illegible]~~
dást élénken viszonozzák.

32.8 cm.

95-138.

Kohn

ható. Így „leginkább“ Bécsben Artariánál. Pesten Eggenbergernél és Heckenastnál; Pozsonyban, Sopronban Wigandnál; Eperjesen Benczúrnál és Schmidtnél; Kassán Hagennél.

Ezek szerint mind a Schwindt-féle, mind a Blaschnek-féle rajz nemcsak művészileg, de kortörténetileg is a legérdemesebb munkák közé számítható azon kedvező fogadtatás révén, melyben az irodalom részesítette mindkettőjüket. —184.

BAYER JÓZSEF

MAGYAR RÉZMETSZETEK A XIX. SZÁZAD ELEJÉN. Bayer József e cím alatt írt a „Művészet“ III. évfolyamában egy oly vállalatról, melynek célja volt híven bemutatni a magyarság kiváló alakjait. Felveti a kérdést, ki lehetett az, ki e rézmetszeteket készítette, hirdette és forgalomba hozni akarta. Erre később feltételesen Bayer József is megadja a választ, amidőn gyanakszik, hogy ezeket Ehrenreich Ádám készítette. S valóban úgy van. Mint a „Művészet“ III. évfolyamának 4. füzetében említettük, Ehrenreich volt az, ki a vállalatot megindította. Bayer József 91 ily képet ismer tőle, magunk százat említettünk, de tényleg e vállalatban 120 oly kép jelent meg, mit Ehrenreich metszett. Többet „eleven képről“ metszett, de azért néhánynak ismerjük festőjét is és ezeket óhajtjuk itt felemlíteni, adatokat nyujtva ezáltal az illető festők működéséhez is.

Lieder festménye: gr. Cziráki Antal országbiró.

Steinrucker képe: Desewffy János Pozsega vm. főispánja.

Einsle 1833-ban festette Döbrentei Gábor képét.

Weidner műve: br. Eötvös Ignác alkancellár képe.

Kohn nevű magyar festő műve: Eszterházy Miklós, nádorispán képe.

Kinninger képe: Festetics György gr. képe.

Bauer Mihály szobra után készült I. Mátyás képe.

Hofbauer János képe: Kemény József gr.

Simó Ferenc képe: Kisfaludy Sándor.

Schmidt József képe: Kopátsi József püspök.

Simó Ferenc képe: Majláth György.

Weide festménye: Majláth József és Majláth Károly.

Hofbauer János képe: Mészáros Johanna bárónő.

Hofbauer János képe: gr. Nádasdy Mihály pénzügyminiszter.

Hofbauer János műve: Reviczky Ádám gróf.

Einsle Ferenc képe: Schedius Lajos,

Barabás Miklós képe: Sausich Pongrác.

Simó Ferenc képe: Virág Benedek.

Weide festménye: Verbőczy István.

Schmidt József képe: Wurum József püspök.

Peschky József képe: Zichy Károly gr.

E képek leginkább családi képtárakban vannak és onnan metszette vállalata számára Ehrenreich. E képek létezéséről még semmit sem jegyzett fel a műtörténelem, azért közöltük e sorozatot.

—185.

K

P

Művészet 1906.

Ugyanezen év július havában még egy idevonatkozó rajzot ajánlott a Századunk (58. sz. 563. hasáb) s tekintve azt, hogy az ajánló sorok írója a szép tudományú Csaplovics János volt, a dicséret annál nagyobb súlylyal esik a művészi értéknek mérő serpenyőjébe. E mű címe a következő: Pest és Buda szab. kir. városok' s környékeik' két alaprajza, kiadta Blaschnek B. mérnök s Magyar- és Erdélyország nagy földabroszának társkiadója 1838.

Érdekesnek és becsesnek mondja ezen alaprajzokat Csaplovics s készítőjét „ügyes és igen szorgalmas férfiúnak". Az elsőn a két főváros van Ó-Budával együtt, úgy, amint az árvíz előtt volt; a másikon, úgy, amilyen volt e városok képe az árvíz alatt és után. „Az egyik rajz mindent élénk, friss, kellemes színezetben mutat, a másikon a gyászszín emelkedik főleg ki, mint amelylyel mind az összedőlt, mind pedig a megsérült lakházak — amazok fekete, ezek sötétbarna színnel megkülönböztetve — jegyeztettek meg; s e pontosságot még a házrészekre is kiterjesztve tapasztaljuk, úgy hogy világosan láthatni, melyik részén sérült meg e' vagy ama ház. A contrast felette megkapó, főleg mivel ez utóbbin az árözönnek még kiterjedése is kijeleltetett kék festékkel, pontos megkülönböztetésével azon kevés, magasban fekvő s így a víztől el nem ért helyeknek, melyek mint valódi menedék-oázisok fehéren állnak itt s mintegy elenyésznek a tengerben. De az áradásnak nemcsak kiterjedése, hanem mélysége is följegyezve látható bécsi lábakban és hüvelyekben, következésképp megvan minden, ami e tárgyban tudomásra méltó. A pontosságért kezeskedik azon tettdolog (!), hogy a rajzoló úr (ki sok más házbirtokosokkal együtt maga is elveszté a József külvárosban, Futó utcában 211 sz. a. álló tulajdon házát) az itt feljegyzett adatokat személyesen, bár vérző szívvel, de éles mérnöki szemével magán a helyszínén gyűjté".

A rajz jobb és bal szélén a topografiai magyarázatok vannak s baloldalt részletesen megírva a megsérült, beomlott s fennálló házak száma.

Csaplovics következő megjegyzései azonban a legbecsesebbek. „Idővel, igen hihetőleg, nemhogy csökkenni, hanem emelkedni fog e rajzok' becse; mert valamint nem kételkedhetni, hogy Pest egészen új terv szerint pompásabban s nagyszerűbben fog felépíttetni, a mi a tömérdek házpusztulás által rendelkezhetővé lett helyterjedtségnél igen lehető: úgy azáltal az előttünk fekvő alaprajzok is históriai becsűekké válandanak, 's valóban felette érdekes lehetend, a' nagy különbséget az egykori 's későbbi város fekvése között későbben összehasonlítani"

Ez „igen csinos és pontos rajzok" ára egyenkint 4 pengő forint volt. A derék kiadó a másodiknak minden elkelendő példánya után — noha maga is árvízkárosult — 40 pengő krajcárt kötelezett le a pesti árvízkárosultak javára.

Kár, hogy nincs megjelölve: hol nyomatott e két rajz. Csupán a helyeket nevezi meg, ahol kap-

Kohn

l

LykaMagymű1800-50

222,519,525.l.

Kohn

Graf Sechenyi Istvan
arckepe
Emlitve
Zichy Sech

II. 298 l.

Batthyányi Ádám:

Egész alak, állva s ke
paranyoki bot van s teljét
szemöldöke s tajtsza világos bar
csillaga a tanyhrlát, fehér selyem
A derelát szorítóan s a jobb vállon
fátyol pántor van, melynek aljára
és vérlő lovassággal. A kép

COMES ADAMUS DE BATT
SÆ CÆSAREÆ MATTIS LEOPOL
REGNUM HUNGÆ JUDEX CU
GENERAL. CAMP. MARECH.
INF = HUNG = CAPITAN = GENER
GIM. PEDESTRIS COLONELI
CAMPI DUCTIBUS INT
A° 1690 PLURAR. CONFINIA

Olajfestés, vászon,
Lanfranconi E. ny

Kohn

Láb II. 52.

IV. 105, 126, 131

Köln

XIX. 2.

Laid

Alconiere

Kohn Armin

festő

Kohn Ármin

festő

ősz, Nagymartonból,

1812-13 tájképfestők

Karosztálya.

lása Fleischer Béla 59. l.

Temesvár.

A középtért a bástyákkal e
és vár foglalja el, az előtér
hajt, a háttér pedig hegyes vi

TEMESWAR

fölül balra: No 30.

Rm., mér. a vk.

Kohn Ármin

jezsuita

1850. szept. 15-én Marosfőn
novíciatusra felvétetett discipulus
curiae.

Ney Ferenc, az első magyar festészeti
akadémia megalapítója társulat
évkönyve. T. f. 1846–1851.

Sorszám

A nyomdatermékek szerzője

Pest. 1852.

32. l

Kohnar ötvös Péter

1547 ben Polgárjogot nyer.
Kassán.

Mihalik József Kassa város
ötvösének története.
Brassó. 1900. 159. l.

Aggházy Gyula

festő.

sz. 1851.

KÖGER József építőmester

Szilágyi 2005. 155.

re nehezítik ennek pótlását:
gráfiájának felállítását. A
nacionalizmustól, amely pedig
ópai területeken szinte
rejéből azonban inkább csak
súlya – nem először és nem
ődött. Elnököt sem ~~nem~~
em Kertész K. Róbert
öket, majd államtitkár
tása mellett – bízta meg Vass
ként a MOB vezetésével. (1883-
nnak tartotta, hogy „a kormány
teendőit is ellássa".[23]) Ezt
l hagyja. Kertész K. Róbert
ztviselő volt, aki minden
menetelére. Igen méltatlan
tosként Éber László
ter Gyula elnökségről történő
Jenőhöz, aki 1920–1921 között
rendes tagja volt.[25] Sem ők,

ert Frey könyve és tanulságai.
59.; GEREVICH TIBOR:
netírás új útjai. Szerk. Hóman
Újraközölve: *A magyar*

Kohlmann Miklósné

dr. Kiss Tibor: Üdülő, Budapest-Pünkösdfürdő. - Építész: Ráday György, statikus Zámbó Gyula, gépészek: Buzási István, Kohlmann Miklósné, Belsőépitész Kigyóssy Ágnes, mélyépitő Győrffy Gyuláné. - Ismertetés. Sági György és Mikusi László fotóival.

Magyar Ép.müv. 1971.3.sz.34-35.l.

Kohlmann Miklósné

P.M.: Lakóház, Budapest, I. Hegyalja út. - Építész: V.Pázmándi Margit. Statikus: Szabados Pál, gépészet: Kohlmann Miklósné, Both Lajos, Ács Béla. Mélyépítés: Halászy Jenő. - Ismertetés /fotók: ÁBTV, Sági, és Pázmándi M./

Magyar Építőművészet, 1970. 5.sz. 18-19. l.

MDK

Kohmayer Tamás kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

MDK

Kohn magyar festő

müve: Eszterházy Miklós náderispán képe

Magyar rézmetszetek a XIX. sz. elején. Müvészet 1906. 70.l.

MDK

Kohn magyar festő

Eszterházy Miklós nádorispán

M.rézmetszetek a 19. sz. elején. Müvészet, 1906.

7o l.

Kohlmann, rézmetsző

MDK

a "mü-kitétel" kiállítója: is bemutatta képeit a "több nyelvbeli csinos iráspéldányait".

B.J.: Az első mü-kitétel Pesten 1834-ben. Művészet.1903. 328-330.l.

Kohlmann rézmetszö /Pest./

Pesti Hirlap.1841.49.sz.408.l.
50.sz.422.l.

Kohlmann /Vidéky/ Károly

MDK

Déryné Széppataki Róza arck. rm.

Divatkép, rm.

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954. 22. l.

Kohlmann (később Vidéky) Károly MDK

A „Regélő Honművész" című folyóirat felmaradásával elvesztette foglalkozásainak egyik fő ágát.

D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hírlap 1841–1849

MMM Évkönyve 1951, 138 l.

MDK

Kohlmann /1842-től Vidéky/ Károly,
Ujvidék 1800-Bp 1882.

Jelenet a Tisztujitás v. vigjátékból, rm. rm.

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954. 22. l.

M.D.K.

KOHLMANN (VIDÉKY) Károly

(1800 – 1882)

újvidéki születésű pesti szőrmeszűcs.
A 40-es évekig Kohlmann néven divatkelmét metszett különböző pesti folyóiratok (Regélő, Spiegel stb.) számára.
Elemzési ötletek. 1842. kézirat szőrm.
Dreseler P.: Bibl. Tors. 8. Kiad. 68. l.

MDK

Kohlmann (metsző)

Rézmetszete: Lófuttatás a' Pesti gyepen, a' Rákos mezején.

Dr. Kremmer Dezső: Városi fiókmúzeumok.

Városi Szemle, Bp. 1914. 212. l.

MDK

Kohlmann (metsző)

Emlékre: Pesti polgárok 1848-ban c. színezett metszete.

Dr. Kremmer Dezső: Városi fiókmúzeumok.

Városi kezelés, Bp. 1914. 213. l.

Kohlmann Károly M.D.K.

pesti rézmetsző,

nevét 1842-ben Vidékyre magyarositotta.

Fia Vidéky Károly rajztanár, metsző.

Pataky Dénes: Az 1848-as szabadságharc grafikai ábrázolásai 181.l.
A MAGYAR NEMZETI GALERIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

Kohlman Lipót

vérmérsékletű

jellemrajz

elnyomorított lábak, ferde
ugyanennek rajzolt tárgyak
tovább stb. Csak a nő
arcok kedvesek.
Fia eleinte teljesen az ő
nyomába halad.

Kohlmann Lipot

Kohlmann L.

rezin

1825

l.

Egerjéssy 1929

11. l.

Kolmann

rejn

laid

Ecredi 1912 66.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Viselet. T. 1582.

Női ruha.

Az előtérben álló hölgyek egyike bal kezét csipőjére támasztotta, másika pedig kendőt tart jobbjában. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1838.
jobbra: 14.
alól jobbra: Kohlmann m.

Szines am., mér. a papirosnak 21.7 : 14.1 cm.

Kohlmann Lipót

Viselet. T. 1583.

Férfi és női öltözet.

E lapon a tavaszi férfi köntösök és az amazon lovagló nói öltözet van bemutatva. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1838.
jobbra: 15.
alól jobbra: Kohlman m.

Szines am., mér. a papirosnak 25.7 : 14.2 cm.

Viselet. T. 4344.

Trencséniek.

Az előtérben a patak innenső partján a Trencséniek különféle typusát nyolcz alakon szemlélhetjük. A középtért község foglalja el kastélylyal, a háttért pedig hegyek képezik. Felirata:

Trencsin megyei köznép.

alól jobbra: Kohlmann metsz.
legalól jobbra: 1839. 2-dik Regélő mellé.

Szines rm., mér. a rl. 20.2: 27 cm.

112-93-234.

Viselet. T. 1584.

Férfi öltözet.

A legujabb tavaszi öltözetet viselő három férfi közül egy beszélget, kettő pedig karonfogva áll. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1838
jobbral : 16.
alól jobbra: Kohlman m.

Szines am., mér. az al. 20.4 : 14.3 cm.

Viselet. T. 1585.

Női ruha.

A hölgyek egyike kalapot, nehéz selyem felső ruhát és fodros mantillát, másika pedig magas selyemruhát, bő ujakkal és virágokkal meg szalmakalapot visel. A háttérben mályvarózsa és szék látszik. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1838.
jobbra: 17.
alól jobbra: Kohlman m.

Szines am., mér. a papirosnak 20.9 : 14.2 cm.

Viselet. T. 1586.

Női ruha.

Az előtérben ülve és állva ábrázolt két hölgy menyasszonyi öltözetet visel tüllből himzett derékkal, csakhogy az egyiknek ruhája a fodor fölött virággal van diszitve. A háttérben félrevont függöny lóg. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1838
jobbra: 18.
alól jobbra: Kohlman m.

Szines am., mér. a papirosnak 21.7 : 14.1 cm.

Viselet. T. 1587.

Férfi ruha.

A lépcső mellett beszélgető urak egyike séta, másika pedig lovagló öltözetet hord. A háttérben kert látszik. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1838
jobbra: 19.
alól jobbra: Kohlman m.

Szines am., mér. az al. 19.4 : 14 cm.

Viselet. T. 1588.

Női ruha.

Az ábrázolt két hölgy egyike felső selyem ruhát visel szalagcsokrokkal és [redacted] csatokkal, másika pedig jaconnet ruhát hord lebegénynyel, mig mantillája fekete. Kalapjaikat szalagok és tollak diszitik. A háttérben kert látszik diszedénynyel. Felirata:

Honmüvész.

oldalt jobbra: [redacted] 20
balra: 1838
alól jobbra: Kohlman m:

Szines am., mér. a papirosnak 21.5 : 14 cm.

Viselet. T. 1581.

Női ruha.

A pamlagon ülő hölgy mögött látjuk társnőjét, a kinek gallérját prém szegélyezi. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1838
jobbra: 19.
alól jobbra: Kohlman m.

Szines am., mér. az al. 21 : 13.5 cm.

Viselet. T. 1580.

Női ruha.

Az ábrázolt két hölgy egyike, a ki jobbra néz, prémmel szegélyezett gallért visel. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1838
jobbra: 9.
alól jobbra: Kohlman m.

Szines am., mér. a papirosnak 21.8 : 14.1 cm.

Viselet. T. 1578.

Női ruha.

A kivágott és fodrokkal vagy virágfüzérrel diszitett ruhát viselő két hölgy kezet fogva áll és fejöket virágok ékesitik. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1838.
jobbra: 5.
alól jobbra: Kohlman m.

Szines am., mér. a papirosnak 21.7 : 14 cm.

Viselet. T. 1579.

Női ruha.

A különböző képen diszitett, de kivágott ruhát viselő két hölgy egyike jobbra fordulva áll, másika pedig a pamlagon ul. Mögötte kandelaber és pillér látszik. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1838
jobbra: 7.
alól jobbra: Kohlman m.

Szines am., mér. a papirosnak 21.7 : 14.1 cm.

Viselet. T. 1577.

Női ruha.

A kivágott és csipkével diszitett ruhát viselő hölgyek egyike ül és jobbra fordulva nézi azt, a ki belépőt is öltött magára. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1838
jobbra: 4.
alól jobbra: Kohlman m.

Szines am., mér. a papirosnak 21.7 : 13.4 cm.

Viselet. T. 1576.

Női ruha.

A zongora mellett ülő ~~[illegible]~~ és a jobbra álló hölgy ⊥ fürtözött hajat és virág hajéket visel. Felirata:

⊥ kivágott fehér ruhás,

Honmüvész.

oldalt balra: 1838
jobbra: 2.
alól jobbra: Kohlman m.

Szines rm., mér. a papirosnak 21.7 : 14.2 cm.

Viselet. T. 1500.

Női és gyermek ruha.

Az előtérben egy ülő leányt, egy kis fiút és egy hölgyet látunk divatnak megfelelő öltözetben. A háttérben a kandallon diszes óra van. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1836.
jobbra: 4.
alól jobbra: Kohlmann m.

Szines am. mér. a papirosnak 21.4 : 13.5 cm.

Viselet. T. 1575.

Férfi divat.

E lapon három férfit látunk különböző öltözetben. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1836.
jobbra: 1.
alól jobbra: Kohlman m.

Am., szín., mér. 20.9 : 13.5 cm.

Kohlmann

9149.

Viselet.

az öltözete.

A két ábrázolt hölgy egyikének Atlasszal bélelt bárson-köpönyeg, másikának pedig Himzett krep ruha, Felirata fölül:

IV. Divatkép
(Párisból jan. 5-ről)

alól jobbra: K.L.m.
legalól jobbra: 1834-ki 8-ik Honművész mellé.

Szines rézmetszet, méretei a rézlapnak 21:14.4 cm.

Szn. 65-910
1985-909-6

Át.lelt.3228.

9151.

Viselet.

A szembenézve és a balrafordult ábrázolatban férfi közül az előbbinek öltözete: „Sötét-zöld frak sárga apró gombbal, rőt barna nadrág,“ mig az utóbbié: „fekete rövid caput és nadrág, koczkás selyem mellény“. Felirata fölül:

X. Divatkép.
(Párisból febr. 16-ról).

alól jobbra: ~~Kohlmann L. m.~~
legalól jobbra: 1834-ki 19-ik Honművész mellé.

Szines rézkarcz, méretei a rézlapnak 22.6:13.8 cm.

Szn. 67-910
1985-909-8
Át. lelt. 3230.

Kohlmann

9153.

Viselet.

Az állva és hátrafordultan ülve ábrázolt nő viselete: Béret-kalap crepből tollakkal, bársony vagy atlasz-ruha lebegénynyel. Felirata fölül:

XII. Divatkép
(Párisból mart. 1-ről)

alól jobbra: K.L.m.
legalól jobbra: 1834-ki 23-ik Honművész mellé.

Szines rézmetszet, méretei 22.6:13.8 cm.

Szn. 69-910
1985-909-10
Át.lelt.2983.

Kohlmann

9152.

Viselet.

A hátrafordultan ülő és szembenézve álló hölgy öltözete: „Fejdisz virágfüzérrel, gaze-ruha virággal, és szalagbokrokkal". Felirata fölül:

XI. Divatkép.
(Párisból febr. 23-ról).

alól jobbra: K.L.m.
legalól jobbra: 1834-ki 21-ik Honművész mellé.

Szines rézkarcz, méretei a rézlapnak 22.6:13.8 cm.

Szn. 68-910
1985-909-9

Át. lelt. 3231

9154.

Viselet.

A jobbrafordultan álló, de visszanéző és a háttal ülő hölgy öltözete: »Marabou-tollal díszlő fejkötő, gros-de-naples ruha crep-ruche-sel, atlasz bokrokkal«. Felirata fölül:

XIV. Divatkép.
(Párisból mart. 15-ről).
alól jobbra: Kohlmann m.
legalól jobbra: 1834-ki 27-ik Honművész mellé.

Szines rézkarcz, méretei a rézlapnak 21.3:14.3 cm.

Szn. 70-910
1985-909-11

Át. lelt. 2984.

9157.

Viselet.

A szembenézve álló és hátrafordultan ábrázolt ülő hölgy viselete: Fejkötő à la Juive tüllből, cannezou mantilla batisztból maline csipkével szegve. Felirata fölül:

XXI. Divatkép.
(Párisból ápr. 28-ról)

alól jobbra: Kohlmann m.
legalól jobbra: 1834-ki 39-ik Honművész mellé.

Szines rézkarcz, méretei a rézlapnak 21:14 cm.

Szn. 73-910
1986-909-14

Át. lelt. 2987.

Viselet. 9156.

Az előtérben karonfogva haladó két úrnak, a balról, de hátrább látható fiatalembernek és a háttérben lovaglónak öltözete: Széles hátulzatú frak, angoly sávos vászonból pantalon.-- Lovaglói öltözet bárson-kaput, bárson nadrág.
Felirata fölül:

XVII. Divatkép.
(Párisból ápr. 13-ról)

alól jobbra: Kohlmann m.
legalól jobbra: 1834-ki 34-ik Honművész mellé.

Szines rézkarcz, méretei a rézlapnak 21.8:14.2 cm.

Szn. 72-910
1986-909-13
Át. lelt. 2986.

Viselet. T. 1990.

Magyar diszruha.

Az előtérben álló hölgy és a mellette levett kalpaggal látható úr magyar diszt viselnek. Közülök ez utóbbi prémes mentéjét vállravetetten hordja. Felirata:

Divatkép.

a ól obbra: L. Kohlman sc.
legalól balra: V.
és jobbra: 1833
A Honmüvész mellé.

Szines am., mér. a papirosnak 21.3 : 16.5 cm.

Viselet. T. 1589.

Női ruha.

A két hölgy öltözete rizs-szalmakalap virágfüzérrel és himzett ruha pamut mousselineből alján kettős fodorral. Az egyik virágcsokrot, a másik napernyőt tart kezében. Felirata:

Honmüvész.

oldalt balra: 1838
jobbra: 25.
alól jobbra: Kohlman metsz.

Szines am., mér. a papirosnak 21.6 : 13.8 cm.

Viselet. T. 4345.

Szerémségi asszonyok.

Az előtérben jobbra ülő és gyümölcsöt áruló asszony társnője egyik gyermekének almát ad, míg a fiu ujján madár ül. A háttér hegyes vidék. Felirata:

Kelemeniek Szerémben.

ez után: Clmentiner in Syrmien.
alól jobbra: Kohlmann metsz.
legalól balra: Nemzeti öltözetek.
középütt: 4.
jobbra: National Costüme.

Szines rm., mér. a rl. 28.5: 21 cm.

112-93-235.

Térkép. T. 7263.

Az INSIGNE COMITATUS BACIENSIS czimerével diszitett térképhez Explanatio Signorum és Scala geometrica van adva. Felirata

fölül jobbra: MAPPA II. COMITATUUM
BÁCS et BODROGH
ARTICULARITER UNITORUM
QUAM HONORIBUS ET OBSEQIIS ILLUSTRISSIMI DOMINI
COMITIS FRANCISCI GYÖRY de RADVÁNY
S.C.R.A.M. CAMERARII ET CONSILIARII AC PROVINCIAE HUIUS
SUPREMI MODERATORIS
II. STATUS ET ORDINES CUM SUMMA VENERATIONE DEDICANT
ANNO MDCCCXXV.

Studio et Opera Antonii Bauer
Eorumdem II. CC. Jur. Ord. Geometrae.

L sarokban

alól bal: MONITUM olvasható.

alól jobbra: L. Kohlmann sculp.
Rm., mér. a rl. 100.5 : 48.7 cm.

I. Ferenc:

Mellig, kissé balra fordulva s félig fejszádad alakban van ábrázolva. Nyakravalója felett s mellén érdemrendekre vésel; jobb vállától balcsípője felé pedig szalagok vonulnak. Rövid haja ősz, bajusza s szakála leberetvált. Álló galléros kabátja s vállrevett prémes mentéje szürkére. Felirata a kép alatt négy sorban:

Első Ferenc
ausztriai császár,
magyar s több országok királya
szül. 1768. febr. 12. + 1835. márt. 2.

alól jobbra: Kohlman
s legalól jobbra: 1835. 20. Regélő mellé.

Rézmetszet, az alak nagysága 9·5 cm.

9846.

R. N. 405/98
112-012-265.

Lendvay Mártonné:

Térdkép alól, kissé jobbra. Simára lefésült hajának magasra feltűzött kontyában rózsa van s bő ujjú kivágott ruhája derekának vastag fodrait pánt tartja. Feliratai a kép alatt három sorban:

„Hivatal Anna
Lendvay Márton
hitese, magyar sinészné"

a bal karnál: „Kohlmann Ch."
a legalól jobbra: „1836. 27-dik Hónnüvén melle".

Acél metszet, nagysága az alaknak 14.5 s az acéllapnak 21.5: 13.8 cm.
Metszette: Kohlmann Károly

Ltpa 7873.

112/93 № 255.

Schodel Rozália.

Derékon alól, kétnyolczad jobbra. Középütt elválasztott haja fürtös s nyakéke gyöngyfüzér. Ruhájának kivágott derekát e-lől gyöngyök díszítik s a keblére tűzött melltűről hosszukás gyöngyszem lóg le. Ingvállának bő újait ékköves tű tartja s derekát kendőöv szorítja. Foliatai a kép alatt:

„Schodel Rosália"

s alól jobbra: „Kohlman metsz."

Acélmetszet, az alak nagysága 11.8 cm.

„Pesti Nemzeti Játékszini Zsebkönyv 1830dik évre. Kiadták Gillyén Sándor és Nagy Ferencz a pesti magyar színész társaság'ingyi. Pesten. Esztergami k. Beimel József betűivel.

Lásza a teljes feliratnak 7885.

a metsző neve nélkülinek 7232.

Attila:

Mellig, teljes arczélben, jobbra nézve. Haja göndör s bajusza s szakála hosszú. Ruhájának vállán oroszlánfő van dús sörényzettel míg a mellen kétfejű sas látható, melyen bojtos zsinór nyugszik. Felirata a kép alatt:

„Attila"

alól jobbra: „Kohlmann m"
s legalól: „1836. 57-dik Regélő melléé."

Acélmetszet, az alak nagysága 7.5 s a acél lap méretei 19.5 : 12.3 Tm.

Lapa 563

112/93 № 256.

9148.

Viselet.

Az állva és hátrafordultan ülve ábrázolt hölgy öltözete „Crep-ruha Gránát-köves ékszer"-rel. Felirata fölül:

III. Divatkép.
(Párisból dec. 30-ról).
alól jobbra: Kohlmann Leop. metsz.
legalól jobbra: 1834-ki 6-ik Honművész mellé.

Szines rézkarcz, méretei a rézlapnak 22:14.5 cm.

Szn. 64-910
1985-909-5

Át. lelt 3227.

Lendvay Márton:

Mellig, kémyolvad balra. Balról elválasztott s előre fésült haja göndör, bajusza kicsiny s arcza leborotvált. Jobb kezét keblébe dugja. Nyakkendője kettős csokorra kötött, melleny kivágott s alsó s felső kabátjának galléryá lehajtott s mondlizát nyakba vetett zsinóron hordja. Ingének visszahajtott a kézelője. Feliratai a kép alatt:

„Lendvay Márton"

s alól jobbra: „Kohlman metsz."

Acélmetszet, az alak nagysága 9.1 cm.

„Pesti Nemzeti Jótékozini Zsebkönyv 1839dik évre. Kiadták Gillyén Sándor és Nagy Ferenc pesti magyar szinész Társaság'ügyi. Pesten, Esztergami k. Beimel József betűivel."

Ennek a teljes feliratának 7872.

a metsző neve nélkülinek 7170.

112/93

Kohlman lipót szerii.

Honmúvészet 1835

33. Divatkép. Kohlman m. 63 sz.
34 " " " 65 "
35. " " " 67 "
36 " " metsz. 69 "
37 " " " 71 "
38 " " " 74 "
39 " " m. 75 "
40 " Schwind rajz. utáni Kohlman m. 77 sz.
41 " Kohlman m. 79 "
42 " " " Heinrich J. rajzaiut 81 sz.

(Ahol nincs feltüntetve a rajzoló, azokat párizsi és bécsi divatlapok utáni metszetek)

43. Divatkép. Kohlman m. 83. sz.
44 " " " 85 "
~~45~~ " " " ~~87~~

45–48. fia Karl metszette.

49. Divatkép. Kohlman m. 95 sz.
50 " " " 97 "
51 " " " 99.
52 " " " 101 sz.
53 " " " 103 "
54 " " " 104 "

, ötvös l. Langenauer Zs.

Kohlman L. řešetro

Hornův 1835

řešetrvetek

17. Divatřep. Kohlman m. 33. zr.
" " " 35 "
18 " " 37. "
19 " " 39. "
20 " " 41 "
21 " " 42 "
22 " " 43 "
23 " " 45 "
24 " " 47 "
25

Voigländer Gořkocoijo. řešm.
Kohlman m. Hornův. 1835.
48 zr.
26. Divatřep. Kohlman m 49 zr.
" " " 51 "
27 " 53 "
28 " m. " 55.
" " metr. 57. "
29 " " m. 59 "
30 " " 61 "
31 " " "
32

Kohlmann L.

U. 4233. 57. 1.
61.

h. n.

Velencze (C Fejér-megye) VIII. 185

KOHLMANN 2. *Lipót*, rezmetszo, Pesten. Autodidakta. A bécsi és párizsi divatlapok után K. metszette 1833—35. a Honművész összes divatképeit. U. i. jelentek meg tőle Megyeri Károly és Déryné arcképei, Bartha mint Zrínyi Miklós stb. K. metszette Pest és Bácsbodrog vármegyék folióalakú térképeit is.

Re·G. I. 574.e

T.7015.

t zsindely és faház van,
ek felső szobáiba fedett lépcső
szemünkbe; a háttérben pedig
e

presso Sissek
Pascoletto Aprile 1885.

23 cm.

242-99-15.
72-99-5.

vágott inge rövid ujjú, derékf
kék. A háttérben a házak egyik
rokházon kuptetejü lámpást alk
nát vasrostély fedi. Az égbolt
sorban: Munkácsy M. 1873.

Fa, mér. [illegible] 146.8

Kellmann József

?

Schein Ref.-Haus

97.?

›s katona, négy megkötözött csavargót
ımulnak, a fehér kendővel letakart
›skofák meg leányok kárörvendő arcz-
ısárlásra indult cseléd szemlél meg-
kalappal ábrázolt lakatoslegényben
párt a szürös paraszt és a lakatos
›a fésült haja, szemöldöke meg baju-
›ndő, ing bő ujakkal, mellény, kurta
›bi pedig pörge nemez kalapot, sötét-
, világos-szürke pantallót és czipőt
ılra néző veres zsidó ~~[illegible]~~ és egy
›arimájú világos kalapot, piszkos mel-
›átot és sötét nadrágot hord. A bá-
›könyvet szorongat; a mellettök álló
›arján; kissé odább az asztalnál,
egy elhizott kofa csipőre tett kéz-
›elé; egy idősebb asszony ölbe ra- L ül
›kén és négy leány suttog, kik közül
ılra a cselédleány van jobbkarján ko-
›óg ki. Simára fésült haja barna, ki-

Kohlmann Lipót M.D.K

rézmetző és litográfus

működött 1820-30 az években Pesten

1). Pest Pilis és Solt Vármegyék Föld Képe.

Gerri, A magy. kőnyj. 1960 156

MDK

Kohmann, rézmetsző 19.sz.

Dérynéről készitett portrét

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954. előszó.
7. o.

MDK

Kohlmann Jenő

Egyházmüvészeti kiáll. plakátpályázata. Nemzeti Szalon. 1926.

MDK

Kohlmann K. metsző

Schodel Rozália. Arckép. Alól balra:"Kiss B. 1838", jobbra: "Kohlmann K.metsz."

Ltsza 2436. 112/93 № 260.

~~Fuchsthaller~~ rajzoli

ünnep ced.

Kohlmann verm

Pest-budai állo
Lanchid.

Fenticrtol
Rep.
Lestyan Sandor

A Lanchid regenye
Budapest 1945

I. ép. 11. l.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

MDK

Kohlmann faszobrász

Tóth G: Iparművészeink New-Yorkban. Magy.Iparmüv. 1932. 65-66 l.

MDK

Kohlmann faszobrász

Tóth Geiza: Iparművészeink New-Yorkbon. Magyar Iparművészet 1922. 66.l.

Kohlmann

fanobrász

önállóan dolgozik

Budapesten végzett

Tóth Géza: Iparművészeink New Yorkban. Magyar Iparművészet. 1922. 66 l.

Budapest VIII, Múzeum-körút 6. — Szabó T. István.

fyazatának eredménye 6
Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság. 11
Hungár István gyárberendező vállalat malomépítészeti szakosztálya 78
Internationaler Strassenbahn- und Kleinbahnverein 72
Ipari munkások létszáma Csonka-Magyarországon 20
Kaposvári falufejlesztési, gazdasági és népművelési kiállítás 85
Kazántulajdonosok által fizetendő kincstári illetékek 103
Kábelgyár Perci és Schacherer R.-T., Az Első Magyar —. 16
Kábelgyár részvénytársaság Budapest 31
Kilián Frigyes Utóda m. kir. egyetemi könyvkereskedése .... 32, 40, 60, 64, 68, 72, 80, 86, 90, 96 és 100
Knuth K. cég ötvenéves jubileuma 4
Koch Jenő folytonégő kályhái 79
Kollerich Pál és Fiai 79
Korona zürichi árfolyama 1913 óta, A —. 68
Kovács és Társa malomépítészeti és gépgyár r.-t. 78
Közgazdasági hír Csehszlovákiából 15
Közúti és Kisvasúti-Egyesület, A nemzetközi —. .. 68
Krause Ernő és Társa cég 80
Krayer E. és Tsa. 79
Kreisler Jenő malomépítő és berendező vállalata 78
Külkereskedelmi forgalmunk az 1923. év első felében 99
Láng L. gépgyár rt. 78
Laub Lipót elektromos gyár 79
Lipcsei tavaszi vásár, A —. (11—12. számban.) 23
Magnezit Ipar Rt. 78
Magnezit-telep, Új —. 20
Magyar—Belga Fémipar-gyár Rt. 78
Martin és Sigray rt. elektromos mérőszerek gyára 79
Marx és Mérei tudományos műszerek és feszmérők gyára 79
Mátyási István és Tsa gépgyár, vas- és acélöntődéje 78
Mesterséges esőszórásról, Előadás a —. 22
Mérnöki kamara első megalakításának előkészítésére hivatott bizottság, A —. 71

Kohlman L. rozwód 00

Homnówesz 1834 ow 7

L I. Divatkep. Kohlman L. m. 95 r.
L II " " " m. 97. r.
L III " " " 99. "
L IV. " " 101 r.
L V. " - nie sygnalizowane 103 r.

Engelhart Anna (Kantor Czerwony)
otrzymała zezwolenie. Kohlman
L. wróciła Chladek, która raz
tylko sprzedała.

Kohlmann L rezin.

ciod.

Litteratura. Hommüer

1835. 333 l.

Kohlman L rézmetszete

Szanisztó, Franciscus. Sermo funebris, quem Francisci I. etc. immortali memoriae, piisque manibus dicavit et etc dixit... Budae typis reg. scient. univ. hung. 1835. c. könyv egyjelen dilettáns művét M. T. rajza után como gyász alakot vont metszett vérbe, — és a versed elejét díszíti.

Kohlmann L.

Honmüvész 1835 évf.

reinvestiretek.

1.	Divatkép.	Kohlman m.	1 sz.
2	"	" "	3 "
3	"	"	5 "
4	"	K. L. m.	7 "
5	"	Kohlman L. m.	9 "
6.	"	" "	11 "

Elrongolt vállak. De mindezek-ért azon karonli lépéseket nit nép a későbbiekben is jóval felette áll.

7.	Divatkép.	Kohlman L m.	13. sz
8.	"	" "	15 "
9	"	" m.	17 "
10	"	" "	19 "
11	"	" "	21 "
12	"	" "	23 "
13.	"	L. Kohlman m.	25 "
14	"	Kohlman m.	27 "
15	"	Kohlman L. metsz.	29 "
16	"	" m.	31 "

Honmüvész 1835, 32. sz.

Szeppatari: Rosa / Dány István / Kitere, na, szar vinesztné / mint Lászli e havasi rozsa bau. / Szathmáry után rajz Chlader. Kohlman metsz.

L. Kohlman

rézmetsző

metszette a Hommüvészet 1833.
évf. I. II. III. sz. divatképeit, réztbe.

1) I. II. sjonálva nincs
III. jelz. „L. K. sc."

2) Barthe, mint Zrínyi Miklós. réznyomat. jelz. „L. Kohlman sc."
A Hommüvész 52 dik számának mellékelte 1833-ban. Nem a legszépen kerülteb metszet. Divatkepe jóbban

3) IV. sz. divatkép. (1833. Hommüvész.
Jelzése: L. Kohlman sc.
V. sz. divatkép u. o. 1833. jelz: L. Kohlmann sc. talán mergyzői mehan öltözet.

Hommüvészet 1834.

I Divatkép. „K. L. metsz." 2 szám.
II " „Kohlman Leop. metsz." 4 szám.
III. " " " metsz 6. " "
IV. " K. L. m. 8 szám ban.
V " nincs sjonálva. 10 szám.
VI. " „(L. K m)" 11. "

Castello de Francesco Mediolano

miniatur festo.

Kohlmann L

Bacis Bodrog wegse
sekye. Rezin. lepna gole
folio. Latin wörgel
Neb. L. Kohlmann
sculp.

Kohlman L. 2

Honnuwer 1834

VII. Divatkép. „K L. metr." 13. nám.

VIII. " Kohlmann L metr. 15.

IX " " " 17 n.

X " Kohlman L. m. 19 n.

XI. " (K L. m) 21. n

XII " " " 23 n

XIII. " " " 25 n

Csányi Gizella

festő.

Kohlmann L. vér-etow

Honnnüvei 1834 évf. vérnet. metsz.

XXX. Divatkép	Kohlman L. metsz.	57 n	
XXXI	"	"	59 n
XXXII.	"	Kohlman m.	61 n
XXXIII.	"	L. Kohlman m.	63 "
	(Kivéldesa igen szépe)		
XXXIV.	"	K. L.	65. n.
XXXV.	"	Kohlman L. m.	67.
	(szors nda latszatal kelt.)		
XXXVI.	"	Kohlman L. m.	69 n
XXXVII	"	K. L. m.	71. n
XXXVIII.	"	Kohlman m.	73 n
XXXIX	"	"	75. n
XL	"	Kohlman ꝛc.	77 n.
XLI.	"	" m.	79 n
XLII	"	" L m.	81 n
XLIII.	"	K. L. m.	83 n
XLIV.	"	" "	84 -
XLV	"	Kohlman L. m.	85 "
		" m.	87 n
XLVI	"		89 n
XLVII.	"	L. K. m.	
XLVIII	"	Kohlman m.	91 n
XLIX.	"	"	93. n
L	"	"	94 n

Schmutzer Jakab Máté

festő és
rézmetsző.

sz. 1733. megh. 1811.

Kohlmann L. vérmetző

Honnivén 1834 évt.

XIV. Divatlép. „ Kohlmann „ 27 n.

(Jegyen lájos, édes kés vö: arcrőbet vagyok magát 2 arcot mindenkor pontosan megadóban)

XV. Divatlép. Kohlmann m. 30 n.

XVII. Divatlép. Kohlmann m. 34 n

XVIII. „ „ „ metz. 35 n

XIX. „ „ „ m. 37 n

XX. „ Kohlman L. metz. 37 n

XXI. „ Kohlmann m. 39 n

XXII. „ Kohlmann Lajos (?) 41 n

XXIII. „ L. K. oc. 43 n

XXIV. „ Kohlman L. metz. 45 n

XXV. „ Kohlman Leop. metz. 47 n

megveri Károly magyar ~~[illegible]~~. Schwindt rajzolta Kohlman metsz. Honnivén 1834. 48 n.

XXVI. Divatlép. Kohlman L. metsz. 49 n

XXVII. „ Kohlman K. 51 n

XXVIII „ „ metz. 53 n

XXIX. „ Kohlman m. 55 n

Szathmáry Király Pál

festő.

Kohlman Leopold 2

folyóiratunk divatképei mel-
leszben is kitüntetés, mellé
ajándhatjuk mindenkinek.
Lakik Pesten a Leopold vá-
rosban, furdö utcában Spiegel
házban..

Litteratura. Honmüvész
1834. 148-149. l.

Csécka Károly

festő.

Kohlmann Leopold

mérnök

Pest Pilis és Solt tsv. egyesült vármegyét és a Kis Kunság földrajza. Egy ívre terjedő folio formájú repertoriummal együtt) szerzé és kiadta 1834-ben Örkényi Szeneri József. Ugyanez 12° rétben is megfog jelenni. Ugyanezen 12-rét formában fognak megjelenni hazánk egyéb vármegyéi is. Szeneri úr azon dolgozik most Pest vármegye földrajzát az említett rend szerint nagyobb formába is kiadni.

Miféle emlékezet érdemel az utóbbi Kohlmann Leopold mérnök úr, ki az említett Kis Földrajzot különös szorgalommal és pontossággal írta meg. Szen hazánkban működött és csupán ön szorgalma által minden tanító nélkül kipozelt művészt, kinek lehetősége és művészi buzgalmat régi időktől fogva csak szépirási példányok, arcképek és más mértani vezérek, hanem

Csorba Sándor

festő

Metszet

Pestmegye térképe

Kohlmann /Vidéky/Károly

Századok 1974. 184-205 o.

Nagy Iván:Magyarország képzőművészei

lásd: /~~Dik~~ Vidéky Károly/

Kohlmann /Vidéky/ Károly réz- és acél-
metsző

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Vidéky Károly/

Kohlmann Leopold, grafikus

Hasznos Mulatságok. 1830.II164-165.

Hazai Müvészség.

MDK

Kohlmann

Bartha János mint Zrinyi Miklós.
Fenti metszete a "Honmüvész" 1833. évfolyamából

Höllr. Nemz. Szinh. kiáll. 51.l.
?

Kohlmann, grafikus

Honmüvész, 1834. 428-429.

Pesti vizsgáló

KOHLMANN, G. rajzoló

1824

Szalai - Galló 1999. 106. No. 29.
30.
31.

s und in seiner dichten und vollendeten, fast tastbar egenwärtiges darstellt. (Der nuancierten Übergang die-fe führte er mit dem "Clairobscur" ein, einer Bezeich-ezifisch nationalen Charakterologie beruht.) Für Kállai ruktivistische Flächenkomposition genauso plastisch sein, Hülle aus Regenbogenfarben ruhende Tierfigur des Ex-nz Marc (den er nach anfänglichem Mißfallen immer mehr die abstrakten Nonfigurationen von Fritz Kuhr und Fritz Assoziationen von Mikroorganismen, Zellen, Grundein-men des Lebens hervorrufende surrealistische Bildhaue-

ológiák alkonya (1925) 325, April 1925, S. 19–20, in: Kállai Ges.

uhr vom 03.09.1937, in: siehe Fußnote 1, S. 60.

MDK

Kohlmann Károly rézmetsző

Megyeri Károly magyar színész; Schwindt rajzát Kohlmann metszette rézbe

Honmüvész 1834. 48.sz.

Kohlmann M.D.K.

Déryné Széppataki Róza a Havasi rózsában / Szathmáry rajza után készitett metszet/ 1835. repr.

Kersztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956.
143.1.

MDK

Kehlmann Károly rézmetsző

Divatkép; Schwindt rajza után metszette Kehlmann

Honmüvész 1835. 77.sz.

MDK

Kehlmann Károly rézmetsző

Divatkép, Kehlmann Károly metszette rézbe Schwindt festő rajzát

Honmüvész. 1835. 89.sz.

MDK

Kehlmann Károly rézmetsző

Divatkép; Schwindt rajza után rézbe metszette Kehlmann

Honmüvész 1838. 45.sz.

Kohlmann Vidéky Károly M.D.K.

A balatonfüredi szinház. /rézmetszet/Erdős rajza után 1839. / a Regélő melléklete/

repr.

Kresztuny-Vécsey-Polyák: A magyar zenetörténet képes-könyve Bp. 1950. 179.1.

Kohlmann Károly

Nyulassy Sándor és Lányi Sámuel közös rajzát /"Trencsén megyei köznép"-viselet/ Regélő, 1839.2.sz., metszette Kohlmann K./ emliti

Dr. Dondoly László: Lányi Sámuel életútja.
Művtört. Ért. 1971. 3. sz. 213-223. l.

213.l.

MDK

Kohlman

Liszt Ferenc, rm.

Schoen Csillaggyűjt. 1936. 4o o.

Kohlman, grafikus MDK

„Rábaközi falukép" A Regéli melléklete 1840-ben. Acélmetszet. Fekete repr. 157. old.

Soproni Szemle, Helytört. folyóirat. 1955. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

M.D.K.

Kohlmann Vidéky Károly /1800-1882/

595. Pesti Magyar Szinház. Rézmetszet, 17.8x26.9 papir.

Elveszett./Fővárosi Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet. 40. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Kohlmann Vidéky Károly

Pesti Magyar Szinház, rm.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Kohlmann, grafikus
(1800-82, Vidéky Károly neném ismert.

Félalak, felhök felett. Karc.
(Kriehuber után.)
Stommücin. 1839, mellékletе.
Wien, Musikfreunde.
Sopron, Múzeum.

Dr. André Csaikai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern." Jahrg. 1936. Hft. 2.
S. 60

Kohlmann Lipót

régmetszőtőt említi Déryné-vel kapcsolatban, mely Kathméry-Papp Károly könyvben megjelent.

Magyar pénzportrék 2. Cenner Mihály: Festmények, rézek, domborművek a XIX. század. Budapest, 1966, katalógus, 3 l.

Kohlmann Lajos 45.l.
Korokmyai Otto 41.l.
Kossuth Ferenc 48.l.
Kőrösfői Kriesch A.
41.l - 43.l.

Krauser 49.l.
Krauskopf Wilhelm
59.l

l.

Tori-Kepes. 1922

Mur. Kvr. Ovr. Ffsége IX. 144.

Kohlmann Károly

l. Vidéky Károly

Kohlmann
vízmester.
Laid
Vidéky

Lárd Kohlmann

Kohlmann Vidéky Károly

festő

M.D.K.

595) Pesti Magyar Színház

Fővárosi Tört. Múz.

Egyéb közületi tulajdonból elvont műtárgyak jegyzéke.

Budapest 1952.

40 l.

Kahlmann Jenő.

grafikus.

A bonyhádi képzőművészeti szakkör idei kiállításán festményeivel szerepelt, melyek közül a magyarszi műveszte-lepen készülteket is kiállított.

Tolnai Napló, 1952. Dec. 25.

Kohlf Ferenc

ács

1715-ben Aradon

Lakatos Arad

II. k. 204. l.

Méltóságos

Dr. Szentiványi Gyula igazgató Urnak,

B u d a p e s t .

IX., Rákos u. Üllői ut
Iparmüvészeti Múzeum
Müeml. Orsz. Bizottsága

Kohlmajer Jeremiás

ötvös

1743 aug 7. Selmecbánya

Besztercebányai nármaszám.

Magyarországi ötvösök 21 l.

Hadsereg:

az Uhlanusok:

A szürke lovon
vel, négyszögletes tetővel s a
vállrojttal, piros betétel föl
talló oldalt vörös csíkkal
vény övezi s a sapkáról le
melyen a fölény taska
séget veszünk észre, melyr
tetővel, hogy a pantallón
nogrammot látunk koro

„16

K. K. uhl

alól kiépült: „Anton S
s legalól kiépült: „Franc
ung Alois Leykum

Könyomat, vmalkeretbe

Die K.K. österreich' c
Gereiduct und Lithograp
Lefza 3589. C fe

4081. C oz

Kohll Johannes. M.D.K.

harangöntő

Hélhalom r.k. templom harangjait öntötte 1772

Kallós r.k. templom egyik harangja

•

Patay P. Nógrád megye harangjai. Múzeum. Erc. 1958 (VII.) 2-3 sz. 153

KOHLHUNDT Péter Dominus (Pápa)

1697 Pozsony

Ars 1996/1-3. 229.

várkápolna előcsarnoka következik. A várkápoln
irányban emeletnyi magasságban épült s a XV
gyökeresen átalakították. Csak nyugati kapuja,
csúcsíveskori béllettel keretében s az ennek me
fialás ablak régi. A kápolna fölszerelése czopf
főoltárán két piramis alakú polyonmunka viaszr
ez utóbbiak sorában Agnus Dei-vel is. Főolt
hímzésű párna, XVIII. sz.

főoltár mellett i szekrényben:

Két casla Point de Hongrie hímzésű betéttel
selyemszövettel, XVIII. s.

Egy XVIII. századbeli kehely, aranyozott réz, cu
ezüst. Egy tömjéntartó csónak, rokokó, vert műv

A főoltár körül: Négy darab szék Point de H
kárpitozással. XVIII. sz.

Kohler, H. litogr.

vincs
id. József nádor Palatinus-huszárok kíséretében.
D. Monten festménye után tőre rajzolta fenti.
Repr.

Lestyán Sándor: József nádor. Egy alkotó élet írásban és képben. 1776-1847. Bp 1943.

Kohler, H

Erzsébet királyné. 10710.

Térdig, áll, jobbra tekint. Jobbkezében, a melylyel az oszlop talapzatára támaszkodik, rózsacsokrot tart. Nyakéket meg szalag, gyöngy és arany karkötőket hord. Felirata:

ELISABETH
Kaiserin von Oesterreich.

alól balra: Photogr. v. Fr. Hohbach.
középütt: Gedr. in J. B. Kuhn's lith. Anstalt.
jobbra: Lith. v. H. Kohler.
legalól középütt: Eigenthum u. Verlag von Kohler & Comp in München
Mit gesetzlichen Schutz gegen Nachdruck.

Kr. alányomással, mér. a vk. 29.7: 23 cm.

Sz.n. 54-901
251-901-6.

Albrecht fhg vértes ruhában:

Egész alak, jobbra vágtató lovon ülve s balra visszanézve. Tarajos sisakja tollas, haja rövid s arcza s bajusza leberetvált. Jobb kezével kardját lecsupaszítva tartja, mintha tiszteleghe s baljával lovának kantárját fogja. Nyakravalója felett szalagon az aranygyapjas rendet viseli, kabátja s kesztyűi fehérek, sarkantyúi derékig ér. A ló takaró sarkában „FJ.I" monogramm van koronával. Balra segédtisztjei s a nagyszámú dragonyosokat látjuk, míg jobbra a háttérben egy vár-ro körvonalait vesszük ki. A kép keretét fölül a kettős osz soldalt Magyar- s Cseh-ország czímere díszíti. Feliratai ~~alul~~ a keretben:

„Albert
Erzherzog von Oesterreich"

a keret felett: „Galerie sämmtlicher Fürsten von Europa" és „XVII."

alul balra: „Gemalt von D. Monten",

Középütt: „Gedr. von J. D. Kuhn"

s jobbra: „Lith. von H. Köhler"

s legalul: „Herausgegeben u. verlegt von Christian Weis u. H. Köhler in Würzburg 1843."

Könyomat, méretei a keretnek 36.8 : 28.8 Cm.

Lapa 7541

55/93 № 1837.

Kohl Lajos

festő

sz. Praga 1746. ápr. 17.

megh. Praga, 1821. jún. 18.

Wurzbach. Biogr. Lex. Wien

1864. XII k. 292. l

-2

Magyar vonatkozás -

MDK

Kohl János és Litmann Antal, ~~XXXXXXXX~~
pesti harangöntők.

Márkó rk. templ. Veszprém m. 1789.
Sár. ág. ev. tpl. Veszprém m. 1795. Nagy harang
Kövesd, ref. templ. Nógrád vm. 1793.
Nemespécsely, ev. ref. templ. Zala vm. 1794.

?Ind?? v. Jmml. ?

KOHL Sándor (Porsony) műlakatos

HKA. 61. 6.

Fél, 2 tpl. Munkáce

szinte triviálisan leegysz
alapján KIM ideális megold
javasolja.

Minél általánosabb
kevésbé van kitéve a RANGA
változásoknak. Az új
a specifikusságot növeli.

A fentiek tanulság
juk, hogy az elvontság, az
tás összefüggése a társada
relációszerkezetének kiala

Martin Kohlberger épített M.D.K.

1753 ban költségvetést készít a gyulafehérvári tpl. főnökségének helyreállításához.

5 000 forintot javasolt a helyreállítás vezetésére.

Entz Géza: A gyulafehérvári székesegyház. Bp. 1958, 125

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 APR 1

1021

Kohl Leó

mondták el. Bennem így állt össze a kép: Már az előző napokban lefoglalt bizonyos puskat, de aztán, hogy a végrehajtó elszkolt, visszaadták a fegyvereket. Akárcsak

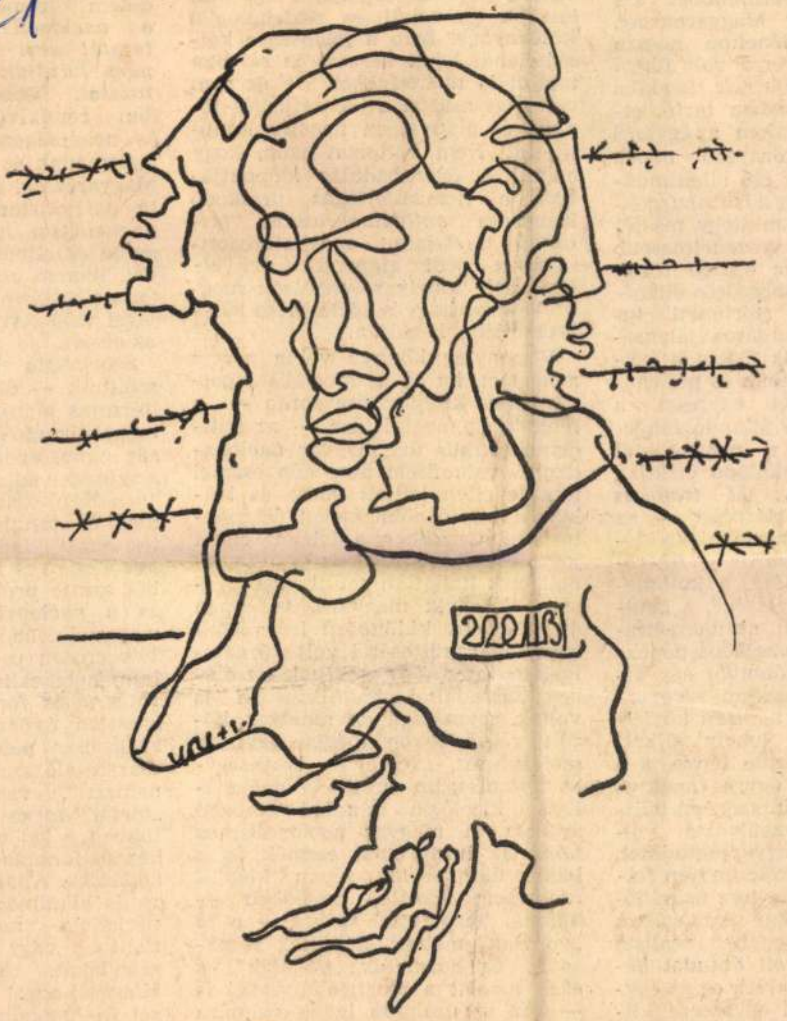

Kohl Leó: Illusztráció

rsag történeti múltja, elmé-
dése sokszorosan ellentmon-
volt. Ez ellentmondások so-
mint legfeltűnőbbet azt
énk ki, hogy Magyarország,
smeretes, történelme hosszú
kán át, egyszerre volt függő
tben a Habsburgok feudális
iától és függésben tartó, el-
feudális hatalom az egykori
tiségek, a környező népek
ozásában. De élő ellentmon-
olt az is, hogy a Habsburgok-
ó függéshez mintegy másfél
adon át még veszedelmesebb
fenyegetés, az ozmán török
társult. E többszörös ellent-
s évszázados történeti ta-
lata ellentmondásos jelensé-
gyüttesét hívta életre a kol-
nemzeti tudatban és pszicho-
an. Kitermelte egyrészt a
ti létben való állandó fenye-
ség érzését, a nemzethalál
nosan reprodukálódó vízióját,
a *pesszimista*, sőt *tragikus*
rságtudatot. Másrészt — az
dóosztályok nacionalista ide-
jától megtévesztve — felerő-
a rendkívüliség, a különle-
államalapító készség", a „kul-
ény" merőben antidemokra-
képzetét a szomszédos népek-
zemben. Ez utóbbiból egy et-
lag megalapozatlan, *légvár-*
és *illuzionista* nemzeti közfel-
következett, amely újkori
désünk évtizedeibe lépve, s a
Magyarország egyre anakro-
ikusabbá váló társadalmi bázi-
nem hogy ellensúlyozta vol-
tragikus magyarságtudatot,
m — egymást kölcsönösen fel-
tve — furcsa és torz szimbió-
lépett vele. Egy önmagában
optimista és egyben realista
okratikus nemzeti öntudat *he-*
így vált uralkodóvá ez az egy-
re tragikus és egyszerre il-
nista nemzetszemlélet, amely
rténeti helyzettől függően mu-
hol az egyik, hol a másik ar-

nek, illetve h
eszmei szférál
volt a keretic
legfőbb gondo
kötőanyaga. E
ségtelenül lehe
találni is ment
változtat magái
nyén és alapve
sítésén! Nem v
nálunk a felsza
ban a nemze
irányzata *anti*
talmú, társadal
ságában pedig [illegible] *úri jellegű volt*, amely sokszorosan megérett arra, hogy a történelem súlylyesztőjébe kerüljön.

Viszonylag könnyű volna persze a helyzet, ha az új szocialista patriotizmus kifejlesztése során — a fentieknek megfelelően — az antidemokratikus úri magyar nacionalizmus valamiféle homogén eszmei tömbje ellen kellett volna és kellene a bíráló elemzéseket összpontosítani. Csakhogy a feladat ennél jóval összetettebb! A magyar nacionalizmus hallatlan múltbeli szívósságának egyik magyarázata éppen az, hogy itt különböző irányzatok komplex együtteséről volt szó, amelyek gyakran éles politikai, sőt olykor társadalmi konfliktusban is voltak egymással, de amelyek között végső fokon mégis egyfajta szolidaritást, „veszélyes közelség"-et teremtett az uralkodó nacionalista ideológia mindent elborító áradata. A magyar nacionalizmus tehát az irányzatok, eszmék és a lelki diszpozíciók olyan kiépült rendszerét alkotta, amelyben — katonai hasonlattal szólva — a fő „vonalak" mellett kiépültek a második és harmadik „vonalak", s ezek mögött a „tartalékállások" is — ami az uralmon levők számára bő teret nyitott az eszmei és politikai manőverezésre, s nem egyszer a szubjektíve jószándékú, sok te-

ság és ellentmondásos s
ből, hanem csakis a szocia
ternacionalizmus hatalmas
jével való elvi egységéből r
az erejét.

Szocialista internacional
szóltunk — és nem a nem
hilizmus alapján álló burzs
mopolitizmusról! E döntő
ség hangsúlyozásának külö
szerűséget ad a neves angol
történetfilozófus, A. J. *Toy*
logatott tanulmányainak ö
tes hazai kiadása. A kivál
rokonszenves humanista ind
ból szinte prófétai dühvel
za a nacionalizmust, de
megszívlelendő megállapítá
lett erősen problematikus
latmeneteket is rögzít. A m
integrációs formák iránti
hatatlan és önmagában érthe
zódásában például szinte c
maraszta szavakat talál
nemzeti", vagy mint ő
„törzsi" megosztottságra, n
lönben e kis nemzeteknek
hez és fennmaradáshoz való
kodására. Álláspontja már-
ra is alkalmas lehet, hogy
perialista nagyhatalmak
múltbeli vagy akár mai
szándékát, kísérletét
Könyvét azzal a nyomaszt
sel és hangulattal teheti l
vasó, milyen rossz is, meg
reménytelen is egy kis nép
lenni!

Kohl Leó

Illusztráció cimmel hozza a lap a müvész rajzát.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 4. lap.

MDK

Kohlenheyer Viktor épitész

A milleniumi kiállitás történelmi csarnokára kiirt pályázatra beérkező müvére dicséretet kapott.

Vas.Ujs. 1893 392 l.

Kohler György építőművész

A debreceni ref. Nagytemplom mellvéd falát készítette az orsózott fával.

A képzőművészetek Debrecenben. 1961.

31 oldal

Kohl János

Königskirto Sopron

1657. dec. 1.

volg. esküt

Házi

Római császárság érmei V. 256, 257.

Kohl (Kool) János

(Johann)

könyvkötő Sopronban, hol polgárjogot 1651-ben szerz. ♀1667-ben atyamester. 1677-ben említik utolsóra. Nős 1682-ben halt el.

Csatkörl.

♀ Michel Lakaner (l. o.) özvegy lánytól a könyvkötőt 1665-ben

Kohl János
vestiharangöntő

1774. nyár öntötte
a gyöngyösi st Bertalan templom
egyik harangját.

Bachóczy gyöngyösi templ.

31. l.

és 1783 az egyik
meghasadt helyett uj harangot öntött

1575.

1573. Brocky Károly.

Sz. Temesvárott 1807-ben.

1573. Női fej (vázlat)

A balra ~~néző~~ fordult nő vállig van
középütt elválasztott sötétbarna h
füleit egészen eltakarja; függői h
barna. Ingének gallérja csipkés, p
kötötte, ruhája barna.

Papiro
Vétetett L-tól 189
1898: II. 20-án kelt 6328 sz.
Elszámoltatott 1898: III.
1898: IV. 22-én 3426 szvsz alatt.

J. R.
L. Laurent-

904: IV. 30.

~~Consistoriál~~

81

Nincs céd

Kohl János

Litmán Antal

pesti harangöntők
1796-ban

lásd

Winkler Pál

a kalocsai székesegyház
1010-től napjainkig

Kalocsa, 1929.

140. l 141. l.

jkvek: 1759; 1766; 1767, 1772, 1786, 1787; továbbá u. o.: Reg. Mag.: 1787. I., II.; 1792. 20.121. No.; 1788. II.; 1789. I.; valamint Bud. tan. ülési jkv.: 1789. Horn. 5.)

180. Az épitkezés menetét a Sz.-főv. Lvt. Budai templomszámadások 49. dobozának (1759—1779) okmányai alapján kisértük figyelemmel. A továbbiakban csupán a már közölt adatokra hivatkozunk.

181. Munkásságát és életét ismertette *Schoen A.:* id. m. 157. l. Adatait az alábbiakkal egészitjük ki: 1772 augusztus 31-én 90 forintot utalnak ki részére az általa kivitelezett tabáni pellengérért. (V. ö. Budai tan. jkv. 1772.) 1786-ban a Capillhaus-ban dolgozik, ezért a munkájáért a tanács április 26-án 16.30 frt utal ki. (Budai tan. jkv. 1786.)

182. Szerződés eredeti szövegét l. Budai templomszámadások 49. dob.

183. *Szfőv. Lvt.* Budai templom-

196. *Schoen A.:* id. m. 190. l.

197. *Panovsky Erwin:* Die Scala Regia im Vatikan und die Kunstanschauungen Berninis. Jahrbuch der Preusischen Kunstsamlungen 40 Bd. 1919. S. 241.

198. *Bruno Grimschitz:* J. L. von Hildebrandts Kirchenbauten. Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte. Bd. VI. S. 282. Fig. 47. A cikkre dr. Kapossy János ur hivta fel a figyelmünket.

199. *U. a.* u. o. S. 269. Fig. 27.

200. *U. a.* u. o. S. 271. Fig. 35.

201. *P. M. Riesenhuber:* id. m. Taf. 11.

202. A kápolna eredeti harangjairól semmilyen feljegyzés nem maradt fenn. az 1822-i can. visit. szerint két közepes nagyságu harangja volt. A világháboru folyamán ezeket hadicélokra lefoglalták és elszállitották. Csupán egy harangot hagytak meg, melyet Szüz Mária tiszteletére

Kehl János

pesti harangöntő m. MDK

A héhalmi templom harangja. 1772. körül.

93.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Kohl János

pesti harangöntő

1783-ban öntötte a

bácsi r. k. pleb templom

legkisebb harangját

Balogh György

A bácsi plébánia

házának emlére

Magyar Sion

1867. V. évf. 109. l.

Am. postatakarékpénztártól

BUDAPEST
47 V 24 16
54

16136

MUEMLEKEK
ORSZAGOS BIZOTTSAGA

Budapest
IX.Hügyes Endre u.10.

Nem kapható
ottan kifizetve

Kohl János és
Litmann Antal

Amíg él perti hegyontok -

Márkó rk tpl.
Veszprém m. 1789.

Sár ág. ev. tpl.
Veszprém m. 1795
nagy hg.

Köved ref. templ. 1793
Nógrád vm

Vemespécsely ev. ref.
tpl. Zala m. 1794

Jul K.

ügyminiszter. Családi ügyeinek szellőztetése miatt felesége Calmette szerkesztőt (Figaro) 1914 márc. agyonlőtte, kit a bíróság előtt férje védelmezett, emiatt lemondván a miniszterelnökségről is. Sokan hiszik, hogy C. békeszeretete megakadályozta volna a világháború kitörését, melynek folyamán őt Clémenceau vád alá helyeztette a németekkel való állítólagos összeköttetése miatt.

Caillavet (kajavé), *Gaston Armand de* (1869—1915), Francia vígjátékíró. Flers dolgozótársa. (L. *Flers.*)

Caine (kén), *Sir Thomas Henry Hall* (* 1853). Angol regény- és drámaíró.

Ça ira (sza ira) = majd menni fog. Francia forradalmi dal («lámpavasra az arisztokratákkal») kezdő szavai.

Caisson (= kesszon), l. *Alapozás.*

Caissonbetegség. Ha magas légnyomás alatt dolgozó munkások (víz alatt, mélységekben) a súlyesztő szekrényből (caisson) gyorsan, átmenet nélkül kerülnek normális légnyomás alá, a vér által elnyelt nitrogén gázbélyegek alakjában felszabadul s ezek a finom véredényeket elzárják. Hányás, eszméletlenség, halál lehet ennek súlyos esetekben a következménye, vagy a gerincagyi véredények elzárodása miatt gerincvelő gyulladáshoz hasonló tünetek fejlődhetnek ki.

Cakes (ang. kéksz.), sütemény, piskóta.

Cake-walk (kékvók), Néger tánc.

Calabria. Így nevezték a régiek a 2 délitáliai félsziget közül a keletit, Kr. u. 700 óta a név átment a nyugatiba. A mai C. sokat szenved a földrengésektől. (1908.)

Calais (Kalé). Francia kikötő, átkelőhely

lőp hivatalos udvari szállója s a [illegible] királyi színház igazgatója. Nevezetes fordulópontot jelent életében az 1651. esztendő, melyben A zalameai bíró remek lélekrajzával népszerűségének tetőpontját érte el s melyben, hátat fordítva a világi hiúságnak, de nem a drámairásnak, az egyház kötelékébe lépett. Utolsó művét, egész estét betöltő verses világi drámáinak száznyolcadikát már mint nyolcvan esztendős aggastyán írta meg. *Autoinak*, mélyértelmű valláson drámai játékainak száma 73. Ezeknek C. volt felülmulhatatlan mestere. Romantikus drámái közül legkiválóbbak Az állhatatos fejedelem, A csodatevő mágus és A kereszt áhítata. Három drámai művét rímtelen jambusokban *Györy* Vilmos fordította magyarra. Ezek közül Az élet álom címűt *Harsányi* Kálmán a gazdag eredeti versformák megtartásával 1924-ben újra lefordította s azóta a Nemz. Szinh. ezt a fordítást tartja klasszikus műsorán.

Caldiero (kal-). Falu Olaszországban, a verona—vicenzai úttól délre. 1796 nov. 12. Bonaparte sikertelen támadást intézett itt az osztrákok állása ellen. 1805 okt. 30—31. csata Massséna és Károly főherceg között, mely az előbbinek visszavonulásával végződött.

Calembourg (kalámbúr). Szójáték, amelynek alapja a szó kétértelmű v. kétféleképen értelmezhető volta. (Pl. Pincér, egy sajtot, de ne legyen kicsi, mert nagyon ideges vagyok, minden kicsiség felizgat.)

Calendae, l. *Kalendae*).

Calepinus, *Ambrosius* (1435—1511). Olasz

Kohl János

városi harangöntő

1791-tól Pesten

Schmall

I. 209.l.

Kohl János

pesti kőműtő

Szentgál ref. templom
(Veszprém) 1775.

Berhida ev. ref. tpl
Veszprém vm 1790

Jml

Alföldi Bizottság VII. 67, 68.

Kohl János

Pest 1769–1798

irod

Kovács Harang

65 l.

~~Diarafő) a X/X. sz. elejéről [illegible] való párisi czűstpo-~~

~~karon VI. 28.~~

Kohl János

harangöntő

l.

Schoen Rókus-kép

6. l.

en

0.6 : 29.6 cm.

Kanizsa.

E látképen, melyhez irányt
den oldalról ostromlott vár, a m
lengenek. Felirata a lebegő mond

CANISIA A CHRISTIANIS E
Ao. M.D.C

alól középütt a kövön: GK.
és oldalt a faragványos keretbe

Kohl Jakob

barangonto Pest.

1763

l.

Schoen Rökus Kaj

10.l.

Róna Jenő VI. 171.

Kohl János

harangöntő

l.

Schoenterézváros

2. l

Csókai ásatás VII. 158

Kohl János
pesti harangöntő

d.

Scholnjózsefvárosi

3. d.
12. l.

Földvary Sándor, őrnagy VII. 64.

zu sparen, seine Historie liegt am Ende der mittelalterlichen Ge
geschichte von Ofen.

Das Thema selbst wirkt in der ungarischen Kunst weiter, vornehmlicl
der Medaillistik, in den St. Georgsthalern der Körmöczbányaer (Kremnitzer)
Siebenbürgischen Prägestellen. Diese folgen aber eher der von den Brü
Kolozsvári und überhaupt von den gotischen Meistern vorgezeichneten Bahn,
mittelbar hängen sie aber von den Mannsfelder Thalern ab.[30]) Für die andere I
wicklungsreihe bedeutet das Ofner Relief einen End- und Glanzpunkt.

Karl Imre

Nagy-Szentmiklós

1763

I.

Tamásmarkt

Bp. Antikvárat

VII. 17. f.

et.

Ohne Zweifel strahlt auch der heilige Georg von Ofen irgendwie jenes allge-
ne kulturelle Fluidum aus, dessen eigenartige Artung sich am ehesten in der
nnlichen und zugleich phantastischen Persönlichkeit des Kaiser Max, »des letzten
ters« wiederspiegelt. Wir haben es hier mit einer typisch höfischen Kunst zu
, die sich aus mehreren Quellen nährt, und zu der die italienischen, vornehmlich
ritalienischen (Mailand, Venedig), die flandrisch-brabantischen und oberdeutschen
lturzentren wesentliche Beiträge geliefert haben, und deren reichhaltigste Schatz-
nmern die habsburgischen Residenzen, Wien, Innsbruck gewesen sind. Ausserhalb
ser politischen Einheit, aber in engsten Kontakt damit sind Krakau, Prag und
tz seiner absteigenden Lebenslinie Ofen die Hauptorte dieser mitteleuropäischen
ɔenshaltung gewesen. Hier spielen auch dynastische Beziehungen hinein, standen
h die ungarischen Könige dieser Zeit, Wladislaus II. und Ludwig II. in engster
wandschaft zu Kaiser Max und den Habsburgern. Die ungarische Kunstgeschicht-
reibung hat bisher das künstlerische Erbe dieser Zeit ziemlich stiefmütterlich
andelt und den auf uns gekommenen Denkmälerschatz mit Vorliebe voraus, d. h.
lie Zeit König Matthias datiert. Diese Einstellung bedarf unbedingt einer Revision,
somehr, als die neueren Funde, so die von Alexander Garády aufgedeckten
erreste des Nyéker Jagdschlosses zum grossen Teile den Stempel dieses späten
tgeschmacks tragen.[28]) Es spiegelt sich hier eine auf Schaustellung und lauten
nk eingestellte Attitüde wieder, welche der Aufnahme der Kompositionsprinzipen

Kohl János

l.

Schoenkörpvarsch

48, 171. l.

MAG
MŰVÉ

SZERKE

MAJOVSZ

ÖTÖDIK ÉV

Kohl Jakos

pesti harangöntő

Hétalomi rk.
plébánia templom
nagy harangját
pesti 1772-ben öntötte.

A honvédség a harangot 1943-ban hadi célokra igénybe vette.

MOB irattár
130/1944. sz.

150. kép. *Osztrák festő 1450 körül: Evagationes spiritus.*

Kohl Jakob

1791, vaivoi harangozta Pesten

Schmall L., Adalékok. Bp 1899) 209.

(I.

Kohl János

Városi harangöntő

1803. Pest.

Adr. 1803.

113 l.

Дзяржаведныя ведомости Гродзенскай губерні

III. 87.

Дзел 1911 г. № 174, 157

Спр. № 135

Гродзенскі губернатар

Kohl János

harangöntő

1803. Pesten

Adr. 1803: 152. l.

~~Brownlenier VIII·172~~

Kohl Jakab

harangöntő

Pesten. 1783 ban öntötte a
bácsi plébánia templomát
99 font súlyu s Antal
tiszteletére szentelt harang
ját.

Balogh György a bácsi
r. k. plébánia segédes
erulete. Esztergom
1867

Kilencz legyen a 27 l.
M. Sion t csfbol

Johan Kohl

Márkó. Veszprém m. Egy Haranyos: Goss nich Johani Kohl et Anton Litmann in Pest. 1789. feli-rattal.

Gyűjt. A mucu-lirel. 1008 l.

Kohl Ianos

Szent Gál (Veszprém m) ontötte 1775-ben Pesten az ev. ref. templom ezen harangját

Gyarapodás a múzeumban 1014/l

Kohl Jakob

1799-ben és 1803-ban
Pesten önlőt harangja
1917-ben hadi célokra vek-
vő áttattak (honnan, mis
megemlítve). Kholl! is

Kohl és Koll - nal írva

1722-ben Pesten önlőt czirl-
betűs harangja dtto.
Ez két mester (Gust.) l. 1722 - 1803?
évszámokat, illetőleg a kő-
nek levő nagy korkülönb-
séget.

MDB 578/1917 sz. alatt

1799-ben önlőt harangja dtto
u. o.
1778-ban Pesten önlőt czirl betűs
harangja dtto u. o.

Meghívó.

A képviselőház elnöke tisztelettel meghívja

Nagyságos Szentiványi Gyula dr.

urat

február hó 7-én, déli 12 órára, az újonnan átrendezett Országgyülési Múzeumnak a nagyközönség részére történő megnyitásával kapcsolatos bemutatójára.

Bejárat az Országháza északi XVII. számú főkapuján.

Kol János

1792 Pesten öntötte a szentesi ref. templom egyik harangját.

MOB 499/1917.

Kohl János

1801. Pesten öntötte a varpa-
lotai kath. templom legna-
gyobb harangját.

Römer Flóris hagy. XLVII. cs.

Kohl János

Littmann Antallal együtt
1788-ban Pesten öntötte
az átsi ev. templom
harangját
1789-ben Littmannal együ
öntötte harangjaival van szó
MOB 160/1918. sz.
akta

1782-ben Pesten öntötte
harangjával van szó
M. O.

Vasárn. **12** Reminisc.	● Holdtölte 3 ó. 46 pk.	Protestáns: Gergely Görög: Nagyb. 2.v. Izraelita: Purim
Hétfő **13** Szabin		Protestáns: Krisztián Görög: Nicefor Izraelita: Sus. Purim
Kedd **14** Matild		Protestáns: Matild Görög: Sándor Izraelita: Adar 16
Szerda **15** Nemz. ünn	Nemzeti ünnep	Protestáns: Nemz. ünn. Görög: Nemz. ünn. Izraelita: Adar 17
Csütört. **16** Gerő		Protestáns: Henriette Görög: Szabinusz Izraelita: Adar 18
Péntek **17** Patrik		Protestáns: Gertrud Görög: Elek Izraelita: Adar 19
Szomb. **18** Sándor	1933 **MÁRCIUS** 31 nap	Protestáns: Ede Görög: Ciril Izraelita: Adar 20

Kohl J. G.

Utirajzok.

94 **Adam Juliette.** La patrie hongroise. Souvenirs personnels. Paris 1884. 8⁰ 323 p. . . . . 800.—
A mű nagyobb része Budapesttel és annak nevezetességeivel foglalkozik.

95 **Benkert Anton.** Die Reise von Pesth bis Baja u. d. Braut auf d. Donau. 8⁰ Pesth 1840. 15 S. Hl. . . . 150.—

96 **Birly István.** Csolnak-út Rotterdamtól Pestig. Pest 1863. 4⁰ 107 l. Eredeti diszkötés . . . . . Eladva
Lotz Károly cimképével és Birly István 8 érdekfeszitő körajzával.

97 **Borostyáni Nándor** szerk. Budapestről Bécsbe. 44 rajz, 1 térkép. Bp. 12⁰ 80 l. — 1—25. oldalon Budapest leirása Gerlai Vilmostól. — II. k. Siegmeth K.: Budapesttől Oderbergig. — III. Siegmeth K.: A magas Tátra. — IV. k. Sziklay-Krauss: Nyugoti Magyarország . . . . . 200.—

98 **Budapesttől** a Fekete-tengerig csónakon. 1885. julius 15.—auguszt. 9. Bpest 1905. 8⁰ 107 l. . . . . 200.—

99 **Franzos Karl Emil.** Vom Don zur Donau. II. Bd. 8⁰ Leipzig 1877 . . . . . 300.—
270—342. old. In Pest's Verbrecherhöhlen.

100 **Hartleben K. A.** Buda-Pest. Előadva 32 eredeti rajzolatban *Alt Rudolf* által. Rajzolta *Sandmann*, nyomatta *Rauh János*. Pesten 1845. (Ugyanez német nyelven.) 4⁰ haránt. Eredeti vászonkötésben . . . Eladva
Teljes szép példány; igen ritka.

101 — *Ugyanez* 21 kőnyomatu kép; szöveg nélkül; eredeti kötésben . . . . . 24.000.—

102 **Hummitzsch H.** Panorama der Donau von Wien bis Pesth. In Vogelperspective gezeichnet und gestochen von H. H. Wien 1842. 4⁰ . . . . . Eladva
Pest-Budának eddig ismert legrészletezőbb rajzával, amelyen minden épület külön-külön megállapitható. Igen ritka, jó állapotban levő példány.

103 **Igaly Svetozár.** Budapesttől Belgrádig veloczipéden. Bp. 1885. 8⁰ 53 l. . . . . 140.—

104 **Kohl J. G.** Reise in Ungarn. Erste Abteilung. Pesth und die mittlere Donau. Dresden und Leipzig 1842. 2. kötet. 8⁰ . . . . . 600.—
Kohl és Zumpfe rézmetszetü cimlapján magyar néptypusok.

105 **Krickel Adalb. Jos.** Fussreise durch den grössten Teil d. österreichischen Staaten in den Jahren 1827—1829, u. zw.: in Ungarn, Siebenbürgen, die Militärgrenze . . . Wien 1830. 8⁰ 340 l. . . . . 360.—
78—99. old. Budáról, Pestről szól. Igen ritka!

81 **Erinnerung an zwey Berner,** die k. k. Generale Franz Wyss u. H. Hentzy. 16⁰ Frauenfeld 1850. 169 S. . . 250.—
Igen ritka, szép példány; csak 200 példányban nyomatott.

82 **Incze Ph. H.** Die Geschichte d. 15. März in Buda-Pesth. 8⁰ Bp. 1900. 142 S. . . . . 240.—

83 **März.** Einzig wahre . . . Darstellung der wirklichen siebenten grossen Versammlung der Spatzen und anderer Vögel in Buda-Pest . . . (1848.) 4⁰ 4 l. . . . 300.—
Rendkivül ritka.

84 **März.** Vom Himmel gefallener Brief . . . an die Pester und Ofner. Pest 1848. 4⁰ 4 l. . . . . 300.—
Rendkivül ritka.

85 **Némedy Jos.** Die Belegerung d. Festung Ofen in d. Jahren 1686 u. 1849. Mit Plänen. 8⁰ Pest 1853. 161 l. fv. . . . . 400.—

86 **Prager Kalender . . .** auf . . . 1853 . . . Prag. 8⁰ 168 l. . 250.—
150—152. old. *Ofens Belagerung* und die Hentzi-Säule. A budavári Hentzi-emlék fametszetü képével.

87 **Putnoki József.** Gróf Lamberg halála. I-ső ujság. Budapest 1848. Bucsánszky. 8⁰ . . . . . Eladva
Cimlapján Lamberg meggyilkolása fametszetben. Igen ritka.

88 **Putnoki József.** Latour (bécsi minister) az akasztófán. III-dik ujság. Buda-Pest 1848. Bucsánszky. 8⁰ . Eladva
Cimlapján Latour az akasztófán fametszetben. Igen ritka.

89 **Reisinger.** Politische Bilder aus Ungarn's Neuzeit. Hamburg 1849. 12⁰ 200 l. . . . . 240.—

90 **Táncsics Mihály.** Józan ész. Bp. 1848. 8⁰ z82 l. v. . Eladva

91 **Ungarns** vier Zeitalter. Erlebnisse und Lebensansichten eines Mitspielers vor, während und nach der *ungarischen Revolution* . . . 4 Bde. Leipzig 1868. 16⁰ 600.—

92 **Verteidigung** der Festung Ofen durch General v. Hentzi. Nach hinterlassenen Tagebuchblättern eines Augenzeugen. 8⁰ Wien 1893. 94 S. Hl. . . . . 150.—

93 **Wrbna** Ladislaw altábornagynak az ostromállapotra vonatkozó Hirdetése. Kelt Pesten, 1849. évi január 7-én . . . . . 240.—
Ritka falragasz.

MDK

Kohl Jakab festő

Müvészet 19o2.211-214.o.

KOHL, Jakob festő

Pamiatky a Múzea, 41, 1992, 5/6.
Tematikus szám: Barock in der Slowakei.
68. lap

Jézus Simon farizeus házában 1780

Kohl Jac. festő

1781-ben festette a pri-
mási palota kápolnáját-
nak Szent József abra-
zaló oltárképét.

Führer durch Pressburg
und seine Umgebungen.
Pressburg 1873. 45. l.

Fig. 35. Piedestallo del calice Suky della Basilica di Esztergom.

M.D.K.

KOHL Jakob
1734 – 1788

Pozsony primási palota kápolnája, szt
József oltárkép

Garas XVIII. 17. 43, 190, 227, 237, 279. 1

M. D. K.

KOHL, Jakob testö

Maulberlsch konstruáma

Poszony (Pressburg) sétárén (primási palota kápolnája) „Hl. Joseph"

Gravas: Maulberlsch Pál: 1960. 12 db.

K o h l J a k a b festő

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
213.
"Régi magyar mecenások"

Kohl Jakob

geste XVIII. 17

Porosnyi mužiček

lásd

Měsíčník 1902.

213.1.

Kohl Jakab

l.

Cincik

64. l.

Kohl Jakab

festő

a pozsonyi primási palota kápolnájának szent József ábrázoló mennyezetképe

fensitve

XVIII sz.

Kemény Lajos

Hefele Menyhért

1716–1794. Pozsony

1915. 22. l.

Copying fee

27

Kohl Jahab

Universet 1902, 213

ete, 2(1011),

Kohl Jakab

festő XVIII. sz.

lárd

Haiczl Kálmán dr

A régi csekonics palota St László nagyhagyma.

13

rajza 1,500.000
142. Karlsbadi üvegfúvók..... 1,500.000
143. Iványi-Grünwald Béla arcképrajza... 1,500.000
144. Vasöntés a Danubius-gyárban. Rajz... 1,500.000
145. Bacharach a Rajna mellett. Rajz ... 1,500.000
146. Székely Ferenc arcképrajza 1,500.000
147. A kölni városház. Rajz..... 1,500.000
148. Lukács László arcképrajza..... 1,500.000
149. Braunschweigi utca. Rajz 1,500.000

Kohl Jakab

festő XVIII. sz.

festette a pozsonyi primási palota kápolnájának szent József ábrázolás melléklapjait.

Kemény Lajos: Az érsekprimások alkotásai Pozsonyban, 1941. 31. l.

Kohl, J. W. rajzoló.

Czímkép egyik oldalon egy magyar magyar, a másikon egy osztrák tót, alúpodva határvidéki katonák. Aczélba metszette Lampe. G.

J. G. Kohl. Hundert Tage auf Reisen in der österreichischen Monarchie. 4ter Theil. Reise in Ungarn. 2te. Abtheilung. Dresden und Leipzig. 1842.

Kohl, Franz

Nobrain

l.

Csat-Frey Öst. Kunstt.

XXIV.

XXVIII l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
4r 39

Lindenschmit, L. Die Alterthümer unserer heidnischen Vorzeit. I-III. Band. Mainz, 1864.

Papírk. 3 d.

Kohl, Franz, szobrász 17 Dk

Jelentős szobrász.
Donner pozsonyi iskolájának egyik utolsója.

75. 1.

Franz, A. R.: Pressburg, die ehemalige Hauptstadt...
Berlin-Stuttgart, 1935. 83. l. 12. t

MDK

Kohl, Franz

1711- .. Donner tanitvány. A Szépmüv. Muzeum 24 mellszobra ?

AHA. 1954. Tom.II. Fasc.1-2. 75-76.l.- Aggházy M.: Neu entdeckte Werke G.R. Donners und seines Kreises aus der Gegend v. Pressburg /Bratislava. 65-79.l.

Kohl Kelemen

becsi festmeny-

Nem festi, hanem
Adam Jacob mes-
tette rézre Kreut-
zinger József 1791-
ben gróf Teleki Jó-
zsefről vajzolt arc-
képét. Karinczy tő-
vedett, amikor a kép-
mustrajzner festit
reláte ung.

Biró Erdkast

189.l.

Karinczy Ferenc Erdélyi levelei.
Nemzeti könyvtár. Pest 1880

Kohl Kelemen

rézmetsző.

Szül. Prága, 1754.
meg. Bécs. 1807. márc.

Wurzbach. Biogr. Lex.
1864. XII. K. 288. l.

tatsat szabályozó logszabályokra. Foglalkozott meg ezeken kívül az

odifikálás

atásait a

rgom-bel-

erkölcs-

émája: a

volt: a

lyai. En-

szakaiban.

Ösztöndíj-

is prog-

sz, Buda-

i magán-

ban és az

ján vizs-

Kohl Kelemen
bécsi szemi

l. Rákóczy Erdélyi
104, 105 l

dorf, Ilz, Pischelsdorf, Hirndorf, Kulm, Gleisdorf, Weiz, Schökl, Graz. E tanulmányúton nemcsak az Alpok peremének sajátos rétegsorozatát ismerhette meg a jugoszláv határtól a bécsi medencéig, hanem a részletes bejárásokkal áttekintő hegyszerkezeti képet is kapott, valamint számos módszertani szempontból fontos új gondolattal bővíthette tudását. Május havát ismét Bécsben töltötte, ahol az egyetemi földtani intézetben F. E. Suess és L. Kober professzorok, a Geologische Bundesanstaltban pedig L. Waagen főgeológus vezetésével a bécsi medencére vonatkozó geológiai irodalmat ismerte meg, különös tekintettel a földolajkutatásokra. Eziránnyú tanulmányait nagyban elősegítette, hogy a legtekintélyesebb szakemberekkel, közöttük Abel professzorral lehetett tudományos érintkezésben és hogy irodalmi tanulmányait a legkiválóbb szakemberek vezetése alatt tartott alkalmi szakkirándulásokkal támaszthatta alá.

Cl. Kohl

Michael, L. B. De
Brigido, S. R. I.
Princeps, Et Archiepis-
copus Labacensis, Reg
ni Hungarici Magnus,
Dominus de Bredo:
vitz, Et Marenfels.
Rézm. 8°
lith. G. Kneip pinx.
Cl. Kohl. sc. Viennae
1788.

Kohl, Cl., rézmetsző / II. 135.

/ Mus. Kd. Ép

Kohl Cl

Basl

Pelapt. 100

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ..... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

C. Kohl sc. Viennae
1792

Comes Antonius Karolyi

Rezin. 8°

Weickert pinx. et fecit

Kohl

U. 4233. 12. l.

Újfehértói – tálashegyi ásatás

VIII. 158.

Nagy Méltóságú Báró, Fő Ispán Úr,
Tekintetes Nemes Vármegye.

Kovachich Márton Ur, Hazánknak egy nemes születésű fija, általam nyújt-be itt a' Tekintetes Nemes Vármegyének eggy igen becses ajándékot; azon munkáját, mellyet Vestigia Comitiorum Regni Hungariae nevezet alatt adott-ki ezelőtt kevéssel. Kétség' kívül vagyon az, hogy Eleink sokkal több Diaetákon gyűltek öszve, mint a' mellyeknek emlékezetek hozzánk hathatott; 's hogy sokkal több Törvényeink vétettek irásba, mint a' mellyeket az úgynevezett Corpus Juris kiadói ismertek. Ez a' bóldogtalanság Hazánknak háborús zavarodásaiból származott, és onnan, hogy nem lévén feltalálva a' Typographiai Mesterség, régi Törvényeink nem lehettek olly közönségessé, mint a' mostaniak. Az én Barátom visszatért a' Régiség homályaiba, 's ki-tapogatván a' tartott Diaeták emlékezetét, a' leghitelesebb forrásokból húsz ollyatén Decretumokat hoz elő, mellyeket Illosvai, Mossóczy, Telegdi és Sámbóki nem láttanak. 'S imé ez az a' munka, a' mellyben azokat Barátom öszvegyűjtötte, és a' mellyet most a' T. N. Vármegyének is bényújt. Nem esedezem'en az ő képzelhetetlen fáradozásinak megjutalmazásáért; mert midőn ő ezzel kedveskedik, teljességgel nem ásitozik arra; annyival inkább, hogy illyetén fáradozásaiért a' Felséges Királyi Herceg Palatínus legközelébb 1500 forinttal tisztelte-meg; a' Cardinalis Primás pedig e' költséges munka kiadására 1000 forinttal segítette: csak azt kérem, hogy ajándékát kegyesen elfogadni 's az Archivumba tétettetni méltóztassék. — Es entstand ein frohes Gewimmel, das Ihnen Beyfall zuwehte; der aber sich auf keinem Gesichte mehr, als auf des Baron Nicolas Vay, Capitaine des Ingenieur-Corps, u. des Eperjeser Districtual Tafelpraesidenten Anton von Szirmay ergoss. Der Obergespann antwortete darauf: Addig is, míg ennek az igen derék embernek hazafiúi igyekezeteit úgy a' mint illik, megjutalmazhatnánk: hogy annak a' becsületnek és köszönetnek valamelly jelét adjam, a' mellyel munkáját elfogadjuk, én őtet ezen T. N. Vármegye Assessorságával tisztelem meg, 's ezáltal ezen Megye Tagjává tétetik. — Jedes Gesicht zeigte patriotische Freude über die Belohnung eines verehrungswürdigen Mannes. Das Glück dies Ihnen zu berichten, ward mir überlassen.

Diese Beehrung ist wohl nichts anderes, als leerer Klang. Aber was ist denn der Titel eines Königlichen Raths, eines Consiliarius Aulicus, eines Membrum Societatis Eruditae? Freuen Sie sich dieser

Kazinczy Ferenc levelezése
II k. Bpest 1891

Accession mein Geliebter u. setzen Sie Ihren mit Verdiensten erworbenen, Ihnen warm zugedachten, froh ertheilten Assessors Titel Ihren übrigen Titeln bey.

Ich umarme Sie als Verehrer, als Freund, als Cosmopolite, als Patriot, als Maurer!

Franz Kazinczy.

Kivűl:

Martino Georgio Kovachich. Eqviti Hungaro; Comitatus Zempléniensis Tabulae Judriae Assessori; Artium Liberalium et Philosophiae Doctori; Exc. Consilii Regii Locumtenentialis Hungarici ab Judicibus rerum gestarum sacratioris Tabularii.

Budae.

[Eredetije a Múzeum könyvtárában: F. L. 120.]

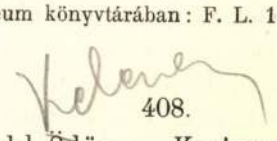

408.

Kohl Ödön — Kazinczynak.

Herrn Kazinczy
in Széphalom.

Wien, d. 25. Aug. 1792.

Hochwohlgeborener Insonders
Hochzuehrender Herr!

Dero geehrtes Schreiben am 3-ten dieses [Monates] habe samt dem französischen Kupferblatt richtig erhalten. Ich mache mir ein Vergnügen draus, Ew. Edelgeboren mit meiner Arbeit dienen zu können, doch werde ich diesesmahl nicht so genau Ihren Wunsch erfüllen können, denn dieselben verlangen den Nachstich von dem eingesandten Blatte bis Ende September und ich kann es nicht eher fertig machen, als bis gegen das Ende des Ocktober. Die Arbeiten so ich jetzo zur Michaelismesse in Leipzig habe, hindern mich dieses Blatt eher, als zu Ende des September in Arbeit zu nehmen. Der Preis für diesen Nachstich ist 36 fl. Sollten Ew. Edelgeboren mit oben bestimter Zeit so wohl als mit dem Preise zufrieden sein, so bitte um gefällige Nachricht, wo ich dann nicht ermanglen werde die Arbeit aufs Beste und schleinigste zu anfertigen.

Die Kupferblatte von Diogen hat Herr D. Hummel längstens mir übernommen, und ich wahr der Meinung, dass Selbe auch schon lange in dero Händen sich befinden müsste. Den Preis dafür hat mir

Herr Alberti mit 27 fl. ausbezahlt, wofür ich Ew. [Hochwohlgeboren] den schuldigsten Dank sage, und mich in dero fernere Gunst und Wohlgewogenheit empfehle, und mit vollkommenster Hochachtung geharre

Ew. Hochedlgeborn

ergebenster Diener

Edmund Kohl.

[Eredetije a Múzeum könyvtárában: Q. H. 964.]

409.

Endrődy János — Kazinczynak.

Kazintzy Ferentz Urnak
Endrődy János
Boldogságot kiván, 's barátságát ajánlja!

Augustusnak 22-dik napján hozzám utasított leveledet Nagy Haza-Fi, melly nagy örömmel vettem légyen, jelen való levelemben volta képpen le nem rajzolhatom. Annál-is inkább, mivel a' mire én magam e' napokban meg-akartalak kérni, aztat önként magad ajánlod, tudni illik: némely munkáidnak hozzám való küldését. Köszönöm, minden tiszteletre méltó Nagy Haza-fi, hozzám mutatott szivességedet. Hitesd-el magaddal, hogy soha viszsza nem-fogok élni jó szándékoddal, sőtt valahol Kazintzy nevét a' most munkába lévő historiámba emléttem, már is a' leg-jobb karba helyheztetem azt tudós Magyarjainknál.

Várva várom Kazintzy Miklós Úrnak darabjait. Az Egek áldjákmeg segéttő igyekezetiteket jó Haza-fiak. Én Septembernek 8-dik napján útra indulok, 4 hetek múlva ismét viszsza jövendek. Ha távúl létemben érkeznének a' munkák, a' templomunkra rendelt vigyázóra (sekrestyés) *Jakab* nevezetű szerzetesre bizattassanak, olly feltétellel, hogy azokat meg-jövetelemig jól el-zárja. Evvel én már értekeztem. Ha Októbernek mint egy 8-dik napja után érkeznek, ithon találnak magamat is. Eppen ma botsátom a' Magyar Játék-színt sajtó alá. 8ber végével készen lészen az első könyv, vagy is köttet, melly mint egy 24 árkusból áll. Már most az el-követett hibákról a' tudósításomban.

Barátom! örömmel veszem intésedet a' Tudósításban némely el-követett Ortographiai hibákért. Nem valék ide haza, hogy a' Tudó-

sítás nyomtatódott, a' correcturát másra bízám, ez egy két hibának az oka, másoknak magam vagyok. Meg-vallom, soha sem voltam az irás módjában szorgalmatos vigyázó, kitsinségnek állítottam j vagy gy betőket kellessék e itt, vagy amott írni, magát a' dolgot inkább tekéntém.

A' *kéttani*, *boldogéttani*, *mozdéttani*, *Tanéttója*. Nem az én hibáim, hanem azé, kire a' correctúrát bízám. *Sőtt*, *Reménség* az én vigyáztalanságom.

Oldgya vagy *oldja*. *Adgya* vagy *adja*; én előttem jól vagyon. Az első azért, mert sok híres és jó íróknál találom aztat. A' beszédben-is úgy ejtjük. Tsétsi is így tartja.

A' másikát inkább a' regulák kivánják és a' nyelvnek analogiája. Azért én az illyeténeket úgy írom, a' mint pennámra jön, ámbár ebben-is szorgalmatosbnak fogsz ez után tapasztalni. Egy szóval: illy pöröknek, az én vélekedésem szerént, nem lészen előbb vége magyarjaink közt, sem mint az Ortographiát a' Frantzok példájok szerént meg nem-határozzuk egy tudós társaság által.

Nem úgy írom ezt, irád tovább leveledben, *mint ki magát Dictatornak veti-fel* etc. Én sem veszem eztet ollyantúl, mert ha ollyannak vélnélek, más húrt húznék-fel. Úgy vészem, mint szives jó barátomtól, kitől ez illyeneket eztán is fel-veszem szívessen. Ebben a' dologban nem fogsz bennem B — — t [1] tapasztalni.

Vettem igyekezetem iránt Erdélyből is leveleket már, és mindenek jó reménységet adnak igyekezetünknek. Alig ha innen is rövid nap alatt némelly munkák nem jönnek kezemhez. Két Aszszonyságink is fáradoznak most némelly fordíttásban. Azomban szándékunk elő mozdíttását Te néked-is nagyon ajánlom. A' szándék jó; azért a' Te Hazafiúi szeretetedben sokat helyheztetek. Ély boldogúl Nagy Férj-fi. Irám Pesten, Septembernek 1. napján 1792.

P. S. Koppi tisztel és September végén meg-látogat.

Kovatsits e' napokban írni fog mind néked, mind a' Vármegyének, a' mellyben meg-tiszteltetett.

Kivűl: [2]

Monsieur Monsieur de Kazinczy à Caschau.

[Eredetije a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 187. sz.]

[1] Talán Bacsányit?

[2] A levél zárlatán piros pecsét.

404. Lessing meséi mellé lefordította Kazinczy «Herdernek paramythionjai»-t s a két füzet összekötve 1793-ban jelent meg Bécsben, Hummel Dávidnál. Az ajánlás, melyről Kazinczy úgy ebben a levelében, mint a 410. számúban említést tesz, a Herder fordítása előtt olvasható. Az olvasóhoz írt előszavában körűlbelűl ismétli azt, a mit a 410. sz. levélben Arankának ír.

264. lap alul 3. sor: «Horváth Ádám . . . most egy Kőmíves munkát ád ki.» Ilyen munka kettő jelent meg ez időben: egyik 1792-ben, a másik 1793-ban. Az elsőnek címe: «Frey-Maurer, avagy a szabad-kőmíves Rendnek oltalmazása; Németből fordíttatott.» Kassa, 1792. A másik ily czímmel jelent meg: «A Szabad kőmívesek nem Jacobiták. Eggy egyenes szívű Embernek az Itélete. Fordíttatott Németből.» Azt hiszszük, hogy ez utóbbit írta Horváth. Az, hogy a czímlapon «egyenes szívű»-nek mondja magát a szerző, nagyon Horváthra vall. A «fordítás» szót nem kell betű szerinti értelemben vennünk.

406. *Szenthe Pálnak*, ki mohácsi predikátor volt, a levél elején említett műve ily czímmel jelent meg: «Magyar oskola, az az I. Magyar Grammatika, II. Magyar Oratoria, III. Magyar Poesis. Ezeket követi a meg-holt és élő Nyelvek' Lajstroma a tudományoknak a négy fő-tehetségek szerént való Tűkörével». Pest, 1792.

413. Kit ért Kazinczy a «Fő Tiszteletű *Terentius*» alatt: nem tudjuk biztosan; talán Vajda Sámuelt, a tihanyi apátot vagy Sárközy Istvánt, a kinek egy levelét l. a 473. sz. alatt. Az előbbire nézve l. az. *I. k.* 578. lapját.

«Felébredt Kassának vidéke is» — írja Kazinczy. Valószinűleg a censura eltörlésére czéloz, mert e tekintetben épen ekkor nagy mozgalom indúlt meg a megyékben. Kazinczy maga is nagy szerepet játszott az ez ügyben kifejlődött vitákban, mint a 429. és 430. számú levelei mutatják.

418. *Custine Ádám Fülöp*, kiről Kazinczy említést tesz, 1740-ben született Metzben. A katonai pályára lépvén, már a hét éves háborúban jeleit adta nagyrahivatottságának. A franczia forradalom harczaiban kiváló szerepet játszott, miről a magyar ujságok is sokat írtak abban az időben. Életét 1793-ban végezte be. Iratai «Mémoires posthumes du général français comte de Custine» czímmel jelentek meg Berlinben 1795-ben (2 köt.).

A levélhez mellékelt első költemény a 287. lapon közölt négy versszakból áll Toldy 1836-ki kiadásában. A 286. lapon olvasható kezdő versszakot Kazinczy egészen elhagyta. A *Tavaszhoz* czímű költeménynek csak utolsó előtti harmadik sorát javította később Kazinczy «Olvadni késztető»-re. A *Daimonia* czímű töredék itt jelenik meg először.

szóra idejegyezhetjük: Boileau Pulpitusa. «egy mulatságos vitézi költemény, az 1767-dik esztendőbeli dresdai nyomtatás szerint magyar versekbe foglalta K. F.» Megjelent Győrben, 1789-ben. A 2. kötet kézirat «Mesék és regék különféle nagyobb és apróbb darabokkal együtt versekben.» Eredetiek és fordítások, ez utóbbiak főkép Hagedorn után. A 3. kötet czíme: «A fejedelemnek és a hazának barátja, avagy a jó polgár.» A 4. kötet szomorújátékokat foglal magában: Gray Johannát és Polyxenát. Az 5. kötet pedig «Erkölcsi oktatások»-at tartalmaz s három részre oszlik: I. «Az öreg Becshalmi a gyermekek közt». II. «Erkölcsi leczkék» s III. «A XIX. századbeli fejér nép.» Ezeken kivűl még egy műve jelent meg nyomtatásban, melyet Gautier után fordított ily czímmel: «Az útak és utczák építésének módja hasznos jegyzetekkel megbővítve és táblákkal ékesítve. Frantziából kiadta K. F.» Pozsony, 1778.

399. A regmeczi otthonról tudósító levélben említett személyek közűl csak nehányat tudunk legalább némi valószinűséggel megmondani, kik voltak. *Csernotá*ról mit sem tudunk. *Györki* vagy talán *Gyürki* Istvánról sem lehet eldönteni, hogy a nógrádi helyettes alispánról van-e szó. A *Szómi* név alatt nyilván Szómy Imre, s.-a.-ujhelyi plebánus rejtőzik. (L. Hudra János «A piaristák Zemplénvármegyében» cz. művét. S.-A.-Ujhely, 1890. 26. l.) Vajjon a tovább említett *Kolosi* ugyanaz-e, a kinek Kazinczy a 486. sz. levelet írja, nem lehet megmondani; valamint azt sem, hogy a *kapitány* Kazinczy László-e, vagy talán egy egészen ismeretlen személy. Ellenben bizonyos, hogy *Kazinczy István* Andrásnak, Ferencz nagybátyjának fia, ki 1774-ben született s 1827-ben halt meg. L. a *M. P.* 384. l. A *Filep* név pedig minden valószinűség szerint Fülöp Jánost jelöli, ki a jooszi uradalomban (a kassai kerűletben) számtartó volt.

A többször említett «Tettes Asszony» Ferencz édesanyja, a ki — mint ismeretes — nagyon fájlalta fiának a hivataltól való elmozdíttatását, s arra ösztönözte Ferenczet, hogy más hivatal után nézzen. Azért derűlt föl az özvegy, mikor fia a «secretáriusság felől írt». Jóllehet az a *P E.*-ben elbeszélt biztatás, hogy Kazinczy a budai kamaránál megürűlt titkári állást könnyű szerrel megnyerheti, két hónappal későbbre van téve, mint e levél kelete, mégis hajlandók vagyunk azt hinni, hogy a levélben olvasható czélzás ugyanerre a «secretáriusság»-ra vonatkozik, melyet a király Hajnóczynak szánt. V. ö. Toldy *Kazinczy és kora* cz. művének 134. lapjával.

400. *Kohl Kelemen* (a szövegben hibásan *Ödön*) korának híres rézmetszője, a ki Kazinczy több művéhez készített metszeteket. 1754-ben született Prágában s 1807-ben halt meg Bécsben. Életrajzát l. Wurzbach *Biogr. Lexicon* XIII. k. 288—289. lapjain.

ő kemét arról a' lóról, ha Kapitánya vólnék. Disznóság az, így nyargalózni egy Tisztnek a' vásárba. 4. Az inast támadta-meg, hogy neki nem is köszön, pedig a' Commissióját itthon elvégezte. Nem tudsz te emberséget, monda, a' mint én látom. Én következtem vólna már, de Patakihoz kellett mennem, 's nem bánthatott. Beteg, el apadt, alig lehet rá esmerni.

Kazinczy István, a' ki minden Professor alatt Eminens, azt tartja, hogy *60 esztendős korunkba jó barátok lehetünk.* Kallós akarmit mondjon neki, csak ezt feleli.

Filep nekem azt izente, hogy gond van rám. Hanem Vécseyhez kell gyakran elmennem.

A' Tettes Asszony miólta el ment a' Tettes Úr, mindíg kedvetlen, szomorú, ki vevén azt a' napot, a' mikor a' Tettes Úr a' Secretariusság felől írt. Ekkor tökélletes öröme vólt. De egyébkor soha sincs. Bosszantják a' cselédek. A' katona egy reggel azzal jött bé, hogy Dunyák és Ádám nem akarják enni a' borsót. Be jön mind a' kettő. Ádám ezen kezdi: Tettes Asszony! Azért haragszik rám a' Katona, hogy meg akarom a' Tettes Asszonynak mondani, hogy G. Ruszkán el lopta Matiztól a' hájat. — Dunyákot 's Ádámot le-huzták. A' Katona pedig pirúl mind a' mái napig. — A' rudas ló lába egészen meg lohadt. Ajánlom magamat Gratiájába, 's alázatos tisztelettel maradok

alázatos szolgája

Aszalay János m. k.

Anderkó Uram, Felső Regmeczi Tiszt tartó, a' Galgóczy kisasszonyával együtt ment be Ujhelybe. De Anderkó Uram meg részegedvén, vissza jövet megverte a' Kisasszonyt. A' Kisasszony leugrott a' szekérről 's egyenesen haza jött. Sírva, elébb mint sem Anderkó végig jönne Regmeczen, mert még a' korcsmákon dolga vólt Anderkó Uramnak. Galgóczy várja csákánnyal, a' fia rúddal, 's ide érvén a' Tiszt tartó, derekasan meg csákányozták, 's rudalták. — Még Anderkó Uram nem tud a' Dámákkal bánni. A' carasirozás helyett üt.

Éppen [1] ma van első Aprilis, midőn ezt írom. Ma reggel azzal költ fel Aszalay, hogy Voltér is 1-ő Aprilisbe vette be Ferneyben a' szabadítót. Füredi Horváth Ádám is ekkor csalta meg a' debre-

[1] Innentől egész a levél végeig más kézzel van írva, mint a másolatból értesűlünk.

Kazinczy Ferenc levelezése II. k. Bpest 1891.

czeni Professorokat. — De mi békét hagytunk az Aprilisezésnek, csak iszunk.

Én most csötörtökön die 29-a hujus Berukibe [?] mentem, a' pimaszok közzé, csak azt tsudállom, hogy magam nem lettem pimasszá köztök. Mindég a' Schapothin ellen beszéltek. Más nap ebédre haza jöttem. Csak hogy megszabadúlhattam tőlök, ámbár leg kisebb panaszom sincs, hogy szivesen nem láttak vólna, sőt inkább tán a' volt a' kár, hogy igen is jártak körűltem *szegény érdemetlen 's méltatlan szolgájok körűl.* — Az egész Regmecz Jutbulykát [?] szed, 's nyúl sűl mellé. — Sok a' bajunk igen, pénzünk pedig tellyességgel nincs, nem is lesz pedig, mert semmiből se lehet pénzt csinálni.

Jósit csókoljuk, de ő soha se ír már most ide, bizony pedig írhatna.[1]

[Másolata a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 181. sz.]

Kalendy

400.

Kohl ~~Ödön~~ — Kazinczynak.

Wien den 21-ten April 92.

Hochzuverehrender Herr!

Ich lasse es mir gefallen, dass Sie den angegebenen Preis auf 6 # oder 27 f. herabgesetzt haben, werde auch trachten das Stück so bald wie möglich zu verfertigen und Herrn D. Hummel zu übergeben. Was das Porträt und das Bild in Geyserschem Formate anlanget, kann ich solches wohl noch bis 20 oder 24-ten May verfertigen, wenn Sie anders die Gütte haben und mir die Zeichnungen hiezu, so bald wie nur möglich, überschicken wollen.

Der Preis eines Portraits von diesem Formate ohne Verziehrung im glatten Grunde, so wie Sie es anzuzeichnen beliebt haben, ist 12 # oder 54 f. — Dies ist aber schon der genaueste Preis. — Mit Beywerken und Verziehrungen würde es mehr kosten. Belieben Sie mir also bald Ihren Entschluss wissen zu lassen, damit ich mich

[1] A másoló nem tudván olvasni az eredeti szöveget, mely ismeretlen, több hibát ejtett.

darnach rangiren kann. Hiemit habe die Ehre mich zu empfehlen und bin mit vollkomenster Hochachtung

Hochzuverehrender Herr

ergebenster Diener

Edmund Kohl.

NB. Bitte nur nicht zu unterlassen, meine schon bekannte Adresse anzusetzen, wenn Sie mir zu schreiben belieben.

Kivűl: [1]

von Wien

An Herrn Herrn Franz Kazinczy

per Tokay à Regmetz.

[Eredetije a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 176. sz.]

401.

Kazinczy — Aranka Györgynek.

Regmetz, György napján, 1792.

Sokkal mélyebben érzi az én szívem a' Barátság szentségét, mint hogy a' fel-lobbanás hirtelenkedése, sőt még a' hideg vérrel el-követett meg sértés miatt is (ha tudniillik az eggyütt nem jár az alacsony lelkűséggel) fel-bontsa örökre kötött fonadékjait. E' szerint Kazinczy még most is barátjának nevezi Arankát, mert az ő szíve le nem mondott ennek a' nevezetnek jussairól.

Te engem a' ma vett levélben *Tekintetes Úrnak* szólítassz; — — — azt, hogy bé-vádló leveled miatt ellened önnön magadnál panaszt tettem, ezt a' lépésemet, a melly tégedet illy szörnyű tűzbe hozott, *meg-külömböztetett gratziának* nevezed; — — — magadat karjaim közzűl ki akarod tépni; — — — és midőn sarcasmusi complimenteiddel eléggé grimasszíroztál, 's azt gondolod, hogy már túl vagy a' küszöbön, nékem kerűlsz, 's szemembe csapod a' ***meg-csalás*** igéjét. — — — El-némulva állok itt, 's fel-gyúladás hellyett szánakozásra olvad szívem. Tégedet szánlak Barátom, és — magamat!

[1] A levél zárlatán ép piros pecsét.

A' *Tekintetes Úr* nevezetét, *meg-külömböztetett gratziát*, 's a' többit, ámbár érzem bennek a' fúlánkokat, el-engedtem; újobban szánlak miattok: de a' c s a l á s, olly szó, a' melly eránt egymással beszéllenünk kell.

Tőled a' Természet nem tagadta-meg a' józan ítélés ajándékát: sok esztendők ólta viselt bírói hívatalod pedig alkalmatossá tehetett arra, hogy a' dolog valóságát egyszerre által-lássd. — Ne vedd iróniának, a' mit mondok: az én célom most csendesítés, csendesíteni pedig ingerlés által nem szoktunk. — Szólj tehát, tisztelt Bíró, c s a l á s nak nevezed é annak cselekedetét, a' ki lehetőnek nézvén valamit, meg-ígéri annak teljesítését, de betegeskedése, hosszas útazásai, 's dolgainak öszve-bomlása által meg-gátoltatván, akkorára, a' mikorára azt meg-igérte vólt, nem teljesítheti: ígéri mindazáltal, hogy ha bár későbbenn is, azt bizonyosan teljesíteni fogja. — — Csalás é ennek az embernek cselekedete? Impostornak nevezed é, hogy *ígért* és *nem teljesített?* — — Pfuj, pfuj Barátom! pfuj harmadszor is! Idegent sem kellett vólna csalással vádolnod; annyival inkább Barátodat nem; azt a' Barátodat, a' kiről tudtad, hogy célja nem az, hogy egynehány forintodat a' zsebjébe dugja 's vele el-illantson.

Valóban, Barátom, ez több mint reménylettem vólna. De hagyd többnek lenni: esküszöm neked mindenre a' mi szent, hogy leveled engem erántad el nem hidegített, 's nem is fog el-hidegíteni. Én benned nem alacson szívű, hanem csak heves és tüzeddel nem biró embert nézek; ez pedig más esetekben nékem is hibám; sőt mindenikünknek hibája.

Vissza térek Martiusi vagy Februariusi levelemre, melly benned ezt a' változást szülte. Hogy az mérges lett vólna, azt nem hiszem; nem *dühösségnek*, hanem csak *el-keseredésnek* kellett vólna belőle szólani; és ha nem ez szólott, hanem amaz, követlek és vallást tészek, hogy cselekedetemért pirúlok. — Eggyik Barátom tudósít, hogy Bacsányi Úr eggy ellenem így 's így panaszló Erdélyi levelet mutatott néki; 's int barátságosan, hogy ezen panaszt előzzem-meg. — Én érzem, hogy cselekedetem nem csalás, nem malitia, hanem szerencsétlenség; érzem, hogy az a' barátom, a' ki tudja szándékom' gátlásait, ki-menthetne azok előtt, a' kik ellenem talám zúgolódnának, és még is nem csak nem ment, hanem még vádol; — 's bizakodó barátsággal kapom a' tollat, 's tartózkodás nélkűl öntöm-ki előtte szívemet, *önnön magánál* tévén ellene panaszt és *nem másnál.* — — Bizony ez az én lépésem szeretetet érdemel, nem gyűlöl-

Kohl Clemens
bécsi rézm.

Jaid
Balogh Mátyás arcképei

534. l.

715. NAGY KORSÓ, zöldmázas cserép,
— Grosser Krug, grün glasierter To
Ungarisch, 1818.

716. LEVESESTÁL FEDŐVEL, fajánsz,
Holics, 1750 k. — Suppenterrine mit
Blumenmuster und Schmetterlinge.

717. SZAKÁLLAS HADVEZÉR MELLSZ
MAN . FECIT . 1624, a sigmaringen
Büste eines bärtigen Krieger's, farb
1624. Stammt aus dem Hohenzoller

718. KORSÓ, mázas cserép, kék alapon sg
ter Ton, auf blauem Grund Sgrafitt

719. KORSÓ, ónfedővel, fajánsz, kék a
Zinndeckel, Fayence, blauer Fond w

720. ALVINCI KORSÓ, ónfedővel, faján
XVIII. sz. — Alvincer Krug, mit
Marienbrustbild. Siebenbürgen, XVI

721. ALVINCI KORSÓ, ónfedővel, fajánsz,
mit Zinndeckel, Fayence, auf der Sti

722. ALVINCI KORSÓ, fajánsz, három

NSZ. — FAYENCE.

701—750.

nyos mázu cserép. Angol, XIX. sz. — Grosser Blumen-
Glasur. Englisch, XIX. Jh.

áni modoru lakkfestéssel, fekete alapon virágdisszel. Hol-
mit Deckel, Fayence, darauf chinesische Lackmalerei, auf
ländisch, XVIII. Jh.

ovális alak, födelén kelidomu gomb. Szines virágdiszités-
rrine mit Deckel, Fayence, oval, am Deckel kohlförmiger
Holics, XVIII. Jh.

kék kinai modoru jelenettel, alakokkal és stilizált modoru
— Prunkschüssel, Fayence, neunpassig, mit chinesische
nuck. Süddeutsch, A. XVIII. Jh.

sz, gerezdes testen kobaldkék gyümölcsök. Gmunden,
kel, Fayence, auf der gerippten Wandung Fruchtdekor in

arna kőcserép, szines zománcozott, domboru levéldisszel.
Humpen mit Zinndeckel, braunes Steinzeug mit farbigem
en, XVII. Jh.

Kohl Kálmán
verin

l.

Kazinczy lev.
III. 4, 149. l.

Kohl litografus

11168

Stipsicz József.

Mellig, kissé jobbrafordult, de visszanéz. Gallérja felett Szent István rend jelvényét hordja, mig mellét a és több idegen rendnek jelvénye disziti. Lovassági tábornoki egyenruhában, bal vállára vetett prémes mentével van ábrázolva. Felirata a kép alatt négy sorban:

Mária Terézia

Freyherr von Stipsicz
K.K. General der Cavallerie,
wirklicher geheimer Rath, Inhaber eines Husaren Regiments
und
Hofkriegsraths-Vice-Praesident.

alól jobbra: Kohl f. 1818.

Kny., mag. 20.7 cm.

Szn. 92-908
454-908-2

Érkezett a győri kir. adóhivatalhoz
2932 1904 APR. 19
1904

Előiratott a III. változó illetmények
számfejtőkönyv 258 és 259 lapjain
Győr 1904 IV/23án

Bergerk

Kató Sándor kath. főgymn. VIII. o. t. (Széchenyi ö. d.)
Sanyó János " " V. o. t. (Lippay)

Kohl C. 1780.

Geklész falu tajrajza a Czimlapon, ebben a könyvben Geographie des Königreich Ungarn, von K. G. Windisch, Poesoburg 1780. Alávás: C. Kohl sc.

Adatok

Világi István: Magyarországi térképszerzők névsorával Tört. Tár. 1880. 162. l.

Kohl Klemens

MDK

Repr:

Sophia Körner arcképe. Rézmetszet

Klemens Kohl sc.

81.l. 28. kép

Horányi Mátyás: Kőszterházi vigasságok. Bp. 1959.

NDK

Kahl, Clemens

(1754-1807)
bécsi miniaturista
a francia Étienne Ficquet
tanítója.

G. Rózsa: Friedrich John und die Schriftsteller der Aufklärung in Ungarn
Acta Historiae Artium 1956. IV Tom. 1-2 no. 147-10.

M.D.K.

Clemens Kohl, rézmetsző

munkásságát (1754-1807)
Kazinczy leveleivel kapcsolatban
említi

Rózsa György: Müvészettörténeti jegyzetek a Kazinczy-levelezés 23.kötetéhez.
Müvészettörténeti Értesitő, 1961.X.évf.1.sz. 31.old.

Kohein

1773-ban öntötte (ismeretlen helyen) a Kőpháznál (Sopron vm) rk. templom egyik harangját.

Vallás- és Közk. minisz.
Szám 8416/1917.
eln. n.

ber des Hochlandes im Rahmen eines Prachtwerkes.Geb. " 7.20

BERGE IM SCHNEE. Das neue Trenker Buch vom weissen Winter.Mit 190 Bildern in Kupfertiefdruck.Erlebnis und Freude für jeden Schifahrer,Bergsteiger und Naturfreun.Gebunden. " 7.20

VERSATIONSLEXIKON. Von A.bis Z in einem Band. 35,000 Stichwörter.2600 Illustrationen,70 Tafeln,Karten, etc.Vollständig und gediegen.Gebunden P 4.30

TATLAS. Vollständig neue Ausgabe 1932. 40 farbige Karten 900 Diagramme,20,000 geographische Nahmen.Leinenband " 4.30

Kohll János

pesti harangöntő MDK.

A héhalmi r.k. t mplom harangját 1772-ben öntötte.

213.o

Genthon:Nógrád. 1954.

MDK

Kohl Alajos

Terrakotta bethlehem-sorozat. Nemzeti Ujság 1942. aug. 2. 17,18.l.

Kohl, Andreas MDK

halotti portrét készítette ránmel-
zetben Joh. Heinrich Blendin-
gerrél (+1649)
(ill)

Pigler, A. Portraying the dead
Acta Historiae Artium IV Tom. 1956 1-2 n.
18.o.

Kohl Antal

Szinmű

l –

Mihalik pesti ónmű

28. l.

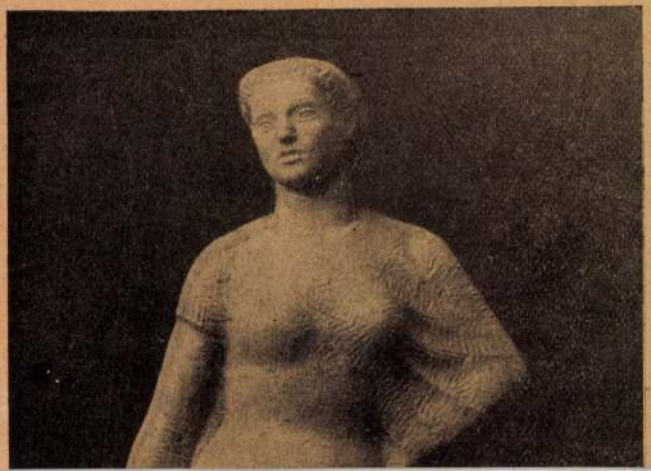

Kohl Clemens, metsző, Bécs.

XVIII. száz.

Magy. Hirmondó. Bécs. 1792. II. szak. aug. 24.
301-302. l.

Gregus Imre festő (1856–1910)

Párizs Műkep. 1885. VII. 2. megj: 10. 9-110

Rados Antal: Festészetünk a Régiségben

MDK

Kohl Clemens

Károlyi Antal gr.,/festette Weickert, metsz. Kohl Clemens. Bécs, 1792.

Magy.Hirmondó. Bécs, 1792. II. szak. aug. 24. 301-302 l.

mű cím ~~Boér de fato~~

szerz. Kohl. Clemens

verin

Kibédi Mátyus István

orvos archiepi 1785.

Rajzolta fenti, metszette

Kohl.

Megjelent

Mátyus: Ó- és uj diae-

tetica c. művében

I. rész Pozsony 1787.

Repr.

Magyarországi

IV. 400, 646. l.

ÁRKOS
fűszer- é
— CS.
DOR
'69

Strommayer: Pásztornő.

Muzslay: Tanulmány.

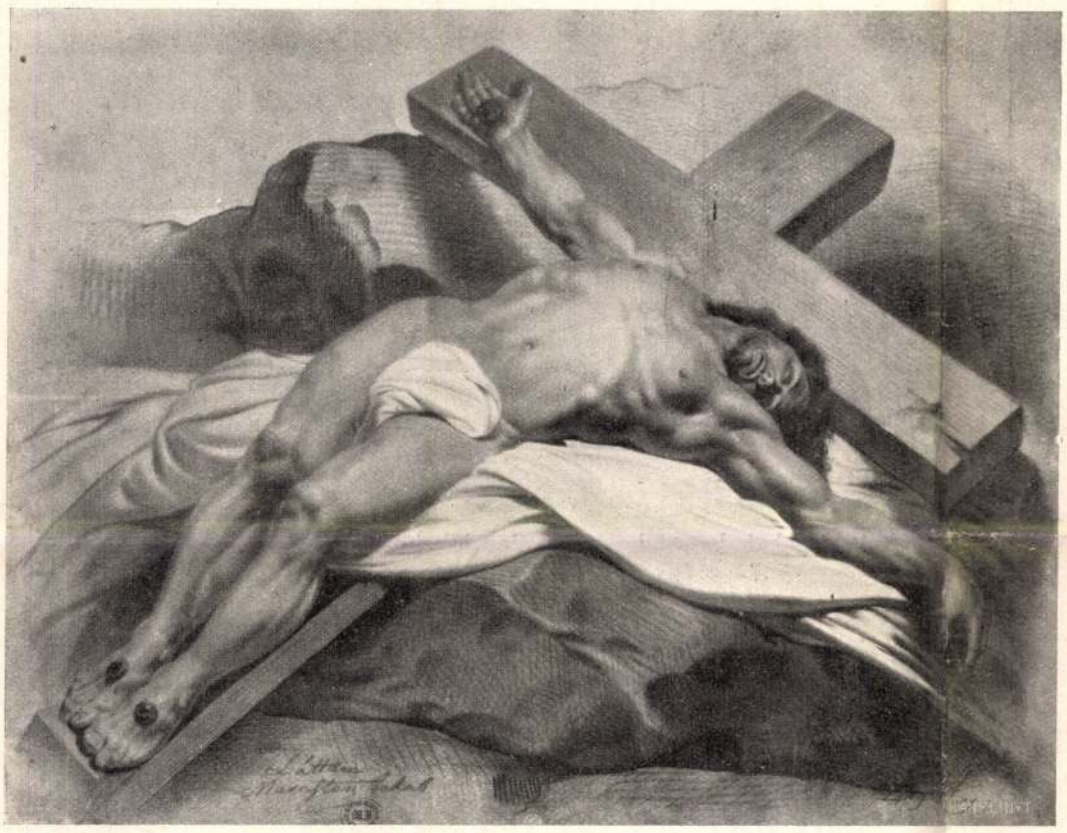

Grimm Rudolf: Krisztus.

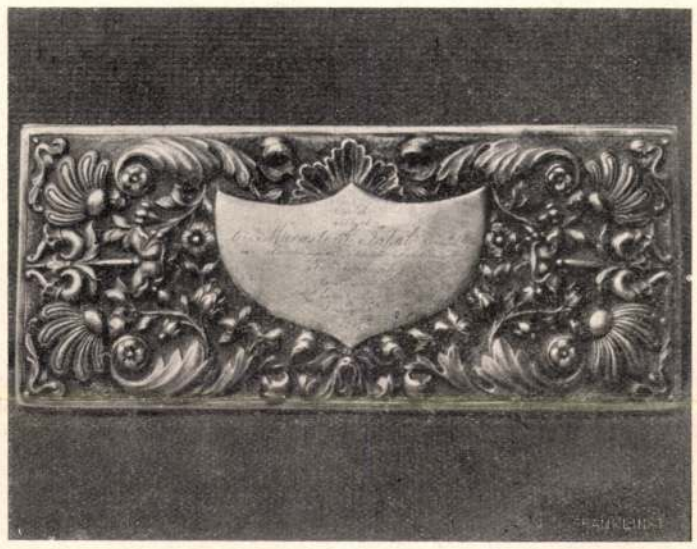

Ezüst festékdoboz, melyet tanítványai ajándékoztak Marastoni mesternek.

Marastoni József: Mulatók.

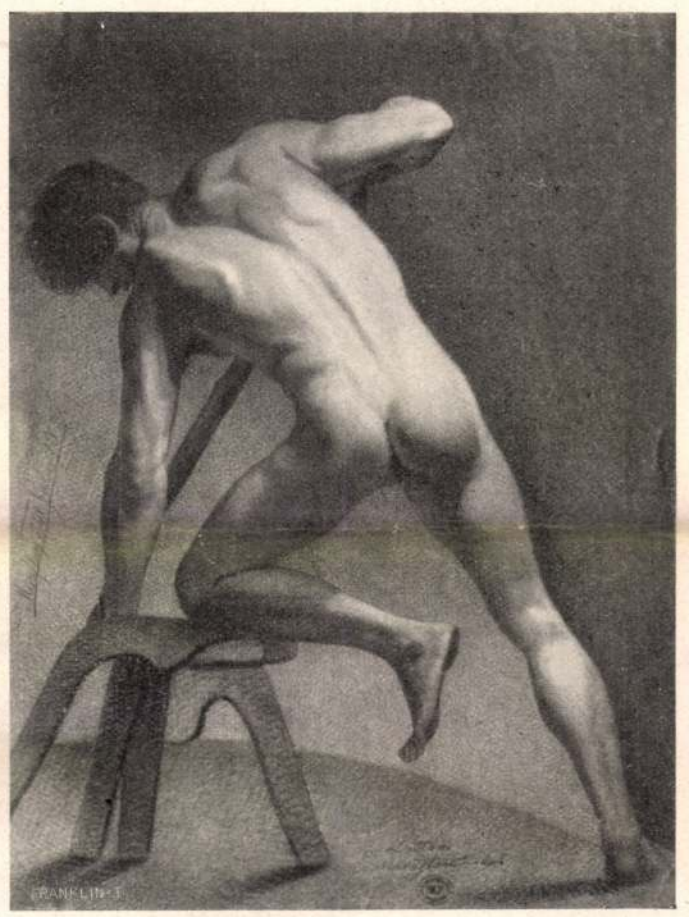

Muzslay: Tanulmány.

AZ ELSŐ PESTI FESTŐISKOLA EMLÉKEI A SZÉKESFŐVÁROSI MÚZEUMBAN.

ÁLLAMI MÉNEK KISBÉREN.

AZ ALAGI CSIKÓ-ÁRVERÉS.

Sportkörökben minden esztendőben nagy érdeklődés nyilvánul meg az alagi «yearling» árverés iránt, a hol a ménestulajdonosok angol telivér egyéves csikóit árverezik el. Ezekből a csikókból lesznek idővel a legjobb versenyparipák és így érthető, hogy elsőrangú telivérek ivadékaiért igen nagy árat is adnak az istállótulajdonosok. Az idén szokatlanul látogatott volt az alagi pálya május 21-ikén, a mikor az árverést megtartották. Az előkelő sportközönséget, a melynek soraiban a magyar arisztokratákon kívül sok neves külföldi istállótulajdonos is megjelent, külön kocsik szállították ki a versenytérre, a hova már napokkal előbb megérkeztek az egyes ménesek csikói. A kisbéri állami ménes tizennégy, gróf Esterházy Pál igali ménese két, Kintzig János tövisegyházi ménese négy, Jaross Sándor lesvári ménese tizennégy, gróf Károlyi Gyula aradmácsai ménese öt, Fáy Béla kisteleki ménese huszonöt, herczeg Schwarzenberg Alajos ászári ménese kilencz, a gáspárteleki ménes pedig hat csikóval volt képviselve, összesen nyolczvan yearling kelt el 537,300 koronáért. Az árverés alá bocsájtott gyönyörű angol telivérek között csupa elsőrangú csikó volt. Tizenhárom tizezer koronánál magasabb összegért kelt el, legdrágábban a kisbéri ménesnek azt a csikóját vették meg, a melynek apja Roi Herode, anyja Millbrook, két kitünő, karrierjét már befejezett versenyparipa. Ezt a pej mén-csikót heves árverés után 42,000 koronáért báró Rotschild Alfonz vette meg, de a csikókat vásárló sportsmanok között első helyen szerepel báró Springer Gusztáv, a ki öt csikóért összesen 90,000 koronát adott. Fáy Béla kisteleki ménesének egyik csikóját Gascony-Queen's Evidence sárga ménjét 25,000 koronáért Dréher Antal vásárolta meg, gróf Károlyi Gyula aradmácsai ménesének egyik pej ménje pedig 17,500 koronáért jutott báró Springer Gusztáv birtokába.

A csikók átlagos ára 6800 korona volt és ez az összeg azt bizonyítja, hogy ez az árverés messze felülmulja az eddigi alagi árveréseket. Különösen nagy volt az érdeklődés a kisbéri kollekczió iránt és a ménes tizennégy csikója 120,800 korona vételár mellett kelt el. Miután legtöbb csikót a kisteleki ménes bocsájtott az aukczióra, e ménes bevétele volt a legnagyobb, 6642 korona átlagár mellett a huszonhat yearling 172,700 koronáért cserélt gazdát. Összár tekintetében a ménesek között az előbb említetteken kivül csak a lesvári ménes szerepel. Százezer koronán felüli bevétellel, a tizennégy csikó 121,900 koronáért kelt el, ez a ménes vezet az átlagárban is 8707 koronával, míg a legkisebb átlagárat a gáspártelki ménes érte el és pedig 2283 koronával.

A vásárlók közül huszonötezer koronánál többet hét istállótulajdonos adott a csikókért, tizezer koronánál nagyobb összeggel hat sportsman szerepel, ezer koronánál kisebb összeggel azonban csak egy úrlovas szerepel abban az összeállításban, a melyet az árverésről készítettek. Sportszakértők véleménye szerint ez az árverés messze felülmulja az átlagot; az egyes ménesek csikói exterieurban és pedigree-jükkel nagyon kitüntek és a számokból itélve is az idei alagi yearling-árverés a magyar lótenyésztés ügyét kiválóan dicséri.

KISBÉRI CSIKÓS.

S. O. S.

(Életmentés a tengeren.)

1024 emberélet pusztult el az *Empress of Ireland*-on, mely május 29-én hajnalban semmisült meg a kanadai part közelében, a St. Lawrence folyó öbölszerű torkolatában. A legnagyobb hajókatasztrófa ez 1912 április 15-ike óta, a mikor a *Titanic* merült el 1513 utasával. «S. O. S.» (. . . — — — . . .) jelezte az *Empress of Ireland* szikratávirója. «Mentsétek meg lelkeinket!» «Save our souls!» Aztán egyszerre megszakadt a gőzössel a szikratáviró-összeköttetés. A nagy hajó, derékban kettétörve, tiz percz alatt elmerült, összecsaptak fölötte a St. Lawrence hullámai.

A katasztrófa rémes gyorsasággal zajlott le. A szikratáviró segélykiáltásának mégis megvolt az a sikere, hogy a quebecki Marconi-állomás felriaszthatott két mentő-hajót, s a *Lady Evelyn* meg a *Heureka* a szerencsétlenség helyére siethetett, felvenni a mentő-csónakokból az utasoknak azt a részét, melyen a *Storstad*, a végzetes svéd hajó, nem segíthetett. Így az *Empress of Ireland* 1476 utasából mégis megmenekült 452. Négyszázötvenkét emberélet! Nagy szám, bár megrendítően kevés ahhoz képest, a mi mégis elpusztult. De az, hogy ennyit is meg lehetett menteni, nem kis részben Marconi nagy találmányának, a drótnélküli távirónak érdeme. Nagy életmentő a Marconi! A drótnélküli táviró és telefon legújabb évkönyve (The Year-Book of Wireless Telegraphy & Telephony. 1914. London: The Marconi Press Agency) ezeket az adatokat közli róla:

1909-ben a *Slavonia* nevű Cunard-hajó zátonyra került az Azori-szigetek közelében és dróttalan táviró útján szétküldött segélyhivása következtében 410 utasát megmentették.

1909 január 23-ikán a *Republic* összeütközött a ködben a *Floridá*-val. Dróttalan hivásra a *Baltic* a szerencsétlenség helyére érkezett és megmentett 761 életet.

1911 deczember 13-ikán a *Delhi*, melynek fedélzetén néhai Fife herczeg utazott feleségével, Lujza angol királyi herczegnővel és leányaikkal, a Spartel-fok közelében hajótörést szenvedett. A dróttalan hivásra odasietett hadihajók megmentették a *Delhi* 89 utasát és egész hajószemélyzetét.

1812 április 15-ikén a *Titanic* az Atlanti óczeán közepén összeütközött egy jéghegygyel és szikratáviró készülékének köszönhette, hogy 1513 utasa közül 703 megmenekülhetett.

1913 január 16-ikán a *Veronese* hajótörést szenvedett a portugál part közelében. A mentőcsónakokat nem lehetett használni a viharban, a drótnélküli jelzés hozott segítséget és 204 emberélet megmenekült.

1913 január 30-ikán a *Mexico* nevű tehergőzös, Newyorkból Dunkerquebe tartva, a szélvészben kormányozhatatlanná vált. Dróttalan hivásra a *Devonian* segítségére ment és Halifaxba vontatta.

MARCONI-KÉSZÜLÉKKEL FÖLSZERELT HAJÓ.

1913 szeptember 27-ikén a *Spokane* nevű amerikai gőzös a Lazo-foknál hajótörést szenvedett. Dróttalan segélykérését a *Latouche* fogta fel, s megmentette a hajó utasait és egész személyzetét.

1913 szeptember 30-án a *Templemore* nevű tehergőzös kigyuladt a tengeren, 800 mértföldnyire a tenger partjától. Az *Arcadia* 52 mértföldnyire volt tőle, dróttalan hivásra hozzásietett s 52 emberéletet mentett meg az égő hajó fedélzetéről.

1913 október 10-én a *Volturno* nevű személyszállító hajó gyuladt ki 989 mértföldnyire Irland nyugati partjától. Sok magyar kivándorló is volt rajta. Dróttalan segélykérésére tizenegy hajó sietett több mint 200 mértföldnyi kerületből az égő roncshoz és megmentett 521 emberéletet.

1913 november 13-ikán tűz ütött ki a Havannából Cadizba tartó *Balmes* nevű spanyol gőzösön. A *Pannonia* nevű magyar tengerjáró gőzös 200 mértföldnyi távolból az égő hajóhoz sietett s megmentette 103 utasát, 56 tisztjét és egész legénységét.

1913 deczember 29-ikén az Ausztrália és Batavia közt járó *Tasman* nevű személyszállító hajó a Papua-öbölben zátonyra jutott. Egy Marconi-val felszerelt japán hajó felelt hivására s mindenkit megmentett.

1914 január 13-ikán a *Cobequid* nevű személyszállító gőzös sziklazátonyra futott Yormouth közelében. A dróttalan jelzést a Sablefokon levő Marconi-állomás vette fel. Több hajó nyomban a *Cobequid* segítségére sietett s megmentette minden utasát, tisztjét és teljes legénységét.

És 1914 május 29-ikén az *Empress of Ireland* katasztrófája . . .

A dróttalan táviró nagy áldás az embereknek, kik az oczeánra bízzák életüket. A nagy találmány értékét csak az emberek szállítják le akárhányszor. Példa reá a *Titanic* megdöbbentő példája. A nemzetközi radiotelegráf-egyezmény, melyet Berlinben kötöttek egymás közt a nemzetek 1906-ban, kötelezi a drótnélküli távirókészülékkel fölszerelt hajókat, hogy éjjel-nappal szakadatlanul tartsanak távíró-szolgálatot fedélzetükön. Nem szólva az elég jelentéktelen számú kivételekről, majdnem minden sziklatáviróval ellátott oczeánjáró gőzös megfelel ennek a feltételnek — papiroson. A *Californian* nevű liverpooli gőzös is, mely a szerencsétlenség idején tizennyolcz tengeri mértföldnyire járt a *Titanic*-tól, a szakadatlan Marconi-szolgálatot teljesítő hajók közt szerepelt a tengerjárók nemzetközi lajstromában. De mit ért ez a szereplése, mikor csak egy telegrafistája volt a fedélzeten, ki tizennégy órai meg nem szakított szolgálat után elaludt és aludt abban a rémes órában is, mikor a *Titanic* telegrafistája megrázta a levegőt külön angol vészjelzéseivel: C. Q. D. (come quick danger), «gyorsan, veszély van»? Ha a *Californian* fedélzetén csakugyan megtartják a szakadatlan szolgálatot, a *Titanic* valamennyi utasát megmenthetik! Majdnem teljesen hasonló volt a helyzet a *Parisian* nevű glasgowi gőzösön (ennek távíróhivatalnoka 18 órán át teljesített egyfolytában szolgálatot), mely száz mértföldnyire volt a szerencsétlenség helyétől, tehát közelebb volt hozzá, mint a *Carpathia*, mely a *Titanic* 703 utasát megmentette. Hajszálon múlt, hogy a *Carpathia* segítsége is el nem veszett. E hajónak egyetlen távíróhivatalnoka épen le akart feküdni és csak szerencsés véletlen szólította még egyszer a hajó távírószobájába; ott aztán felvehette a *Titanic*-tól jóval távolabb járó német *Frankfurt* szikrajelzését, s a *Carpathia* még jókor s elsőnek érkezhetett a halállal küzdő utasok megmentésére.

A távíróhivatalnokokat nem érhette vád. A ki tudja, hogy ez emberek, fejükön a hallgató-kagylókkal, 14—18 órát töltöttek a Marconi-készülék szűken kimért szobácskájában, megértheti, hogy az idegkimerítő szolgálat leszerelte őket. A drótnélküli táviró csak akkor lesz az emberéletnek igazi és tökéletes megmentője a tengeren, ha a hajóstársaságok, igaz emberiességgel gondoskodnak róla, hogy minden hajójukon legyen dróttalan távírókészülék s hogy a berlini egyezményben megszabott szolgálatot, a kellő számmal alkalmazott távírószemélyzet valóban teljesíteni is tudja. —*a*.

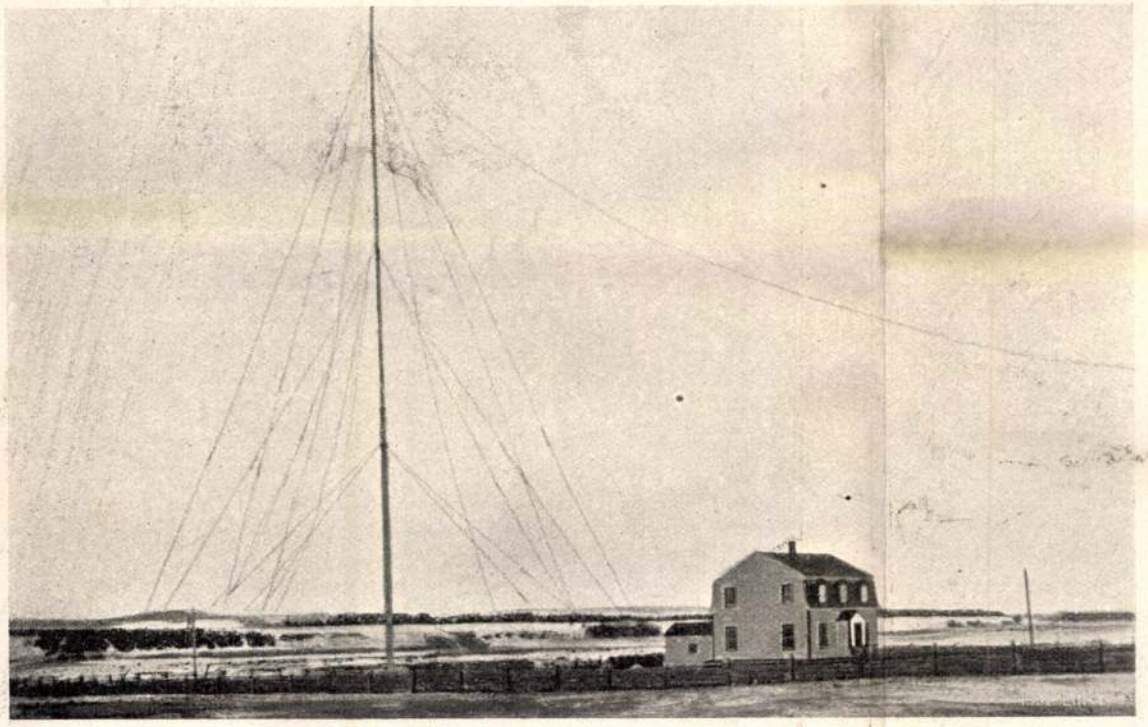

A SZENT LŐRINCZ FOLYÓ TORKOLATÁNÁL LEVŐ MARCONI-ÁLLOMÁS, MELY AZ «EMPRESS OF IRELAND» VÉSZJELEIT TOVÁBBÍTOTTA.

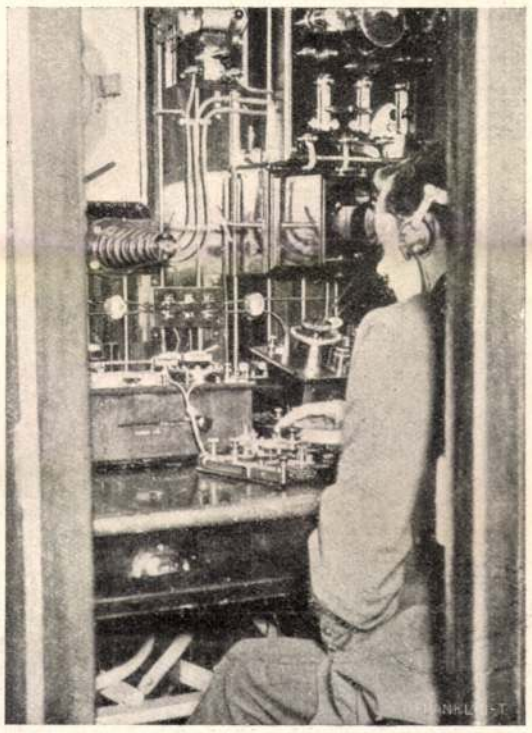

EGY MARCONI-TÁVIRÁSZ DOLGOZÓ-KABINJA A HÁJÓN.

AZ ELSŐ PESTI FESTŐISKOLA.

A czím után azt gondolhatná az olvasó, hogy nagy messzeségbe kell visszamennie az emlékezés útján, pedig alig hatvan éve nyilt meg a Velenczéből idevetődött Marastoni Jakab «festészeti akadémiája». Óriási jelentősége volt ennek az eseménynek, a művészeti fejlődésben egészen megbénult főváros polgársága számára. A harminczas évek Pest-Budájának egész társadalmi berendezkedése, az elszigeteltség, külön életet élés váltotta ki azt a sajátszerű ridegséget, a mely a szervesen kialakuló művészeti közös törekvéseket már csirájukban megfojtotta. A kor izlésének hódoló, de azért tehetséges művészeink, ha az isteni láng magasra lobbant lelkükben: hanyatt-homlok menekültek a művészeti multból dúsan lakmározó Bécsbe, vagy tovább. Itthon maradtak a szerényebbek, a nyugodtvérüek, a kiknek egész művészi becsvágyuk abban merült ki, hogy a kitaposott, kipróbált kompozicziómodort, a megszokott meglátásokat ugyanazon a szinten tartsák meg, a melyen először látták.

A pontos aláfestésnek, a nyárspolgári, valóban túlzott józanságnak e korában csakis e korszaknak szellemi rokona nyithatott festőiskolát. S az öreg Marastoni valóban ilyen volt. Az akadémikus olasz festési modor hagyományain nőtt fel s mikor java férfikorában — 36 éves volt — 1846 október 3-án nagy lelkesedés meg érdeklődés között megnyitotta «festészeti akadémiáját», maga József nádor üdvözölte elsőnek az ünnepelt mestert, a ki ebben a pillanatban az újszerűséget, a modern haladást képviselte a kis igényű, elmaradt Pesten . . .

Csodálatos lelkesedéssel sereglettek csakhamar a tanítványok Marastoni mester akadémiájára. Az első évben már 34 volt ezeknek száma, a mely a következő évben majdnem megkétszereződött. Hogy mily szeretettel csüngtek a mesteren tanítványai, bizonyítja az az ezüst, pesti készítményű festékdoboz is, melyet az iskola egy éves fennállásának emlékére nyújtottak át a mesternek. (*Schickinger* pesti jónevű ötvösművész készítménye, a pesti ötvösjegygyel ellátva.)

Ez iskola működéséről s tanítási módszeréről igen érdekes s művelődéstörténeti szempontból különösen becses emlék jutott a közelmultban a Székesfővárosi Múzeum birtokába. Marastoni első tanítványgárdájának rajzai, melyeket egy-kettőnek kivételével maga a mester szignált s valamennyin rajt van a kicsiny köralakú bélyegző: «*Magyar Festő Akadémia*» körirattal, mely az *M. J.* betűket öleli körül. Régi pesti-budai művészeti emlékekben annyira szegények vagyunk, hogy ez az emlékalbum a maga 70 rajzlapjával igazán kulturkincset jelent.

Az ihlet ismeretlen valami volt ebben az iskolában; a kitaposott középszerűség szigorú korlátain belül a művészi megérzés legkisebb kilengését is szellemi lázadásnak tekintette a mester, ezért azután Marastoni keze alól nem került ki az egy Lotzot kivéve, egyetlen istenadta tehetség sem.

Lotz tizennégy éves korában még Marastoni keze alatt másolgatja az olasz szentimentális műlapokat, a lovára támaszkodó, busuló harczost, a diszkoszvetőt, vagy Heliodorost . . . A kornak közérzése a nyárspolgári nyugalmat, a rendet, a csint mindenek fölé emelte. Nos, ez a kor festészeti törekvéseit is a maga képére teremtette. A nyugtalan szinfoltokat, a csak odavetett árnyéklatokat gondosan letompították, az egész képet áthúzták s a konturokat hajszálfinoman élezték ki. Ehhez a hangulathoz simult az egész polgári élet, a berendezés: szelid hajlású butorok, a sarokban a sublóton alabástromoszlopos óra, melynek halkan tipegő szavát néha-néha megszakítja egy epedő, szentimentális olasz melódia, vagy minétmuzsika . . .

A mi Lotz Károlyunk alig három évig tanult a Marastoni-iskolában s néhány esztendő múlva a nagy Rahl jobbkeze lett Bécsben! A reprodukczióban bemutatott krétarajz, (Olasz leány képe térdig ábrázolva) még semmi egyéb, mint gyakorlat, ügyes másolat a mintalapról. S mégis, elmerengve nézzük az első időszak e fönmaradt emlékét; nekünk többet mond e kép a nyomában támadó hangulattal, mint «művészi» értékével. Lotz mindvégig kedvencz tanítványa volt Marastoninak, s a két idegenből ide szakadt ember, a maguk választotta új hazának kezdetleges, dadogó kulturájáért élt, dolgozott. Művészi útjaik hamar elváltak egymástól, művészi álmaik más tájakat kerestek föl, de összekapcsolta, sőt baráti érzésekkel forrasztotta egybe őket annak a kicsiny, poros falunak, Pestnek elmaradottsága miatt érzett fájdalom . . . Külföldről is föntartotta első mesterével az összeköttetést, s mikor a betegeskedő Marastoni 1859-ben visszavonult akadémiája vezetésétől, mire nemsokára az egész akadémia feloszlott, Lotz Károly már itthon volt köztünk s szomorúan látta az első művészeti iskola haldoklását.

Az emlékalbum két lapja, melyet Muzslay nevű tanítványa rajzolt, különösen figyelmünkre méltó, mert a merev iskolás másolás helyett, eredeti akttanulmányt látunk magunk előtt. Az egyik lap férfi aktját ábrázolja, a mint bal térdével egy négylábú ülőkére térdel s felső testével előre hajolva, rudat feszít lefelé. Az egész megrajzolás, beállítás, a fej kiképzése, izomtanulmányok szabadsága elárulja nekünk, hogy ez már komoly kisérlet az aktrajzolásban. Az első szabadabb lélekzetvétel, mely felénk áramlik a Marastoni-iskolából! A kétségtelen elrajzolások, a sablonos konturkiélezés hiánya, művészi keresésre mutat. Muzslay másik czeruzarajza, melyet ugyancsak bemutatunk, kéztanulmány, eredeti beállítás után. Ebből a két megmaradt lapból szeretnénk arra következtetni, hogy Marastoni az aktrajzolást is meghonosította iskolájában. S talán idővel előkerül még egy csomó rajzlap, mely e hitünket igazolni fogja.

Itt találunk még néhány Kohaut-rajzot is, a mi közelebbről azért érdekel bennünket, mert később, a hatvanas években kedvelt arczképkészítő volt, kinek műveit egykorú kőnyomatú sokszorosítások terjesztették el.

A kilencz műtermet magába foglaló akadémia alig másfél évtized alatt, a míg fönnállt, határozottan nagy kulturális szükségletet elégített ki az akkori Pest-Budán. Fejlesztette a közizlést, fölkeltett egy csomó szunnyadó tehetséget, új világ felé mutatott, mely eladdig zárva volt kisszerű fővárosi viszonyaink miatt a polgárság ezrei előtt. Az irodalmi fejlődés lázas lüktetése, mely a huszas-harminczas évek közti magyarosodó Pestjét csöndes remegésbe hozta, természetszerűen könnyebben átvibrált a pesti urak és asszonyságok lelkületein: hiszen a nemzeti nyelv kérdése volt az előtérben! De művészet? Képek, szobrok a harminczas években? Akkor még csak a legelőkelőbbek szivvilága fordult igaz szeretettel e kérdések felé s a «Honderű» aczélmetszetei a «legújabb bétsi nagy-úri divatöltönyök» ábrázolásával, képezték a polgári elemek galériáját . . .

Dr. Kremmer Dezső.

A Székesfővárosi Múzeumból.

ANYA GYERMEKÉVEL, MARASTONI JÓZSEFNEK, MARASTONI FIÁNAK RAJZA.

OLASZ LEÁNY. — Lotz Károly ifjukori rajza.

Kohaut J.: MDK

Budai polgár arcképe. repr.

A Gyüjtő 1913. 31-32.o.

DECKER Gabriel: Arckép 1839-ből (282. szám). A Szent-György-Czéh XIV. művészeti aukciójából. Portrait, 1839.
Vente XIV de la Guilde-Saint-Georges.

sonlóan a magyar ötvösségnek a csúcsíves építészet korában is igen kedvelt és felkapott technikája a filigrános díszítés. A gömbös díszű másként börtűs sodronyos ékítést Czobor sujtásos filigránnak nevezte el s ennek legszebb példáival ismét magyarországi kelyheken: a nyitrai székesegyház és a gyöngyösi ferenciek idevágó emlékein találkoztunk.

Az eddig felsorolt emlékek mind eredetileg misekelyhek voltak, vagyis az erdélyi protestáns templomokban levők is a reformáció elterjedéséig a miséző pap kizárólagos használatára szolgáltak. Kisebb evangélikus községekben ezek a misekelyhek mint úrvacsorakelyhek is kifogástalanul feleltek meg s épp azért maradtak fenn napjainkig az erdélyi szász hitközségek birtokában olyan nagy számmal. Városokban vagy népesebb hitközségeknek falusi templomaiban a két szín alatt való áldozásnál nagyobb kelyheket kellett használni, nehogy a lelkész minduntalan való megtöltésükkel vesződjék. Ennek a körülménynek köszönhetjük a szinte félméteres — általában 34—36 cm magas — nagy kelyheket, amelyekből kiállításunk egész sorozatot mutatott be igen tanulságosan. Felsőmagyarországon csak elvétve találkozunk ilyen mamuth-kelyhekkel, de miként a selmeci evangélikus templom pompás zománcos díszű úrvacsorakelyhe is, ezek arányaikban és díszítésükben aránylag szintén művészíesebbek, mint az erdélyiek. A díszítési technikák és ezek stílusa azonban itt és ott ugyanaz. A festett zománcú, régibb íróinktól erdélyi zománcosnak nevezett virágokkal elborított kelyhek érdekes XVII. századbeli példáját állította ki a nagyszebeni Bruckenthal-múzeum. Egész sor nagy kelyhet láttunk itt, amely már a serleg formáját mutatta. Ilyen volt a szászok híres mesterének Hann Sebestyénnek munkája 1674-ből, amelyet szintén a Bruckenthal-múzeum küldött be. Egész üvegszekrényre való úrvacsorakehelynek használt fedeles serleget láthattunk a kiállításon, amelyek nürnbergi és augsburgi minták nyomán készültek a XVII. században Erdélyben. A XVIII. században alighanem legkiválóbb ötvösünk a lőcsei Szilassy János volt, akinek Felsőmagyarországon szétszórt temérdek munkájából bizvást lehetne külön kiállítást ísrendezni. A mostani kehelykiállításra csak a kassai premontreiek templomából sikerült egy Szilassy munkát megszerezni. A mult század első feléből ezúttal kiállított kelyheink sorában nem akadt jellegzetesebb munka; e korbeli kiválóbb mestereink, mint Szentpétery vagy Libay sem voltak képviselve. Ez azonban, mint bevezetésül kiemeltük, nem a kiállítás lelkes és agilis rendezőin múlott. De hisszük és reméljük, hogy tekintettel arra a nagy sikerre, amelyet Iparművészeti Múzeumunk ezzel a speciális kiállításával aratott, vállalkozásának folytatása is lesz. Különösen Felsőmagyarország idevágó emlékeinek összegyűjtése kecsegtet nagy eredménnyel, amelyeket az ezekkel rendelkező körök megnyerése esetén annál könnyebben lehetne összeszedni, mert a Műemlékek Országos Bizottságának az utóbbi években készült lajstromaiban tíz vármegye műemlékeinek sorában ezek minden valamirevaló ötvösmunkája is benne van.

DIVALD KORNÉL.

A Gyűjtő 1913. 1–2. sz.

31. l.
kép

Hann Sebestyén

GONARD: Montmorency hercegnő. (286. sz.).
La duchesse de Montmorency.

KOHAUT J.: Budai polgár arcképe (289. sz.).
Portrée. Signé: Ofen 1861.

A Szent-György-Czéh XIV. művészeti aukciójáról.

Allegórikus rajz, a XVIII. századból (311. szám).
A Szent-György-Czéh XIV. művészeti aukciójából.

Esquisse allégorique du XVIII. siècle.
Vente XIV. de la Guilde-Saint-Georges.

Kohaut J.

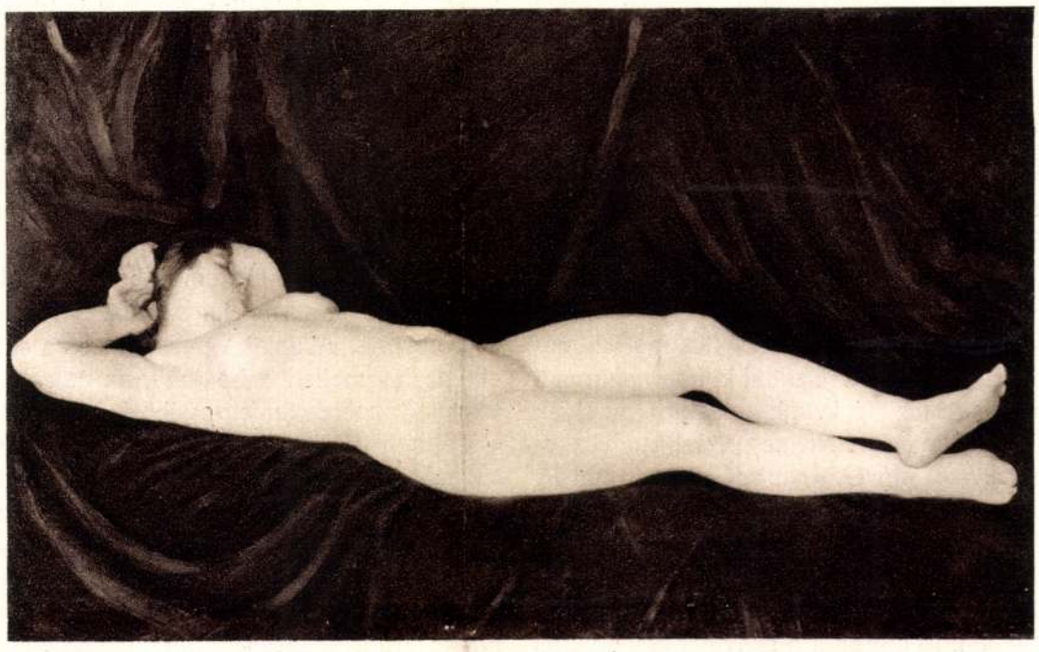

FERENCZY KÁROLY: NŐI AKT.
Bäcker Béla úr tulajdona.

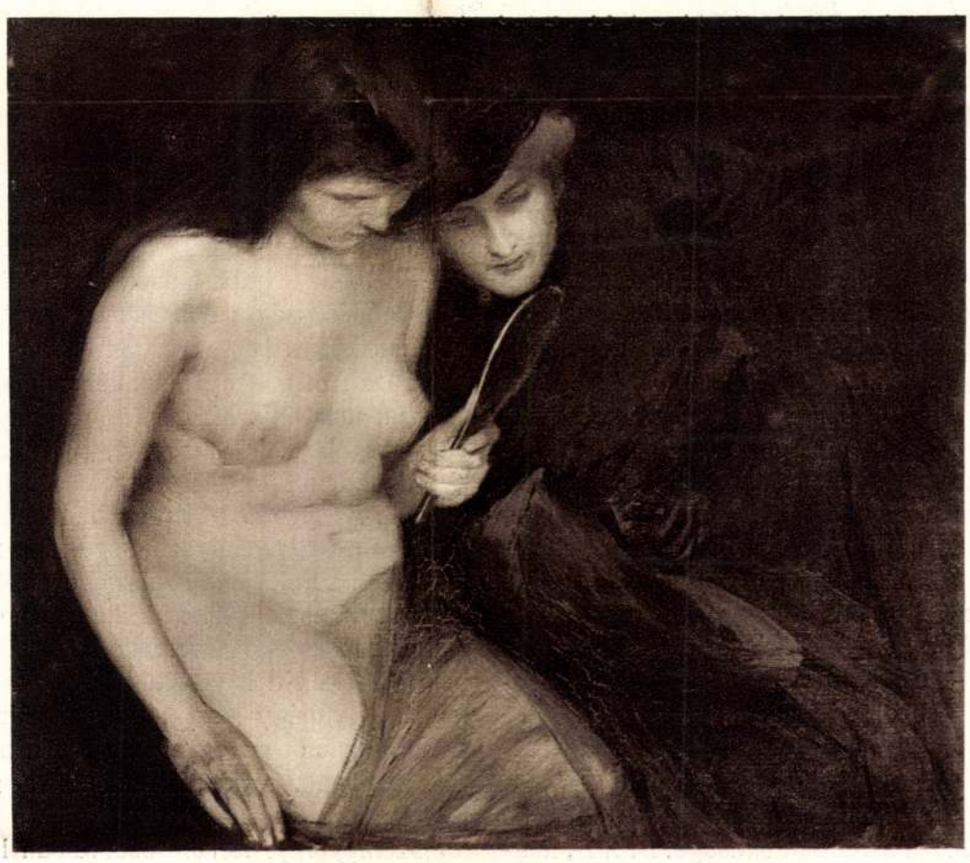

VASZARY JÁNOS: TÜKÖR ELŐTT.
Nemes Marcell úr tulajdona.

Magyar Művészet
1925.

tik Glattert a szépség szentimentális értékelésében. *Brüll Aladár* is „Emese álmát" festette meg. Nagy csendéletet, amelyben a csendet csak a szépen megfestett turulmadár zavarja meg. A szép akt legjava húsfestés és a kezek megint méltók Brüll híres kezeihez. *Kövér Gyula* szép elbeszéléseket fest elegáns aktokról. Festői ügyességekkel kedveskedik és érdekes ügyességi feladatokat tűz maga elé, hogy megoldja őket.

Éder Gyula a drámai aktcsoportosításnak régi mestere. Ezúttal is nagy színpadi jeleneteket tár elénk, sok-sok aktot, amelyek mindegyike valamiféle nagy pózba helyezkedett el. *Kövesdy Géza* az édesen szép embert festi. Nem is a nőt, hanem rózsásan egy hússzínű fiút, akinek a testén a plein-air és a műteremvilágítás hancúrozik. *Szüle Péter* a fényárnyék pátoszát szólaltatja meg aktjában. Rembrandt a szavajárása, sajátos a formaadása. Beletéved aránytalanságokba, deformáltságokba, de pompásan eluralkodtatja rajtuk az aranyos fény misztikumát. *Herman Lipót* irizáló színek kábító pompájával jelenteti meg buja testű életpapnőit. Sugárzik belőlük az élet nagy törvénye, a gyönyörűség mindenhatósága. Kompozíciója az Iványi - Grünwaldéval rokon, csakhogy míg ő az akt kedvéért komponál, amannak az akt csakis kompozíciós eszköze. *Bánáti-Schwerák József* hűséges a plein-airhez. Guggoló aktján zöldes reflexek játszadoznak. A kék lepelbe is elevenítve kap bele a verőfény s az akt pompásan megfestett hátán száz tónusfinomságot éleszt. *Zsolnay-Mattyasovszky László* a valeurökban nem bízik. A kontúrba veti minden bizodalmát és a kétméretűség igazába. Aktját is ezzel a hitével festette meg. *Kohányi Károly* galériatónusos „Danae"-jében az árnyékok rejtelmébe vesz a sok jól meglátott részlet, míg *N. Fodor Olga* a dekoráció szépségének útján jár. Aktját a festésnek nagy megbecsülésével formálta meg.

*

Az oszlopcsarnokban és az odanyíló termekben szobrok sokasága. Bronz-, márvány- és gipsz-aktok. Itt nem segíti bele a gondolkozás a tekintetet a felületről a térbe, itt nem kapacitál a valeur és tónus, hogy a két méretben fölismertesse a harmadikat. Itt közvetetlenül jelenik meg a test és közvetetlenül szólal meg a testről való tudás. A szoborban nincs megoldatlanság, az aktszobornak egyetlen része sem úszhat bele a semmit sem ábrázolásba. Még az impresszionista szobrászat is, amely nem az objektív észlelhetőt, hanem a szubjektive meglátottat ábrázolja, csak a formamegoldással dolgozik. Hanem azért az új aktszoborban is sűrűn jut szóhoz a formák konvenciója. A saját tapasztalat és a saját elképzelés mellett a betanult, az átöröklött forma. A szobrászat legtovább és legragaszkodóbban őrizte a sémát. Mert csak későn eszmélt rá az elevenségnek a plasztikában, a mozgás elevenségének a merev pózzal szemben való jogára. Az akt-kiállításban a magyar szobrászat impozáns tanuságot tesz erről a ráeszmélésről. *Pásztor János* nagyszerű beszédességgel tanuskodik róla. Márvány-aktjainak eleven, lágy a húsa és a formái csupa élettel teljes megindultság. Szabatosan helytállók, valószerűek, az anatómiai igazságnak is megfelelők ezek a formák és mégis mozgalmasak, forrongók, mint maga az élet. A rózsaszínű márványból faragott „Zsuzsanna" formáit fények, reflexek és árnyékok alakítják. Nagy megmozdulása nincs megmerevítve a kőben, csak éppen a pillanatot érte megrögzítés. És ugyanilyenek Pásztor bronz-aktjai, csak más bennük a körvonalnak s a felületeknek beszédessége: a bronz simaságához alkalmazkodik. Hiszen ez az anyag másképp rögzít meg benyomásokat, mint a kifaragott márvány. Más a fényre, árnyékra való reagálása. „Primavera", „Cleopatra", „Várakozó" a bronz lehetőségei révén festőibbek. Az „Ivó nő"-ben a mozdulatnak, a taglejtésnek egyensúlyozottsága régi, nagy művészeti korok híres szobraiéra emlékeztett. Ime az új naturalista a ritmusban és az alaknak teljes egészével való hatáskeltésében találkozik a klasszikus kor naturalistáival. Ugyanúgy teszi meg a mozdulatot és az indulatot az egyensúly révén a harmónia elemévé, mint valamikor a nagy régiek.

Szentgyörgyi István szobraiban kevesebb a festői elem, mint Pásztoréiban. Őt is a mozdulat kifejezése izgatja. Az egy helyben maradás, mint mozgási fázis. Nem

Kohányi Károly
festő

l.

Farkas Mihálycsei

32. l. 33. l. 218. l.

Исправление.

Учитель в классе на кафедре.
Учитель спрашивает, ученик
отвечают. Владимир встаёт, берет
книга Анна рассказывает что,

Rohányi Károly festő

Pesti Hírlap. 1881. dec. 14. 4.

a kepzőművészeti társulat

kiállítása....

Kohányi Károly festő

Magyar Müvészet 1925.369-392.o.
Gerő Ödön:Az akt-kiállitás.

Kolozsi Linz Károly festőművészről

Közlöny tapol 1866. XI. 13. 1063.

Itir

Táblakép.Danae.Kohányi Károly

Magyar Müvészet 1925.369-392.o.
Gerő Ödön:Az akt-kiállitás.

Kohányi Károly
1882 óta Operti
rajzlamái

vod
Lykaházon
132.-

M.D.K.

Kogutowitz Manó, térképész

71.-1887.-Heves megye térképe. Szines, nyomtatott. Rajz Kogutowitz, Posner K.L.és Fia. Bp.-46+37.5 cm. 148.o.

Sugár István: Eger város térképei. / XVIII.sz.-1950 / 125.o.

Az Egri Múz.Evkönyve. Heves megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Kohaida (Kohajda) András (Ádám)
ceri kőműves segéd

1752-ben Valner kőműves mester segédjeként szerepel, majd 1756-66-ig mint önálló kőműves-mesterek írják össze.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 351. old.

KOHAIDA /KOHAJDA/ András /Ádám/ egri kőművessegéd, aki 1752-ben --+ Valnerx egri kőművesmester legényeként szerepel, majd 1756-66-ig mint önálló egri kőművesmestert irják össze.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Kohányi Károly MDK

Női akt

Műcsarnok 1924 őszi tárlat

MDK

Kohányi Károly

Danae.

Műcsarnok, 1925/26. Akt kiáll. 24.l.

MDK

Kohányi Károly

Danae

Gerő Ö.: Az akt kiállitás. Magyar Müvészet 1925.
389.l.

MDK

Kohányi Károly, festöm.

"Danae" - Sok jól meglátott részlet az árnyékok rejtelmébe vész.

Magyar Müvészet. 1925. 389-390.l.

MDK

Kohányi Károly, festöm.

galéria-tónusos "Danae"-jében az árnyékok rejtelmébe vész a sok jól meglátott részlet.

Gerö Ödön: Az akt-kiállitás.
Magyar Müvészet.1925. 309.l.

MDK

Kohányi Károly.

III.Fränkl Ernö által felajánlott dij nyertese.
/A Mücs. jubiláris tárlatára./

a közgyülés által odaitélt éves dij nyertese,

Mint éves dij nyertese, ezen a kiállitáson versenyen kivül vesz részt.

Nemz. Szal.333.kiáll. - 1925.márc.15.-29. Ka t.
A Szinyei M.P. Társ.által dijazott müvészek kiáll.-a.

Kohányi Károly

MTK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

Kohányi grafikus M.D.K.

194-
196 Akt (rajz)
Fejtanulmány (rajz)
Önarckép (rajz).

Ungarische Graphik. Bev.: J. Conrad
Zürich 1924, 11,

Kohányi Károly

MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállítás

MDK

Kohányi Károly

A Szinyei Merse Pál Társ. Értesitője. 1927. febr. 3. sz.

Kohányi Károly, festőm. MDK

Q Szinyei M.P.Társ.által díjazott!

Levétel a keresztről. olf.
Öregember fej. "
A gyermek Jézus a bölcsek között. "

Nemz.Szal.333.kiáll. -1925.III.15.-29. Kat.

MDK

Kohányi Károly, festőm.
1841-1886

Lómosás.

Ernst-Muzeum. CXXXVII.Nagy.Mesterek mestermüvei.
Gyüjt. kiáll. 1933.febr. Kat. 14.l.

MDK

Kohányi Károly, festő

Csinasképe szerepelt az alföldi kiállitáson.

Horváth Béla, Basilides Sándor, csébi Pogány stb. gyüjteményes kiállitása. 12 l
Bp. 1933.

Kohányi Károly: MDK

Lómosás

Ernst Muzeum 1933. jan. CXXXVI.

MDK

Kohányi Károly

Danae, of.

Akt kiáll. OMKT. Műcs. 1925. dec. 24. 1.

MDK

Kohányi Károly, grafikus

Tanulmány fej. Krétarajz.
Tanulmány fej. Rajz.

A Nagy. Akv.- és Pszt.fest.Egy. X.kiáll. 1923 nov.
Nemz. Szal. Kat.

MDK

Kohányi Károly festő

„Falusiakat holdvilágnál" c. képét KT-tól

kikéri. 1884.

MDK-A-I-1/1303.

M.D.K.

KOHÁNYI Károly

1918-ban Nagybányán a Szab diskola tagja

Réti: Nagybánya..... Bp. 1954. 333. l.

MDK

Kohányi Károly festő

1867. Első kis képét küldi KT-kiállításra és vétek.

6 hónapot töltött Münchenben, a támogatást kér.

MDK-A-1.-1/404.

MDK

Kohányi Károly festő

„Ismeretlen tájkép" c. művéről a KT-ennek bizonyítványt ad.
(Orlay, Than Mór, Ligeti, Keleti G.)

MDK-A-I-1/492.

MDK

Kolányi Károly festő

1870. Nürnbergből küldi egy Fájlapát a KT-nek

átvehetésre, mert „mutatási stipendiuma" kevés

MDK-A-1-1/531.

Kohányi Károly MDK

Danae

Mücsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

Kohányi Sándor

nincs cíd

** *(A kultuszminiszter)* három fiatal festészt — *Greguss* János, *Irányi* Sándor és *Kohányi* Sándor urakat — kiküldi a nürnbergi akadémiára, hogy ott magukat rajztanárokká kiképezzék. Három éven át 600 frtot kapnak.

K.

Var. Ujs. 1869

189 l.

Papa, trekó

652

Kohányi Sándor MDK

a három fiatal festő egyike, akit a kultusz-
miniszter kiküld a nürnbergi akadémiára, h.
ott magukat rajztanárokká kiképezzék. Három éven
át 600 forintot kap.

/A kultuszminiszter.../

Vas.Ujs. 1869. 189.l.

Kohányi Sándor festőművész önbűndíja

Fővárosi Lapok 1869. III. 31. 287.

Hír

Kohányi Sándor

A kultuszminiszter "három fiatal festészt küld ki a nürnbergi Akadémiára, hogy ott magukat rajztanárokká képezzék. Három éven keresztül , esztendőnként hatszáz forintnyi államsegélyt kapnak. Két évet a nürnbergi Akadémián kell töltenüük, a harmadikat -tetszésük szerint- máshol is," -közli a Budapesti hirvivő c, rovat.

Családi Kör, Bp. 1869. ápr. 4.
14. sz. 33. lap.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kohary Géza

MAGYAR IFJÚSÁG

1971 MÁRC
1021

KOHÁRY GEZA RAJZA

öldren
az emel

hegyen, a vasútállomás
a Szabadság út és a Ba-
a sarkán áll a település
gyetlen emeletes épülete.
zintjén üzletek, az emele-
Rákoshegyi Művelődési
űködik. A hosszú, kanyar-
gőfolyosó végén kétszár-
ó, rajta kézzel festett táb-
*VII/2 KISZ. Belépés tag-
el. Felvétel itt. Vezetőség."*
előszoba, három ajtó, az
nögül zene harsog. Benyi-
Egy közepes nagyságú te-
(mint később kiderült,
húsz-harminc fiatal

Kohányi Margit

vízi rajzoltak

5 hónap, ideje

tanár Böhm János

Iparrajziskola 1907

Magyarország legnagyobb paplangyára
Nagy aranyéremmel kitüntetve

TEHEL ÉS TUSCHÁK

PAPLANGYÁR

VIII., GYULAI PÁL UCCA 16

A Rókus kórház mellett Kőfaragó ucca sarok.

TELEFON: 1—325—77.

RÉGI DUNNÁBÓL 24 ÓRA ALATT
GYÖNYÖRÜ PEHELY PAPLANT
KÉSZITÜNK.

PAPLAN TISZTITÁS
TOLL TISZTITÁS ÉS ELADÁS.

KÜLÖNLEGES VATTA, GYAPJU ÉS PEHELYPAPLANOK MÜVÉSZI KIVITELBEN.

Kohányi Róbert

1890/91 – 1891/92

Ferkèpzomfoiskèvk

102. l.

778

Kohányi Róbert

szül. Budapest 1872 Rk.
4 polg.
1890/91 I II - vendéglát
1891/92 " "

Liberatinusok V. 257.

Kohányi Sándor

1869-ben 600 frt állam-segélyt kapott, hogy a nürnbergi akadémiát tanulhjon.

Nefelejts. 1869. 167. l.
(Három fiatal fertőz.)

Kohári András gróf

„fertette" a déli fe-
rendrendiek templo-
mának Nep. Szt. János
kápolnája oltárképét
1737-ben, s czenkivül
100 ftot adott.

Kádár Szol Dob

III. k. 136 l.

1. Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde, III. Folge.

Kohári Kubarik

Jenő

festő

V. Zoltán u. 12

MKSz 1947

MDK

Kohári-Kucharik Jenö, festö
1930 /?/

Parasztlányka. Jelezve. olf.
76x60 cm.

Almásy-Teleki XI. 1943. Kat. 16.1.

MDK

Kohári Kucharik Jenő

Kalotaszeg, sz.tus

Magy. Müvészetért kiáll. r.Mücs. 1940.febr.

14. l.

MDK

Kohári Kucharik Jenő

Küküllő mentén

Tavaszi Szalon katalógus, 1929. máj. 13 l.

Kohári-Kuchárik

Jenő

grafikus, festő

l.

Évk. Déri 1939-40

49. l.

Kohári-Kuharik Jenő

festő

szül. 1903. Budapest

l.

Ki-Kicsoda?

432. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

ürmak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Kohary K. Jenő

grafikus

5 db kézzel szinezett
rézmetszetet ajándé-
kozta a Déri Múzeum-
nak Ecsedi István dr.

Evk. Déri. 1936.

64. l.

Kohári K. Jenő

vitéztársamnak ugyan 10 db
régebbi vonatkozású könyv vagy
mat ajándékozás útján Erdélyt
a Déri Múzeumba

Erdélyi Déri 1935. szept.

Meghívó

Dr. Gerke Friggyes

berlini egyetemi tanár

a budapesti Kir. M. Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának vendégtanára

első előadására

Gestaltungsgesetze griechischer Plastik

címen (vetített képekkel)

folyó évi február hó 20-án, csütörtökön d. u. 5 órakor a Bölcsészettudományi Kar nagy előadótermében (VIII, Múzeum-körút 6. II. em.)

Gerevich Tibor

bölcsészetkari dékán

Kohári K. Jenő

Jestő

1937. telefonja

Budapesten.

Ma már mintegy hatsz
le
lakik a községben, akik azelőtt
voltak. Ily módon ez az első alk
lan

Kohári Kucharik
Jenő

Nemzeti Szalon
1929. máj.

Tavaszi
Szalon

450.—

122 KOHÁRI KUCHARIK JENŐ
Kükülló mentén

KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

Kis Ujság 1946. okt. 1.

Sok hagyma és káposzta
érkezett a Vásártelepre
Szárítóüzemek vásárolják fel a hagymát

A csepeli nagypiacra ma reggel *85 vagón áru futott be.* A szállítmányok így oszlottak meg: feejeskáposzta 6, zöldség és répa 5, paradicsom 2, szőlő 9, vegyes darabáru 5, zöldpaprika 4, tök 2, gyümölcs 3, burgonya 34, alma 8 és hagyma 7 vagónnal.

A káposzta- és a hagymahiány a ma érkezett szállítmányok folytán *lényegesen enyhült a fővárosban. Fontos lenne azonban, ha a következő hetek alatt felszállítás alá kerülő hagyma teljes mennyiségben a piac rendelkezésére állana és megtiltanák a szárítóüzemek bevásárlását a nagypiacon.*

A kerületi csarnokokban és nyilt piacokon *árubőség van.* A batyuzó kistermelők *sok borszőlőt, paradicsomot és diót hoznak fel.*

A baromfipiacon szombatról nagyobb mennyiségű eladatlan áru maradt vissza, azért már kora reggel kínálat lépett fel a csarnokokban. Tojásból csak mérsékelt szállítmányokat jeleztek az *Alföldről.*

Letartóztatták
Koháry Jenő festőművész-tanárt

A főkapitányság bűnügyi osztálya már hosszú idő óta nyomozott egy érdekes bűnügyben. A feljelentést az *Ullmann és Seligman* szállítmányozási vállalat tette ismeretlen tettes ellen *lopás bűntette* címén. Panaszában előadta, hogy *a cég raktárából nagymennyiségű műkincs* eltünt. A nyomozás során kiderült, hogy a cég *Koháry* Jenő festőművész-tanárt bízta meg a raktárak rendezésével, amelyekben ládaszámra voltak műkincsek: *angol metszetek, Mednyánszky és más elhúnyt nagy festőművészek művei, vagyontérő műtárgyak, továbbá antik bútorok.* A festőművész hosszú időn keresztül rendezte a múzeális értékű tárgyakat, azután *egy napon nem jelentkezett.*

A detektívek gyanúja a festőművészre terelődött. Kihallgatása során *eleinte tagadott.* A házkutatás során azonban egymásután kerültek elő a keresett drágaságok. *Koháry* végül beismert mindent.

— *Azt hittem, senki sem fogja már keresni a dolgokat* — mondotta — *sajnos, tévedtem...*

A festőművész-tanárt átszállították az államügyészség fogházába.

— **A dolgozó nő** üdesége titka *„Dici"*-kozmetika. IV., Prohászka Ottokár-utca 1. Tel: 181-709.

— **A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság** sajtó- és rádiószakosztálya szeptember 30-án, hétfőn délután fél 6 órakor ülést rendez, amelyen *Barcs* Sándor, a *MTI* felelős szerkesztője tart előadást *„Újságírás a Szovjetunióban"* címmel.

Lóverseny

A szombati ügetőversenyek részletes eredménye:

I. futam. 1. Öcsös (Kappel 2½) 2. Gladiator (Jónás Fr. 5rea) Im. 2 ló. Tot 10:50 Bef. 10:41.

II. futam. 1. Juliska (Kovács J. 2) 2. Élelmes (Maszár 4) 3 Ébi (Istók 4) Im 8 ló. Tot. 10:30, 13, 18, 27. Bef. 10:118 és 74.

III. futam. 1. Fruska (Marschall J. 3) 2. Merészke (Benkó 3) 3. Nádor T. (Marschall R. 1½) Im. 7 ló. Tot. 10:41, 18, 33 21. Bef. 10:290 és 151

IV. futam. 1. Mirza (Fried 4) 2. Pengő (Nagy 3) 3. Béla (Péter 4) Im. 5 ló. Tot 10:38, 12, 12, 11. Bef. 10:99 és 93.

V. futam. 1. Hannibal (Zwillinger pari) 2. Cserkeszlány (Hévizy 8) Im. 3 ló. Tot 10:18, 14, 40. Bef. 10:233.

VI. futam. 1. Colonel (Reimer 1½) 2. Mády (Rothfischer 2½) 3. Pékné (Jónás F 1½) Im. 5 ló. Tot. 10:28, 11, 11, 11 Bef 10:63 és 40.

VII. futam. 1. Jegyes (Székely S. pari) 2. Herkules (Váradi 10) 3. Kis hamis (Reimer 5) Im. 6 ló. Tot. 10:16, 13, 18, 33 Bef. 10:95 és 47.

VIII. futam. 1. Bármikor (Péter 6) 2. Jászó II. (Reimer 4) 3. Admirális (Marschall J. 3) Im. 9 ló. Tot. 10:110 34, 28, 17. Bef. 10:856 és 1762

IX. futam. 1. Babér (Marschall R. 2) 2. István bácsi (Hóra 6) 3. Bokros (Váradi 5) Im. 9 ló. Tot. 10:33, 31, 75, 23. Bef. 10:154 és 178

A vasárnapi galopp versenyek részletes eredménye:

I. futam. Cukorka (Klimscha pari) 2. Joli (Horváth K. I. 3) Fm. 3 ló. Tot. 10:20, 21, 21. Bef. 10:75.

II. futam. 1. Turul (Dósai 2) 2. Ibolya (Keszthelyi 5:10) 3. Caro Dáma (Karaszek 3) Fm. 6 ló. Tot. 10:33, 10, 10 10. Bef. 10:37 és 58.

III. futam. 1. Hellas (Klimscha 2½) 2. Minci (Balogh 2) Fm. 3 ló. Tot. 10:40, 22, 24. Bef. 10:158.

IV. futam. 1. Sorrento (Gutai 1½) 2. Dolmány (Esch 16) 3. Quasi (Csincserák pari) Fm. 10 ló. Tot. 10:29, 13, 14, 12. Bef. 10:75 és 36.

V. futam. 1. Sok (Csincserák 4) 2. Abakti (Kolonics 4) Fm. 3 ló. Tot. 10:61, 35, 32. Bef. 10:527.

VI. futam. 1. Eleonora (Mészáros 2) 2. Petárda II. (Horváth K. I. 3) 3. Daisy (Szávay 8) Fm. 8 ló. Tot. 10:41, 17, 17, 17. Bef. 10:86 és 142.

Kötelet kapott
az Uj-Lipótváros nyilas réme

A Népbíróság *Horváth* László-tanácsa *Győri-Schmidt* József volt szúrgorló állatorvost *kötéltaláli halálra* ítélte, feleségét pedig *kétévi börtönbüntetéssel* sújtotta. *Győri-Schmidt* József az Uj-Lipótváros *réme* volt. Tanúk vallották, hogy *mint nyilaspártszolgálatos gyilkolt, deportáltatott és kegyetlenkedett.* Felesége az üldözöttek egyrészétől *pénzt* és *ékszert fogadott el. Győri-Schmidt* kegyelmet kért.

Egykéz-terv a hitel- és részletüzletben

Érdekes terv merült fel a részlet- és hitelkereskedelemben. Az új elgondolás szerint *egykéz bonyolitaná le az egész hitel- és részletkereskedelmi üzletet,* mégpedig olymódon, hogy annak adminisztratív teendőit a most kevés munkával ellátott *Giro és Pénztár Egyesület rt. látná el.*

Ez természetesen annyit jelent, hogy *megszünnének vagy beolvadnának az egykézbe az összes ilyen részletre dolgozó ABC-szervezetek, hitel- és részletüzletek.* Az új szervezet részére *megfelelő hitelt* sikerült biztosítani és ezenfelül — ez lenne egyetlen előnye — hogy *a közönség bármely kereskedőnél vásárolhatna.* Az ilymódon megvásárolt árut azután az új egykéz-szervezet finanszírozná.

Mint szakörökben mondják, az új tervezet szülőatyja *Szalontai* Elek miniszteri osztályfőnök, a tőzsde kormánybiztosa, aki ilymódon szeretne a tőzsdeüzletek lebonyolítására alakult *Giro és Pénztáregyesületnek megfelelő munkakört biztosítani.* Nagy kérdés azonban, hogy *mit szól ehhez a tervhez a kereskedelem* és a kincstár, amely sok adófizető vállalattól esne el, ha megalakulna az egykéz?

Mint a *Kis Ujság* értesült, a *KOKSz* ebben az ügyben *keddre értekezletet hívott össze* és ez alkalommal fogják megbeszélni az új egykéz tervét.

A köztársasági elnök megnyitotta a Mezőgazdasági Kiállítást

A *Magyar Mezőgazdasági Művelődési Társaság* az *Állatkertben* mezőgazdasági kiállítást, kertgazdasági és kisállatvásárt rendezett. Az ünnepélyes megnyitáson a *Szövetséges Ellenőrző Bizottság* nagyszámú tisztiküldöttséggel képviseltette magát. Magyar részről megjelentek *Dobi* István, *Bárányos* Károly, *Rónai* Sándor, *Rácz* Jenő miniszterek.

Tildy Zoltán köztársasági elnök, *Jékely* László miniszter, az elnöki hivatal vezetője kíséretében érkezett meg a kiállításra. A köztársasági elnököt a Magyar Mezőgazdasági Művelődési Társaság részéről *S. Szabó* Ferenc földmüvelésügyi államtitkár üdvözölte. Ezután a köztársasági elnök megtekintette a kiállítást s a látottak felett teljes elismerését fejezte ki.

Ruhákért, szőnyegért legtöbbet fizet RUHAÜZLET Somogyi Béla-út 6t Hívásra jövök Tel.: 227-353

Ponyva, zsák vétel, eladás Ungár

Ballon eső-, vihar- és lódenkabát Márton és Szász V. Gróf Teleki Pál-utca 3

Malmok figyelem!

Mars gyermekkocsi megint fogalom! Üzlet: VI., Andrássy-út 36 Üzem: IX., Liliom-utca 8 Javításokat vállalunk Vétel eladás, csere

Olcsó új és használt

Férfiruhát magas áron veszek Lázár Király-utca 28

Dr. Békési Tibor és dr. Harasztthy Vince

BUNDÁK SZEMERE SZUCSNÉL OLCSÓN Erzsébet-körút 26. Második emeleten Előnyös feltételek! Szőrmét veszek!

edd, 1946 október 1

Közöljük az új közmunkatáblázatot

Ára 40 fillér

KIS UJSÁG

Hívjon, Jöjjön! Veszek aranyértékű forintért: szőnyeget, porcelánt, ezüstöt, régiséget, férfi- és női ruhákat, perzsakabátot, fényképezőgépet, festményeket **Gersil-Majorosi** VIII., Eszterházy-utca 17 (Sándor-utca sarokná)

ORVOSI műszert kötszert, betegápolási cikket veszek. Bp., VI., Rózsa-utca 68

HASKO MERNÖK CIANOZ Erzsébet-krt 16. Telefon: 222-223

PERZSASZŐNYEGET veszek — eladok Wesselényi-utca 29. I. 5

Tollat ingyen sehol sem kap, de legjobb minőséget nagy választékban: Paplanpehely 48 Frt, Dunnapehely 22-28 Frt, Ia libatoll 8 Frt, Vegyes fehértoll 6 Frt, Szürke kacsatoll 4 Frt, Tarka díszpárnába 2-3 Frt kg-ként bruttó papírzsákban, postán utánvétel szállít VIGH JÓZSEF ágytollvállalata, KISKUNFÉLEGYHÁZA

Szép sötét **KOMBINÁLT** szekrény 10 darabos komb. berendezés vagy **420 Frt** sötét teleháló **1550 Frt** Kinizsy Bútor Kinizsy-u 35 Öt 51-utnál

Iskolával egybekötött Svábh gyi gyermekudülő 4—12 évig. Hízókúra, orvosi felügyelet. Normafa-út 35. Telefon: 161-856

Perzsaszőnyeg vétel, eladás UNGÁR, Király-u 14 és Rákóczi út 42

Kalapja piszkos, formátlan? Rendbehozza Lampert kalapos-mester fókusz 8 udv

Kaptafák, sámfák, cipészkellékek Bpest legnagyobb kaptafaraktárában. Nagydiófa-u. 9 (Cimre ügyelni) Utánv. is

PÉZSMÁT minden nyersbőrt legjobb árakon vásárol MÜLLER Petőfi Sándor-u 6

10 raktárban 100 készítő 1000 iroda lakás BÚTORA UNIVERSAL iroda- és lakásberendező kft., Wesselényi-u 8 Tel.: 227-698 Vétel eladás

Biedermeier szoba 9 darabból álló. Breitschwanz és szillbunda eladó. VIII., Rákóczi-út 27/a, I. em 4

LAPÁT, LÁNCARA FEJSZE, CSÁKÁNY VEDER, FŰRÉSZÁRU CSIGAFÚRÓ **füstcső** és minden vasáru kapható. Vidékre utánvétel szállítunk Schwarcz Sámuel vasárukereskedés Dohány-u. 100 Telefon 222-612

Vegyiüzem több épületből álló szép, nagy telephellyel, berendezve és felszerelve (20 munkással működik), nyersanyaggal v. anélkül, kedvező fizetési feltételek mellett **bérbeadó vagy eladó.** Ajánlatok „Remek befektetés" jel. Liberté hird., Andrássy-út 27

MAROS-utcában 1, 2 és 3 szobás lakások építési hozzájárulással bérbeadók. VII., Madách Imre-út 11. IV. em. 1. Telefon: 226-608

VII., Akácfa-u. 11. szám **Sörös József sütődéjét** megvettem, hitelezők 3 nap alatt jelentkezzenek. Kalocsay Károly, Bp., VI., Eötvös-utca 19. fszt 3

Jó üzleti érzékkel rendelkező komoly urat keres fotóműterem, megrendelések szerzéséhez. Magda-fotó, Pesterzsébet, Kossuth Lajos-utca 41/A

Orvosi műszert veszek. Fleck, Semmelweis-utca 4. félem. 10—3-ig

Romház bontására, anyag megvételére 48 órán belül díjtalan ajánlatot adok Szabados építész, Pozsonyi-út 48. Vagy cím leadható: Halász hird., Rákóczi-út 27/A

Gyümölcstermelő Szövetkezetnél, Dánszentmiklóson (Pest m.) 25 m³ **elsőosztályú,** száraz **tölgyfarönk** eladó. Érdeklődni és megtekinteni a helyszinen lehetséges, vasútállomás Alberti-Irsa. Telefon: Dánszentmiklós 2

ELEKTROMOTOR dinamótekercselés és javítás Gedeon János, Nagytatádi Szabó-utca 33. Tel 421-987

Vadonatúj **170 Mercedes,** új állapotban **55 Steyr Opel-Super Opel-Olympia 200 Steyr 1.5 t Opel-Blitz** és egyéb személy- és teherautók eladók. Kövesdi Pál, IV., Váci-utca 11/ ½2—½1. Telefon: 382-3

Szőnyeget Mindenfajta magas árban veszek. Vogel László. Akácfa-u. 7 szenhárom. Tel.: 422-128

9 kat. hold gyümölcs Bpesttől 60 km-re bérbeadó. „Hosszabb időre" jel Tenzer hird., Szervita-

TELEFON Budaörsi-útnál 70-öles közművesek, **Dunatüreden** varalótelepen, 200-öles szőlőmölcsfásak, részletfizetésre is eladók. M. Munkások és Tisztviselők Takarékpénztáránál, Ferenc-körút 14. Telefon: 188-891

Autó-iskolámat Sv-u. 26 alá helyeztem. Ingyen hélet, gyakorlat tehergépkocsival is. Tanácsadás. Kedvező feltételek

vásárhelyi mérnök. T.: 125-079

apraforgómag tisztitó és szelelő egyben, kézi készítmény, 10 HP versolajmotor, felstabil darálóval eladó. Majoshá za. Kantho Gyula

Élelmiszeripari üzem keres 15—30.000-rel **igazgató-társat** Levelek „Sokszoros fedezet" jeligére Lendvai hirdetőbe küldendők. Teréz-körút 22.

ÜZEMHÁZ, Corvinnál, garázs 40 kocsira, javítóműhely, benzinkút, kettőszobás komfortos lakás, iroda, ára: 50.000; **Vendéglős-ház, jogtalytonos,** villamosmegállónál, 7x6 m-es söntés, 15 m-es nagyterem + kisterem, 100 m²-es borpince, komfortos lakás, sürgősen 25.000 forintért eladó. **Dr. Hegyi Rókk Szilárd-utca hat.** Tel.: József 761

Telefon: 423-774 **Film-kölcsönzők! Mozigépészek!** Használt éghető (Nitro) filmet vagy filmhulladékot bármely tételben magas áron veszünk. Ajánl. kérjük „Filmet elhozatjuk" jel. Tenzer hird., Szervita-tér 8

Ponyva, hátizsák, munkaruha köpeny olcsón. Molnár, Somogyi Béla-út 3/c. Tel.: 427-576

Keresünk villanymotort 10 HP, 3/380 V, 1400 ford., csusztalógyűrűs, zárt vagy csepegővíz elien védett, hozzá indító ellenállást és háromsarkú késes kapcsolót. OMTK. Rottenbiller-utca 31, fszt 7

Elsőrendű steppelt, mély **út gyermekkocsi** eladó. XIV., Nürnberg-u. 19, asztalosműhely

Rádió Zenegép és egy Standard nyujtótisávos, **univerzális,** csúcsszuper, olcsón eladó. VII., Király-u. 1/B. V. 1. Biró

Istálló és nagy **telekrész** VIII. ker.-ben **kiadó.** Mátyás-tér 5. fszt 1

Gépírógyakorlattal bizonyitványokkal felvétetik. „Állandó munka" jel. Bezur, Bajcsy-Zs.-út 65

Cserépkályhák átrakását, tisztitását vállalom Ujak raktáron. Keszler György kályhásmester, Király-utca 67

Gumijavítók! Star gyorsvulkanizáló, kötő-, futózómasszák Speciális oldóanyagok. Hideg-meleg oldatok Perem- és cordvászon nagy választékban Fábián Gumitechnika Bp., V., Tátra-u. 3 (Sallai Imre-utca)

Romházát lebontja anyagát megveszi a legelőnyösebb feltételek mellett a leggyorsabb lebonyolitással **Novodomus Épitő Kft.** II., Tégla-u. 6 Tel.: 468-781

Éva-ágy Alpár-utca 10 Tel.: 421—532 Fotelágy és kétfekhelyes kanapéágy-különlegességek, ágynemőtartóval

Hó- és sárcipő szakszerű javítása Kovács Béla gumijavító üzemében Ujpest, Deák Ferenc-utca 32

Radnai gyorsíró-iskolában magyar, angol csoportok kezdődnek. IV., Pázmány-tér öt

Eszterga-pad 1200-as, faipari gépek üzemben, motorokkal, alkalmi áron eladók. Bp., VI., Dévai-u. 14. T.: 124-077

Autógumit javít Kovács gumijavító UJPEST, DEÁK FERENC-UTCA 32

KIS UJSÁG

60. évfolyam 221. szám

Felelős szerkesztő: ANTALFFY GYULA

Szerkesztő: KLAMÁR GYULA

Főmunkatársak: LÁSZLÓ FERENC és MAJOR RÓBERT

Felelős kiadó: HALLÓSSY BÉLA

Előfizetési ára egy hónapra: 10.— forint

Csekkszámlaszám: 7149

Kiadja a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt

Szerkesztőség, kiadóhivatal: Telefon: 420—760.

Bpest, VI., Eötvös-utca 12.

Nyomatott a Független-nyomdában, Bpest, VI., Eötvös-utca 12.

Felelős: Lengyel Lajos igazgató

Egy város a vádlottak padján

Pillanatfelvételek Rákóczi városáról, Kassáról

Kassa, 1946 szeptember hó

Melegen süt az őszi nap, amikor elhagyva *Bárcza* községét a poros országúton megközelítjük Rákóczi városát, *Kassát*. A Dóm kettős keresztje már messziről látszik. A város határában baloldalt az *Akasztó-hegy* megnyúlt oldalán csendesen terül el a köztemető, most: *Cintorina*... Jobbkézre a repülőtér fekszik. Szuronyos őrség veszi körül a repülőteret, ahol *görnyedt, lesoványodott asszonyok, férfiak, fiatalok, öregek vegyesen dolgoznak*. Ásnak, hordják a salakot, munkások, tisztviselők, orvosok, ügyvédek egyaránt. *A bűnük: magyarok!*...

Itt találkozom az első kassai magyarokkal, az országút két szélén. Balra a *temetőben* s jobbkézre a *kényszermunkán*. A *Bárczai-út*, később *Pesti-út*, majd a prevrat után *Pestianska*, a bécsi döntés után *Honvédek-útja*, most *Trieda rude armada* vezet a városba. A házak mindenütt épek, az ostromnak, háborúnak hála Istennek sehol semmi nyoma. S mégis *megváltozott itt minden*.

„Podnárudnu správu"

Az üzletek cimtábláiról *lekerültek a magyar feliratok*, de a régi évtizedes multú *öreg kassai kereskedők* nevei is. *Friedmann* és *Pocsatkó* szappangyára az első, amelyen szembetűnik a nagy tábla: *„Podnárudnu správu"*, amit annyit jelent, hogy *„nemzeti vezetés alatt"*. A fasiszta szlovák állam fájó emlékeit idézik ezek a szavak, amikor *Tisóék* és *Machék* mindent *nemzeti felügyelet* alá helyeztek. A kórház előtti kis saroküzlet, *Ceizler bácsi* szatócsboltja is gazdát cserélt. Hogy mi lett az öreggel és családjával nem érünk rá kinyomozni, mert *hónapok kellenének ahhoz, ha minden, eltűnt régi kassai polgár sorsát meg akarnánk állapítani*. Amerre csak nézünk, *mindenütt új, idegen hangzású neveket találunk a cégtáblákon*, sehol egy régi ismerős. Csak a *kövek*, a *házak a régiek*, amelyek magukbarejtik a város évszázados múltját, kultúráját s jöhet bármilyen irányzat, bármilyen sovén nemzeti politika, *az ezekből sugárzó multat soha nem fogják tudni eltüntetni*.

A *Legionárus-téren* gyönyörű emlékmű hirdeti, hogy az orosz felszabadító hadsereg itt járt. De mintha az elvonult orosz hadsereggel, amely ide a szabadsá[illegible] *elvonult volna a szabadság is*. A mai cseh-szlovák demokrácia eltüntette *Kazinczy* és *Arany*, valamint *Rákóczi* emléktábláit, akik pedig *mind a szabadság harcosai voltak!* A régi *Cseh-szlovák* állam, amelyet még *Masaryk* demokráciája hatott át, nem találta kidobni valóknak a történelmi műemlékeket, sőt amikor *Hodzsa* Milán politikája érvényesült, 1938 tavaszán a *Cseh-Szlovák* állam támogatásával helyezték el a *Dóm* északkeleti oldalán bensőséges ünnepségek mellett *Rákóczi emléktábláját* s ezeken az ünnepségeken a *cseh-szlovák kormány is képviseltette magát*. A mai *Cseh-Szlovákia azonban hűtlen lett államalkotójának nagy szellemének és egészen új „demokráciát" teremt, mely erősen hasonlít a kivégzett Tukáék szellemének.*

Nemzetiségük: „kassai"

Már több, mint egy órája járom az átkeresztelt kassai utcákat, nézegetem a minden jóval megrakott kirakatokat s egy-egy üzletnél megállva idézem a multa. A *Megay-cukrászda, Varga, Czinner, Jasszus, Markovich, Jasko* hová tűntek? Az utca is idegen, mintha soha sem jártam volna itt, *sehol egy ismerős arc*. Csupa új ember. Öreg, ősz zsidó megy el mellettem s félénken emeli meg kalapját.

— *Jó napot szerkesztő úr* — köszön rám oly halkan, hogy csak inkább gondolom, mint hallom, a szavait.

Hangos örömmel ölelem magamhoz az öreget, de ijedten csendre int s bevonszol egy kapu alá.

— *Az Istenért, ne beszéljen magyarul, beverik a fejét!* Minek jött, csak nem akar itt maradni? — de itt már könnyek gyülnek szemébe s szeretettel veregeti meg a hátamat s mintha csak az én válaszomra felelne, folytatja:

— *Én már öreg vagyok, egyszer elhurcoltak, most visszajöttem hová menjek?*...

Tőle tudom meg, hogy bizony most *rossz világ jár a magyarokra*. Az orosz csapatok bevonulása után a szlovákok főleg a *Hlinka-gárdisták*, hogy magukról a figyelmet eltereljék, röglön azzal kezdték, hogy *összedték a magyarokat s átrakták a határon*. Értékeiket természetesen *elkobozták*, mint annakidején a zsidókét. A kirakott emberek közül egy páran visszaszivárogtak, míg nagyrészük bizony a határon túl tengeti nyomorúságos életét. Akik visszajöttek, azokra sem várt sok jó, mert a *magyarok üldöztetése nem szűnt meg*. Az utcán, aki magyarul beszélt megverték és senki sem tudta —, de még ma sem tudja —, hogyha este lefeküdt, éjszaka nem jönnek-e érte a *národna bezpecnost* (nemzeti biztonsági őrség) — emberei s másnap nem találja-e magát mindenéből kifosztva, áttéve a határon. Így ment ez heteken, hónapokon keresztül, amikor végre egy kis enyhülés állt be a magyarok üldöztetésében, mert a két kormány között egyesség jött létre a népcserére vonatkozóan. A magyarok szenvedése és rettegése azonban ezzel nem szűnt meg, mert jött az újabb rém; a népszámlálás. A magyarok okulva a mult tapasztalatain, már nem merték magukat *magyar nemzetiségűnek vallani* s az összeírási íveken abba a rovatba, hagy mi a nemzetisége, azt írták be, hogy: *kassai*. De bizony ez se segített. A *„kassai"*-ak egymásután kerültek a hatóságok elé, majd a h[illegible]ron túlra.

A Ludovi Sud

— Hogy most mi a helyzet? könnyen megláthatja, ha elmegy a volt Schalk-házhoz, ahol a *Ludovi sud* — népbíróság — működik — fejezte be felvilágosításait az öreg.

A régi Schalk-ház — most *Slovánkávéház* terraszán alig lézeng néhány ember. A szálló bejáratánál rendőrök és a *národna bespecnost* szuronyos őrei állnak. Riadt tekintetű, összetört emberek félénken siető léptekkel húznak el a kávéház terrassza mellett s fordulnak be a mellékutcába, aho a „Ludovi sud" ülésezik. Kora reggeltől néha a késő éjszakáig ülnek itt törvényt.

Már több mint két hónapja működik a kassai népbíróság, de eddig csak az *őskassaiak, magyarok* kerültek a vádlottak padjára. Az idézés különös módon történik. Ha valakiről bejelentik, vagy más úton megtudják, hogy *Horthyék* bevonulásakor *az utcán tartózkodott*, ha *magyar ruhát* hordott, *Bocskay-nyakkendőt* viselt, *tagja volt bármely magyar egyesületnek*, régi vagy új *politikai pártnak, kongregációnak*, idézést kap a népbírósághoz. A hatóságok házkutatást tartottak a fényképészek műtermeiben és lakásán, ahol lefoglallak minden filmet és lemezt, ezekről állapították meg, hogy kik vettek részt a magyar ünnepségeken. *A őslakosság 60 százalékát már áttették a határon*. Most a következőkön a sor. Naponta 50—60 ember ügyét tárgyalják. Elképzelhető, hogy milyen alapossággal. *Az ítélet egynapi kényszermunka*. Demokratikus ítélet — gondolják, akik nem ismerik az idevágó rendelkezéseket, melyek szerint, ha valakit csak 24 órai kényszermunkára ítélnek is, ez magávalvonja *minden ingó és ingatlan vagyonának elkobzását s az ország területéről örök időkre való kiutasítását*.

Zajos kávéházak — néma temető

És jönnek a kassai polgárok s eltűnnek a *Ludovi sud* hatalmas kapuja mögött, ahol dr. *Buza* ügyész a vádló. És a nagy kapun *nem jön ki senki sem*...

Már késő este van, az utca képe megélénkül, a kávéház is megtelik emberekkel; *mind idegenek*. A terrasz előtt még mindig vonulnak a riadt tekintetű magyarok, akik között sok az ismerős arc. Mentőautó áll meg az épület előtt, *hordágyon viznek be egy idézettet* s a hordágy mögött a kísérő národni besprecnost emberének szuronyán megcsillan a gázlámpák fehér fénye.

Zajos kávéházak, tömött kocsmák — ahol nincs zúróra — mellett vezet az út ki a városból Bárcza felé. A Dóm órája elütötte az éjfélt, amikor elhaladok a köztemető mellett. Még egy utolsó pillantás az szeptemberi holdfényben csillogó *kassai polgárok* sírkövére, a korhadó fakeresztekre, az üres repülőtérre, amelyet száz és száz magyar verejtéke öntöz és megyek vissza hazámba, Magyarországba, amelynek külügyminisztere „túl élesen nyilatkozik..."

Monostory Gyula

Dobi István földművelésügyi miniszter rádióelőadása

Dobi István földművelésügyi miniszter szeptember 20-án, [illegible] 21 óra 20 perckor Budapest I. hullámhosszán előadást tart a mezőgazdasági munkanélküliségről.

— **Ma, hétfőn** d. u. 6 órakor a *Magyar-Román Társaság* rendezésében Vasile *Luca*, a Román Demokratikus Nemzeti Arcvona ifőtitkára előadást tart *„Magyar-román barátság"* címen a *Gyorffy-kollégium* dísztermében, Apponyi-tér 1. szám alatt.

— **Angol nyelvtanfolyam angolszületésű tanerőkkel.** A City College angolszületésű tanerőkkel kezdők, haladók és gyengébbek számára angol nyelvtanfolyamot rendez. Jelentkezni a Semmelweis-utcai pártközpontban délután 5—7-ig, a City College helyiségeiben (Klotild-u. 18. szám alatt) pedig délelőtt lehet október 5—7-ig.

Kipusztulás fenyegeti *az európaihírű pesti címfestőipart*

Legkiválóbb mesterei munka nélkül nyomorognak, a gombamódra elszaporodott »zugkontárvállalkozók« miatt

Ha ma valaki végignéz Budapest cégtábláin, hátán végigfut a hideg. Ízléstelen munkák sorakoznak egymás hegyén-hátán. Vad színekben éktelenkedő maradi betűk, gyilkos rajzi analfabétizmussal megoldott lehetetlen figurák, arcok rikoltoznak már messziről szemeinkbe. Az olcsó ízléstelenségek sorában csak néha bukkanunk nemesebb ízléssel készült, gondos, szakavatott kezekre mutató munkákra.

— A szakma országoshírű mesterei maholnap az utcára kerülnek — mondja *Koleszár* Vilmos a címfestő szakma kiváló képviselője —, mert a zugban dolgozó kontárok, szinte gombamódra szaporodnak. Tehetségtelen, elküldött segédek, jogosítványaiktól megfosztott mesterek, áliparosok, a legkönnyebb és leggyorsabb jövedelmi forrásnak tekintik. Lejárják szövetkezetszerűen a cégeket, kereskedéseket s felajánlják, hogy olcsón készítenek új táblákat. Ők *dolgoznak, keresnek, — mi munka nélkül vagyunk és adót fizetünk!* Tőlük az állam egy fillérnyi adójövedelmet sem kap! Viszont olyan munkákat szállítanak le, melyek az otromba ízléstelenségen kívül, — teljesen hasznavehetetlenek is.

— A kontárkérdést, ha kell, drákói rendszabályok foganatosításával is meg kell oldani. Különben végső válságba jut szakmánk! Legyen kötelező a jövőben mindennemű munka szignálása. Csak névvel ellátott munkát vegyenek át, hogy így ellenőrizhetők lehessenek a vállalkozók! A mi cimtábláink jeles tervező művészek útmutatásai nyomán készülnek. Nem véletlen műve, hogy iparunk világhírnevet szerzett. A külföldiek budapesti látogatásaik alkalmával mindig őszinte elismerésüknek adtak kifejezést, a művészi kivitelű, magyar cimtáblák fölött. Kijelentették, hogy Európa egyetlen fővárosában sem találhatók olyan ízléses, ötletes cimtáblák, mint Budapesten! Amerikából jöttek hozzánk még a háború előtt is, hogy tanulmányozzák munkáink mesterségbeli és művészi titkait!

— Nagy kiállítást tervezünk a közeljövőre, hogy szakmánk szépségét megismerhesse mindenki. Budapest közönsége meg fog ismerkedni azzal a magasabb rendű ízléssel, mely szakmánkat Európaszerte elismertté tette.

M. R. F.

FÉRFIAS NŐ — NŐIES NŐ?

Látogatás a diákoknál a mindennapi kérdések óráján

A kultuszminisztérium idén elrendelte a felső iskolákban a mindennapi kérdések órájának bevezetését. Politikai felvilágosításoktól kezdve társasági illemszabályokig *mindent meg lehet ez alatt az idő alatt vitatni a diákokkal*. Ez az első lépés, hogy diák és tanár *közelebb kerüljön egymáshoz* és bizony előfordul, hogy különböző nézetekből fakadó vitában a — *diák győzi meg a tanárt*.

A *Kemény Zsigmond-gimnázium* VII. osztályába szegény fiúk járnak. Szüleik *munkások, kisiparosok, tisztviselők*. A terem bútorait a fiúk sajátkezüleg hozták rendbe, még a meszelést is ők végezték. Természetesen leginkább a *politikai kérdések* érdeklik őket.

— *Nem szabad megengedni, hogy a társadalom bármelyik osztálya magyobb szükséget szenvedjen, mint az összeség. De magasabb rendű munka elvégzéséhez magasabb életszínvonal szükséges*...

Ezt egy rövidnadrágos, kékszemű fiú mondja. Mihelyt leül, élénk vita alakul ki. Az utána felszólaló diák arra hivatkozik, hogy *egyes osztályokat kárpótolni kell az igazságtalan elnyomásért, amelyben részük volt*.

— *Halljuk Mészárost!* — kiáltják a fiúk, amikor a *világbéke* kerül szóba. *Mészáros* a 16 évesek minden elkeseredettségével, az átélt ostromviszontagságok keserű emlékével, cinikusan, kissé hadarva kezd el beszélni. Hivatkozik a történelmi tanulságokra, gúnyosan beszél az *emberiességről*, ami — szerinte — nem is létezik, végül az emberi lény semlegességét is kétségbevonja.

— *Nem vagy az én tanítványom*, — válaszolja a tanár, — majd megmutatja nekünk az írásos válaszokat, hogy a diákok *miről szeretnének* hallani ennek az órának a keretében: *kül- és belpolitikai ismertetést, szövetkezeti kérdéseket, új tanítási módszereket, művészeti problémákat kívánnak megismerni*.

Negyvenöt mosolygó, fecsegő, izgatott lány feszeng a Mária Terézia-gimnázium padjaiban és hallgatják a *női ideál* kérdésének megvitatását. Az osztály csakhamar két részre szakad: a *férfias nő* és a *nőies lány* pártjára és *Simonfai* tanárnő alig tudja őket lecsendesíteni.

— *Harcolni kell a nőnek* — mondja az első padban Livia. — *Mindig és mindenütt a saját érdekét kell nézni. Először a kenyerét keresse meg és csak azután nézzen férj után.*

Az osztály nagy része *lelkesen tapsol*. A szép, de érthetetlenül harcias *Livia* ellenlábasa *Parragi* György, aki *az igazi nőies lány mellett hadakozik*. Gyűlöli a férfias lányokat. Rögtön felvetődik a kérdés, hogy tulajdonképpen *kit nevezünk férfias nőnek?* Valaki közbekiáltja: *Férfias nő az, aki azt mondja, hogy butaság, ha az ember tizenhatéves korában szerelmes!*

A pokoli hangzavarban egyre több lány áll fel, akik, úgylátszik mind *„férfias lányok"*, mivel „a szerelem felesleges időtöltés, és elveszi a nő idejét a hivatásától" — elvet vallják.

Szegény tanárnő alig tudja őket meggyőzni az ellenkezőjéről.

Ellopta a belügyminisztérium autóját is a betörő próbarendőr

Szombat délután 3—4 óra között a belügyminisztérium tulajdonát képező zöldre festett *Opel—Olympia*-gyártmányú E. 086 rendszámú gépkocsi *Binu* Maklós próbarendőr sofőrrel együtt *eltűnt*.

A belügyminisztrium felkérésére a főkapitányság nyomozni kezdett az ügyben és csakham szenzációs fordulat történt. Megapították, hogy egy Zichy Rafael-tai nő néhány nappal ezelőtt feljelentést tett ismeretlen tettes ellen betöréses lopásért. A főkapitányság detektivjei nyomozni kezdtek az ügyben és a kapott személyleírás alapján kétségkívül megállapították, hogy *a tettes Binu Miklós próbarendőrrel, a belügyminisztérium rendőrsofőrjével azonos*. Azonnal detektívek mentek ki a belügyminisztériumba, ahol azonban közölték velük, hogy *Binu* Miklós egy belügyminiszteri kocsit is ellopva, *megszökött*. A belügyminiszteri sofőrök vallomása szerint *Binu* magával vitte a kocsiban az elrablott ruhaneműeket is.

A főkapitányság a legerélyesebben megindította a nyomozást a betörő próbarendőr kézrekerítésére. Feltehető, hogy *Binu* Miklós Romániába szökött át, mivel *román születésű*. Országos körözést adtak ki ellene.

PARISETTE Kávéház
Vörösmarty-tér 4
Ma és mindennap délután és este **Zádor Mária**
5 órai tea
Zene **Berg Karcsi és dr. Ilosvay Gusztáv** ● TÁNC

Siessen, mert lekésik, húzás már október 4-én
Vegyen Osztálysorsjegyet!

Sok a gondja? Nincsen pénze? Se kilátása — se reménye? vegyen sorsjegyet s lehet
FŐNYEREMÉNYE GAEDICKE BANKNÁL
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 17.

Az emberi test
nem élhet vérfehérje nélkül. Az
Apollo porított konzerv
nagymennyiségű vérfehérje tartalmú. Kapható 70 fillérért az élelmiszerüzletekben

Autólámpákat porvédő-sapkát raktárról szállít, kit és javít (összes tipusokat)
MÉSZÁROS, VII. Mária-utca 15

Kövesi ezüstárúüzem régi helyén újból működik Reállanoda-u. 16 T. 185-645
Ezüst evőeszközök, tálcák, szivardobozok stb. béke kivitelben, előnyös árakon. Rendelések, kiegészítések mintaszerint

Órát Brillánst
mielőtt vásárol, tekintse meg kirakatomat
Neufeld Rákóczi-út 8/a
Órajavítás Saját műhely
Orásoknak nagybani árak

Kohári Péter

építette Erschejvár

eredetiének (???)

Palánképítés-

ben

Takács: Rajzok a

török világból 20-4,

II. k

l.

Bierbejtott

162. l.

Str. V[illegible] B.:

Seht doch den frommen Alten . . .

O.: Seht nun . . .

Str. IX, Z. 3. B.:

Er drücket den Erlöser . . .

O.: Nun drückt er den Erlöser . . .

Str. XI, Z. 1. B.:

Zwar werd ich Gott nicht sehen . . .

O.: Zwar werd ich ihn nicht sehen . . .

3. Aus »Das ewige Leben« (»Der Himmel«) Str. I, Z. 4. B.:

Die Andacht leiht mir Flügel
Und traget mich von hier . . .

O.: Und trägt mich weit . . .

Str. IV, Z. 7. B.:

Des Himmels Tronen beben . . .

O.: Des Himmels Stufen . . .

---

[1]) Offenbarer Druckfehler bei Filtsch.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1971 SEP 3.

Kohány géza

/ 1021

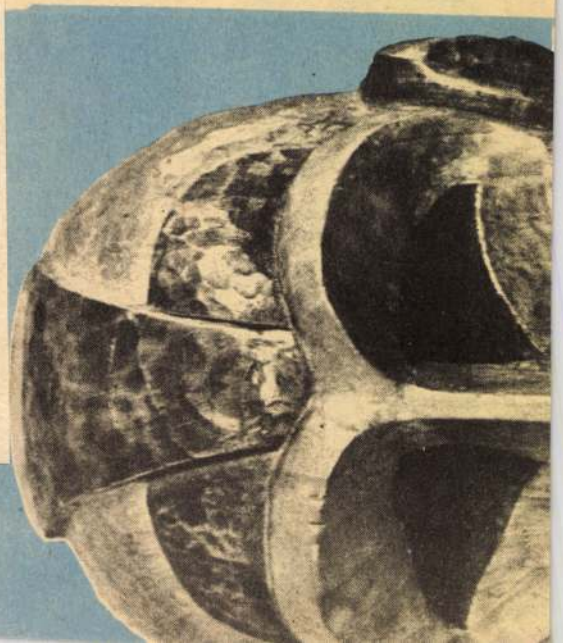

M.D.K.

Koháry Géza

Cim nélküli rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. nov. 22.
XIII. évf. 47. sz. 3. lap

Koháry György

Akvarelljei szépek a Pedagógiai Szemináriumban rendszeres, szeretetes gyermekek másszolír munkaállításán.

Marosvásárhely 1926. I. 17.

KOHÁRY SÁMUEL, olvasztómesetr

Egy 1829-es kimutatás szerint ekkor olvasztómester volt az ujmassai kohóban 13.old.

---az újmassai koho 11.old

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1955.dec. miskolc

Koharics János

1905/6

Ferkèpzomfoiskèvk

102 l.

Koharitz József

építész

szül. 1814-ben Dombóváron

lásd

Fleischer Béla. 59. l.

Temesvár.

A középtérben balra bástya
vár van, melyen innen a Temes
hegyek képezik a házak közül k
pedig balra nyúl nézi magát a
pez csoportot. Felirata a vár

Temeswar

fölül: FATIS AGITATUS INIQVIS
alól: Omnibus imponis, quemvis
Derides, forsam, tu nisi
legalól: All Menschen übergieb
Verachst, verlachst
Du gdenckst, du habst
Niemand als du sey

Rm., mér. a rl. 9

131-91-2

M D K

Kohaut

Kremmer Dezső dr.: Az első pesti festőiskola.
Vasárnapi Ujság 1914. 24. sz. 472-473. l. képpel

Kohaut
porcellänfest-
1858

l.

Ruricska Hsand
58. l.

M. N. Múzeum régi hangszer
VIII. 241 – 244.

Kohaut József

Marastom akadémia
növendéke
1848-ban.

Egy tábrajegyzőn és egy
pipi fej az akadémia
rajzai közt a kiállítás
próbáról Unfeimban
Egy vőr fej 1848 máj 8
u. o.

Szecsi Szétaragyok

C.Z.G.
MAGYAR FILM IRODA
CZVEK GYULA
Telefon 45-5-10 BUDAPEST, VIII, SÁNDOR-UTCA 7 Pikfári csekk: 35710

Műterem és laboratórium. Műtermi, műszaki és egyéb fényképfelvételek. Reprodukciók. Másolások. Nagyítások. Diapozitívek. Filmdiapozitívek. Amatőrmunkák kidolgozása

Felveszünk mindennemű megrendelést néma- és hangosfilmfelvételek, címfeliratok, reklám-, Trick-filmek és laboratóriumi munkák készítésére

T.

Müemlékek Országos Bizotsága,

Budapest

KOHÁNYI 1. *Károly*, festő, * Mehadia (?) 1841, † Budapest 1886. Münchenben tanult, azután Fehértemplomban s 1882-től a budai pedagógiumban volt rajztanár. 1865—1885-ig főleg tájképeket állított ki a Pesti Műegyletben s utóbb a Műcsarnokban (Falurészlet holdvilágnál, Zivatar stb.). Kitűnő hegedűket is készített.

E. g. I. 573. l

Brcka.

Az előtérbeli patakon
mint a balra haladó utat, já
kok kötöttek ki, a háttérbe
közül a táviró pózna válik
alól balra: Brika Otto
N.D. Pas
jobbra: sulla Brka
Brcka
N.D. Pascol
Novembre 1

Aquarell, mér. 11.3: 2

S

Kohányi Károly

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 389

3856. ~~C. J. Meunier.~~

~~Sz. Merbeck-les-Br~~

~~Bruxellesben 18~~

A tékozló fiú (Lu

~~A megtért fiú.~~ Abban a
őt, ülő édesatyja, ki előtt tér
átkarolt, visszafogadja, mi kö
nézi. Mind a ketten meztelenek
juk rövid, ~~a~~ arczuk csupasz. A
Jelzése a köpenyeggel takart k

Márvány, méretei 90.0:35
Vétetett az 1908. január
9375 K-án (184-908).-- Kifizet
ex 908).-- Elszámoltatott 1909

III 3-

Pl.
Vét. 1908.

Kohányi Károly

1916/17 - 1919/20

Ferkèpzomfoiskòvk

102 l.

Kohányi Károly

1884. tav. Erdő –

52.

Gynaeg. Vi. 178.

Kohányi Károly

festő

laid

Mücsl. Catalogus

1865. 139 zain.

Kohanyi Károly

rajztanár volt

1871. 200 ft utasítási

ösztöndíj.

Vas Zs. IX/71. 445 l

Kohányi Károly

1884. Budapest.

(52) Falurészlet boldvi-lápnál. Olajt 80 f

Tavaszi Kiállítás 1884.

Kohányi Károly

festő

1884 Budapest.

1. Zivatar. Olaj. 40 fr

Képes tárgymutató az o. m. képzőmű. társ. 1884. évi őszi kiállításához. Budapest 1884.

Kohányi Károly Fehértemplom

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő művekkel vett részt:

1878. okt. és nov. kiáll.: Családi csendélet, ónrajz.

1884. tavaszi kiáll.: Falurészlet holdvilágnál, olajf., 80 ft.

1884. őszi kiáll.: Zivatar, olajf., 40 ft.

1885. őszi kiáll.: Tájkép, olajf., 35 ft.

Kohányi Károly

Szül. Miskolczon 1895 dec. 4. ág. ev. Gimn. érettsz.

1916/17 II. elsőéves nevelő-nő. Templényi T. Pilch D.

1917/18 I. másodéves Réti Zsóka

1917/18 II. " " " "

1918/19 I. harmadéves n. o.

1918/19 II. " " " "

1919/20 I-II. negyedéves n. o.

Hasfalvi bronztárgy VIII. 105–113.

Kohányi Károly

1925. SzMPT által díjazott művészet kiáll. N. Palon.

Levétel a keresztről, olaj.
Öregember fej, olaj.
A gyermek Jézus a bölcsőt kösti, olaj.

1922. Fränkel Emő díja.

II. 108-110.
76
I. Archiv für österr. Geschichtsquellen

1904. VIII. 12.

Pécs.

1904. évi ~~jogpraktikáról~~ tegélyekről értesítés (602/1904.)

Kohányi Károly

Magyar Múzeum

1925. 389

István, V-ik, magyar Király IV. 197

Kohányi Károly

Munkaerő
1922. jub. kiáll. 409
1922. özv. kiáll. 403
1924 özv. kiáll 133
1925-26. árv. kiáll 271

Francia ovbraizat IV-165

Kohányi Károly

1923. nov. – M. Akv. Pf. Egy

kiáll. Nemzeti Szálloban

2 tanulmányt, kéta é.

rajz.

Horváth Géza dr. VII. 162

Kohányi Károly

1841 – 1886.

Ernst Mur. 138/a kiáll. Sat.

1933. febr.

Lónyosás.

BUDAPEST

1934. FEBRUÁR 24-TŐL MÁRCIUS 11-IG.

MDK

Kohányi Antal

Kacziány Ö: Gyulay László. Müvészet, 1911,
261-265 l.

Esztergom (Komárom)
Szent István-ker.

* Királyi kápolna és palota. A kápolna
bélletes két-két oszlopos /valamen
zsel/ román díszkapuzattal, timpano
rül ~~festett~~ képével, felette szalag
lakkal, nelynek alsó részétől kezdv
van kiegészitve. Belül a timpanont
belső tér négyszögü, ~~fürek~~ fülkékre szentéll
hajótól. A szentélyt erődítési célo
lazással pótolták, melyet a helyreá
Maestas domini-freskó volt, melyet
Sok töredéke megmaradt, ~~látsd~~ maga a tőle
szentélyben körül szalagos körbe fo
stilizáltságuk arra vall, hogy kele
A hajó hosszoldalán két-két fülke l
fejezete egy-egy emberfej, valószin
XII. század. A fülkében próféták és
retben, ugyancsak a bejárati falon
körül. Balra zegzugosan diszitett n
a kis oldalkápolnába vagy sekrestyé

MDK

Kohányi Károly

Fränkl Ernő által felajánlott díjak a Mücs. jub. tárlatára

N.Szal. 333.kiáll. Díjazott művészek, 1925, márc. 1.

K. D. K.

KOHÁNYI Károly ferkő

Mankácsyval egyidőben van München

bérvár 1958. 78.

MDK

Kohányi Károly

Magyar dalok illusztrálva. Vas. Ujs. 1882.
20.sz. 313-314 l.

MDK

Kohányi Károly
1841-1885/

tájképfestő, rajztanár.

Müncehnben tanult, Munkácsy barátja.

31.o.

Farkas: Munkácsy lev. 1952.

MDK

Kohányi Károly

Levétel a keresztről, olaj
Öregember fej, olaj
A gyermek Jézus a bölcsek között, olaj

N. Szal. 333. Kiáll. Díjazott művészek. 1925.
záro. 17 l.

Kohányi Károly
Női arckép, olaj

Őszi Tárlat. Mücs. kiállitása. 1922. nov.
29 l.

KOHANECK, Johann, pozsonyi aranyozó

J. K. Kergolder, aranyozó templomi tárgyakat, tükröket és keretek. Hirdetés. (1840, 2811)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Kohanek

pozsonyi aranyoró

1863-ban 250 frtért
aranyozta az alábbi né-
kescsiház nagy tabernā-
kulumát.

Ádám Ivan: A veszprémi
nőkaszsiház. Veszprém
1912. II. r. 488. l.

-

sből,

vatból

özösek.

minig-

pe van

,mély

azibb

annak

jzol,

ugy,

tt

ülön-

s más

kőraj-

a em-

urából

lémián".

ois

Kohányi Károly festőmüvész

Frankel Ernő dij
A Szinyei Merse Pál Társaság Értesitője. 1927.febr.

lánszky-kódex). 1516—1519. 43c lap.

Kohányi K.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1866.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

MDK

Kohner Ágost

O.képzm. társ. ... Vas. Ujs. 1874. 572. o.

szövarch 20.- 221.lap

Kohner Ida.

A Tamás Galéria kiállitásain szerepló müvész.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Kohner Ida

Perugiai kapu, rajz

Szarvas

Állattanulmány, rajz

Ernst Muz. 24.csop.kiáll. M.Rézk.Egy. 1923. ápr.
5 l.

M.D.K.

Kohner Ida bárónő

A szolnoki müvésztelep tagja. "Nemrég szabadult fel Fényes mester keze alól..." irja a kritika. Az Ernst-muzeumban gyüjteményes kiállitást rendezett, de volt már kiállitása a Nemzeti Szalonban és a Mücsarnokban. A kritika megemliti Szolnok-környéki és abbaziai tájképeit, kisebb méretü kompozicióit, valamint a bibliából meritett müveit: "Irgalmas szamaritánusától Krisztus kompoziciójáig nagy haladást tett önállósága felé."

Az Erns-Muzeum kiállitása. L.F.
Szinházi Élet. Bp. 1923. január 7-13.
XII. évf. 2. sz. 36. lap.

M.D.K.

Kohner Ida bárónő

A müvésznek az Ernst-Muzeumban kiállitott müveiről ir a kritika és ezzel kapcsolatban megemliti "...nemrég Olaszországban tett utjáról magával hozott üde tájképvázlatai-"t. A kritika mellett a lap közli a müvésznek Odysseus és Nausicaa c. olajfestménye reprodukcióját.

L.F. Az Erns-Muzeum kiállitása.
Szinházi Élet. Bp. 1923. január 7-13.
XII. évf. 2. sz. 36. lap.

br. Kohner Ida

Napsütéses tájképe szinben és rajzban Fényes Adolf hatására mutat. Komoly iskola és komoly érzés világlik belőle. A szolnoki nyár rekkenő hőségének müvészi kifejezésmódját mégis a müvész egyéni érdemének tudja be Felvinczi Takács Zoltán: "A téli tárlat III." c.kritikájában.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 9.
XXX. évf. 6. sz. 9o. lap.

Kohner Ida

Krusnyák Károly, Biró József, Alpár Sándor, Győrffy István, Lehel Mária, Sárdy Brutus, Scheiber Hugó és Kohner Ida művészeket sorolja fel Fóthy János: "Három kiállitás" c. összefoglaló kritikájában.
Ezek a művészek a három kiállitás közül a Nemzeti Szalonban szerepelnek.
Kohner Ida fiatalos tehetségét kiemeli a kritika.

A HÉT, Bp. 192o. dec. 2o.
XXXI. évf. 38. sz. 6o5.

MDK

Kohner Ida

Szabad Müvészet, 1947. 11.sz. 222 l.

Báró Kohner Ida

Női arckép, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 8 1.

Báró Kohner Ida: Női arckép, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 7 l.

Kohner Ida

Régi kolostor Bécs közelében, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 9 1.

A szentistváni mondat sz
sem egyedülálló ez időben. A legfor
kifejezéseket igy fogalmazták: pres
per presentis privilegii paginam.(6
dotatum ac dictatum.(61)

Mindezek a stiláris sajá
levélekben, tehát a kancelláriai g
mazó irodalmibb igényü munkában is
rimekben csengő mondatokból csak n
tés utolsó mondatát:

FELIX IGITUR HUNGARIA -
HORIS GAUDEAT DE MUNERE SUI LITTER

Ilyen a Gestának az a hi
éneket "tesz át" latin szövegbe:

OMNES LOCA SIBI AQUIREBA

Vagy amikor Thonuzoba is

ET DUM BEATUS REX STEPHA
ROS BAPTIZARET, TUNC THONUZOBA IN
(64)

Megtaláljuk a Gestában a
is, mégpedig azonos fármában, nemc

REGNA ET REGES.(65)

./

Kohner Ida

Arckép, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 8 l.

szágos Bizottságának,

Elnöksége !

B u d a p e s t .

apátsági templom rom ügyében 86/1936

el közlöm,hogy a romot megfelelő

az ajtó nyilások elzárása és védőte-

lüljáróság lépéseket.

ény szerint azonban a meglevő falak

ogy sem a tetőt nem birják meg,sem

i,mert a bedőlés veszélye fenyeget,

int a falak ujjá épitése volna szük-

Kohner Ida

Állattanulmány, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 16 l.

Kohner Ida

Nyári délelőtt, olaj

O'.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. 11 1.

M.D.K.

Kohner Ida

A Magyar Rézkarcolók Egyesületének kiállitői között szerepel neve az Ernszt-Muzeum kiállitásán.

Csportkiállitás Ernsztnél c.
Szinházi Elet. Bp. 1924. ápr. 8-14.
XII. évf. 15. sz. 49. lap.

EMIKKX
MDK

Kohner Ida festő

OMIKE Mártir műv. emlékkiáll. Régi Műcs.
1946. jun.

MDK

br.Kohner Ida
grafikák

Helikon 3. kiáll. 1922. ápr. 24 1.

Kohner Ida

festőjűt feleségül vette Farkas István-
nál 1925-ben.

Pataky D.: István Farkas. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 k.

131 l.

MDK

Kohner Ida

Perugiai kapu, r.

Ballet

Ernst Muz. 24.csop.kiáll. M.Bézk.Egy. 1923. ápr.
5 l.

MDK

Kohner Ida

Sas

Orosz ballet

Kutya

Állattanulmányok, rajz

Ernst Muz. 24.csop.kiáll. M.Rézk.Egy. 1923. ápr.
5 l.

MDK

br.Kohner Ida, festöm.

Fényes mester tanitványa. Fömüv: apjáról festett Portré.
Tájképek. Szuggesztiv hatásuk ösztönös erejében versenyre kelnek mestere technikai készségével.

br.Kohner Adolf gyüjteménye.
Képzömüvészet. 1929. 16.sz. 14.l.

MDK

Kohner Ida, festöm.

müvével képviseli a szolnoki müvésztelepet.

Fömüve apjáról készitett portré.

Tehetségének meggyözöbizonyitékai: tájképei, ösztönös erejében majdnem versenyre kel mesterének Fényes Adolfnak technikai képességével.

br.Kohner Adolf gyüjteményéböl.
Képmüvészet. 1929. 15.sz. 14.l.

Kohner Ida Baronin MDK

Markt in Ungarn
Damenporträt

Wien, Kunstlerhaus 1924. Mai-Juni

MDK

Kohner Ida

Festményei az Ernst Muzeum XXII.csoportkiallitásán.

Németh Antal: Két kiallitas.

Magyarság 1923. jan. 6. 11.o.

Kolnet Ida festő

Szoboy emliti szwetelési a Magyar

1966. febr. 27. Magyar Nemzet

Mircesch Kiaki Pasam 1946

1/. Kohner Ida, festőm. MDK

A szolnoki művésztelep tagja. Nemrég szabadult fel Fényes mester keze alól. Mestani Ernst-Múzeumbeli gyűjt.kiállitása előtt már többször vett rés kiállitásokon a Nemz.Sza.- és Müszaraokban. t

L.F.: Az Ernst-Muzeum kiállitása. Kohner Ida báróné Szinházi Élet. 1923. jan.

1/. MDK

Kohner Adolf báró,mügyüjtö

gyüjteményét a gazdasági életünkben duló válság - kép- és bronzkollekciója árubabocsátására kényszerit. - A gyüjtemény elinditója édesatyja b br.Kohner Károly,-elhunyt 1894-ben - volt.
A külföldi müvészek után a magyar müvek alkotóiról adunk szmet.

Rozány Kálmán: Kohner Adolf báró gyüjteménxének aukciója. - Kalauz. 3-6.l.

KDK

Kohner Aloif bűnügyi

gyűjteményét a rendőrségi főtanácsos tudó vál-
ság - kép- és bűnügyi-könyvtára egészítette ki
könyvekre. - A gyűjtemény eltűnik és ezért ő
ő. Kohner Kárely -elhunyt 1894-ben - volt.
A Kulturfáj művészek után a magyar könyv ritkaté-
rű ősnek számít.

Pesthy Kálmán: Kohner Aloif bűnügyi gyűjteménykönyv
nyelvű. - Kalauz. 3-6.l.

KOHNER Ida Jacob

OMIKE 1909-1944 164, 167

2/.

MDK

Kohner Ida, festőm.

Szolnokkörnyéki és abbáziai tájképeiben meglepett elmélyedésének alapossságával, odaadásával, kifejezésmódja gazdagságával. Kultiválja -mint mestere- a kisméretű kompozíciót, melyet nem közvetlenül természet után fest, hanem képzelete segítségével, melyet rajztanulmányokkal támogat.

L.F.: Az Ernst-Múzeum kiállítása. Kohner Ida báróné Szinházi Élet. 1923. jan.

MDK

br.Kohner Ida festő

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 55.l.

MDK

báró Kohner Ida, festö

Női arckép. /65.sz./ Of.
Női arckép. / 76.sz./ " 8.1.

MKT-kücs. Tavaszi kiáll. és Gyűjt. kiáll. 1925 máj.-
Kat. 7.1. és 8.1. junius.

MDK

Kohner Ida

Toscanai táj, of.

Genfi tó, of.

Az irgalmas szamaritanus, of.

N. Sza. Téli Tárl. 192o. dec.
12.1.

Homer Ida

Toscanelli, of.

Oberli Co, of.

Az Irgalmas szamaritanus, of.

M. Sza. Téli Tari. 1920. dec.

12.1.

MDK

Kohner Ida

Lótanulmány, of.

A clarensi öböl, of.

Napos udvar, of.

N. Szal. Téli Tárl. 1920. dec.
11,12.1.

MDA

Kohner Ida MDK

Legelő sertések, repr.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállítás

Kohner Ida

MDK

Déli pihenő, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállítás

Kohner Ida

MDK

Női arckép

Műcsarnok 1925 tavaszi kiáll.

Kohner Ida MDK

Női arckép

Mücsarnok 1925 tavaszi kiáll.

MDK

MDK

Kohner Ida bárónő

Vásárban, of.

KMTárs. 1927/28. téli kiáll. kat. 11.l.

MDK

Kohner Ida bárónő

Déli pihenő, of.

KMTárs. 1927/28. téli kiáll. kat. 1o.l.

MDK

Kohmer Ida bárónö, festöm.

125.	Déli pihenö.	Olf.	Mgt.	
126.	Vásárban.	"	"	11.1.

Szolnoki festök.
Képzöm.Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat.10.1. és 11.1.

Kohner Ida MDK

Régi kolostor Bécs közelében, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Kohner Ida MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Kohner Ida bárónő

Vásárban

KMTárs. 1927/28. téli kiáll. kat. 11.l.

MDK

Kohner Ida, festőm.

Legelő csertések. Repr.

Képzőm. Társ. 1927/28. téli kiáll. Kat.

2/. Kohner Ida, festőm. MDK

Rajzok:

4. Tanulmány.
5. Vásár.
6. Viterbo. Mgt.
7. Vázlat.
8. Olasz vásár.

Dr. Lázár Béla: Bevezető.
Ernst-Muzeum XXIII. csop. kiállítása. Kat. 3.5.1.
Bp. 1923. jan.

3/. Kohner Ida festőm. MDK

Rajzok:
9. Alföldi vásár.
10. Vásár.
11. Lóvásár.
12. Todi/Umbria/.
13. San-Francesco-templom Assisi-ben.

Dr. Lázár Béla: Bevezető.
Ernst-Museum XXIII. csop. kiállítása. Kat. 3.5.1.

1923. jan.

MDK

br. Kohner Ida

Női arckép, of.

Tav. kiáll. Műcs. 1925. máj. 7. l.

MDK

br.Kohner Ida

Női arckép, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 8. l.

KOHNER IDA bárónő.

Déli pihenő

KMTárs.1927/28. téli kiáll.kat. 1o.oldal

Kohner Ida

MDK

Női arckép

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Kohner Ida MDK

Női arckép

Műcsarnok 1925. tavaszi kiállitás

Kohner Ida MDK

Április, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi tárlat

Kohner Ida

MDK

Régi kolostor Bécs közelében, olf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

Kohner Ida MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

báró Kohner Ida

MDK

Ló és csikaja, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállítás

Kohner Ida MDK

Játszótér, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Kohner Ida, MDK

Palatinus lejtője, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Kohner Ida MDK

Állattanulmány, olf.

Mücsarnok 1918-19. Téli kiállitás.

Kohner Ida

MDK

Nyári délelőtt, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállítás.

MDK

Kohner Ida br.

Chroniquour cikke. Képzőművészet, II.évf.6.sz.15.l.

MDK

Kohner Ida

Amsterdami és hágai nagy.kiáll.kat. 1921.

MDK

Br. Kohner Ida, festő-graf.

116-119.

A. Helikon "kiáll.-i-III. Kiáll. 1922. Április

Jegyz. 24. l.

MDK

Klohmer Ida br., porträtt

3 ol. fastm. sv. cimmel

Ingerska Konstutställningen i Konstakademien

Stockholm, 1922 maj. - Jfgyr. 25. l.

MOK

Br. Kohner Ida, festő.

Álló akt.

A „Helikon" kiáll. i. III. Kiáll. 1922 Április.

Jegyz. 13. l.

MDK

Kohner Ida, festőm.

76. Gaarde i det Jæzzág. Repr.

Christianiai magyar kiállítás. Kat.
1923. ápr.-máj.

Kohner Ida

Portréval merjed a
hűségnek tavaszi tárlatára

Az Est 1925 V. 16

MDK

Kohner Ida

Tamás Galéria, 1935. 61. sz. Modern m. akvarellek.

F. Kohner Ida

Kiáltó

P.H. 1935. X. 6.

Kohner Ada

Kiákit

BH. 435. K. 8.

Kohner Ida MDK

Régi kolostor Bécs közelében, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Kohner Ida MDK

Játszótér, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállítás

Kohner Ida MDK

Palatinus lejtője, olf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

Kohner Ida

MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1919-20 téli kiállitás

MDK

Kohner Ida bárónő

Legelő sertések, repr.

Képzőm. Társ. 1927/28. téli kiáll. kat.

Kohner Ida (Farkas Istvánné)

Fényes Adolf növendéke volt. Párisban a 30-as években, de az illetőt nem befogadták.

Lyka Károly, Festőnemzedék a két világháború között. Bp. 1956.

73.

Kohner Ida

Tamás Galériában rendezett modern rajzkiállítás nevepel.

Ujság 1934. XII. 11.

Kohner Ida MDK

Delelő disznók, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállítás

Kohner Ida

MDK

Nyárfák, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállítás

Kohner Ida bárónő, festőm. DK

Legelő sertések. Repr.

Németh József dr.: Szalnok és művészete.
Evk. KMT 1929 55 l.

Kohner Ida

MDK

Állattanulmány, olf.

Milcsarnok 1918-19 téli kiállítás

Kohner Ida MDK

Nyári délelőtt, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Kohner Ida

MDK

Április, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállítás

Kohner Ida MDK

Ló és csikaja, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

báró Kahler Jolán.

fertőművésznő.

Felesége Tarkay István fertőművésznek
kinek művei Párisban, a Salon des Tuileriesben,
a tavaszi tárlaton szerepeltek.

a)
Reggel, 1928. júl. 2.

Kohner Ida báróné.

Szolnoki vezeteket ábrázoló képei szerepelnek a szolnoki múzeumtelep 25. éves fennállásának ünnepi kiállításán, a Műcsarnok téli tárlatán. (emlitve.)

Pesti Hirlap, 1927. dec. 18.

báró Kohner Ida.

Munkája szepel a Műcsarnok téli termében, ahol a soroki művészek retrospektív-kiállítást alkotnak.

Pesti Napló, 1927. dec. 18.

Liebe Kollegen Stolz.

Allerdings, es empfiehlt sich Illustrationsmaterial zu beschaffen, selbst zu produzieren und [illegible] mitzuverarbeiten. Herzlichst erlebt [illegible]

Tante Lilly, 1937. Okt. 14.

Kohner Ida.

Képei szerepelnek a Ilűcsamok téli tankatán.

Nemzeti Ujság, 1927. dec. 18.

Kohner Ida bárónő

Festménye nevével a KUT kiállításán
a Nemzeti Szalonban

Budapesti Hírlap 1937 XI. 21

Kohner Ida

Studiumra szerepel a KUT
kiáltványa a Nemzeti Szalonban

Magyar Hírlap 1937 XI. 2.

MDK

br. Kohner Ida

Pihenés a menekülés közben, of.

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

Kohner Ida
festő

~ Farkas István felesége.

Pataky: Farkas S. 6.
Corvina 1970.

MDK

Kohner Ida

Álló akt, festm.

Helikon 3. kiáll. 1922. ápr. 13 **1.**

4/.

Kebner Ida festőm.

MDK

Rajzok:

14. Szarvas
15. Vásárjelenet.
16. Sirakusai görög szinház.
17. Monte Falco /Umbria/

Dr. Lázár Béla: Bevezető.
Ernst-Muzeum XXIII. egyp. kiállítása. Kat. 3.5.1.

Bp. 1923. jan.

5/. MDK

Kohner Ida, festőm.

Rajzok:

18.	Malacok.	Mgt.
19.	Pulykák.	
20.	Sicíliai tenger	Mgt.
21.	Vásár.	
22.	Állattanulmány.	

Ernst-Muzeum XXIII. csop. kiállítása. Kat. 5.l.

Bp. 1923. jan.

6/.

MDK

Kohner Ida festőm.

Festmények:

23. Cortonában.
24. Pulykák.
25. Nyárfák.
26. Delelő disznók.

Ernst-Muzeum XXIII. csop. kiállítása. Kat. 5.l.

Bp. 1923 Jan.

8/.

MDK

Kohner Ida, festőm.

Festmények:

31. Jászsági tanyák.
32. Toscanai táj. Mgt.
33. Purugiai részlet.
34. Levak. Mgt.
35. Gyerekfej.

Ernst-Museum XXIII. csop. kiállítása. Kat. 5.l.

Bpe. 1923. jan.

7/.

MDK

Kohner Ida festőm.

27.	Állattanulmány.	Rajz.
28.	Sicíliai táj.	"
29.	Assisi.	"
30.	Állattanulmány.	"

Ernst-Museum XXIII. szep.kiállítása. Kat. 5.1.

Bpo.1923. jan.

MDK

Kehner Ida, festőm.

Festmények:

36. Fűzfák.
37. Assisi-i táj.
38. Nyárfaliget.
39. Városkapu Assisi-ben

Ernst-Muzeum XXIII. csop. kiállítása. Kat. 6.l.

Bp. 1923. Jan.

MDK.

10/.

Kehner Ida, festőm.

Rajzok:

40. Certomi részlet.
41. Perugiai táj.
42. Villa Borghese. Mgt.
43. Római ghetto. Mgt.

Ernst-Muzeum XXIII. csop. kiállítása. Kat. 6.l.

Bp. 1923. Jan.

11/.

MDK

Kohner Ida, festőm.

Rajzok:

44. Oroszlány-tanulmány.
45. Perugiai falak.
46. Kilátás a Palatinusról. Mgt.
47. Pineák. Mgt.

Ernst-Museum XXIII. csop. kiállítása. Kat. 6.1.

Bp. 1923. jan.

12/.

MDK

Kehner Ida festőm.

Vitrinben: Rézkarcok.
Rajzok.
48. Római parasztudvar.

Ernst-Múzeum XXIII. csop. kiállítása. Kat. 6.1.
Bp. 1923. Jan.

13/. MDK

Kühner Ida, festőm.

Festmények.

81. Sirakusai táj.
82. Assisi.
83. Kocsa.
84. Kut ó. Mgz.

Ernst-Muzeum XXIII. csop. kiáll. Kt. 7.l.
Bp. 1923. jan.

400

MDK

17/.

Kohner Ida, festőm.

Festmények:

97. Tájkép juhokkal.
98. Odysseus és Nausikaa.
99. Játszótér Interlakenben. Mgt.

Ernst-Muzeum XXIII. csop. kiállítása. Kat. 7.l.
Bp. 1923. jan.

vérkeringésének központja és eleven motorja, melyhez a nemzeti élet gyermekkori emlékei, a jelen nemzedék becsülete és eljövendő idők reménységei tapadnak — ugyan miféle szempontból lehetne ilyen város értékét fölbecsülni, ha nem a nemzet szeretetének és büszkeségének érzelmi hőfoka szerint?

Katonai szempontokat állítanak az *érzelmiek* fölé, Budapest esetében azonban csak így állítható fel a mérleg: fölér-e a kivívható katonai cél a magyar főváros elpusztításával — igen vagy nem?

Budapest ostromakor az elérhető katonai cél csak az lehetett, hogy a három ellenséges hadsereg közül egyiket néhány napig vagy néhány hétig távol tartsák a német határoktól. Ilyen nyomorúságos hadicélért feláldozni Európa egyik legszebb városát, a szövetséges nemzet szellemi és anyagi életének metropolisát!

Egyik éjszaka dörömbölés, ordítozás és lövöldözés duhaj lármája hallatszott be a külső sötétségből. Ezekben az időkben eléggé jól ismert hangok. Reggelre kelve megtudtuk, hogy fegyveres „pártszolgálatosok" törtek be a szomszédos Márkus Emília-villába, hogy bujdosó zsidókra vadásszanak. Találtak is a nyaraló tornyában, hová egyik albérlő rejtette őket. A szerencsétleneket, velük együtt Márkus Emília egyik hölgyvendégét, megkötözték és magukkal hurcolták. A művésznő úgy megrémült, hogy otthagyta a házát és egyik rokonához menekült. A komitácsi-csapat másik éjjel megint csak eljött, ezúttal nem zsidókra, hanem ezüstholmira és prémneműekre vadászott.

Utólag beszéltem egy hölggyel, akit elfogtak a Márkus-féle razzia alkalmával. Elmondta, hogy a nyilasok az óbudai téglagyárba hajtották foglyaikat, később négyesével autóba ültették, a Duna-partra szállították és összedrótozott kezekkel a folyamba lökték. A szóban forgó hölgynek egy emberséges rendőr útmutatása alapján sikerült megmenekülnie.

Lesújtó gondolat, mennyire csődöt mondott mindennemű emberismeret és lélektan Budapest népének esetében. Ki tudta volna elképzelni, hogy a magyar főváros utcáin nagy csapatokban ténferegnek suhancok, akik, ha fegyvert adnak a kezükbe, készek felebarátaik vérében fürödni. Vagy ki hitte volna, hogy vannak álmos képű kávéházi törzsvendégek, akiknek idegeiből gyönyörérzetet vált ki a patakzó embervér és a halálhörgés...

Ebbe az időbe esik szegény Farkas Istvánné tragikus vége. Farkas maga nyom nélkül eltűnt a németországi gázkamrák tájékán, a felesége azonban itthon maradt a három gyermeke mellett. Ők a kormányzó *kivételei* sorába tartoztak, de a nyilasok nem törődtek ezzel, egyik éjjel elvitték és gettóba zárták Farkasnét, majd onnan is elhurcolták és azóta nyoma veszett.

Született báró Kohner Ida volt, maga is finom festőtehetség. Farkassal Párizsban ismerkedtek meg. Egyébként megkapóan szerény, rokonszenves asszony, gyermekeinek minden áldozatra kész édesanyja volt. Azt, aki szegény Idát képes volt lemészárolni, nem tudnám erdei fenevad képében, csak mocsárlakó hüllő alakjában elképzelni.

A tulajdonjog anarchiája akkor ért fel tetőfokára, mikor a nyilas testvérek autókat, ékszereket, egész fölszerelt üzleteket és bebútorozott házakat *igényeltek* vagy *utaltak* ki egymásnak. Sajnos az én nyolchengeres Horch autóm is terítékre került. Mindeddig szerencsésen elkerülte a katonai és hatósági igényléseket, de az új sofőröm, akit Lepény Mihály váratlan megbetegedése után ültettem a volán mögé, egyszerűen odaajándékozta az én kocsimat száz liter tartalékbenzinnel együtt Kerekes Béla propaganda-„államtitkárnak". Úgy képzelem az esetet, hogy az „államtitkár" meglátta valahol a kocsimat, megtetszett neki, és cserének felajánlott egy „művészileg berendezett" zsidó villát. Ennek a sofőr nem tudott ellenállni. A

KOHNER Ida

Valóság 1952/6.

MDK

Kohner Ida, festőm.

Témáit klasszikus tanulmányaiból és a bibliából meríti. Irgalmas szamaritánusától Krisztuskompozicióiáig nagy haladást tett önállósága felé. Mestere súlyos színezésétől eltávolodik, színei ragyogóbbak. Elénkülése főleg nyárég Olaszországban tett utjáról magávalhozott tájképvázlatain és mozgalmas vásárjelenetein tünnek fel.

L.J.: Az Ernst-Muzeum kiállitása. Kohner Ida báróné
Szinházi Élet. 1923. jan.

4/.

Kohner Ida, festőm.

Nagyszámban készitett ceruzavázlatokat, ek befejezett képszerü, mely tulmegy a tanulmány, v, feljegyzés határán. Bár nem akarja a grafikát müfajként gyakorolni. - K.I. mialatt uj hangjával gazdagitja skáláját, olyan folytatója mesterei müvészetének, amilyennel csak a régi mesterek birtak.

Odysseus és Nausicaa. Olf. Repr.

L.P.: Az Ernst-Museum kiállitása. Kohner Ida báró
Szinházi Élet. 1923. jan.

16/.

MDK

Kohner Ida festőm.

Festmények:

93. Őszi napsütés.
94. Szürkület.
95. Pihenés menekülés közben.
96. Báró D.G.-né urnő arcképe. Mgt.

Ernst-Muzeum XXIII. csop.kiáll. Kat. 7.l.
Bp.1923.jan.

1/. Kohner Ida, festőm. MDK

" Másik kiállítónk Kohner Ida, Biblikusan ö-szinte, távol világok elképzelt világába beleálmodott élet az ő élete. Meghap egyszerüségével, s előadása közvetlenségével. "

Rajzok:

1. Cigányok.
2. Firenze. -gt.
3. Tehénvásár.

Dr. Lázár Béla: Bevezető.
Ernst-Muzeum XXIII. csop. kiállitása. Kat. 3, 5. l.

Bp. 1923. jan.

14/3 MDK

Kohner Ida, festőm.

Festmények.

85. Sirakusai öböl.
86. Umbriai dombok.
87. Kriesztus az Olajfák hegyén.
88. Girgenti.

Ernst-Muzeum XXIII. csop. kiáll. Kat. 7.l.
Bp. 1923. jún.

15/. MDK

Kohner Ida, festőm.

Festmények.

89. Önarckép.
90. Irgalmas szamaritánus.
91. San Francesco.
92. Zagyvapart.

Ernst-Muzeum XXIII. csop. vétáll. Kt. 7.1.
Bp. 1923. jan.

Kohner Ida

Szül. Budapesten 1896 febr. 28. Ny. K. Adolf tanár
Földbérlő

Felsőb. leányiskola.

1912/13. I. elő ontálybeli magántanuló Kremer V.

1912/13. II. elő ontálybeli „ „

(szül. 1895 febr. 28.)

Magyar iskolaélet reformja

VI. 235 – 238.

Az Ernst-Muzeum kiállitása

Kohner Ida báróné

A szolnoki müvésztelep tagja. Nemrég szabadult fel Fényes mester keze alól és müvészetében máris egyéni hajtás bimbója feslik. Mostani Ernst-muzeumbeli gyüjteményes kiállitása előtt már többször vett részt kiállitásokon a Nemzeti-Szalonban és Műcsarnokban. Szolnokkörnyéki és abbáziai tájképeiben meglepett elmélyedésének alapossságával, odaadásával és kifejezésmódjának gazdagságával. Mint mestere, ő is kultiválja a kis méretü kompoziciót, melyet nem közvetlenül természet után fest, hanem képzelete segitségével, melyet rajztanulmányokkal támogat. Kompozicióinak témáit klasszikus tanulmányaiból és a bibliából meriti. Irgalmas szamaritánusától Krisztus-kompozicióiáig nagy haladást tett önállósága felé. Egyénisége anélkül, hogy eldobná támasztékát, szemlátomást kivonja magát mestere sulyos szinezéséből. Szinei ragyogóbbak, tüzesebbek lesznek, anélkül, hogy elvesztenék erőteljes hatásukat és tulkönnyüvé válnának. Élénkülése főleg nemrég Olaszországban tett utjáról magávalhozott üde tájképvázlatain és mozgalmas vásárjelenetein tünnek fel. Nagyszámban készitett ceruzavázlatai közt sok a befejezett képszerü, mely tulmegy a tanulmány, vagy feljegyzés határán, jóllehet Kohner Ida nem kivánja a grafikát műfajként gyakorolni.

Mester és tanitvány szerencsés, harmonikus találkozása, amikor mindkettőnek képességei véletlenül ugyanazon irányban terjednek, mikor a megértésük legteljesebb. Kohner Ida mialatt uj hangjával gazdagitja skáláját, olyan folytatója mestere müvészetének, amilyennel csak a régi mesterek birtak. Csak régi mesterek tanitványai nőttek fel abban a szellemben, mely tiszteli a tradiciót és nem dob el egyik napról a másikra minden multat. Kohner Ida tehetsége biztos iskolájaalapján minden bizalmat megérdemel jövője iránt. L. F.

ODYSSEUS és NAUSICAA — Kohner Ida olajfestménye

Simplicissimus utján. Majd ő is rajzolt a Simplicissimusba, mikor Münchenbe költözött. Karrikaturái a lélek torzképét mutatták. Ő nem elégedett meg azzal, hogy nagyra rajzolt füllel, orral, kis kalappal, fogatlan száijal röhögést támasszon. Feiks Jenő a lélek nyomorék arányait csufolta ki. Ám lehet, hogy nem is csufolta ki. Lehet, hogy vicclapbeli rajzai, melyekkel idővel felhagyott, ha torzképek is, nem karrikaturák. Legalább is nem eléggé különböznek portréitől, amint egyéb művészete viszont nem különbözik karrikaturáitól s mint általában a karrikaturától a dekadens művészetet nem választja el határvonal. Feiks Jenő nem mulattatott, hanem jellemzett. Jellemzése inkább drámai volt. De amint karrikaturáiban nem ereszkedett le a tömeg mulattatására, ugy nem száll le alakjaihoz egyéb képeiben sem, hogy velük együtt érezzen. Bár művészetét szentebbnek tiszteli, semminthogy szivtelenül gyakorolná, s igy témáját nem csupán eszével dolgozza fel, hanem átérzi fenekéig, de átérzi anélkül, hogy együttérezne vele. Szuverén ő, aki megindultság nélkül megindítja közönségét. Mozgalmas lóversenyképei, nyüzsgő korcsolyapályái, előkelő szinházpáholyai elegánsak, nyeglék, dekadensek, drámaiak. Drámaiságukat fokozza szines zöldes-barnás tónusuk izgatott variációjával.

Más az Alfréd bájos dekadenciája; minthogy ő nem is az életet mutatja, hanem álmait ajándékozza nekünk, hogyne érezne hát velük együtt. (Mily szerencsés, aki álmait magáévá teszi.) Sötét erdő tisztásán táncolók koszoruja, borult tengeri strandfürdőn sétáló ur és hölgy a 70-es évek viseletében, káprázatos balett, ragyogó asztalnál vacsorázó előkelő társaság, tarka bikaviadal ismétlődik témái közt barnább vagy szinesebb változatban lompos deformációval mint különös kissé nyugtalanitó álombeli vizió. Nem is annyira impresszionista foltfestése, mint inkább ez az esetlen, lompos rajza szuggerálja témájának álomszerü hatását, melyből iskolás, geometrikus rajz kedvéért sohse zökken ki. Primitiv előadása nem rajztudatlanságra mutat; ez kulcsa képei büvös hangulatának. Modorának feláldozásával elillanna a varázs, mely a sötét erdő és borult tenger felöl leng.

Lehel Ferenc

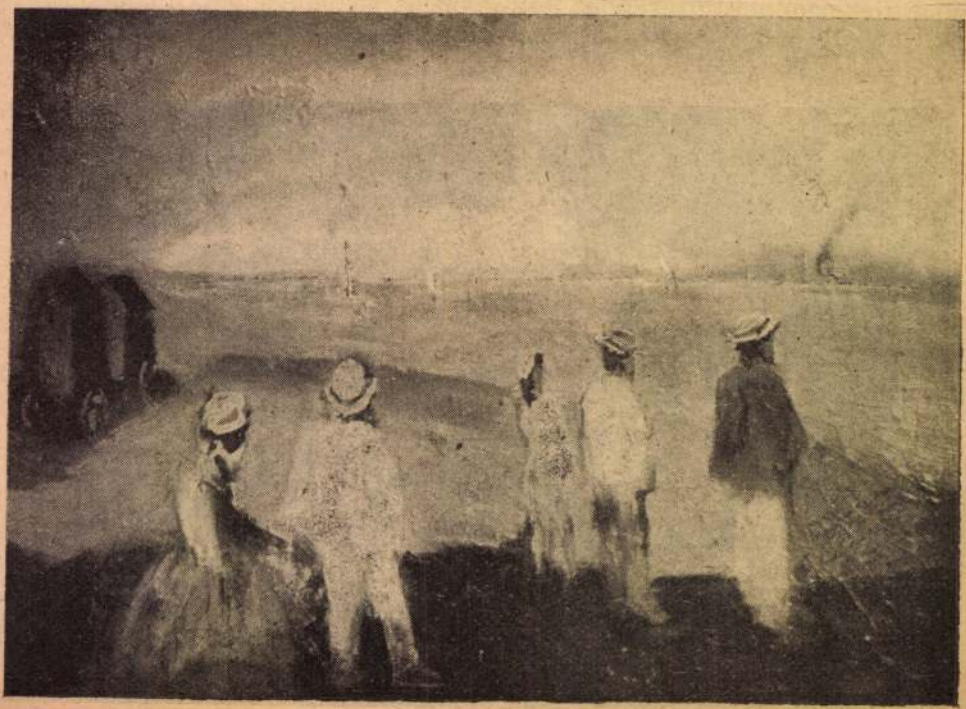

STRANDON

Feiks Alfréd olajfestménye

F. Kohner Ida

7

Pesti Napló

1938. máj. 13

nincs cím

— **Megnyílt a londoni nemzetközi női képzőművészeti kiállítás magyar osztálya.** Londonból jelentik: **Masirevich Szilárd** londoni magyar követ megnyitotta a nemzetközi női képzőművészeti társulat Londonban rendezett 37. évi kiállításának magyar osztályát. Köszönetet mondott a társulatnak, hogy módot nyujtott a magyar képzőművészeti élet legújabb törekvéseinek ismertetésére Angliában. A csoport, mely iránt igen élénk érdeklődés mutatkozik angol művészeti és társadalmi körökben, **Ferenczy Noémi, Tüdős Klára, Basch Edit, Brody-Polatschek Lilly, Kohner-Farkas Ida, Weil-Erzsébet** és még számos magyar művésznő képeiből és rajzaiból áll.

KOHNER *Ida báróné, Farkas Istvánné*, festő és grafikus, * Budapest 1895 febr. 28. Fényes Adolfnál Budapesten és Szolnokon, egy évig a bpesti Képzőm. Főiskolán tanult, azután Rómában és Firenzében volt tanulmányúton. 1918 óta kiállítója a Műcsarnoknak és a Nemzeti Szalónnak s külföldön is (Stockholm, Hága, Velence) kiállított. 1923. kollektív kiállítása volt az Ernst-Múzeumban, s Pihenés menekülés közben c. olajfestményét ekkor szerezte meg a Szépművészeti Múzeum. Orosz balett c. réckarcsorozatát (12 drb) 1925. a budapesti Tamás-galéria adta ki. 1925 óta több évig Párizsban élt.

E. G. I. 574 l

Keszthely:

Az erőd látképe:

Az előtérben
a vizes árkon át vez
körüljárni a lőrések
lesesek sarkaiban tö
melyek közül ~~m~~ e
jár segélyező helye
Felirata fölül:
„K

Rézmetszet, méretei a

Lap 45

Kohner Ida báróné

Munkanapló

1918-19. téli hiáll -

1919-20. téli hiáll. 91, 129

1920-21. téli hiáll 7, 87.

1922. jub. hiáll. 415, 419

1925. tav. hiáll ~~316, 319, 462~~
65, 76.

1927/28. téli hiáll. 105, 127

Nagybányai Múzeum építészeti ügye

III. 175.

Würtembergi Trojes herc:

be néz

Testig, fem [illegible], áll [illegible]. Rv
barna, szeme kék, [illegible] arcza és b
jobb kezében paranczsnoki pálcza
Königsavart nyakkendője fehér
punczja csattal, [illegible] oldalán kard
tok fejű négerfolga [illegible] a
hermelines palástját vetve föl
sisakja tüzes pennával. Dal
el vár alatt, hol a keresztény (vérte
Tetratai a pikkely balra:

„Trieder. Herzog zu Würtenberg
Gal Feld Wachtmeister = Lieut. u.
Regt. Cuirass^r: 1718."

és jobbra: „Jac: van Schuppē
pinxit."

[illegible] Vásznon, méretes
Festette: J. v. Schuppē.

Kohner Ida

Magyar Sindro
1920 dec. – 1921 jan. hab.
Táplej. olajt.

MŰVÉSZET ÉS VILÁGNÉZET.

Írta: HEKLER ANTAL.

A művészet, az ember szellemtörténetének ez a legérzékenyebb hangszere mindenkor nemcsak optikai, hanem lelki állásfoglalást is jelent, állásfoglalást az embert szüntelen foglalkoztató és a kérdésföltevés lényegében mindig azonos lét problémáival szemben. A művészet mindenkor hitvallás az élet értékéről és jelentőségéről. Az értékfelfogás korszakonként való változását és eltolódásai a művészet éppoly híven tükrözteti, mint az emberi szellem egyéb megnyilatkozásai: a költészet, a zene és a filozófia.

Az ember állásfoglalása a lét problémájával szemben alapjában két világnézettípusra redukálható. Az egyik az anthropocentrikus-pozitivisztikus világnézet, mely a lét problémáinak a megoldását a látható és érzékelhető valóságban keresi; a másik a kozmikus-metafizikai világnézet, melynek lelkisége a végtelenbe ívelődve elfordul a földi valóságtól és szomjasan fürkészi az érzékfölötti, örök igazságok kozmikus rendjét. Az előbbi világnézettípusnak a filozófiában a pozitivizmus és materalizmus, a művészetben a naturalizmus felel meg, az utóbbinak ellenben a filozófiában a spiritualizmus, a művészetben pedig az idealizmus és expresszionizmus a párhuzamos jelensége. Az emberiség egész multjának minden világnézeti küzdelme lényegileg tulajdonképpen ennek a két ellentétes világnézettípusnak a pólusai között való ide-odaingadozásra egyszerűsíthető. Hasonlóképpen a művészettörténeti korszakok alapjellegét a naturalisztikus és expresszionisztikus törekvések ingamozgásszerű váltakozása határozza meg. A lengés iránya a létkérdések állandó azonosságának megfelelőleg mindig ugyanaz, a kilengés távolsága azonban változó.

A nagy történeti stílusoknak a világnézettípusokkal való szükségszerű kapcsolatáról s ezeknek a stílusváltozások szempontjából való jelen-

Kohner Ede

Nemethy József dr. Évk. Kult. T. 1929 kép 4.

ÁLDOR JÁNOS LÁSZLÓ: A NAP UTOLSÓ SUGARAI.

KOHNER IDA BÁRÓNŐ: LEGELŐ SERTÉSEK.

Kohner I da festő

Magyar Müvészet 1925.53.o.
/r.e./:Róma.Egyházmüvészeti kiállitás

~~Műrészek, XX. 4 27.~~ ~~1313-43~~

Kohner Farkas Ida festő

Hungarian Quarterly, 1938.

Vol. IV. No. 2. 362-364 o.

Cora Gordon: Magyar festőnők Londonban.

Kohner Ida
festő

Népszava 1923. jan. 6. 7. o
Kiállítások

Kohner Ida festönö.

Műbarát.1923.III.22.1.

Kohner Sára festő

Pesti Hírlap. 1923. évf. 4. s

az ünnepelt szobrászművészetéről...

Rohner Ida festő

Pesti Hírlap. 1923. jan. 6. 8

k. k. a. Más dajos is Rivérete

Kohner Lesli

Budapest

1925. máj. 16.

AZ ERNST-MÚZEUM KIÁLLITÁSAI

LIX.

XXIV. CSOPORTKIÁLLITÁS

(MAGYAR RÉZKARCOLÓK EGYESÜLETE, FESZTY MÁSA, FRANK FRIGYES, SZIRT OSZKÁR † FESTŐK, BERÁN LAJOS SZOBRÁSZ)

RENDEZTÉK:

ERNST LAJOS és LÁZÁR BÉLA

AZ ERNST-MÚZEUM KIADÁSA
BUDAPEST, 1923. ÁPRILIS HÓ.

MOST JELENT MEG:

ERNST-MUZEUM.

I. füzet. ERNST LAJOS: Jacopo Tintoretto: Szent István Mária oltalmába ajánlja Magyarországot. MAYER L. AUGUST: Tintoretto egy ösmeretlen magyar vonatkozásu képe.

II. füzet. Dr. LÁZÁR BÉLA: Bernhard-Strigel: II. Ulászló és családjának arcképe.

III. füzet. Külföldi mesterek magyar vonatkozásu művei.

IV. füzet. DR. FERENCZY ZOLTÁN: A Petőfi-terem.

V. füzet. ERNST LAJOS: Petőfi arcképei.

Az Ernst-Muzeum kiadása.

AZ ERNST-MUZEUM MŰVÉSZ-KÖNYVEIBŐL megjelent a VI. Rippl-Rónai József és a VII. Vaszary János.

Előbbi füzetek:

I. Csók István. II. Iványi-Grünwald Béla. III. Perlmutter Izsák. IV. Gyárfás Jenő. V. Rudnay Gyula.

Egy-egy füzet ára 200 korona.

Sajtó alatt:

Dr. LÁZÁR BÉLA:

FADRUSZ JÁNOS ÉLETE ÉS MŰVÉSZETE.

A több száz illusztrációval, kiadatlan levelekkel, ismeretlen művekkel diszitett kötet kétféle kiadásban jelenik meg.

Előjegyzési ár amatőrkiadásra 15.000 korona, rendes kiadásra 3000 korona. *Bolti ára tetemesen drágább lesz.*

Légrády Testvérek, nyomása Budapest.

Ritkán van alkalma a közönségnek a művészi képzeletet a maga élesen ellentétes munkája közben oly tiszta tipusokban megfigyelni, mint jelen kiállitásunkon, főleg a két festő munkái előtt.

Az egyik, *Frank* Frigyes, ott emelkedik hirtelen való lendülettel a művészi alkotások tiszta magaslataiba, ahol — mint felesége arcképénél — izgalmas érdeklődés felverte képzetében a belső viziót, mely a jelenségen nyugodott, de amelyet meglátni, megfogni a művészi ihlet munkája. Képzelete a jelenségektől elvonatkozni nem tud, formájához közvetlen optikai benyomásokból jut, mint tájképeinél is, de amikor érzéseivel átitatja őket, szinei árnyalatokban mind gazdagabban, uj szint öltve, sajátos zamatot nyerve bontakoznak ki. A kolorista, ki finom harmoniákat *emel ki* a természetből, megerősödve, teljes erejében áll most előttünk.

A másik, *Feszty* Masa, az ellentéte: a természet neki csak kiindulás, hogy eljusson a képzeletében megálmodott szinvilághoz. Ez a világ fájdalmakkal van kikövezve, nostalgia füti, sóvárgás epeszti, vágyakozás élteti. De az érzelmi háttérből a formák kibontakozása a lényeges képzeletműködésében, s ebben Feszty Masa egyedülálló jelenség, mint a lótusz-virág a váradi hévvizben. Mert az ő formája nem tapad a jelenségekhez, csak kibontja belőlük dekorativ ornamenseit. De nem a vonala adja a tárgyak képét, nem az zárja be a tömegeket, még az ornamenseket sem az teremti. A vonalakat kitöltő szin sem befolyásolja lényegesen Feszty Masa festői látását, még annyira sem, hogy dame d'atour, kisérő hölgye legyen a formának. Az uj, az eredeti, a sajátos Feszty Masa művészetében az, hogy az ő vizióját fény és árnyék remegése hordja, a fény bujkálása a formákon, amint behatol az árnyékokba, végig remeg a körvonalakon, elmosva a határokat. Ezáltal valami titokzatosan irizáló dekorativ hatás keletkezik, melybe szépséges és bánatos leányálmok ágyazvák, magányos órák lázas viziói, átélt keserüségek subliminált képei, — egy gazdag képzeletü mesevilág, mesévé transzponált élmények, ami nem meglepő nála, kiben Jókai és Feszty lelke visszajár.

Harmadik művészünket kibontakozása pillanatában érte utól végzete, a Bug partján, a kötelességteljesités

heroikus megnyilatkozásával, a maga élete árán ezrekét megmentve. *Szirt* Oszkár e karaktervonása megnyilatkozik alig kibimbózó művészetében is, mely egy öntudatos lélek biztos előrehaladásának képe. Mestere, Ferenczy Károly tanitása még érezhető rajta, — de szin- és formafelfogásának határozottsága máris azt mutatja, hogy a dekorativ ornamenskeresés utját mihamar elhagyta volna, hogy elindulhasson a maga utján. Fájdalmas érzéssel állunk a kétségtelenül tehetséges ifju torsoban maradt életműve előtt!

Kiállitásunkon most mutatkozik be első izben a *Magyar Rézkarcolók Egyesülete*, magához vonván néhány egyelőre kötelékén kivül álló művészt is, kik mindnyájan a karcolás mesterségének hűséges hivei. Majd valamennyi jó ismerősünk, az Ernst-Múzeum kiállitásain máskor is megjelentek, itt szerettették meg a közönséggel a rajzolás e nemes ágát, mely oly fölötte alkalmatos a legkülönbözőbb művészi egyéniség szabad kialakulására. E tekintetben e kis kollekció nagyon tanulságos. Gyönyörü lapokon különböző lelki állapotok nagy közvetlenséggel bontakoznak ki előttünk. De ezt az alkalmat fel kell használnunk, hogy rámutassunk egy olyan érdemre, mely eddig a nyilvánosság elől félénken menekült, pedig az, hogy a rézkarc művészete kifejlődhetett, ahogy azt e kiállitásunk gyönyörü eredményei is igazolják, azt *Olgyai* Viktor főiskolai tanár évtizede csendes, de páratlan energiáju oktató működésének köszönhetjük. Ezt hangos szóval meg kellett mondanunk, akárhogy bujkál is előle tisztelt elnökünk.

Az egyesület ezentul intenziv aktiv munkát fog végezni, s ahhoz kérjük a közönség olyatén támogatását, hogy *nagy számban lépjen be pártolótagjaink közé*, hogy megkezdhessük külföldi propagandánkat, mert — mint kiállitásunk igazolja — a magyar rézkarc felveheti és fel is fogja venni a versenyt a külfölddel.

Az 1922-iki tagsági járulék most kerül kiosztásra. Az ujonnan belépő tagok — 5000 korona tagdij fejében — szabadon válogathatnak a kijelölt lapok között.

Last but not least, meg kell emlékeznünk szobrászmesterünkről, *Berán* Lajosról, az érem költőjéről, akinek kezében álmok hordozója lesz a plaquette.

Dr. Lázár Béla.

ELSŐ TEREM.

Magyar Rézkarcolók Egyesületének kiállitása.

1. Markó Lajos: Kompozició . . . . . 4000.— K
2. U. a.: a) Férfifej . . . . . 5000.— K
   U. a.: b) Női fej. . . . . 3000.— K
3. U. a.: a) Kompozició . . . . . 5000.— K
   U. a.: b) Kárpáti táj . . . . . 4000.— K
4. U. a.: Op. XXIX. (Aquatinta) . . 3000.— K
5. Paris Erzsi: Nagybányai részlet . . 4000.— K
6. U. a.: Ősz . . . . . 6000.— K
7. Dobai Székely Andor: Szajna partja.
   Próbanyomat . . . . . 10,000.— K
   Számozott példány . . . . . 6000.— K
8. Henik Ilona: Férfifej . . . . . 4000.— K
9. Dobai Székely Andor: Petőfi . . . 6000.— K
10. U a.: Hiuság . . . . . 8000.— K
11. U. a.: Vizió 1—8 pl. kapható . . 13,000.— K
12. Henik Ilona: Női fej . . . . . 3000.— K
12a. Gyimes Lajos: Rothenburg . . . . 4000.— K
13. U. a.: Téli alkony a Dunán . . . 10,000.— K
13a. U. a.: Nürnbergi piac . . . . . 6000.— K
14. U. a.: Az avasi torony (Miskolc) . 5000.— K
15. Kohner Ida: Perugiai kapu. (Rajz) . 16,000.— K
16. U. a.: Szarvas . . . . . 5000.— K
17. U. a.: Állattanulmány. (Rajz) . . . 15,000.— K
18. U. a.: Sas . . . . . 4000.— K
19. U. a.: Orosz ballet . . . . . 5000.— K
20. U. a.: Kutya . . . . . 5000.— K
21. U. a.: Állattanulmányok. (Rajz) . . 15,000.— K
22. U. a.: Perugiai kapu. Rajz) . . . 16,000.— K
22a. U. a. Ballet . . . . . 4000.— K
23. Bayer Ágost: Női fej (6 drb) . . . 6000.— K
24. U. a.: Péterke (10 drb) . . . . . 6000.— K
25. U. a.: A bécsi Karlskirche (8 drb) . 5000.— K
26. U. a.: Esztergomi bazilika (10 drb) . 6000.— K
27. Barta Ernő: Szerelmes pár . . . . 8000.— K
28. U. a.: Rajz Jeremiás siralmaihoz. Magántulajdon.

29. U. a.: Tanyai konyha. (Rajz) . . . 35,000.— K
30. U. a.: A vigasz. (Rajz) . . . . . 40,000.— K
31. U. a.: Az anyaföld. (Rajz) . . . . 40,000.— K
32. U. a.: Jeremiás siralmai . . . . . 8000.— K
33. U. a.: Hazatérők. (Rajz) . . . . . 40,000.— K
34. U. a.: Az apostol. (Rajz) . . . . . 40,000.— K
35. Conrád Gyula: Szentháromság-tér . 7000.— K
36. U. a.: Vajdahunyad . . . . . 7000.— K
37. U a.: A magasból . . . . . 7000.— K
38. U. a.: Tetők felett . . . . . 7000.— K
39. U. a. Tivoli . . . . . 8000.— K
40. U. a.: Esti harmóniák . . . . . 8000.— K
41. U. a.: Est a Dunán . . . . . 7000.— K
42. U. a.: Felhők Buda felett . . . . 7000.— K
43. U. a.: Kuria . . . . . 7000.— K
44. U. a. Csendes sarok . . . . . 7000.— K
44a. Kubinyi Sándor: Tanulmányfej . 6000.— K
44b. U. a.: Várakozás . . . . . 4000.— K
45. Beron Gyula: ~~Belvárosi templom.~~ (Rajz) . . . . . 30,000.— K
46. U. a.: ~~Nyugati pályaudvar.~~ (Rajz) . 15,000.— K
47. U. a.: Arckép 1—10-ig kapható . . 5000.— K
48. U. a.: Kislány. 1—15-ig kapható . 7000.— K
1923-as tagilletmény.
49. U. a.: Profil IV. . . . . 6000.— K
50. U. a.: Arcképtanulmány. Két példányban kapható, selyemre nyomva . . . 12,000.— K
51. U. a.: Zádor István arcképe. 1—10-ig 7000.— K
52. U. a.: ~~Hajók a Dunán~~ . . . . . 5000.— K
53. U. a.: Varjuk. (Rajz) . . . . . 30,000.— K
54. U. a.: A fasornál. (Rajz) . . . . . 28,000.— K
55. Baránski E. László: A Széchenyi-lánchid. (Rajz) . . . . . 30,000.— K
56. U. a.: Operaház. Második állapot . . 6000.— K
1923-as tagilletmény.
57. U. a.: Mosónők. Első állapot. Utolsó 16-ik példány . . . . . 10,000.— K
58. U. a.: Havas Dunapart . . . . . 6000.— K
1923-as tagilletmény.
59. U. a.: A richmondpark egy zugja . . 1000.— K
1922-es tagilletmény.
60. U. a.: A Széchenyi-lánchid . . . . 6000.— K

61. U. a.: Téli éjszaka . . . . . 6000.— K
62. Révész-Ferryman Ferenc: Felsőolaszországi tájkép . . . . . 14,000.— K
63. U. a.: Assisi . . . . . 10,000.— K
64. U. a.: Róma . . . . . 14,000.— K
65. U. a.: Velence . . . . . 10,000.— K
66. U. a.: Felsőolaszországi falusi utca . 14,000.— K
67. U. a.: Alt-Berlin. Egyetlen példány . 25,000.— K
68. Nagy Sándor: Boszorkánykonyha . 6000.— K
69. U. a.: Krisztus utolsó beszéde . . . 8000.— K
70. U. a.: Magyar-valkói temető . . . 6000.— K
71. U. a.: Attila palotája . . . . . 6000.— K
72. U. a.: Meghasonlás . . . . . 8000.— K
73. U. a.: Gödöllői park . . . . . 6000.— K
74. Kmetty János: Pócsmegyer . . . . 8000.— K
75. U. a.: Falu . . . . . 4000.— K
76. U. a.: Tabáni részlet . . . . . 4000.— K
77. U. a.: Tanya . . . . . 6000.— K
78. U. a.: Levétel a keresztről . . . . 8000 — K
79. U. a.: Önarckép . . . . . 3000.— K
80. U. a.: Tabáni részlet . . . . . 6000.— K
81. U. a.: Fürdőzők. (Rajz) . . . . . 25,000.— K
82. U. a.: Fürdőzők . . . . . 6000.— K
83. U. a.: Táj. (Rajz) . . . . . 25,000 — K
84. Derkovits Gyula: Önarckép . . . . 3000.— K
85. U. a.: Kompozició . . . . . 3000.— K
86. U. a.: Önarckép . . . . . 5000.— K
87. U. a.: Férfifej . . . . . 3000.— K
88. U. a.: Imádkozó . . . . . 4000.— K
89. U. a.: Kompozició . . . . . 3000.— K
90. Komjáthi W. Gyula: Tájkép . . . 3000.— K
91. U. a.: Lágymányosi táj . . . . . 3000.— K
92. U. a.: Az elüzött . . . . . 3000.— K
93. U. a.: Viharos táj . . . . . 3000.— K
94. U. a.: Vihar . . . . . 3000.— K
95. U. a.: Táj . . . . . 3000.— K

MÁSODIK TEREM.

Frank Frigyes festményei.

96. Vörös profil . . . . . 200,000.— K
97. Szőke leány. Magántulajdon.
98. Feleségem arcképe. Magántulajdon.
99. A vidám festő. Magántulajdon.
100. Menekülő lány . . . . . 400,000.— K
101. Nyár a Tabánban . . . . . 180,000.— K
102. Mózes siratja testvérét . . . . . 600,000.— K
103. Kompoziciórészlet . . . . . 250,000.— K
104. Verőfényes délelőtt. Magántulajdon.
105. Leány korsóval . . . . . 400,000.— K
106. Önarckép . . . . . 400,000.— K
107. Nyári délelőtt . . . . . 180,000.— K
108. Gyermekszoba. Magántulajdon.
109. Budai impresszió. Magántulajdon.
110. Önarckép . . . . . 300,000.— K
111. Árok-utca Budán. A Szépművészeti Muzeum tulajd.
112. Apolló üzi Daphnét . . . . . 250,000.— K
113. Don Quijotte . . . . . 700,000.— K
114. A vörös kapu Lublinban. Magántulajdon.
115. Szederfa-vendéglő. Magántulajdon.
116. Női arckép. Magántulajdon.
117. Az öreg ház. . . . . 400,000.— K
118. Vérszerződés . . . . . 300,000.— K

HARMADIK TEREM.

Magyar Rézkarcolók Egyesületének kiállitása.

119. Zádor István: Önarckép. 1—25-ig . 20,000.— K
120. U. a.: Agia Sophia Konstantinápolyban. 1—50-ig . . . . . 7000.— K
1923-iki tagilletmény.
121. U. a.: Buda . . . . . 10,000.— K
122. U. a.: Öreg emberek . . . . . 15,000.— K
123. U. a.: A modell. 1—50-ig . . . . . 15,000.— K

124. U. a.: Csejthe-vár romjai. 1—50-ig 7000.— K
125. U. a.: Az Elba Hamburgnál. Hét drb próbanyomat . . . . . 20,000.— K
127. U. a.: A Warthburg. Nyolc próbanyomat . . . . . 20,000.— K
128. U. a.: A brémai városház. Nyolc próbanyomat . . . . . 20,000.— K
129. Gara Arnold: Turbános férfi . . . . 10,000.— K
130. Lénárd Róbert: Staribar . . . . . 8000.— K
131. U. a.: Áradás . . . . . 6000.— K
132. U. a.: Charing Cross Bridge . . . . 7000.— K
133. U. a.: Este a csatornán . . . . . 7000.— K
134. U. a.: Temető . . . . . 5000.— K
134a. U. a.: Apály . . . . . 7000.— K
135. Szőnyi István: Barátom arcképe . . 4000.— K
136. U. a.: Hármas akt. . . . . 6000.— K
137. U. a.: Varró nő. . . . . 5000.— K
138. U. a.: Krisztus sirbatétele . . . . . 18,000.— K
139. U. a.: Panoráma . . . . . 8000.— K
140. U. a.: Önarckép . . . . . 5000.— K
141. U. a.: Kompozició . . . . . 4000.— K
142. U. a.: Kettős akt . . . . . 6000.— K
143. Lénárd Róbert: Zarkovó . . . . . 6000.— K
144. U. a.: Kloster-Neuburg . . . . . 6000.— K
145. U. a.: Waidhoffen . . . . . 5000.— K
146. U. a.: Kanális Exeter mellett . . . 7000.— K
147. Gy. Sándor József: Margithid . . . . 8000.— K
148. Aba-Novák Vilmos: Fejtanulmány . . 6000.— K
149. U. a.: Melancholia . . . . . 10,000.— K
150. U. a.: Arcképtanulmány . . . . . 6000.— K
151. Gy. Sándor József: Vasárnap délelőtt 8000.— K
152. U. a.: Prága . . . . . 8000.— K
1923-iki tagilletmény.
153. U. a.: Parlament . . . . . 10,000.— K
154. U. a.: Kámzsás barát . . . . . 15,000.— K
155. U. a.: A bazilika . . . . . 20,000.— K
Egyetlen példány.
156. U. a.: Öreg városrész . . . . . 8000.— K
157. U. a.: Theatiner-Kirche Münchenben 30,000.— K
Egyetlen példány.
158. U. a.: Meditáció . . . . . 10,000.— K
160. U. a.: Kálvin-tér . . . . . 10,000.— K

161. Fáy Dezső: Hol megszálltam Veronában . . . . . 10,000.— K
162. U. a.: Léda. Magántulajdon.
163. U. a.: Gondtalan élet . . . . . 20,000.— K
164. U. a.: Klasszikus táj . . . . . 20,000.— K

NEGYEDIK TEREM.

Feszty Masa festményei.

165. Anya és fia . . . . . .180,000.— K
166. Madonna. Magántulajdon.
167. Két élet . . . . . .180,000.— K
168. Mater Dolorosa . . . . . .120,000.— K
169. Műteremben. Magántulajdon.
170. Csendélet . . . . . 70,000.— K
171. Anya és gyermeke. Magántulajdon.
172. Tanulmány. Magántulajdon.
173. Női arckép. Magántulajdon.
174. Akttanulmány . . . . . 50,000.— K
175. Fehérruhás nő. Magántulajdon.
176. Akt . . . . . 50,000.— K
177. Fiatalság . . . . . .200,000.— K
178. Önarckép . . . . . 50,000.— K
179. Ádám és Éva . . . . . .300,000.— K
180. Tanulmányfej . . . . . 50,000.— K
181. Leányarckép. A Szépművészeti Muzeum tulajdona.
182. Álmodozás . . . . . .120,000.— K

ÖTÖDIK TEREM.

Szirt Oszkár ⟨1889—1915.⟩ művei.

183. Szolnoki liget . . . . . 80,000.— K
184. Női fej . . . . . 40,000.— K
185. Traviata . . . . . .250,000.— K
186. Önarckép. Magántulajdon.
187. Vén diófa . . . . . 70,000.— K

188. Esős táj . . . . . 70,000.— K
189. Dömösi völgy . . . . . 50,000.— K
190. Tiszolci patak . . . . . 60,000.— K
191. Begoniák . . . . . 50,000.— K
192. A festő . . . . . 40,000.— K
193. Szolnoki Tiszapartján . . . . . 60,000.— K
194. Fenyőrészlet . . . . . 80,000.— K
195. Korcsolyázók . . . . . 90,000.— K
196. Csendélet . . . . . 30,000.— K
197. Öreg tót . . . . . 40,000.— K
198. Csendélet . . . . . 30,000.— K
199. Tiszapart . . . . . 90,000.— K
200. Belvárosi templom . . . . . 110,000.— K
201. Buzakeresztek . . . . . 60,000.— K
202. Fenyves . . . . . 120,000.— K

A HALLBAN.

203. Feszty Masa: Férfiarckép. Magántulajdon.
204. U. a.: Magyar Madonna . . . . . 100,000.— K
205. U. a.: Leány rózsával . . . . . 150,000.— K
206. U. a.: Akt . . . . . 60,000.— K
207. U. a.: Mulatság után . . . . . 70,000.— K

A VITRINÁBAN.

Berán Lajos érmei.

Árak jelezve a tárgyakon.

A HALLBAN.

208. Berán Lajos: Edvin. Magántulajdon.
209. U. a.: Springer-vándordij. Bronz. Magántulajdon.
210. U. a.: Florika. Magántulajdon.
211. U. a.: Feleségem arcképe. Magántulajdon.

TUDNIVALÓK:

1. A Magyar Rézkarcolók Egyesületének pártoló tagságára jelentkezést elfogad az egyesület ügyvivője: Dr. Lázár Béla.
2. Pártoló tagság díja 1923-ra 5000 korona, melynek fejében a 48., 56., 58., 120., 152. sz. lapok közül szabadon válogathatnak a tagok.
3. Az 1922-iki tagilletmény fejében az 59. sz. lap jár.

Kohner Ida 6,

KOHNER IDA BÁRÓNŐ: LEGELŐ SERTÉSEK

Képzm. Tan. 1927/28
téli kiáll. Eat

SZABÓ DEZSŐ: DUNÁNTÚLI VÁROSKA

AZ ERNST-MÚZEUM KIÁLLITÁSAI

LVIII.

XXIII.

CSOPORTKIÁLLITÁS

‹KOHNER IDA, MÁRK LAJOS
ÉS SZÜLE PÉTER FESTŐK,
LUX ELEK SZOBRÁSZ›

RENDEZTÉK:

ERNST LAJOS és LÁZÁR BÉLA

AZ ERNST-MÚZEUM KIADÁSA
BUDAPEST, 1923. ÉV, JANUÁR HÓ.

MOST JELENT MEG:

ERNST-MUZEUM.

I. füzet. ERNST LAJOS: Jacopo Tintoretto: Szent István Mária oltalmába ajánlja Magyarországot. MAYER L. AUGUST: Tintoretto egy ösmeretlen magyar vonatkozásu képe.

II. füzet. Dr. LÁZÁR BÉLA: Bernhard-Strigel: II. Ulászló és családjának arcképe.

III. füzet. Külföldi mesterek magyar vonatkozásu művei.

IV. füzet. Dr. FERENCZY ZOLTÁN: A Petőfi-terem.

V. füzet. ERNST LAJOS: Petőfi arcképei.

Az Ernst-Muzeum kiadása.

—◈—

AZ ERNST-MUZEUM MŰVÉSZKÖNYVEI.

Legközelebbi füzetek: VI. Vaszary János. VII. Rippl-Rónai József. Eddig megjelentek:

I. Csók István. II. Iványi-Grünwald Béla. III. Perlmutter Izsák. IV. Gyárfás Jenő. V. Rudnay Gyula.

—◈—

Dr. FELVINCZI TAKÁCS ZOLTÁN:

SZÜLE PÉTER.

—◈—

Sajtó alatt:

Dr. LÁZÁR BÉLA:

FADRUSZ JÁNOS ÉLETE ÉS MŰVÉSZETE.

A több száz illusztrációval, kiadatlan levelekkel, ismeretlen művekkel diszitett kötet kétféle kiadásban jelenik meg.

Előjegyzési ár amatőrkiadásra 10.000 korona, rendes kiadásra 2500 korona. *Bolti ára tetemesen drágább lesz.*

Légrády Testvérek nyomása, Budapest.

Tizenkét esztendei távollét után viszontlátjuk uj csoportkiállitásunkon *Márk* Lajost. Amikor utoljára láttuk, bucsukiállitásán a nemesen csengő szinek zengése fogadott. Vajjon mi lett koloritjából az amerikai kulturában? Az amerikai izlést a XVIII. század nagy angol arcképfestői, a Reynoldsok, a Gainsborough-k formálták, mesteri anyagfestésükkel s pompázó lélekábrázolásukkal és Márk Lajos az előbbihez magával hozta egyéni hajlandóságát, az utóbbihoz finom intellektusa nagyszerü alkalmazkodó képességét. Mihamar meglátta, hogy az amerikai lady a család szemefénye, a ház bálványozott középpontja, s annak ábrázolásához, ha sikert akar elérni, az ábrázolandó egyéniség kiemelése és középpontba állitása szükségeltetik. Ezt látjuk itt bemutatott arcképein, melyeken ott van az anyag természetének festői érzékeltetése, a formák hangsulyozása, mindaz, ami női báj, egyéni jelentőség, lelki emelkedettség, egyszóval *felfokozás*. Valami finom ezüst tónusfátyol borul képeire, mely alól kicseng szineinek belső tüze, mint megannyi drága ékkő. Visszatérte óta festett művei már ez uj értékekkel meggazdagodott művészet.

Másik kiállitónk *Kohner* Ida, finom nőiesen szenzitiv lélek, az üde álmok, a csöndes elképzelések, a meseszerü lélek mimózaérzékenységü elgondolásainak poétája. A természet előtt gyöngéd elcsudálkozással tárja fel szivét, a táj és az állatvilág, a fü, fa, mező és rét virágai s bennök a beleképzelt meseszerü emberek naivan egyszerü élete mind álomszerü létet élnek. Ez a biblikusan őszinte, távol világok elképzelt világába beleálmodott élet az ő élete, egy fogadalmas tiszta lélek tükröződik benne, megkap egyszerüségével s előadása közvetlenségével.

Harmadik kiállitónk, *Szüle* Péter mestere az ecsetnek, a sejtető előadásnak, aki elhagy mindent, ami fölösleges, de megkapó biztonsággal adja azt, ami érzékeltetéséhez szükséges. A könnyedség legfőbb erénye, de eb-

ben aztán ösztönösen biztos, az életjelenségek gazdag átabotájából szeme szuverénül tud válogatni és kihagyásaival többet mond, mint sok más festő minden részletező elaprózásokkal. Innen formáinak váltakozása és szineinek gazdag változatai. Mindig a tárgyból indul ki és palettáját ahhoz formálja, — ura mestersége eszközeinek és mestere a festői előadásnak.

A szobrászunk, *Lux* Elek az uj magyar szobrászat leggazdagabb lelkü mestere. Érzés és formabiztonsággal mesteri tudás párosul. Ahogy az ő női arcképei egy-egy mélységes lélekállapotot, táncosnőinek kecses mozdulatai a minden erőkifejtést könnyedén legyőző bájt jelképezik, abban ő páratlanul áll a modern szobrászatban. Néhai nagy mesterünk, Beöthy Zsolt utolsó óhajtása is az volt, hogy az idei Greguss-dijjal Luxot koszoruzzák, ami csak külső körülményeknél fogva maradt el. Annyi bizonyos, hogy diadalmasan előretörő ujabb szobrászgárdánkban Lux Elek a legelsők egyike.

Dr. Lázár Béla.

ELSŐ TEREM.

Kohner Ida művei.

RAJZOK.

1. Cigányok . . . . . 8000.— K
2. Firenze. Magántulajdon.
3. Tehénvásár . . . . . 9000.— K
4. Tanulmány . . . . . 6000.— K
5. Vásár . . . . . 12,000.— K
6. Viterbo. Magántulajdon.
7. Vázlat . . . . . 10,000.— K
8. Olasz vásár . . . . . 12,000.— K
9. Alföldi vásár . . . . . 14,000.— K
10. Vásár . . . . . 10,000.— K
11. Lóvásár . . . . . 12,000.— K
12. Todi (Umbria) . . . . . 10,000.— K
13. San Francesco-templom Assisi-ben . . 15,000.— K
14. Szarvas . . . . . 6000.— K
15. Vásárjelenet . . . . . 15,000.— K
16. Sirakusai görög szinház . . . . . 18,000.— K
17. Monte Falco (Umbria) . . . . . 10,000.— K
18. Malacok. Magántulajdon.
19. Pulykák . . . . . 12,000.— K
20. Siciliai tenger. Magántulajdon.
21. Vásár . . . . . 10,000.— K
22. Állattanulmány . . . . . 8000.— K

FESTMÉNYEK.

23. Cortonában. Magántulajdon.
24. Pulykák . . . . . 120,000.— K
25. Nyárfák . . . . . 150,000.— K
26. Delelő disznók . . . . . 150,000.— K
27. Állattanulmány (Rajz.) . . . . . 7000.— K
28. Siciliai táj (Rajz.) . . . . . 9000.— K
29. Assisi (Rajz.) . . . . . 9000.— K
30. Állattanulmány. (Rajz.) Magántulajdon.
31. Jászsági tanyák . . . . . 150,000.— K
32. Toscanai táj. Magántulajdon.
33. Purugiai részlet . . . . . 50,000.— K
34. Lovak. Magántulajdon.
35. Gyerekfej . . . . . 50,000.— K

36. Füzfák . . . . . 80,000.— K
37. Assisi-i táj . . . . . 50,000.— K
38. Nyárfaliget . . . . . 80,000.— K
39. Városkapu Assisiben . . . . . 40,000.— K

RAJZOK.

40. Cortonai részlet . . . . . 12,000.— K
41. Perugiai táj . . . . . 12,000.— K
42. Villa Borghese. Magántulajdon.
43. Római ghetto. Magántulajdon.
44. Oroszlán-tanulmány . . . . . 12,000.— K
45. Perugiai falak . . . . . 14,000.— K
46. Kilátás a Palatinusról. Magántulajdon.
47. Pineák. Magántulajdon. . . . . .

VITRINBEN.

Rézkarcok. Nagyobbak ára . . . . . 4000.— K
Kisebbeké . . . . . 3000.— K
Rajzok egyenkint . . . . . 12000.— K
48. Római parasztudvar . . . . . 10,000.— K

MÁSODIK TEREM.

Szüle Péter festményei.

49. Felolvasás . . . . . 120,000.— K
50. Tükör előtt . . . . . 160,000.— K
51. A beteg . . . . . 250,000.— K
52. Készülődés . . . . . 160,000.— K
53. Varrás közben . . . . . 150,000.— K
54. Pihenés . . . . . 75,000.— K
55. Alvó nő . . . . . .250,000.— K
56. Idősebb nő . . . . . .120,000.— K
57. Műteremben . . . . . .180,000.— K
58. A művész atyja . . . . . .120,000.— K
59. Templomban. Magántulajdon.
60. Ablaknál . . . . . 85,000.— K
61. Férfiarckép. Magántulajdon.
62. Szeles idő . . . . . 60,000.— K
63. Borulás . . . . . 50,000.— K
64. Eső után . . . . . 50,000.— K

65. Festő nő . . . . . 130,000.— K
66. Olvasó nő . . . . . 60,000.— K
67. Szeptember . . . . . 50,000.— K
68. Ősz . . . . . 50,000.— K
69. Édesanyám . . . . . 180,000.— K
70. Téli táj . . . . . 250,000.— K
71. Nyári est . . . . . 50,000.— K
72. Pihenő nő . . . . . 240,000.— K
73. Készül a csarapé. A Képzőművészeti Társulat tulajdona.
74. Őszi hangulat a Dunán . . . . . 180,000.— K
75. Eső . . . . . 50,000.— K
76. Falusi atyafiak. . . . . 250,000.— K
77. Pihenés . . . . . 250,000.— K
78. Olvasás . . . . . 260,000.— K
79. Kilátás a műteremből . . . . . 180,000.— K
80. Öregek. A főváros tulajdona.

HARMADIK TEREM.

Kohner Ida festményei.

81. Sirakusai táj. . . . . 20,000.— K
82. Assisi . . . . . 40,000.— K
83. Koca . . . . . 80,000.— K
84. Kató. Magántulajdon.
85. Sirakusai öböl . . . . . 40,000.— K
86. Umbriai dombok . . . . . 30,000.— K
87. Krisztus az olajfák hegyén . . . . 120,000.— K
88. Girgenti . . . . . 40,000.— K
89. Önarckép. Magántulajdon.
90. Irgalmas szamaritánus . . . . . 80.000.— K
91. San Francesco . . . . . 40,000.— K
92. Zagyvapart . . . . . 70.000.— K
93. Őszi napsütés . . . . . 160,000.— K
94. Szürkület . . . . . 60,000.— K
95. Pihenés menekülés közben . . . . 150,000.— K
96. Báró D. G.-né urnő arcképe. Magántulajdon.
97. Tájkép juhokkal . . . . . 90,000.— K
98. Odysseus és Nausikaa . . . . . 250,000.— K
99. Játszótér Interlakenben. Magántulajdon.

NEGYEDIK TEREM.

Márk Lajos festményei.

100. B. J.-né urnő arcképe. Magántulajdon.
101. K. D. urnő arcképe. Magántulajdon.
102. Virágcsendélet . . . . . 400,000.— K
103. R. D. urnő arcképe. Magántulajdon.
104. Mrs. A. C—D. urnő arcképe. Magántulajdon.
105. K. J. urnő arcképe. Magántulajdon.
106. p. N. S. ur arcképe. Magántulajdon.
107. Mrs. C. Z. W. urnő arcképe. Magántulajdon.
108. Toilette. . . . . 1,200,000.— K
109. Feleségem arcképe. Magántulajdon.
110. Tükör előtt. Magántulajdon.
111. Ninette . . . . . 400,000.— K

ÖTÖDIK TEREM.

Márk Lajos festményei.

112. Önarckép. Magántulajdon.
113. Ülő nő . . . . . 200,000.— K
114. B. D. urnő arcképe. Magántulajdon.
115. West-post interieur . . . . . 250,000.— K
116. Vázlat. Magántulajdon.
117. Pihenő modell . . . . . 300,000.— K
118. Irén szobája . . . . . 300,000.— K
119. Keserv . . . . . 300,000.— K
120. Merengő . . . . . 150,000.— K
121. A sèvresi figura . . . . . 500,000.— K
122. Gyöngysor . . . . . 300,000.— K
123. Szeptemberben . . . . . 350,000.— K
124. Dr. F. E. urnő arcképe. Magántulajdon.
125. Szőllőben . . . . . 350,000.— K

A HALLBAN ÉS A TERMEKBEN.

Lux Elek szobormüvei.

126. P. T. urnő arcképe. Márvány. A Szépmüvészeti Muzeum tulajdona.
127. Öreg férfifej. Bronz. A Szépmüvészeti Muzeum tulajdona.
128. Fátyolos tánc. Bronz . . . . . 130,000.— K
129. Hátrahajló táncosnő. Bronz . . . 120,000.— K
130. Táncosnő. Bronz . . . . . 120,000.— K
131. Táncosnő. Bronz . . . . . 130,000.— K
132. Táncosnő. Bronz . . . . . 140,000.— K
133. Táncosnő. Bronz . . . . . 120,000.— K
134. Harisnyakötő lány. Bronz . . . . 70,000.— K
135. Zsuzsanna. Bronz . . . . . 130,000.— K
136. Táncos csoport. Bronz . . . . . 250,000.— K
137. Guggoló nő. Karrarai márvány . 250,000.— K
138. Ülő női szobrocska. Terracotta . . 80,000.— K
139. Női fej. Terracotta . . . . . 60,000.— K
140. Beöthy Lászlóné és leánya. Magántulajdon.
141. Női torso. Márványban megrendelhető.
142. G. G. ur arcképe. A bronzpéldány a hágai muzeum tulajdona.
143. Leányka feje. Márványban megrendelhető.
144. Női fej. Fayence . . . . . 30,000.— K

E kiállitásunk tartama alatt két felolvasást tartunk.

1. 10-én, szerdán, délután 5 órakor dr. Leo Grünstein (Wien) „Füger in seinen Beziehungen zu Ungarn" cim alatt, vetitett képekkel.

2. 24-én, szerdán, délután 5 órakor Lehel Ferenc „Őrült művészek" cim alatt, vetitett képekkel.

Kohner Ida

K tovább

Farkas Istvánné

Kohner Ida

(1)

1937. ápr (N. Szal)

kakas és tyúkok I. temp

Játszó macskák, pastel

400.-

(2)

FARKAS ISTVÁNNÉ, KOHNER IDA
66 Kakas és tyúkok, tempera
II.

Nemzeti Szalon

1937
nov. dec

1940. nov (k.o)
Lóvásár
Virágzó fák
Virágcsendélet
temp

1941. nov-dec (k.o)
Pihenő lovak
pastel

KÉPZŐMŰVÉSZEK UJ TÁRSASÁGA

ELNÖK:

MÁRFFY ÖDÖN

ALELNÖKÖK:

EGRY JÓZSEF MEDGYESSY FERENC

Ottó

1939 dec - 1940 jan

Lóvásár } temp
Fáró eó
Tavari táj }

! megnézni a katalógust, hogy temple Kohner Ida-e?

258-955

Faculty Library

Faculty Library

Kohner Ida

Lod.

Valence 1922

153, 163. l.

Kohner Ida

Árverési Csamok akciókat

36 sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc.

Viselet.

A jobbra vágtató lovon ü
(Uhlanen Unterofficier) előre
dot tart, a háttér hegyes vid

Szines rm., mér.

140-91-

Farkas István

l.

A: a 19. sz.

Bírósági festőnek

5 l. 1938

Farkas Istvánné

Kohner Ida

K.

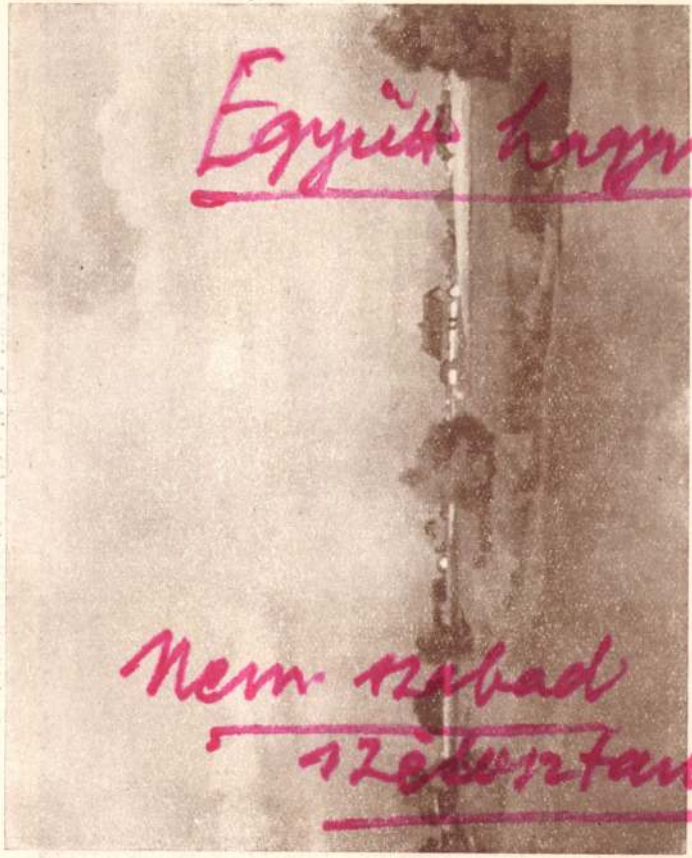

Baron Ida von Kohner: 76. Gaarde i det Jæsæg

Együtt hagyni

Nem szabad

szétszakítani!

Christiania magyarul

1923. ápr. máj

† *Aladár Körösfòi–Kriesch:* 83. Kunstnerenshustru

Kohner Ida báró

viselik jellegzetesen az impresszionizmus őseinek művészetét. Mielőtt Constable-hez ugranánk, fel kell még jegyeznünk *Prud'hon* nevét, akinek egy színfoltokban érdekesen felépített női feje van itt és a romantikusok iskoláját, melynek feje, a hatalmas temperamentumu *Delacroix* is jelen van egy kis méretü vásznával.

Képzőművészet
1929. 16. 7.
11. l.
kép

br. KOHNER IDA: Kohner Adolf báró

Egy oroszlánt ábrázol ez a kép abban a pillanatban, mikor egy arabot marcangol szét vérengző mancsaival. Itt van az iskola alapítója, a zseniális *Géricault*, egy lóistállót ábrázoló festménnyel és itt vannak az iskola legtalentumosabb tanítványai is, *Decamps*, *Regnault* és *Fromentin*. Mindegyik egy-egy jellegzetes alkotással. Ilyen bevezetés után közeledünk Barbizonhoz. Mellettük kap helyet az angol *Constable* is, akinek öt pompás kis tájképe teljes impressziót ad arról az uj hangú művészetről, mely a természetet felfedezi a XIX. század számára. A barbizoniak közül majd mindenkit itt találunk. *Corot* két finom tájképén kivül, egy portrait-ját is láthatjuk a Kohner-gyűjteményben, ami nemcsak azért említésre méltó, mert a férfifej zseniális dokumentuma Corot nagyszerü tehetségének, de tudjuk, hogy a mester összesen csak 3 férfiarcképet festett, melyek közül az egyik, ez a feltétlenül chef d'oeuvre, ennek a magyar gyűjteménynek tulajdona. *Rousseau* egy szép barbizoni részletében gyönyörködhetünk még, *Daubigny*-t két tájképe is képviseli, míg Millet-nek csak egy rendkívül qualitásos rajza van itt. A barbizoniak közül még *Jacques* és *Chintreuile* (az utóbbi egy

tehetséges Corot-tanítvány) járulnak még hozzá a korszaknyitó iskola tökéletes bemutatásához.

Az impresszionizmushoz való közeledés szempontjából most a pompás *Daumier*-t és a robusztus *Courbet*-t kell említenünk. Daumier »Énekl ők« c. képe egyike a halhatatlan karikaturista legtökéletesebb festményeinek. Courbet »Halali« és »Tengerpart« c. vásznai ugyancsak a nagy művész legsikerültebb alkotásai között kaphat helyet. Még a realisták előtt lett volna helye, de most már teljes vértezetben, diadalmasan nyomúl előre az impresszionizmus avantgardeja. *Monticelli, Fantin-Latour, Pissaro, Rafaëlli, Sisley, A. Stevens, F. Thaulow* vonulnak fel ragyogó képlátomásaikkal a Kohner-villa egész Európa művészettörténelmét példázó falain. Mielőtt áttérnénk az impresszionizmus nagy figuralistáira, még megnézzük *Ribot* csendéleteit, melyeknek látása nyilván hatással volt Munkácsyra is. *Toulouse-Lautrec, Renoir* és *Degas* következik

DAUMIER: Énekesek

br. Kohner Adolf gyüjteményéből

az impresszionizmussal való közelrokonsága miatt mégis most kell sorát ejtenünk a XIX. század egyik legnagyobb festőzsenijének, *Manet*-nek, akit ebben a gyűjteményben egy jellegzetes női arckép mutat be. Most már egész közelről hallani az impresszionizmus hullámainak zúgását. Míg Claude *Monet*, az iskola apja, egy argenteuili tája előtt idézzük fel az uj festői irány diadalmas felvonulásának emlékeit, miközben még az olasz *Michetti*, Berthe *Morisot, Boudin* és *Jongkind* színes vizióin fut végig szemünk. És most. Mindahárom mestert jellegzetesen mutatja be egy-egy női fej és a táncosnők csoportja. (Renoir egy tájképe is díszíti ezt a gazdag gyűjteményt.). Majd *Puvis de Chavannes*-nak, ennek az egyetlen iskolába sem sorozható kiváló mesternek Mária Magdolnáján akad meg szemünk. Ez a monumentális kép a XIX. század legnagyobb freskófestőjének egyik tökéletes alkotása. Itt van a misztikus *Carrière* is egy kis képével és most sorát ejthetjük, az impresszionizmust lezáró *Cézanne*-nak, akit egy karakterisz-

Farkas Istvánné

~~Czumpf Imre~~

~~Detroits Gyula~~

~~Dési Huber István~~

Diener Dénes Rudolf

l. Tamás Galéria

Modern
m. akvarell
kiáll.

1935. 61. 7 okt

duplum

V

Tamás Gal

1934 dec. 53. t.

Párducok
Rakodópart

1935. 61. t. Modern m. akvarellek

Játszó gyerekek
Ülők
Baromfiudvar
Párisi piac

~~Gnl Ka~~

Kohner Ida

1912/13

Ferkèpzomfoiskèvk

102. e.

tek és értékesek. *Fayne.*

MAZZA, 1. *Damiano*, pádua-velencei festő a XVI. sz. második felében. Tizian tanítványa, művészete azonban Veronese hatásának jegyében áll. Főműve a noalei templom oltárképe (1573), ő festette azonban a bécsi múzeum Tiziannak tulajdonított híres képét, a *Házasságtörő nőt* is.

M., 2. *Giuseppe* (1600?—1679?), bolognai szobrász, aki szülővárosán kívül Modenában, Páduában, főleg azonban Velencében működött. Főleg jól komponált és a Carracciak befolyását eláruló domborművei érdemelnek díséretet.

MAZZOLINO *(Mazzoli)*, *Lodovico*, ferrarai festő, * Ferrara 1481 körül, † valószínűleg 1528. Főleg Ferrarában működött, dolgozott Bolognában is (1524). Lorenzo Costa tanítványa. Dosso, Ortolano és Garofalo mellett a ferrarai cinquecento negyedik nagy képviselője. Főkép Garofalóval rokon, de stílusa ornamentálisabb. Kisebb méretű, vallásos tárgyú, színektől izzó képeket festett, melyekre jellemzők a háttérben levő aprólékosan rajzolt épületek artikizáló márvány-, vagy bronz-reliefekkel. Képei Olaszországban: A gyermek imádása szentekkel, nagyobb kép (Ferrara-képt.), Királyok imádása, Krisztus és a házasságtörő nő (Borghese-képtár, Róma), A gyermek imádása (Capitoliumi képtár, Róma), Szt. Anna harmadmagával (Uffizi), Olaszországon kívül: Krisztus a tudósok között (1523), Trónoló Mária Remete Szt. Antal és Magdolnával (1508), hármas oltárkép Szt. család, Erzsébet és Ker. Jánossal (valamennyi Berlin), Ecce homo (Drezda), Krisztus Pilátus előtt (Budapest, Szépm. Múz., Pálffy-gyűjt.). — Irodalom: *Baruffaldi* G.: Vita di L. M. (Ferrara, 1843).

MAZZONI, *Guido* (1450—1518), mode-

Ernst Múz. Kiáll. 58. sz.
XXIII. csop. kiáll. 1923. jan.

Tizenkét esztendei távollét után viszontlátjuk uj csoportkiállitásunkon *Márk* Lajost. Amikor utoljára láttuk, bucsukiállitásán a nemesen csengő szinek zengése fogadott. Vajjon mi lett koloritjából az amerikai kulturában? Az amerikai izlést a XVIII. század nagy angol arcképfestői, a Reynoldsok, a Gainsborough-k formálták, mesteri anyagfestésükkel s pompázó lélekábrázolásukkal és Márk Lajos az előbbihez magával hozta egyéni hajlandóságát, az utóbbihoz finom intellektusa nagyszerü alkalmazkodó képességét. Mihamar meglátta, hogy az amerikai lady a család szemefénye, a ház bálványozott középpontja, s annak ábrázolásához, ha sikert akar elérni, az ábrázolandó egyéniség kiemelése és középpontba állitása szükségeltetik. Ezt látjuk itt bemutatott arcképein, melyeken ott van az anyag természetének festői érzékeltetése, a formák hangsulyozása, mindaz, ami női báj, egyéni jelentőség, lelki emelkedettség, egyszóval *felfokozás*. Valami finom ezüst tónusfátyol borul képeire, mely alól kicseng szineinek belső tüze, mint megannyi drága ékkő. Visszatérte óta festett művei már ez uj értékekkel meggazdagodott művészet.

Másik kiállitónk *Kohner* Ida, finom nőiesen szenzitiv lélek, az üde álmok, a csöndes elképzelések, a meseszerü lélek mimózaérzékenységü elgondolásainak poétája. A természet előtt gyöngéd elcsudálkozással tárja fel szivét, a táj és az állatvilág, a fü, fa, mező és rét virágai s bennök a beleképzelt meseszerü emberek naivan egyszerü élete mind álomszerü létet élnek. Ez a biblikusan őszinte, távol világok elképzelt világába beleálmodott élet az ő élete, egy fogadalmas tiszta lélek tükröződik benne, megkap egyszerüségével s előadása közvetlenségével.

Harmadik kiállitónk, *Szüle* Péter mestere az ecsetnek, a sejtető előadásnak, aki elhagy mindent, ami fölösleges, de megkapó biztonsággal adja azt, ami érzékeltetéséhez szükséges. A könnyedség legfőbb erénye, de eb-

ben aztán ösztönösen biztos, az életjelenségek gazdag átabotájából szeme szuverénül tud válogatni és kihagyásaival többet mond, mint sok más festő minden részletező elaprózásokkal. Innen formáinak váltakozása és szineinek gazdag változatai. Mindig a tárgyból indul ki és palettáját ahhoz formálja, — ura mestersége eszközeinek és mestere a festői előadásnak.

A szobrászunk, *Lux* Elek az uj magyar szobrászat leggazdagabb lelkü mestere. Érzés és formabiztonsággal mesteri tudás párosul. Ahogy az ő női arcképei egy-egy mélységes lélekállapotot, táncosnőinek kecses mozdulatai a minden erőkifejtést könnyedén legyőző bájt jelképezik, abban ő páratlanul áll a modern szobrászatban. Néhai nagy mesterünk, Beöthy Zsolt utolsó óhajtása is az volt, hogy az idei Greguss-dijjal Luxot koszoruzzák, ami csak külső körülményeknél fogva maradt el. Annyi bizonyos, hogy diadalmasan előretörő ujabb szobrászgárdánkban Lux Elek a legelsők egyike.

Dr. Lázár Béla.

ELSŐ TEREM.

Kohner Ida művei.

RAJZOK.

1. Cigányok . . . . . 8000.— K
2. Firenze. Magántulajdon.
3. Tehénvásár . . . . . 9000.— K
4. Tanulmány . . . . . 6000.— K
5. Vásár . . . . . 12,000.— K
6. Viterbo. Magántulajdon.
7. Vázlat . . . . . 10,000.— K
8. Olasz vásár . . . . . 12,000.— K
9. Alföldi vásár . . . . . 14,000.— K
10. Vásár . . . . . 10,000.— K
11. Lóvásár . . . . . 12,000.— K
12. Todi (Umbria) . . . . . 10,000.— K
13. San Francesco-templom Assisi-ben . . 15,000.— K
14. Szarvas . . . . . 6000.— K
15. Vásárjelenet . . . . . 15,000.— K
16. Sirakusai görög szinház . . . . . 18,000.— K
17. Monte Falco (Umbria) . . . . . 10,000.— K
18. Malacok. Magántulajdon.
19. Pulykák . . . . . 12,000.— K
20. Siciliai tenger. Magántulajdon.
21. Vásár . . . . . 10,000.— K
22. Állattanulmány . . . . . 8000.— K

FESTMÉNYEK.

23. Cortonában. Magántulajdon.
24. Pulykák . . . . . 120,000.— K
25. Nyárfák . . . . . 150,000.— K
26. Delelő disznók . . . . . 150,000.— K
27. Állattanulmány (Rajz.) . . . . . 7000.— K
28. Siciliai táj (Rajz.) . . . . . 9000.— K
29. Assisi (Rajz.) . . . . . 9000.— K
30. Állattanulmány. (Rajz.) Magántulajdon.
31. Jászsági tanyák . . . . . 150,000.— K
32. Toscanai táj. Magántulajdon.
33. Purugiai részlet . . . . . 50,000.— K
34. Lovak. Magántulajdon.
35. Gyerekfej . . . . . 50,000.— K

36. Füzfák . . . . . 80,000.— K
37. Assisi-i táj . . . . . 50,000.— K
38. Nyárfaliget . . . . . 80,000.— K
39. Városkapu Assisiben . . . . . 40,000.— K

RAJZOK.

40. Cortonai részlet . . . . . 12,000.— K
41. Perugiai táj . . . . . 12,000.— K
42. Villa Borghese. Magántulajdon.
43. Római ghetto. Magántulajdon.
44. Oroszlán-tanulmány . . . . . 12,000.— K
45. Perugiai falak . . . . . 14,000.— K
46. Kilátás a Palatinusról. Magántulajdon.
47. Pineák. Magántulajdon. . . . . .

VITRINBEN.

Rézkarcok. Nagyobbak ára . . . . . 4000.— K
Kisebbeké . . . . . 3000.— K
Rajzok egyenkint . . . . . 12000.— K
48. Római parasztudvar . . . . . 10,000.— K

MÁSODIK TEREM.

Szüle Péter festményei.

49. Felolvasás . . . . . 120,000.— K
50. Tükör előtt . . . . . 160,000.— K
51. A beteg . . . . . 250,000.— K
52. Készülődés . . . . . 160,000.— K
53. Varrás közben . . . . . 150,000.— K
54. Pihenés . . . . . 75,000.— K
55. Alvó nő . . . . . .250,000.— K
56. Idősebb nő . . . . . .120,000.— K
57. Műteremben . . . . . .180,000.— K
58. A művész atyja . . . . . .120,000.— K
59. Templomban. Magántulajdon.
60. Ablaknál . . . . . 85,000.— K
61. Férfiarckép. Magántulajdon.
62. Szeles idő . . . . . 60,000.— K
63. Borulás . . . . . 50,000.— K
64. Eső után . . . . . 50,000.— K

65. Festő nő . . . . . 130,000.— K
66. Olvasó nő . . . . . 60,000.— K
67. Szeptember . . . . . 50,000.— K
68. Ősz . . . . . 50,000.— K
69. Édesanyám . . . . . 180,000.— K
70. Téli táj . . . . . 250,000.— K
71. Nyári est . . . . . 50,000.— K
72. Pihenő nő . . . . . 240,000.— K
73. Készül a csarapé. A Képzőművészeti Társulat tulajdona.
74. Őszi hangulat a Dunán . . . . . 180,000.— K
75. Eső . . . . . 50,000.— K
76. Falusi atyafiak. . . . . 250,000.— K
77. Pihenés . . . . . 250,000.— K
78. Olvasás . . . . . 260,000.— K
79. Kilátás a műteremből . . . . . 180,000.— K
80. Öregek. A főváros tulajdona.

HARMADIK TEREM.

Kohner Ida festményei.

81. Sirakusai táj. . . . . 20,000.— K
82. Assisi . . . . . 40,000.— K
83. Koca . . . . . 80,000.— K
84. Kató. Magántulajdon.
85. Sirakusai öböl . . . . . 40,000.— K
86. Umbriai dombok . . . . . 30,000.— K
87. Krisztus az olajfák hegyén . . . . 120,000.— K
88. Girgenti . . . . . 40,000.— K
89. Önarckép. Magántulajdon.
90. Irgalmas szamaritánus . . . . . 80.000.— K
91. San Francesco . . . . . 40,000.— K
92. Zagyvapart . . . . . 70.000.— K
93. Őszi napsütés . . . . . 160,000.— K
94. Szürkület . . . . . 60,000.— K
95. Pihenés menekülés közben . . . . 150,000.— K
96. Báró D. G.-né urnő arcképe. Magántulajdon.
97. Tájkép juhokkal . . . . . 90,000.— K
98. Odysseus és Nausikaa . . . . . 250,000.— K
99. Játszótér Interlakenben. Magántulajdon.

Ced

NEGYEDIK TEREM.

Márk Lajos festményei.

100. B. J.-né urnő arcképe. Magántulajdon.
101. K. D. urnő arcképe. Magántulajdon.
102. Virágcsendélet . . . . . 400,000.— K
103. R. D. urnő arcképe. Magántulajdon.
104. Mrs. A. C—D. urnő arcképe. Magántulajdon.
105. K. J. urnő arcképe. Magántulajdon.
106. p. N. S. úr arcképe. Magántulajdon.
107. Mrs. C. Z. W. urnő arcképe. Magántulajdon.
108. Toilette. . . . . 1,200,000.— K
109. Feleségem arcképe. Magántulajdon.
110. Tükör előtt. Magántulajdon.
111. Ninette . . . . . 400,000.— K

ÖTÖDIK TEREM.

Márk Lajos festményei.

112. Önarckép. Magántulajdon.
113. Ülő nő . . . . . 200,000.— K
114. B. D. urnő arcképe. Magántulajdon.
115. West-post interieur . . . . . 250,000.— K
116. Vázlat. Magántulajdon.
117. Pihenő modell . . . . . 300,000.— K
118. Irén szobája . . . . . 300,000.— K
119. Keserv . . . . . 300,000.— K
120. Merengő . . . . . 150,000.— K
121. A sèvresi figura . . . . . 500,000.— K
122. Gyöngysor . . . . . 300,000.— K
123. Szeptemberben . . . . . 350,000.— K
124. Dr. F. E. urnő arcképe. Magántulajdon.
125. Szőllőben . . . . . 350,000.— K

A HALLBAN ÉS A TERMEKBEN.

Lux Elek szobormű vei.

126. P. T. urnő arcképe. Márvány. A Szépművészeti Muzeum tulajdona.
127. Öreg férfifej. Bronz. A Szépművészeti Muzeum tulajdona.
128. Fátyolos tánc. Bronz . . . . . 130,000.— K
129. Hátrahajló táncosnő. Bronz . . . 120,000.— K
130. Táncosnő. Bronz . . . . . 120,000.— K
131. Táncosnő. Bronz . . . . . 130,000.— K
132. Táncosnő. Bronz . . . . . 140,000.— K
133. Táncosnő. Bronz . . . . . 120,000.— K
134. Harisnyakötő lány. Bronz . . . . 70,000.— K
135. Zsuzsanna. Bronz . . . . . 130,000.— K
136. Táncos csoport. Bronz . . . . . 250,000.— K
137. Guggoló nő. Karrarai márvány . 250,000.— K
138. Ülő női szobrocska. Terracotta . . 80,000.— K
139. Női fej. Terracotta . . . . . 60,000.— K
140. Beöthy Lászlóné és leánya. Magántulajdon.
141. Női torso. Márványban megrendelhető.
142. G. G. ur arcképe. A bronzpéldány a hágai muzeum tulajdona.
143. Leányka feje. Márványban megrendelhető.
144. Női fej. Fayence . . . . . 30,000.— K

E kiállításunk tartama alatt két felolvasást tartunk.

1. 10-én, szerdán, délután 5 órakor dr. Leo Grünstein (Wien) „Füger in seinen Beziehungen zu Ungarn" cim alatt, vetitett képekkel.

2. 24-én, szerdán, délután 5 órakor Lehel Ferenc „Őrült művészek" cim alatt, vetitett képekkel.

Kohner Ida

Kell. Kicill.

Ernst 1923.

diplome

Lázár B.: Bev. tan.
győj. kiáll
katal.-hoz

Kohner Ida

l.

Végvári Kohnné

73 l.

narození
1852-1932

Dp 1932

Correction

May 2, 1949

When we began the Easter Holiday, I was very happy. (D) But I was not so very happy, because my birth-day was on Good-Friday. We went with my friend on a trip. I went with my

Kohner Ida báróné
festő
szül. Brett 1895

l.

Ujvári L.
495. l.

609 szám.

Művészeknek orsz. Bizottsága Elv.

BUDAPEST.

IX. Rákóczi u 10

Hivatalból.
szolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Fakas Istvánné

MAGYAR MUVESZET

1932. 47.

(Wolfner József)

$$\frac{0{,}87 \times 30}{100-3} \quad \frac{26{,}1}{97} = 0{,}03.$$

$$\frac{90 \times 8}{\cancel{100}-8} = 0{,}02$$

$$48$$

Kohner Ida

festő

1923. koll. kiáll. az Ernstnél.

Pihenés menetközben a művét innen vette meg a Szépm. Miranda rajza.

Venus és Ámor

474 Lelőd Orsi.

Kohner Ida báróné

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 53

1929. 306, 322

3855. ~~J.C. Meunier.~~

~~Sz. Merbeck-les-Bruxel~~

~~Bruxellesben 1905 á~~

Ecce Homo (Jax. 19. r

L van ábrázolva. Töviskoronával, ~~ábrázolt~~

ülve Lesoványodott testével, a me

kissé előrehajlik és egymásra te

Hosszu haja vállaira omlik, arcz

és kulcs-csontjai kiállanak. Mög

kakővel, tetején táblával és reá

kán e szavak olvashatók: »ECCE HO

is takarja a földre omlik. ~~Lábai~~

dalt jobbról: »C. MEUNIER«, balról

DES BRONZES J. PETERMANN SIGILLE

Bronce-szobor, magasság

Vétetett az 1908. januá

ján 1350 K-án (184-908). -- Kifiz

(1933-908). -- Elszámoltatott 190

I Lábai

III 3 -

Pl.

Vét. 1908.

tehetséges Corot-tanítvány) járulnak még hozzá a korszaknyitó iskola tökéletes bemutatásához.

Az impresszionizmushoz való közeledés szempontjából most a pompás *Daumier*-t és a robusztus *Courbet*-t kell említenünk. Daumier »Éneklők« c. képe egyike a halhatatlan karikaturista legtökéletesebb festményeinek. Courbet »Halali« és »Tengerpart« c. vásznai ugyancsak a nagy művész legsikerültebb alkotásai között kaphat helyet. Még a realisták előtt lett volna helye, de most már teljes vértezetben, diadalmasan nyomúl előre az impresszionizmus avantgardeja. *Monticelli, Fantin-Latour, Pissaro, Rafaëlli, Sisley, A. Stevens, F. Thaulow* vonulnak fel ragyogó képlátomásaikkal a Kohner-villa egész Európa művészettörténelmét példázó falain. Mielőtt áttérnénk az impresszionizmus nagy figuralistáira, még megnézzük *Ribot* csendéleteit, melyeknek látása nyilván hatással volt Munkácsyra is. *Toulouse-Lautrec, Renoir* és *Degas* következik

DAUMIER: Énekesek

br. Kohner Adolf gyüjteményéből

az impresszionizmussal való közelrokonsága miatt mégis most kell sorát ejtenünk a XIX. század egyik legnagyobb festőzsenijének, *Manet*-nek, akit ebben a gyűjteményben egy jellegzetes női arckép mutat be. Most már egész közelről hallani az impresszionizmus hullámainak zúgását. Míg Claude *Monet*, az iskola apja, egy argenteuili tája előtt idézzük fel az uj festői irány diadalmas felvonulásának emlékeit, miközben még az olasz *Michetti*, Berthe *Morisot, Boudin* és *Jongkind* színes vizióin fut végig szemünk. És most. Mindahárom mestert jellegzetesen mutatja be egy-egy női fej és a táncosnők csoportja. (Renoir egy tájképe is diszíti ezt a gazdag gyűjteményt.). Majd *Puvis de Chavannes*-nak, ennek az egyetlen iskolába sem sorozható kiváló mesternek Mária Magdolnáján akad meg szemünk. Ez a monumentális kép a XIX. század legnagyobb freskófestőjének egyik tökéletes alkotása. Itt van a misztikus *Carrière* is egy kis képével és most sorát ejthetjük, az impresszionizmust lezáró *Cézanne*-nak, akit egy karakterisz-

Kohner Adolf br.

viselik jellegzetesen az impresszionizmus őseinek művészetét. Mielőtt Constable-hez ugranánk, fel kell még jegyeznünk *Prud'hon* nevét, akinek egy színfoltokban érdekesen felépített női feje van itt és a romantikusok iskoláját, melynek feje, a hatalmas temperamentumu *Delacroix* is jelen van egy kis méretü vásznával. akinek öt pompás kis tájképe teljes impressziót ad arról az uj hangú művészetről, mely a természetet felfedezi a XIX. század számára. A barbizoniak közül majd mindenkit itt találunk. *Corot* két finom tájképén kivül, egy portrait-ját is láthatjuk a Kohner-gyűjteményben, ami nemcsak azért említésre méltó, mert a férfifej zseniális

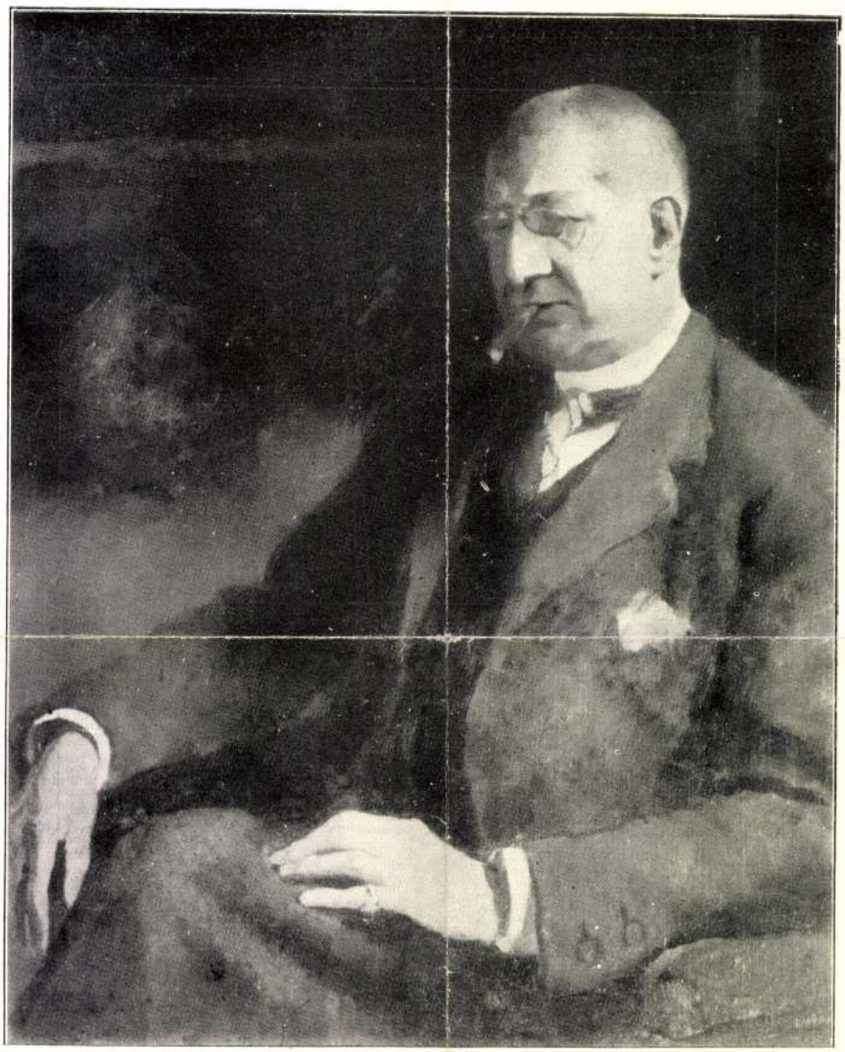

br. KOHNER IDA: Kohner Adolf báró

Egy oroszlánt ábrázol ez a kép abban a pillanatban, mikor egy arabot marcangol szét véreng ő mancsaival. Itt van az iskola alapítója, a zseniális *Géricault*, egy lóistállót ábrázoló festménnyel és itt vannak az iskola legtalentumosabb tanítványai is, *Decamps, Regnault* és *Fromentin*. Mindegyik egy-egy jellegzetes alkotással. Ilyen bevezetés után közeledünk Barbizonhoz. Mellettük kap helyet az angol *Constable* is, dokumentuma Corot nagyszerü tehetségének, de tudjuk, hogy a mester összesen csak 3 férfiarcképet festett, melyek közül az egyik, ez a feltétlenül chef d'oeuvre, ennek a magyar gyűjteménynek tulajdona. *Rousseau* egy szép barbizoni részletében gyönyörködhetünk még, *Daubigny*-t két tájképe is képviseli, míg Millet-nek csak egy rendkívül qualitásos rajza van itt. A barbizoniak közül még *Jacques* és *Chintreuile* (az utóbbi egy

Képrömnőszet
1929. 16. szám

duplum

Kohner Ida

Tájkép, olaj

Magyar Studio avató kiállítás. 1920. 16 l.

agárd /Aggházy/ 1

zség: ~~Ut mentén szabadon álló beépités.~~
rténete: 1424-ben Zsigmond feleségének
rbálának adományozza. 1439-ben Szanda
rához tartozott. 1467-ben a Serkei Ló-
ntffyak és a Szapolyaiak perlekednek
te. 1454-ben a zagorhidai Tárnok-család
igényt tart rá. A XVI, század elején
apolyai János birtoka, de 1526-ban
rbőczy Istvánnak adományozza. 1562-1563-
n a budai szandzsákhoz tartozik és Ib-
him bin Hasszán kezén volt. 1598-ban
czoth András, 166o-ban Balassa Imre a
ldesura. 1715-ben 6 magyar és 3 tót,
2o-ban 3 magyar és 6 tót háztartását
ták össze. 174o-ben a Jeszenszky-család,
7o-ben Révay Kristóf, Bacskády Pál,
urcsányi Ignác, Doboczky László, Pot

Kohner Ida

Álló akt, festm.

Helikon III. kiállítása. 1922. ápr. 13 l.

Br.Kohner Ida
116-119. grafika

Helikon III. kiállitása. 1922. ápr. 24 1.

KOHNER Ida festő

Fényes A. tanítványa

Id. 99 Bartók level

Bukarest, 1974 37. n. levél + 208 p

Kohner Ida

1920. dec.

kiáll. Nemzeti szalonban

Lótanulmány, olajf. 11.000.–
A clarensi öböl, olajf. 12.000.–
Vapor udvar, olajf. 12000.–
Toscanai táj, olajf.
Genfi tó, olajf. 10.000.–
Az irgalmas Samaritanus, olajf.

Verne: A bundák hazája V. 79.

Kohner Ida ~~festőművész~~
Perugiai kapu, rajz
Szarvas — rézmetszet (?)
Állattanulmány, rajz
Sas — rézmetszet (?)
Orosz ballet — " "
Kutya — " "
Állattanulmányok, rajz
Perugiai kapu, rajz — rézmetszet (?)
Ballet
~~Magyar Rézkarcolók Egyesületének kiállítása~~
XXIV.csoportkiállítás
Ernst Muzeum, 1923.

[illegible]
18. illetőségi
Bor. 65 f. [illegible]

<u>szekér</u>

a felvételek fol
és Erdélyi seg
kifizettem 670 k
ennek alapj
állapított ö
szekerek siti
pótlékai is ki

Gyula

elszámoltam
mellékelem f. e
csatolva má

itt elszámolva
tott zimmerg
helyreállítás
tari maradv
míg a kiadá
sig a pénz

Kohner Ida br

Thieme Becker

XXI .211.l-

(Lyka)

Kohner Ida bárónő

Farkas Istvánné
férjo

szül. Budapest 1895 febr. 28.

Reivai XXI. 572. l.

Kohner Ida

Farkas Istvánné-

szod

Szinházi Élet 1938.

18. sz. (M. képzőmű-
vészek sikere London-
ban.)

Kohner Ida br

Képe a Köpenyben

Eliti
Thieme Becker
21 Eötv

Láncz czüstből, római VI. 130

Kohner Ida

Kohner Ida: Orosz balett.
12 rézkarc. Budapest
1925. Tamás Henrik
kiadása.

~~Római levelek, Galáciai IV. 26–31.~~

Kohner Ilona, festőnő; szül. 1895 február 28-án Budapesten.

Farkas Lajosné

Kohner Irma

102 – 107. 7. a. Képzőművészeti szabadiskola Kálló-tanfolyam 1918.

Kép gab. 11. l.

Kohner Irma

1919 jan. MKE száll. IV. halon
vagyonjai eszlet, diff.

Franczia ország V. 236.

Kohner Károly, műgyűjtő MDK

gyűjteményében Pettenkofen akvarellje, Markó Károly egy szép műve, Mészöly Géza képei és képecskéi szerepeltek az antik szőnyegek mellett.

Rogány Kálmán: Kohner Adolf báró gyűjteményének ujdonságai. - Kalauz. 3-6.l.

Kohner Zsigmond

Müvésznövendék a Festészeti Akadémián, okt. 30.-án, a dijkiosztás alkalmával, kitüntető oklevelet kapott, -közli az Iró és Müvészélet c. rovat.

Divatcsarnok, Bp. 1853. nov. 13.
65. sz. 1318. lap.

Áthozat

IX. 5. 2980. n. vimário

Zalaegerszegi
ügyv.

P. Kőszegthy
ügyvéd

1360. n. 9951

35.							
I.	22	1251. sz. számla		S			
I.	4	1356. " "		S			
	5.	1366. " "		S			
II.	30.	à conto		S			
IV.	24.	1589. sz. sala		S.			
	27.	1846. " "		H.			
V.	6.	1589. " " à conto		S.			
"		1648. " "		S.			
"	7.	à conto		S			
	10.	1661. sz. sala		S.			
	11.	1669. " "		S.			
	18.	1690. " "		S.			
VI.	6.	à conto		S.			
	28.	2585. sz. sala		S.			
		2588. " "		S.			
VII.	11.	2646. " "		S.			
	29.	à conto		S.			
VIII.	14.	2799. sz. vizárú		S.			
		2800. " sala		S.			
	17.	2910. " "		S.			
	19.	à conto		S.			

-NEO Budapest, Károly-körut 8.
Tel. T. 107—57.

Átvitel

Kohng András
ötvös Nagyszeben
Kőmagyötvj. 244 l.

F. sz. *Lf. Nr.*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalo *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Lit*
1366	(Roth)	**Andreas Kohng,** e. 1599. *Archiv Landeskunde, XIV. 2.* Fedeles kupa vésett lambrekénnel. — *Lambrequin.* — „1603." Ev. egyház, Brullya — *Ev. Kirche, Brallel.* Roth

Kohng (König)
András
nagyszebeni ötvös
1599 – 1603

l.
Árv. Csomk 105, ank. Sas
bevezetés
és ötvösmunkák
lapsz.

Magyar Nyelvű 1510 levél
fennmaradt töredéke

Kohr (Khor)

István

pesti könyvkötő

Pesten működött.

1768-ban nyert polgárjogot u.o.

sződ

Némnyomdászok

61. l.

-tábla, *XII. század.*

Kohr József

pesti könyvkötő

1737-ben nyert polgárjogot Pesten

írott

Neumyomdászok

60.l

1624. Mazerolle, Les médailleurs francais 696. sz. és IV. Henrik francia király egylapú öntött bronzérme Dupretől, Mazerolle 660. sz. A firenzei Ant. M. Biscionus öntött keretes bronzérme XVII. sz. M. A. Tamburini jezsuita generális (1710—30) bronzérme Lepold 498. Borromei Szent Károly ovális bronzérme Lepold 469. Mundelein György bíbornok, csikágói érsek aranyérme az 1926-i eucharisztikus kongresszus alkalmából Ilva-tól. Lepold 488. Pandulphus de Marca bíbornok bronzérme Lepold 490. Aranyérem az Ausztriával való konkordátum megkötésére Radnitzkytól. 1865 Lepold 559. Végül említhető a gazdag pápai éremsorozat, közte V. Miklós bronzérme a szentkapu megnyitására 1450. Lepold 232. és XI. Ince bronzérme a párkányi csata alkalmából, 1684. Lepold 255., azonban e csoport jórésze csak restituciós és sorozatos (suite) éremből áll.

A gyüjtemény önálló, Kuncze rendszere szerint speciálisan összeállított és tervszerűen gyüjtött része a *kegyérmek* sorozata. Mintegy 2000 darabra rúg a számuk, melyben gazdagabb sorozattal van képviselve Altötting, Czensztohowa, Loreto, Lourdes, Mariaeinsiedeln, Mariataferl, Roma, és a magyarok közül Sasvár és Esztergom. Jelentősebb darabok: egy czensztohowai négyszögű érem a Madonnával, négyszögletes érem a máriazelli templom képével, 2 drb. XVIII. sz.-i altöttingi bronzérem, a római Santa Maria de Monte kegyérme Lepold 383., bársonyra erősített áttört bronzlapú sasvári kegyérem, Lepold 412., nagyszombati XVIII. sz.-i bronz kegyérem, Lepold 350., Szent Borbála bronzérme, Lepold 1265.,

Kohr (Chor) József

1747-ben Pest városának
könyvtárja

rend

Némnyondászok

61. l

221. kép. *Badeni kétosztatú dísztál.*

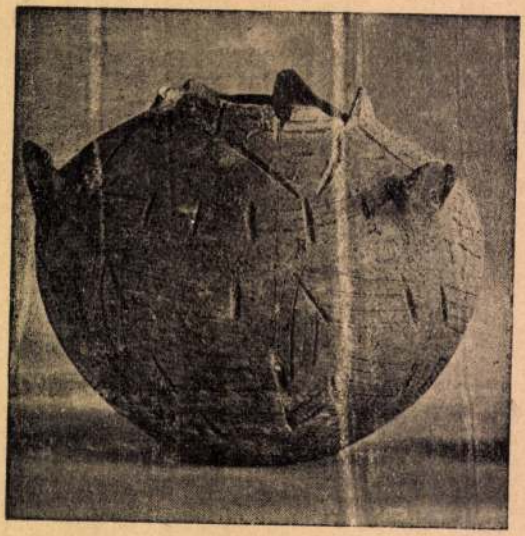

222. kép. *Rézkori edény.*

Kroilinszky Emma

Pesten

298 m Munzett Polkrosai 93 old

III. Tárgyjegyzék az 1846.évi Iparműkiállításhoz Pest

Molnár László: Reformkori hímzések és kézimunkák az Iparművészeti Múzeumban. 85.o.

Az Iparmův.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múz.évkönyve. VIII.1965. Múzeumi Ismeretterjesztő Közp. Bpest.1966

M.D.K.

Carolus Kaiserth, vitrarius (üveges)

1772-ben Rósa György miskolci görög kereskedő házának átalakítás-ára volt-
gozott. 76. old.

Komáromy József: Építkezési tervrajzok, miskolci iparosok a 18. századból. 75. o.

A Miskolci Herman Ottó. Múz. Közleményei. 1956. jún.
Borsodmegyei Nyomdaipari Vall. Miskolc.

Kója Zoltán

tród

Kabaden

KOHR JÓZSEF

pesti ötvös meste a XVIII. század második felébe

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 237. 1

EDK

Josef Kohr, aranymives,

mint mester említve 1768-ban.

Dr. Horváth Henrik: Pester Goldschmiede-Barokk.
A Mügyüjtö. - Der Kenner. 1931. V. évf. 5.sz.
130-134.l.

Kohr József

ötvös

Pest 1768

Horváth, Dr Henrich

Pester Goldschmiede-
Barokk.
A Magyarság
1931. 5. sz. 133 l.

Kohr József

aranyműves Pesten

1768-ban polgár vt. 0

Horváth Kristóf

254. l

Kohr Kerestély
vérnőtes
1718-tól a külső
tanács tagja, 1736-
tól hatvanas pol-
gár Budán
Schmall

II. 271 l.

Budapest, 19.....

TELEFON : Aut. 243-83

sát, ami után remélem megfelelő
fele - feltéve persze, hogy ez
szköz a számára egy ismeretlen
ándékától, hogy november 1-én
természetesen a megállapodás
tartozna a kikötött bért fizet-

vatosságból mult hó 24-i levelé-
us hó 1-től számitódva november
levében nem fogadom el.

Kiváló tisztelettel

Kohren István

anatomus szobrai

a lépesti tud. egye-
tem törvényszéki kor-
boncteremben tanszére
ellett minőségik

Pl. Goda Ede Sándor
szobrász tőle tanulta
az anatomiát.

Laid Goda E. élet
rajzi adatai
Mort-

Felhívás és kérelem tagtársainkhoz.

A **Magyar Mérnök- és Építész-Egylet XV. évkönyve** húsz évi szünet után jelenik meg s ez a hosszú idő — mint hazánk és annak csaknem minden fia életében, úgy Egyletünk történetében is — viharos viszontagságokkal és természetesen fejlődő változásokkal volt teljes.

Az Évkönyv szerkesztése során úgy találtam, hogy mindeme körülmények hatása folytán:

pályázati szabályzataink több tekintetben átdolgozásra érettek,

adatgyüjtésünk az Évkönyv tartalmára nézve nem lehet hiánytalan,

[illegible] fogyatékosságok is mutatkoznak az

KOHR József könyvkötő

1740 március 4-óta pesti polgár

J. HALÁSZ Margit: Megjegyzések Gundrich Károly pesti szobrász életéhez és munkásságához. = Művészettörténeti Értesítő, 1990. 3-4. 219.

MÉRCZ György kőműves. Az egri adókönyvek 1761. évi kötete említi nevét.

MÉSZÁROS József egri kőműves. A városi adókönyvek 1834. évi kötete említi az egri adófizető iparosok között.

MICHAEL kőműves → Kleber német kőművesmester mellett dolgozik az egri várban 1549 és 1550-ben. (Détshy, Munkások I. 175. old.)

MICHAEL lakatgyártó 1551-ben szerepel az egri várban. (Détshy, Munkások II. 154. old.)

MICHAEL olasz kőművessegéd 1562-ben szerződik az egri várba. (Détshy, Munkások I. 179. old.)

MICHAEL Antal budai harangöntő. Az egri menház (Szt Vince kórház) 1730—35-ig épített kápolnájának 3 harangját ő készítette. Ugyancsak Egerben készült 1732-ben a Rozália temető-kápolna kis harangja, melyet felirata szerint 1732-ben Budán Michael öntött. (EÁL Canvis. 1780.)

MICHAEL (MICHL, MICHEL, MICHLI) József egri festő. Az 1734. évi összeírásban előbb Képíró József néven, majd ezt a szót áthúzva Michl névvel jegyezték be. A XVIII. század második harmadának egyik legjelentősebb, legtöbbet foglalkoztatott helyi művésze, aki → Fazola Henrik vasművessel és → Singer Mihály szobrásszal együtt Barkóczy kedveltjei között volt, s véglegesen letelepedett Egerben. Schwanz tiroli faluban született, 1731-ben feleségül vette már mint egri piktor Joseph Reggius bécsi festő leányát. Az egri adóösszeírásokban 1733—61-ig szerepel. 1741 előtt nincstelen zsellér, majd a város IV. negyedének 4. fertályában háza (1111 sz. alatt) és szőlője van. 1756-tól pedig egri szenátor.

1732-től 1738-ig részt vesz a püspöki rezidencia aranyozási és festési munkálataiban (EÁL ÉrsGazd L szdm.), és vászonfestmények grundolását végzi. (Uo. Raksz. 1317.) 1732-ben a kerecsendi, (EÁL ÉrsGazd L szd.) 1738-ban az egri jezsuita templom aranyozási munkáin dolgozik. 1742-ben megfesti a városháza számára Mária Terézia arcképét (EÁL Eger v. szdm. 1742. é. 39. t.), majd

351. M
Szt

kol

Kohrer T.

48a Lovas. olapt.

Ernst

Kohrl, Ludwig

Pesti

O.

Lykakőzöm

79. l.

Ladislao Markkai

Città transilvane

Bp 1940 16° pp. 36. tav. XXXII

MAJSTRO STEPHANUS KOHS, kadarmester

1722-ben Pécs város tanácsa újabb összeírást és felmérést készittetett.-/Grundtbuch Gemeiner Stadt Fünfkirchen/.Öt kéziratos kötet,754 tétellel.Mesterek a belvárosból:
Telek száma: 61.-Tulajdonos neve9korabban: Simon Paumgartner,később:"ajstro Stephanus Kohs.-kadarmester.
129.old

FETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975

Kohut MDK

A kiraly művásárlásai. Magyar Iparművészet 1911. évf
148 l.

Kalmár Andor festőművész

A szlovák és magyar kapcsolatok megszervezése. 1899-ben Szabó Szilárdhoz – Kontúr a művész és – budapesten folyamodott a Kultuszminisztérium, hogy Szolnokon való letelepedésükhöz segítse.

Szolnoki stúdiónk jelentkezik.

1977. VI. 30. Petőfi, 12.33, Kd.

MDK

Kohuth Emil

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

Kohuth Emilné M.D.K.

Jacquard ruhaanyag,repr.

Ipari müvészet Bp. 1960.

Kohut Vilmos

Kohut Vilmos ezüstműves, IV.
Irányi-u. 1. 380-024

Bpstáb. 1940. szept

Kohut Urbanus

ernstmuwes

Bp. W. Franje u. I.

Nemecfalk 1941

198.l

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XIV. 37. *D. Velasquez:* Előkelő lovas. — 1873: XIV. 36. *D. Velasquez*: Ein vornehmer Mann zu Pferde. — 1876, 1878, 1879: XVI. 695. *D. Velasquez:* Előkelő férfi lóháton. — 1881: 751. *D. Velasquez:* Lovas. — 1888: XXII. 797. *D. Velasquez követője:* Férfi lóháton. — 1896, 1897: XXII. 797. *D. Velasquez:* Férfi lóháton. — 1897: XXII. 797. *In der Art des D. Velasquez:* Ein Mann zu Pferde. — 1898: XXII. 797. *D. Velasquez* (manière de-): L'homme à cheval. — 1901, 1904: XXII. 797. *D. Velasquez követője:* Férfi lóháton.

Elfogadvány

Jegyzet	Kelet			Szám	Névérték	
	év	hó	nap		P	f

Elfogadvány

Rendelvényes	
neve	lakóhelye

Kozanecz

százezer korona; de a vezetők reménykednek benne, hogy ezt az összeget is mihamarabb összegyűjtik. Ha csak a buzgóságtól, a lelkesedéstől függ, mi is azt hiszszük, hogy a pénz csakhamar meglesz; hiszen a Poliklinika vezetői igazán az emberfölötti munkától se riadnak vissza, csakhogy szép terveiket megvalósíthassák. Első sorban gróf *Apponyi* Albert elnök, a ki mindig ráér arra, hogy a Poliklinika érdekében buzdítson és agitáljon, *Sámuel* Lázár, az alelnök, a ki önzetlenül fárad, dolgozik, hogy szép terveit megvalósíthassa és dr. *Erős* Gyula egyetemi tanár, az intézet igazgatója, a ki mindent elkövet, hogy az ügyet egy lépéssel előbbre vihesse. Rajtuk kívül a jó emberek egész serege buzgólkodik zajtalan csöndben, hogy a fővárosnak ez a derék intézménye minél inkább föllendüljön.

A «Vasárnapi Ujság» mai számában öt képet mutatunk be a Poliklinikáról; egy iparos házaspárt, mely beteg gyermekét hozza el, egy operációt, *Török* egyetemi tanár egyik rendelését, a várakozókat a csecsemő-betegekkel s a most épülő új ambulatórium homlokzatát. Ezek azonban csak hideg képek; a ki a Poliklinikát igazán ismerni akarja, menjen el egy téli reggel a Hársfa-utczába, s nézze meg azt a tömeget, mely a kis egyemeletes ház kapujának a megnyitását várja. Ha ezt a látványt végignézi, hamar meg fogja érteni, hogy mije ennek a rengeteg nagyvárosnak ez a kicsike épület?

Szomaházy István.

LAKÓHÁZAK NÉLKÜLI VÁROS.

Mint annyi más különösség, lakóház nélküli város is Amerikában van csak: a neve South Atlantic City s New-Jersey-államban fekszik. A lakóház nélküliséget úgy kell érteni, hogy nincs benne se családi, se bérház, hanem csupa vendégfogadó. S e mellett South Atlantic City a legkisebb város nemcsak Észak-Amerikában, hanem alighanem az egész világon, mert bár egész szabályszerű, városi szervezete van, élvezi a városokat megillető összes jogokat, mégis állandó lakosainak száma mindössze 35 család, vagyis 150 lélek. A magyarázata a dolognak az, hogy a város télen-nyáron egyaránt látogatott klimatikus gyógyhely, s évenkint rendszerint mintegy 35,000 ember fordul meg benne.

Ez a kicsike város New-York és Philadelphia jobbmódú lakóinak az üdülő helye, a hova egy-két heti pihenésre vonulnak vissza, ha már ennek nagy szükségét érzik. Szegény ember ezt nem igen teheti, mert az ott tartózkodás meglehetősen drága mulatság. South Atlantic City szorosan Anlantic City, a keleti Amerika legkedveltebb nyári fürdőhelye mellett fekszik, úgy hogy tulajdonképen teljesen ahhoz tartozónak látszik, de azért külön város, mert saját polgármestere, városi tanácsa, birósága, szóval teljesen külön önálló közigazgatása van.

Vendégfogadó 35 van benne s mindegyik ezer vagy több vendégre van berendezve. Valamennyi egy sorban áll a tengerparton. Mögöttük nyolcz kilométer széles terméketlen, sós földü terület fekszik, melyet semmire sem lehet használni, építeni sem lehet rá, mert bármely pillanatban elöntheti az árvíz. Mivel tehát ide senki sem építkezhetik, a város sehogy sem fejlődik tovább s nem lehet más benne, mint az a 35 vendégfogadó, melynek az építésre használható területet teljesen elfoglalják.

A város egész területét néhány évvel ez előtt egy Fisher nevű ember vette meg hektáronként 6 koronáért. Ő aztán tovább adta hektárját 60 koronáért, még mindig nagyon olcsón, mert azóta épültek ott a fogadók s most az a terület a rajta levő épületekkel legalább is 40 millió koronát ér. Az első tulajdonosnak, Fishernek az egyik unokája ma a város polgármestere s legnagyobb vendégfogadójának a tulajdonosa.

EGYVELEG.

* **Khinai közmondások a nőkről.** Khinában a nőkről több nem csekély bölcseségről tanuskodó példabeszéd járja. Ime egy pár mutatványul: «A hallgatag nőt mindig tiszteld, mert nagy a bölcsesége annak a nőnek, ki nyelvét féken tartja.» «A hiu nőtől félni kell, mert ez hiuságának mindent fel fog áldozni.» «Hiu nőnek ne higyjél, mert ez csak önmagának él.» «A büszke nő megbotlik, mert nem láthatja azt, a mi utjában áll.» «A nőt, a ki sokáig gondolkozik, mielőtt beszélne, az istenek is tisztelik. Ajkairól gyöngyök hullnak.» «A nő a gyermekhez hasonlít. Mindkettőnek erős, támogató kézre van szüksége». «A nő, a ki önmagát megbecsüli sokkal szebb, mint a csillag az égen.»

* **Kivándorlás Amerikába.** 1901 julius 1-étől 1902 junius 30-káig az amerikai Egyesült-Államokba 648,743 ember vándorolt ki. Az orosz kivándorlók száma 73 százalékkal az osztrák és magyar kivándorlók száma pedig 51 százalékkal emelkedett, a megelőző évihez képest.

* **Bengáliában** jelenleg 48,664 özvegy asszony él, kik tizedik életévüket még túl nem haladták.

* **A granadai Alhambra** a mór építészet remeke, mint Spanyolországból jött hirek beszélik, repedezik s minden év ujabb pusztulást okoz rajta. A spanyol kormány azonban nem rendelkezik a műremek kijavításához összegekkel. A spanyol képviselőház egyik közelebbi ülésén a granadai képviselő föl is szólalt a műemlék megmentésének érdekében és elmondva az épület romszerű állapotát, rendkívüli hitelt kért a restaurálás költségeire. A középítési miniszter azonnal megigérte a legszükségesebb javítások teljesítését.

* **A londoni vásárcsarnokok** statisztikai értesítései szerint télen 20 százalékkal több kenyér fogy, mint nyáron.

* **Az orosz birodalom területének** 36 **százaléka,** vagyis 500 millió hold erdő. A négyezer mérföld kiterjedésü, némely helyen ötszáz mérföld széles Taiga erdőség Szibériában a czár tulajdonát képezi.

* **Belgiumban** 190 ezer korcsma van s igy minden 36 lakosra egy-egy korcsma jut. Az utóbbi ötven százalékkal, a korcsmák száma pedig 258 százalékkal szaporodott.

* **Londonban a dohánykereskedők** naponta átlag 80 ezer korona áru czigarettát adtak el. Miután azonban a legtöbb dohányzó a czigarettát maga készíti, a napi fogyasztás értékét bátran tizszer annyira lehet tenni.

* **Elkésett megrendelés.** Ezelőtt nehány héttel a manchesteri postahivatal Hull-ba czimezett levelező lapot indított utnak, melyet tizenhat évvel ezelőtt adtak fel, de véletlenül a gyűjtő szekrényben rekedt. A levelező lap irója arra kéri hull-i üzlettársát, hogy a megrendelt kerekeket «jövő hétfőig» okvetlenül küldje el. Azóta nem kevesebb mint 870 hétfő mult el.

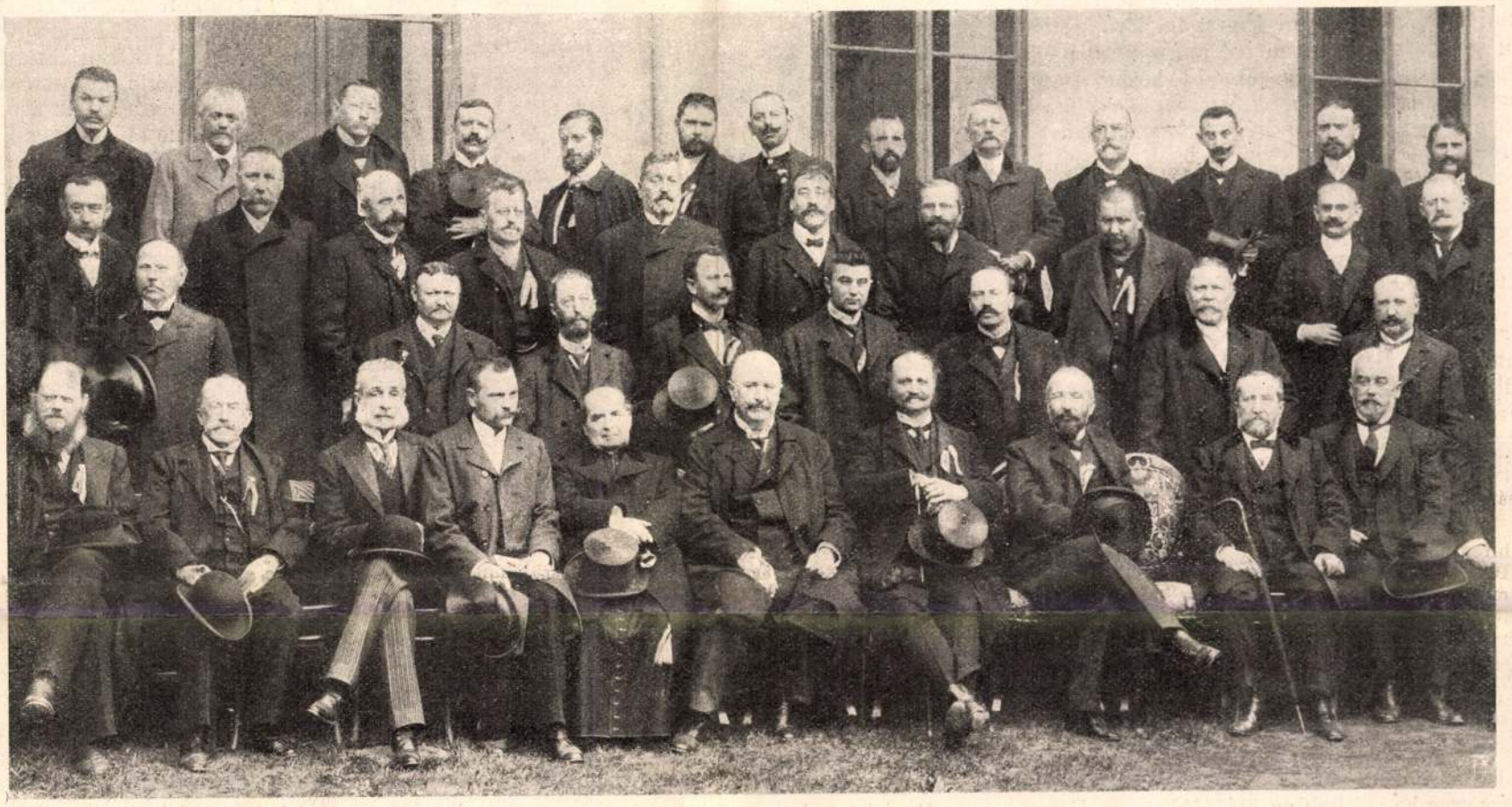

A MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK TEMESVÁRI KÖZGYŰLÉSÉRŐL. — Kossak fényképe.

E csoportképet közöljük a múzeumok és könyvtárak országos szövetségének Temesvárt október hó utolsó napjaiban tartott közgyűléséről. Az ünnepély résztvevőinek nagyobb része látható képünkön, köztük vezérférfiai annak a mozgalomnak, a mely a múzeumok és könyvtárak szervezése terén máris oly szép eredményeket mutathat fel. Ott látható az első sorban a szövetség elnöke, *Wlassics* Gyula volt közoktatásügyi miniszter, jobboldalán *Telbisz* Károly temesvári polgármesterrel, baloldalán *Molnár* Viktor temesi főispánnal. Az utóbbi mellett *Krenner* József nemzeti múzeumi osztályigazgató ül, a polgármestertől jobbra pedig *Fraknói* Vilmos püspök, a múzeumok és könyvtárak országos felügyelője, *Bellai* József temesvári könyvtári felügyelő, *Radisics* Jenő, az iparművészeti múzeum igazgatója, a sor szélén pedig *Herrmann* Antal tanár ülnek. A második sor jobbról számított második helyén *Horváth* Géza nemzeti múzeumi osztályigazgató, jobbján *Gyalui* Farkas kolozsvári egyetemi könyvtárőr állanak; e két utóbbi fölött közbül *György* Aladár, jobbról mellette sorban *Steiner* Ferencz országgyűlési képviselő, *Semayer* Vilibáld a Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának vezető őre, *Seemayer* János országgyűlési képviselő, *Seemayer* Károly ügyvéd, a verseczi városi múzeum igazgatója, *Filarszky* Nándor nemzeti múzeumi osztályigazgató látható, tőle a második helyen, kissé beljebb *Berkeszi* István temesvári múzeumi őr, fölötte pedig *Tömörkényi* István. A képen levő többi urak a szövetséghez tartozó intézetek küldöttjei.

«Ehhez járul még a megholttól ellopattatott 21 . 35

«Melyekhez járul még a Temetségre, ugymint a Testnek kivitelére és eltakaritására tett költség, mely mehetne könnyen . . . 15 fr.

«Minthogy az Harangozást az Apát ur nem engedte, ez okra nézve hogy a Test disztelenül ki ne vitettessék, Ns Gyulay regimentnek Musicussait kelletett által hozni, melyeknek a Recognitio szerint adattatott . . . . . 12 fr.

«Ezek a temetésre tett elkerülhetetlen kölcségek, ugy a gyógyitásra és Anatomiára tett fizetések, melyeknek a Város által lejendő viszszafizetését méltóztasson a P. Commissio Kegyelmessen parancsolni. 132 f. 39.»

*

Míg itt a dolgok ily tragikus fordulatot vettek, addig *Gergely* (vagy Görgl) János szabó embereivel a Ferenczrendiek kolostoránál foglalt állást. Féltizenegy óra körül járt már az idő, a nélkül, hogy komolyabb dolog adta volna elő magát.

Ekkor történt, hogy *Oppenritter* Márton pesti polgár a Hatvani kapun túl levő kertjéből jövet, hazamenőben betért *Kojanecz* nevű aranyozó ismerőséhez. Beszéd közben egyszerre dördülést hallottak, de abban a hitben, hogy csak a közelben lakó *Szlávy* causarum director háza kapuját csapták be nagy csattanással, nem vetettek tovább ügyet a dologra. Nem sokára azonban egy második és harmadik csattanás is hallatszott. Erre *Kojanecz*czel együtt az «Arany sas»-fogadó * felé irányozták lépteiket s a fogadósnál tudakozódtak a zaj okáról. Ez megnyugtatta őket, hogy valami ifj. *Rácz* az ő szobájában töltötte meg pisztolyát és távozóban valószinűleg elsütötte. Azt is megjegyezte különben, hogy a *Buday*-ház kapujában 6—7 jurátus áll, kik dévajkodva egymás bundáját paskolják, a mi a lövéshez hasonló hangot ad, miközben tréfásan szitkozódnak: «Ebadta németje! Vágd össze az ördögadta németet!» stb.

Nem sokára aztán megtalálták a nyitját annak is, hogy honnan eredtek a lövések. *Francsics* István és *Herzl* vagy *Venczl* Tamás polgárok ugyanis csendesen beszélgetve álltak az Ujvilág-utczában, a midőn egyszerre menekülő emberek «Jézus Mária!» kiáltása ütötte meg fülüket s az úgynevezett *Csokoládéfőző* háza szegletén hanyatt-homlok rohanó tömeget láttak bekanyarodni, nyomukban az üldöző jogászsággal, mely kivont karddal hajtotta maga előtt a népet s kit hol ért, ütött-vágott. *Herzl* és *Francsics* szembe szálltak az üldözőkkel, sőt *Francsics* pisztolyát is elsütötte, hogy megfélemlítse őket, de vesztére, mert a jogászok most rajtok csaptak s *Herzlt* saját botjával véresre verték.

Ily előzmények után szaladt a Ferencziek kolostoránál tanyázó őrséghez lelkendezve *Herzl* Tamás, kezében a jókora dorong ketté törve, a melylyel a jurátusok félholtra verték. Sietve kért segitséget.

Gergely tizenkét emberével a Sarkantyús-utcza felé követte *Herzlt*, de a tömeg már ekkor a Megyeház-utcza felé, a *Kovács* György orvos háza irányába tódult, hova a jurátusok az alatt egérútat leltek. A tömegből azonban többen fölfedezve rejtekhelyöket, felkiáltottak: «Ide menekültek! Ide menekültek!»

Gergely félkört alakitott embereivel a Kovács-ház előtt, de a nagyobbára külvárosiakból álló nép felhasználva egy pillanatot, míg a kapu nyitva volt, betódult azon s a polgárőröket is magával sodorta. Ugyanakkor már szembe hoztak velök egy foglyul ejtett jurátust, s utána többet is, a kiket *Gergely* kiterjesztett karjával volt képes csak megvédelmezni az ingerült nép haragjától, míg a katonai őrjáratnak át nem adták őket. Egyikre közülök egy ismeretlen, vadász-egyenruhába öltözött férfi, ki folyton lázította a tömeget s őrülten ordítozta, hogy: «*Ma kitöltöm boszumat a jurátusokon*», halálos csapást mért, melyet csak a polgárőrök egyike, *Hummel* Ignácz, hárított el karjával. *Hummel* azután egy *Schwatz* nevezetű polgár társaságában égő gyertyával a szénapadláson kutatott az elbujt ifjak után, s egyet az istállóból hurczoltak elé.

E perczben *Veszely* gombkötő rémülten hozta hírül, hogy a feldühödt nép már a magánlakásokba is behatolt s rabol, a mit lehet. A polgárőrség vezetője e hirre megtette a szükséges intézkedéseket, s látta, hogy többek közt bizonyos *Bachó* Antal szobájába 14—15 főnyi tömeg erőszakkal betört s fenyegetőleg viselkedett. *Bachó* már le volt vetkőzve s ágya szélén ült. *Gergely* ép idejekorán toppant be s kiparancsolva a fosztogatni akarókat a szobából, megnyugtatta *Bachót*, számba vétette vele körülötte heverő értéktárgyait, ezüst óráját, gyűrűit, s miután meggyőződött róla, hogy semmijét sem vitték el, távozott s az ajtót becsukta maga mögött.

Nem jártak ily szerencsésen az ugyanazon házban lakó *Pongrácz* József, *Lukácsy* Miklós, *Petrikovics* János, *Uzovics* Lőrincz és Antal,* *Mayer* Ignácz stb. Ezeknek részint ezüst kardjok, részint zsebórájuk, botjuk, köpenyegük, pénzes erszényük tünt el. *Pongrácz* Józsefnek két értékes arany gyűrűje veszett oda, egyik egy topáz pecsétgyűrű, másik keresztvésetű. Amazt a kirendelt katonaság egyik legényénél találták meg később, a másikat szintén egy katona vitte magával, de miután megmutatta pajtásainak, később állitólag szalmazsákjában elvesztette.

A fent nevezett ifjakat, a két *Uzovics*ot, *Schütz*öt, *Pongrácz*ot, *Marsovszky*t, *Petrikovics*ot, *Szentiványi*t, *Mayer*t, *Dőry*t, *Kutassy*t, *Albert*et, *Perniczky*t, *Bachó*t elővonszolták rejtekeikből s aztán átadták a katonai őrségnek, mely vágtató lovak közt hurczolta őket a fogságba, úgy hogy a kiméletlen fellépés folytán majdnem mind sulyos bántalmazásokat is szenvedtek. *Uzovics* Antalt folytonos ütlegelések mellett ragadták magukkal a vasasok, úgy hogy órákon át eszméletlenül feküdt s élet-halál közt lebegett, teste pedig az ütésektől sárga volt. Ép így járt *Uzovics* Lőrincz is. *Pongrácz* József vérköpést kapott s két hétig nyomta az ágyat. *Mayer* Ignácz mindkét kezén megsebesült. *Kutassy* Lászlónak haját tépték ki, úgy hogy kopasz lett s kezét sem tudta használni. *Marsovszky* Sámuel fején sebesült meg, és igy tovább.

Mindez a kedélyeket még jobban felizgatta. Különösen ingerült volt a fiatalság hangulata *Kregár* Mihály városi jegyző ellen, a kit a vérontások előidézésével vádoltak, s a kinek anyósa, özvegy *Gerstl*nénak a Kálvária felé vivő úton (a mai Baross-utcza) fekvő házában levő lakása körül többször ólálkodott néhány jurátus, hogy rálessen s boszút álljon rajta. Igy február 29-én, egy vasárnapi napon este félhat órakor *Gerstl*né kertészének leánya, a 14 éves *Eckenfellner* Éva, a kit szülei borért küldtek valami *Ujfalussy* nevű korcsmároshoz, a mint hazafelé ballagott, már messziről három gyanús alakot vett észre, a mint a kerítésen át nézegettek. Hozzájuk érve, köszöntötte őket, mire azok gazdája után kérdezősködtek s azt az üzenetet hagyták hátra neki, hogy ne merje magát mutatni a kertben vagy az utczán, mert szétaprítják. A jurátusok közül kettő zöld téli bekecset viselt, karddal, a harmadikon kék dolmány volt.

(Vége köv.) *Várnai Sándor.*

A MOST ÉPÜLŐ ÚJ AMBULATORIUM HOMLOKZATA.

RENDELÉS A BŐRBAJOSOK OSZTÁLYÁN.

KÉPEK A POLIKLINIKÁRÓL.

A POLIKLINIKA.

A mult héten tették le a Poliklinika új ambulatoriumának alapkövét, s a kik ott voltak, s gróf *Apponyi* Albert szép beszédét végig hallgatták, bizonyára mint e jótékony intézmény lelkes barátai távoztak az ünnepély szinhelyéről. A Poliklinika valóban nagy áldása a mi egyre növekedő Budapestünknek, a hol, — fájdalom — még mindig oly rengeteg nagy a szegények és a segitségre szorulók száma. A kik a belső városrészek elegáns palotáiban élnek, az aszfalton, a villamos ivlámpák ragyogó fényében sétálgatnak, az előkelő déli korzót rójják, talán nem is sejtik, hogy ebben a ragyogó nagyvárosban hány szegény embertársuk sóhajtoz elhagyatva egy falat kenyér, egy résztvevő szó, egy kanálnyi orvosság után, mely az egészségét, jó kedvét, munkához való rugalmasságát visszaadná. De a nyomor végtelenül nagy s a jótékonyság, az igazi jótékonyság aránylag még mindig igen kisszerű. A kultura, a jólét, a czivilizáczió kellő közepén mily sokan pusztulnak el egy könyörületes szó hijján, holott körülöttük a jólét, a gazdagság, a nagyúri kényelem hullámai gomolyognak!

A Poliklinika ama kevésszámú intézményeink közül való, melyek valóban nagy és nemes hivatást teljesítenek. Sok ezerre rúg ama betegek száma, a kik rendelőszobáiban csak egy év alatt is megfordulnak s a külvárosok nyomorúságos lakóházaiban áldva emlegetik a derék orvosok nevét, a kik önzetlenül, minden anyagi haszon nélkül gyógyítják a szegény embert. Mert a poliklinika betegei természetesen nem a nagyurak közül kerülnek ki; iparosok, cselédek, napszámosok, hordárok, szegény diákok, stb. mennek föl sóhajtva a primitiv folyosókon, hogy a vizsgálat után megkönnyebbülve, legalább a remény boldogságával a szivükben térjenek haza aggódó családjukhoz. Nemcsak ingyenes orvosi tanácsot kapnak, de sokszor ingyenes orvosságot is; a ki pedig arra van kárhoztatva, hogy ágyba feküdjék, azt is szivesen látják a fekvő betegek csoportjában, persze csak korlátolt számban, mert az intézet minden segitségre szoruló beteget nem fogadhat be.

A Poliklinika eddig a Hársfa-utcza egyik szerény házában húzódott meg, de a tavasztól kezdve jobbra fordúl az állapot: a régi épület háta mögött most építik az intézet új palotáját, félmilliós költséggel, *Korb* Flóris tervei szerint. Ez a ház kizárólag az ambulatorium czéljaira fog szolgálni; míg a régi épületben kizárólag a fekvő betegeket helyezik el. Az ágyak számát tehát jóval megszaporíthatják, persze csak úgy, ha elég nemes emberbarát akad, a ki ezt a szaporítást adományával lehetővé teszi. Az új palota építéséhez is hiányzik még vagy

* Abban az időben a székesfehérváriak rendes szállója a mai Ujvilág-utczában.

* Deák Ferencznek közeli atyjafiai. Elbeszélésünk idejében Deák nagyanyja, Deák Gábor híres szépségű felesége, Hertelendy Anna ellen, a kinek, mint Eötvös Károly is megjegyezte a Vasárnapi Ujság»-ban közölt czikkében, «nagy története» van. — Zalavármegye kénytelen volt körözőlevelet bocsátani ki ellene, mivel az a gyanú terhelte a Zalavármegye törvényes birái előtt tett eskü alatti vallomások alapján, hogy mostoha fivérével, *Uzovics* Ferenczczel gyermekei ősi birtokának megterhelése mellett adósságokat akar csinálni, hogy megszökjék. Ez okból nyilvános óvást tettek közzé, hogy senki ne kölcsönözzön nekik pénzt.

Kojanecz János

ötvös

1759 jun. 16 Pest

Bécsből jött.

Magyarországi ötvösök 21 l.

éz. Bársony házisapkát visel. Haja, bajusza
szeme kék. Nyakkendőjét csokorra kötötte,
ejü, ~~kabátját begombolta~~.

5 cm.
arczi emlékek muzeumából (107/95.No. 22).
3-iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

bátyá

634

Kojancz János
ötvös

1760. Pesten.

Romer Flóris F. A harai ötvöscéh
mabájai. Marosvár, 1877 évf.

811l

Kojanik Artal, ötvösművész

a Történeti Múzeum mérnökeivel az nyílt meg a „Pest-Budai ötvösség a 19. században" című kiállítás, amely ebben az időben nagyszerű volt. A sokrad első helyen hozzávetőleg 60 budai és pesti bőrös ill. aranyműveszről van tudomásunk. —
Kojanik Artal korai klasszicista püspöki kelyhet (emelve).

TV Híradó 2.

1980. III. 7. Televízió 2. műsor. 21.40

Kojanicki János

XVIII. sz. második felében
működött pesti ötvösmester

...apest története III. Akadémiai Kiadó Bp. 1975
247. old.

Buda

Kojanitz

čtvös 1770

lásd

Mih. Pars. 94

Kojanitz, poszonyi ötvös V. 94.

Kojanitz (Kojonitz,
Cojonitz) Alajos
ötvös
1821-ben lett mester
Pesten

Horváth Kentpéter
254. l.

Kojanitz Andor
ötvös emlitve Pesten
1820-as években. Való-
szinűleg arany fentvő

Kojanitz Antal

arangjunes

1803. Pest

Adr. 1803. 153 l.

~~Bronzlewer X 148~~

Kojanitz Antal

aranymives

1819 óta választópol-
gár Pesten.

Schmall L., Adalékok.

Bp 1899. 150. l.
I vagis

A varos. Keporsolo
Astirlet tagja

Rudolf magyar Király VI. 147

Kozarits Antal

aranymives Pesten

1799-ben mester, 1826-ig

szerepel.

Horváth Sándorpéter

254. l.

Kojanitz Antal

aranymives

1819-től választo-

polgár Pesten

Schmall

I. 150-1.

Budapest, 1924. márc. 6.

-Iváry Gyula urnak,

Budapest.

s sorai birtokában van szerencsénk

h e l t ü k

árc. 7. értékkel

számla" $\frac{\text{jára}}{\text{jukra}}$, ez utóbbi egyidejü

Teljes tisztelettel

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Varga

Kojanitz Antal

Otrös

1822. Pest

Vojd. 175. l.

~~Brezniobánya h. n. IV. 7.~~

KOJANITZ Anton, pesti ötvösmester

A. K. Gold- und Silberarbeiter in Pest, a pesti városi rajziskola 7 ötvösnövendékét kitüntetti; mint Ober-Vorsteher (1818, 665.l)

—

A. K.-t beválasztották a pesti városi tanácsba 35 tagja közé. (1819, 1541.l)

Preßburger Zeitung
(Gyenthon)

Kojanitz György

aranymives

1785-ből választó

polgár Pesten

Schmall

I. 150.-l

HAZAI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VATERLÄNDISCHE BANK
ACTIENGESELLSCHAFT

BANQUE DE LA PATRIE
SOCIÉTÉ ANONYME

Sürgönycim: — Telegrammadresse:
HAZAIBANK.

K
20

Nagysá

Folyó hó ---

értesiteni, hogy b. számláját m

2.500.000.- kor

átvitelért „Kamat és költségmen
e l i s m e r é s e melle

H. B. (Levelezés 180|a 1923. XII. 1500 db. — 19576. Nobel, Budapest.

Kojanitz György

aranymüves

1785 tól választott polgár Pesten. Schmall L. Adalékok. Bp. 1899. 150. l.

I.

vapis a vasas Repüsoló testület tagja

Ranolder püspök levele

VI. 146

Kojanitz Georg

ötvös

Pest, 1785

Horváth, Dr Heinrich

Pester Goldschmiede-Barokk.

A Műgyűjtő

1931. 5. sz.

133. l.

Kojanitz György

aranymíves Pest.

1785. választott polgár

Horváth Szentpéter

254. l.

MDK

Georg Kojanitz, aranymives,

mint mester emlitve 1785-ben.

Dr. Horváth Henrik: Pester Goldschmiede - Barokk.
A Hügyüjtö.- Der Kenner. 1931. V.évf. 5.sz. 130-134.l

KOJANITZ GYÖRGY

pesti ötvös mester 1785-ben

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 237. 1

M.D.K.

Kojanitz Ferenc ötvösmester

1759.-es adat szerint
Pozsonyban működött és
ötvös segédje volt.

S.Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.
278. old.

Kojanitz, Franz

ötvös

Pest 1776–1778.

Horváth, Dr Heinrich

Pester Goldschmiede-Barokk.

A Műgyűjtő

1931. 5. r. 133. l.

Kojanitz Ferenc Manó

pesti aranyműves

K. János 2ttam testvére.
1785-ben felbecsülte az
alább templomárverésre
bocsátott Rucreit előtt
említett testvérével
egyszt.

Nagy Lajos. Kőrösi
a budavári főtemplom
történetéből. Uj
Magyar Múz. 1876. I
köt. 284. l

Taranyi rón.kat. Plebánia hiv.

154./1936

Müemlékek Országos Bizottsága

Tekintetes Elnöksége!

Budapest.

Rákos utca lo

Kojanitz Ferenczné

ötvös

Lány Kojanitz Zsuzsanna

Kojanitz Ferenc

évszám 1759-1770

lapszám

Miscellanea Pars. 134

Kojanitz Ferenc

ötvös

1759 Porsony

„ex Moravia"

Kapnagyarosnötvösök 21 l.

758. *Lamberg Ferencz.*

Derékig látható és balraf
keblébe dugta, baljában pedig
névtelen-ujján pecsétgyűrűt
Haja és szemöldöke fekete, szen
szakálla leberetvált. Ingének g
látszanak, kivágott mellénye
korra kötötte, kettős elejű kal
órájának rövid láncza arany.

Vászon, méretei 84·5 : 68·2 cm
60 K. — Vétetett a gr. Kreith-
A megszerzésére vonatkozó adato
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ápril
jegyzék 103. — Az átvételt tudo
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Kojanitz Ferencz, pozsonyi ötvös

V. 134, 135,

Kojanitz Ferenc
Manó
ötvös

1785.II.József utasitására, a budai Tanács megbizza Kojánitz János István és Kojanitz Ferenc Manó pesti aranyműves testvéreket, a Nagyboldogasszony templomkincstárának megbecsülésével. /9,045 frt.-ra becsülik/

Váradi A.: A régi Pest emlékeiből. Bp. 1921. 117. l.

. . . . . .200.000.--

ndó ismertető

. . . . . 600.000.--

zépkori emlékek"

. . . . . 2.000.000.--

onogr.kiadása 600.000.--

a 200.000.--

. . . . . .150.000.--

éljaira 200.000.--

l apátság ismer-

tetése 60.000.--

. . . . . 300.000.--

ére 100.000.--

ozok rendezése 160.000.--

őszmintájára 150.000.--

ére 300.000.--

átvitel:

6.120.000.--

Kojanitz Ferenc

Ovös Rot.

1776-ban nőtlen

1778. eneliive

Horváth Szentpéter

254. l.

Kojanitz Ferenc Emánuel

és

Kojanitz János István

kettiaranyművesek,
(testvérek)

Az alábbi templom kincseit a mohácsi vész után a pozsonyi kf. klarissa templom kincstárában őrizték. Budavár visszafoglalása után a jezsuitarend, amely a Magyarországon templomában a plébániospapait gyakorolta vagy testi és lelki a kincset Pozsonyba ment azonban a budai vár visszavétele rá a kincset, s a kincsek, amely ereiet, díszjákó és paramentumokból állott, nem adta át a jezsuitáknak, hanem a várban létesített kápolna raktárában őrizte, mikor 1773-ban a jezsuita rendet feloszlatták, a kincs sorsa bizonytalan fordult

lanna vett. 1782-ben, midőn
József császár rendelete folytán
Buda plébániai szabályzattal,
a város (amely bástyán belül
volt) azon kívánsággal fordult
a primás elé, miszerint a
kinőtt a nagyontalan Nagyboldogasszony főtemplom javára
elrendelni és az ezt befolyó
összeg tőkéjétől, a templom
alapját képezve. E kívánsagot
a kéttagú bánsági pártfogolat
terjesztette II. József elé, ami-
hozzá járult a magyar mint-
beneti szempontból rendkívüli
jelentőségű ügyek elrendezé-
sére 1785. nov. 4-én fen-
tnek a 21. tétel alatt felsorolt,
magyarul Közepsőri tárgyakat,
9045 ft 10. kr.-ra becsülték. A va-
rosbíró tanácsermében nov. 15-és
16-án megrendelt árverésen az
összes tárgyak eladattak 10.747 ft.
24 krért. A vevők magyarok bécsi
mintaszerűek és óbudai zsidókereskedők

Dávid rajzolatszerű ajánlatosan –
Nemzeti Múzeumi Könyvtár 200. P. sz. kv. 11.

Kojanitz Ferencz Manó,
pesti aranymüves.

mDK

A budavári főtemplom kincseit, midőn azokat II. József értékesittetni rendelte, 1785 nov.4.-én Kojanitz János István, Kojanitz Ferenc Manó és Réth János Mátyás ötvös ök által becsültette meg a budai tanács, midőn annak értéke 9645 frt le krajcárra tétetett

Némethy Lajos: A budavári főtemplom bajdani kincsei. Arch.Ert. 1884. Ujf. 224.l.

KOJANITZ Franz Kenzlenz, pozsonyi ötvösmester

V.K. bürgerl. Goldarbeiter, 27 éves fia megvalt (1790, 359.l)

—

F.V.K. Goldarbeiter a türkárosultaknak adott (1796, 421.l)

—

F. Kujanitz bürgerl. Goldschmied, hadiadót fizet. (1796, 7063.l)

—

V.K. bürgerl. Goldarbeiter und Juwelier, zugleich Mitglied des äusseren Raths, évegyűrű ellenére a há-

/.

borúra emiatt adott ki gyűjtött, hogy az uralkodó
arany érmével tüntette ki. (1800, 457 l)

—

F. V. K. Bürger der äusseren Raths und Schmuckarbeiter † 74 éves korában, Pozsony, 1804 aug. 23 (1804, 865 l)

(Mikalist J. emeri, Mur. és Kt. Ev. 1911, 134 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

KOJANITZ ISTVÁN

pesti ötvös mester a XVIII. század második felében

Budapest régiségei XIX. évf. 1959 237. 1

Kojanitz, Stefan

ötvös

Pest 1762 – 1788

Horváth, Dr Heinrich

Pester Goldschmiede-Barokk

A Műgyűjtő

1931. 5. sz.

133 l

Kojanitz István
ötvös Pest
1762 mester.
1788-ban már nem él.

A kiállított művek eladását kizárólag PAUR GÉZA műtáros közvetíti. Az igazgatóság.

Horváth Szentpétery
254. l.

A *-gal jelölt művek a Tárgymutatóban sokszorosítva vannak.

A TÁRSULATI TAGOK JAVÁRA TARTANDÓ SORSJÁTÉK SZABÁLYZATA

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat alapszabályainak 4. §. *c)* pontja értelmében, tagjai javára kisorsolás céljából, évenkint nyeremény-műtárgyakat vásárol a tavaszi, illetőleg a téli kiállításokon levő, magyar művészektől való műtárgyak közül, az évi előirányzatba e célra felvett összeg erejéig, a következő feltételek mellett:

1. A művásárlásra fordítható összeg a tagsági díjakból eredő bevétel arányában állapítandó meg.

2. A társulat a tavaszi kiállítás előtt vagy alatt, de az évi rendes közgyűlés után a művásárlásra szánt összeg erejéig tagjai javára sorsjátékot rendez, melyben a pártfogók 15, az alapítók 3, s a rendes tagok *tagságuk első három évében 1 számmal, tagságuk minden további három éve alatt pedig egygyel több számmal vesznek részt.* Az alapitót, vagy alapítóvá lett rendes (egyes) tagot e jog belépése idejétől számítva szintén megilleti, hozzáadva az alapitói minőségben őt megillető három számot. Testület mint alapító mindenkor három számmal játszik. Az a lajstrom, a melyben fel van tüntetve, hogy ki milyen számokkal vesz részt a sorsolásban, egy héttel a sorsolás előtt a titkári hivatalban közszemlére teendő ki, és az érdekeltek által megtekinthető.

Kajanitz Jakab

zongora készítő Pozsonyban

a XIX. sz.-ban.

Egy zongorája az alabbi

múzeumban

Kat. Bratislavy

1920. l.

KOJANITZ, Jakobus

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészitők. = Tanulmányok Budapest Multjából XXIII. Bp., 1990 174.p.

KOJANITZ, Jacob, pozsonyi hangszerkészítő

J. K. bürgerl. Instrumentenmacher, † 59 éves korában, Pozsony, 1840 május 8, epelázban.
(1840, 175 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Sz. D. K.

KOJANITZ János ötvös

emlékére Pesten 1758 és 1785 között

lehet tulajdonítani a mesterre az újlaki

Jézustorony ostyatartó nakeszeinek.

(1781. IK mesterjel

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 172. l.

M.D.K

KOJANITZ Jakab József

pesti mester

Esetleg azonos az újlaki szőlőmia-
templom ostyatartójának IK meste-
rével

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 152. l.

1/.

MDK

Kojanitz János István és Kojanitz Ferenc Emánuel pesti aranymüvesek /testvérek/

A Nagybeldogasszony templom kincseit a mohácsi vész után a pozsonyi Szt.Márton templom kincstárában őrizték. Budavár visszafoglalása után a jezsuiták a Nagybeldogasszony templomában a plébános jogait gyakorolta. Visszakérte és kapta a kincset Pozsonyból.

Németh Nagybeld. 2oo.l. évkv.U.

MDK

Kejanitz János István és Kejanitz F erenc Emánuel pesti aranyművesek /testvérek/

Erre azonban a budai városi tanács tette rá kezét a kincset, mely ezüst, drágakő és paramentumokból állt. nem adta át a jezuitáknak, hanem a városházán létesült kápolna raktárában őrizte, mikor 1773-ban a jezuita-rendet feloszlatták, a kincs sorsa bizonytalanná vált.

Németh Magyboló. 2sc.1. évkv.U.

Kojanitz János István és Kojanitz Ferenc
pesti aranyművesek /testvérek/.

1782-ben, miker József császár rendelete folytán Buda plébániái szabályeztattak,- a város, mely birtokon belül volt, azzal a kérelemmel fordult a primás elé, miszerint a kincs a vagyntalan Nagyboldogasszony főtemplom javára eladassék és az érte befolyó összeg tőkésítve a templom alapját képezze. E kérelmet a helytartótanács pártolólag terjesztette II. József elé, aki hozzájárult a kincs elkótyavetyéléséhez.

Némethy: Nagyboldog. 2oo.l. évkv.U.

MDK

Kajanitz János István és Kajanitz Ferenc
pesti aranyművesek /testvérek/.

A kincs magyar műtörténeti szempontból rendkivüli jelentőségü volt, de a városház tanácsteremben 1785 nov 15.-én elárverezték, a vevők nagyrészt bécsi és 15.-án
mükereskedők és óbudai zsidók voltak. Felbecsülve 1785 nov.4.-én felsorolt nagyrészt középkori tárgyakat 9045 ft.-ra, elkelt 10.747 frt.-ért24 krajcárért.

Németh:Nagybánya. 200.l. évkv.U.

Kojanitz János

pesti ötvös

MDK

Az érsekvadkerti R.k. templom kelyhe./1767-68/

93.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

KOJANICZ JÁNOS

~~budai~~ ötvös mester a XVIII. sz. második felében

pesti

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 230. l

230. l-on Kojanitz János

MDK

Kojanitz János

Mihalik S.: A magyarországi r eformátus egyházak pesti ötvösművei. 1936.2, 7-10.o.

Kojanitz János

pesti ötvös MDK

Érsekvadkerti aranyozott ezüst kehely /IK mesterjeggyel/ 1767-68.

203.o.

G nthon:Nógrád.1954.

repr.:160. kép

M.D.K.

Kojanitz János ötvösmester

1788 körül a pesti ötvöscéh tagja.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

272. old.

emléke. Díszítése jóformán csak trébelt, poncolt és vésett levelekből áll. Hengeres kupája az úrvacsora osztáshoz szolgáló bor tartására megfelelő módon hosszan felnyúlik. Budai eredetét hitelesítő bélyegein kívül vésett felirata is tanusítja.

A budai eredetű kelyhek rövid sorát a komárommegyei *Gyermely* egyházban levő kehely zárja le. Az 1791-ben készült kehelyidomú mű a századvégi józefinizmus puritánságának jellemző példája. Díszítés nélküli, egyszerű szent edény, a szokottnál jóval szélesebb talppal. Valószínű, hogy *Puchmayer János Mihály* hátramaradt műhelyének a terméke.

Az átvizsgált szent edények sorában budai eredetű ötvösműnek csak e három darabot ismertük fel. Látható tehát, hogy a református egyházainknak szentedényekkel való ellátásánál a budai ötvösség szerepe a pesti ötvöscéh mellett elenyésző. A magyarországi református egyházak tehát jóformán csak a pesti ötvösök által készíttette szentedényeiket s ilykép ha a pestbudai eredetű ötvösművekkel rendelkező református templomainkat a térképen feljelöljük, az így nyert topográfiai vetület tulajdonképen a pesti ötvöscéh működési körzetét és a magyar művészetben való hatóerejét mutatja.

A magyarországi református templomok pesti eredetű szentedényeinek időrendi sorát az *ócsai* református egyház 1769-ben készített úrvacsora serlege nyitja meg. Az aranyozott ezüstből készített mű — épen úgy, mint a csonkamagyarországi református egyházaknak a *hajdúböszörményi* (1842) és a *tiszaderzsi* (1844) templomok úrvacsora edényeinek kivételével készített összes más pesti származású emléke — a katolikusoknál használt misekehely-formát követi. Miként azt az ócsai, főleg azonban az 1797. évben készített *fülöpszállási* edényeken láthatjuk, a katolikus egyházak kelyheitől lényegében csak abban különbözik, hogy az úrvacsoraosztásnál szolgáltatott bor nagyobb mennyiségben való praktikusabb befogadása végett a kupája jóval magasabb. Épen emiatt a református kelyhek nem is bírnak a megszokott kecses arányokkal, hanem — miként azt a *gombai* egyház 1795-ből származó kelyhe is igazolja — széles és nagy kupájúak, »nagyfejűek« és kissé esetlenek.

Dallinger Pálnak az *ócsai* református egyház részére 1769-ben készített kelyhe a csonkamagyarországi református szentedények sorából az egyetlen, mely művészetében, felépítésében, díszítésében és kivitelében rokon katolikus templomainknak azon kelyheivel, mely a pesti céhet alapító ötvösök, avagy a közvetlen őket követő mestertársak kezéből került ki. A katolikus egyházak pesti eredetű kelyheinek e díszes sora *Fauser Józsefnek* a Budavízivárosi Szent Anna plébániatemplom 1759—1760-ban, Schätzl Józsefnek 1760 körül a gyöngyösi és a szegedi ferences kolostorok, *H. I. S. monogramos mesternek* a budai Szent Anna templom, *Trauzel de Panta Ferenc*-nek 1761-ben a gyöngyösi ferencesek, valamint *Reichenpfalter Simon*-nak 1765-ben a Pest-belvárosi plébániatemplom részére készített és mai napig is még híven meglévő műveiből áll. Noha ezen kelyhek túlnyomólag a német és az ausztriai szellemiség és művészet jegyében készültek, öntött plasztikai díszeikkel és reliefes trébelt ékítményeikkel a pesti ötvösségen kívül a hazai művészetnek is nagyértékű sorozatát teszik. *Dallinger Pál ócsai* műve is ezen kehelykészítési művészet kisugárzásának fényében

előállított mű; jóval mérsékeltebben alkalmazott trébelt kagylós, csigás és virágos díszeivel azonban a pesti eredetű református kelyhek között a pesti nagy mesterek katolikus használatra szánt díszkelyheinek csak szerény visszhangja.

Pesti származású református kelyheink többi darabjai — nagy általánosságban — egyszerű, »síma« kehelyformában készültek; a díszítéseknek és cifrázásoknak csak igen kismérvű alkalmazásával. Aránylag gazdagabb díszítményt csak a *gombai* egyház 1795-ben és a *fülöpszállási* egyház 1797-ben készült szentedényeinek virágleveles, koszorús, füzéres, szőlőfürtös és indás díszei képeznek. Református kelyheink ilyen puritán kivitelezése mellett a *felcsúti* református egyház 1824-ben készült szentedénye magasan kiemelkedő darabját teszi református egyházaink pesti származású kelyheinek. A jó megmunkálású kehely *Prandtner* mester kezéből került [illegible] aki a még empire hagyományokkal keveredő biedermeier indás, leveles, szőlőfürtös és buzakalászos trébelt díszítéseket ügyesen és józanul használja fel a talpmező és a kupacsésze ékítésére.

A *felcsúti* egyház kelyhétől és *Szentpétery József* műveitől eltekintve, a pesti eredetű ötvösművek a hazai református edényeink között olyan csoportot képeznek, melyek a református egyházművészet puritánságának szigorú szemmeltartása mellett a díszítési lehetőségeknek túlságosan szűkre szabása miatt a kelyheknek, úrvacsora serlegeknek, keresztelő kannáknak, tálaknak és kenyérosztó tányéroknak mind a legegyszerűbb, tulajdonképen a mindenkori sematikus formáit nyujtják. A pesti ötvösöknek e művek készítésénél úgyszólván csak másodrangú tennivalójuk volt; e passzív szerep miatt a pesti eredetű református kelyhek csoportja hideg, száraz, merev és fantázia nélküli. A *felcsúti* református egyház *Prandtner* kezéből származó kelyhe s *Szentpétery Józsefnek* a református egyházak számára készített művei azonban azt mutatják, hogy a puritánság által tudatosan elrendelt, szerényre és mérséklőre szabott kereteket a tehetséges pesti ötvösök némelyike merészen mégis áttörte és így egyéniségének és művészi lelke gazdagságának biztosabb kimutatkoztatásával olyan nagyszabású remekekkel ajándékozta meg az egyes református templomokat, melyek nemcsak a magyarországi református egyházak szentedényeinek éldarabjai, hanem az akkori magyar ötvösművészet legjelentősebb remekei közé emelkedő emlékek.

IV.

Református szentedényeink sorában egészen más világot jelentenek és a legmagasabb művészettel előállított remekek gazdag csoportját teszik azok az alkotások, melyeket a magyar ötvösművészetnek korban legutolsó s halhatatlan emlékezetű mestere: *Szentpétery József* készített.

A lehanyatlott ötvösművészet ezen világviszonylatban is a kevés elsők élén lépkedő mesterétől az *abádszalóki*, a *hajdúböszörményi*, a *kecskeméti*, a *kiskunhalasi*, a *makói*, a *szentmártonkátai* és a *szilvásváradi* református templomok tíz művet őriznek.

Pestre visszatérve, a kicsiny világú pesti ötvösceh dolgát távol állítja magától, olyként, hogy ebbe csak munkájával kapcsolódott be, de érzésével nem. Ettől kezdve kivétel nélkül egyedül és magányosan dolgozott a magyar ötvösművészet felemelésének pompás és gigantikus célja érdekében.

Eleinte a bécsi ötvösség nagyszabású emlékei kápráztatják el,[16] de csakhamar felismeri azt a tényt, hogy a bécsi ötvösök is csak másodkezet jelentenek a korstílus közvetítésénél s így a francia és olasz művészet termékeit és emlékeit tanulmányozza, ami által csakhamar sikerült magasabb eszmék közé eredménnyel felemelkednie. E kori mély és szédítő perspektívájú kísérletei közben megnyílt a magyar szellemiség multja felé is.

A nagyobb nemzeti közösség irányába való állandó és immár évek óta szűntelen sóvárgásával ilykép tagja lesz a XIX. század első felében megindult magyar szellemi reneszánsznak. Aktív részesévé válik annak az európai műveltségű és fanatikus szellemű csodálatos reformnemzedéknek, mely a magyar megújhódást készítette elő.

Művészi erejének teljében és szellemi felkészültségének ragyogó korában, 1824-ben egy keresztelőtálat és kannát készít az akkori Pestferencvárosinak nevezett református egyház számára. E művei még manapság is megvannak a Pest-Kálvin-téri református templomban s mindennél jobban igazolják, hogy *Szentpétery* az akkori magyar ötvösművészet leghatalmasabb és legteljesebb értéke. *Szentpétery* remekei szárnyra kapták hírét. A még mindig nélkülözések között élő művészt különösebben becsülték, mert érezni kezdték, hogy ő abban a korban, midőn minden szellemi törekvés és minden lelki megnyilvánulás a politikai és irodalmi térre sűrűsödött, hivatottan és sorsszerűen azon kevesek egyike, kik e célokat a művészettel iparkodnak elérni.

A Kálvin-téri református egyház keresztelőkészletének készítése után négy évvel *Kazinczy Ferenc* meglátogatta *Szentpéteryt* s ezen 1828 április 16-án történt szép eredményű napjáról ekként emlékezik:

».... akkor láthatám a Nemzet nagy díszét, Szentpétery József Ötvöst . . .« »Áldott napom, mellynek emlékezete soha nem fog elhagyni!«[17]

A *szilvásváradi* református templom kelyhén és a Pest-Kálvin-téri református egyház keresztelőedényein kívül *Szentpétery* még az *abádszalóki* egyháznak 1832-ben egy kenyérosztó tányért, 1842-ben a hajdúböszörményi, 1845-ben a szentmártonkátai és 1848-ban a kecskeméti református egyház számára pedig kelyheket készített. A három első mű trébelt díszítéseinél az Úrvacsorát szimbolizáló szőlőfürtös és buzakalászos ékítmények játszanak fő szerepet, a *kecskeméti* református egyház kelyhén pedig *Lionardo da Vinci* milanói freskókompozíciója nyomán készült Utolsó Vacsora trébelt jelenete díszlik.

A *hajdúböszörményi* református egyház úrvacsora edényének megoldásánál *Szentpétery* típusban is eltért a pesti mesterek református kehelymegoldásaitól. Műve a XVIII. századi debreceni ötvösök által a harangvirágserlegekből kialakított református magyar önálló kehelytípus akkori modern átfogalmazású darabja. A régi időkbe és a nemzeti helyi hagyományba gyökerező művének érdekes témája tehát nem sablónos, hanem tradicionális. E munkája a pesti származású református ötvösműveknek a legkeletebbre került darabja. Az egykori debreceni ötvösök hagyomá-

nyainak figyelembevételével készült úrvacsora serlegnek sokkal több köze van az ottani reformátusághoz, mint a pesti ötvösök bármely más, szinte uniformizált műveinek.

A magyarországi református templomok szentedényeit *Szentpétery* mind szűzi, tiszta hittel készítette. Ő maga mélyen vallásos református ember volt. Élete utolsó évtizedében a vallásbeli főigazságokról szóló iratán dolgozott. Az 50 ívre terjedő művet német nyelvre is átültette s erős szándékába vette, hogy azt Berlinben kinyomatja és a misszionáriusok által terjeszteti. Vallási és művészi belső meggyőződés miatt remekeit református egyházainknak kevés pénzért szállította. Ő »nem gondol azzal a' mi neki hasznot hajtana : azzal gondol a' mi neki örömet, a' hazának fényt ad« — írja róla már 1828-ban *Kazinczy*.[18]) Tudatában volt, hogy a századokon át diadalmasan ragyogott egykori magyar ötvösség elült vágyai benne horgadtak fel megint s lelkivilágának óriási motorikus erejével igyekezett megváltoztatni és felemelni a magyar ötvösségnek az evolúció által fizikailag hanyatlásra kijelölt horinzontját és vonalát.

Ebben a felszabadulás felé való menekülésében történeti nagy eseményeket ábrázoló reliefek készítésébe kezdett, — »az a gyönyörűség — írja vallomásszerűen[19] — mellyet velem elkezdett munkám éreztet, hideggé tett már engem az életnek minden más örömei ellen ; és az a betsület, mellyet az által a' külső nemzeteknél és a' későbbi maradéknál reménylek, kivált hogyha három vagy négy darabokat elkészíthetek, érzéketlenné tészen minden más tisztelet eránt« —s noha már az első ilyen fajtájú művénél, a *Charles Le Brun* (1619—1690) kompozíciója után készült Nagy Sándor granichusi ütközetének kidolgozásánál is majdnem elvakult[20]), mégis egy egész sorozatot készített belőlük,[21]) a magyar művészet jövőjébe vetett nagy hitével és kitartásával s mert szerette azokat az órákat, miket fárasztó, pihenést nem ismerő munkával tölthetett.

V.

A művészettörténet szemszögéből tekintve, a pesti származású református kelyheknek (a *Szentpétery* műveken kívül) nagy általánosságban kevés a jelentőségük. A pesti ötvösség viszonylatában is a katolikus egyházak hasonló eredetű kelyheivel szemben leszorulnak. Főértékük és jelentőségük tulajdonképen abban a zárt és egységes fejezetben rejlik, melyet teljességükkel hazai ötvösségtörténetünk és kulturális életünk számára j el e ntenek.

Egy begyüjtésük és együttartásuk a magyar muzeális feladatoknak és törekvéseknek ezek miatt is szép pontja. A székesfővárosi, vagy az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumban, avagy esetleg egy megalakítandó Magyar Református Múzeumban zárt emlékcsoportban való végleges kiállításuk (és megmentésük) értékes emléke lesz a magyar reformátusok kulturális szeretetének.

Református templomaink pestbudai származású műveinek a magyar művészettörténetbe való beállítása annyival inkább is indokolt, mert egy-két darab kivételével idáig a szakkutatás előtt is teljesen ismeretlenül

rejtőztek. Mint ilyenek észrevétlenül és feledésbe menten szolgálták a vidéki kis egyházak hívőit. Ismeretlenségük miatt nem nyúlt utánuk a műgyüjtő keze sem s megkímélődtek a kereskedők harácsoló markaitól is. Most, midőn e tanulmány keretében régi kulturális és művészi életünk ezen nagyobbrészt szerény emlékeit a magyar művészettörténetbe beiktatjuk, ezzel nemcsak módot kívánunk nyujtani annak, hogy a magyar reformátusság mindenkori kegyeletét és műszeretetét hirdessék, hanem főleg azt iparkodunk elérni, hogy a magyar műtörténet állandó szemmeltartásával a magyar reformátusság ezen túlnyomólag vidéki kis templomokban őrzött emlékeit az elkótyavetyéléstől és az elkallódástól megmentsük.

VI.

A magyarországi református egyházak pest-budai eredetű ötvösműveinek jegyzéke

(A tárgyakon előforduló feliratok lehető betühiv, a betűtipust is viszaadó közlésével.)

1. NAGYDOROG. (Tolna vármegye, dunaföldvári járás). *Kehely*. Aranyozott ezüst. Talpa hatkarélyos. Áttört talpsávja indás-leveles díszű. Talpmezőit gótikus mérműves, meg nem ismétlődő vésett díszek ékítik. Alsó szárgyűrűje hiányzik. Hatcikkelyes lapított almaidomú nodusának leveles díszein mérműves vésett ékítmények. Virágszerű rotulusaiban négyszögletes — zöld, sötétkék és fehér kövek. Felső szárgyűrűjének négyzetes mezőiben gótikus betűk. Hatosztású csészéjén gótikus négy- és háromkarélyos vésett díszű mérműves rozetták. Álló levélsoros pártával. Harangidomú magas kupával.

Rongált, hiányos és rossz állapotban van. Kosara és talpsávja lukas, talppereme több helyen horpadt. Talpát belül ólommag tölti ki.

Talpán belül a németjárfalvai útmutatón előforduló azonos jegy van beütve.

Mag. 16·9, talpátmérője 14, kupaátm. 10 cm.

Buda (?), XV. század vége. A németjárfalvai úrmutató mesterének a műhelyéből.

2. ÓCSA. (Pest vármegye). *Úrvacsora kehely*. Aranyozott ezüst. Talpa hullámos peremű. Hármas osztású talpmezőjében trébelt kagylós díszek között gyümölcsös és virágos kosarak. Öntött nodusa díszváza idomú. Magas kosarán trébelt kagylós díszek között virágszálak. Talpán belül vésve:

Ao. 1769 Pralis Beleznay Miklós ajánlotta Ócsai Refformáta Eclesiának.

Magassága 29·5, talpátmérője 14·8, kupaátmérője 9·7 cm. Talpperemén a pesti ötvöscéh hitelesítőbélyege, F évbetű és PD betűkből álló mesterjegy van beütve.

Pest, 1769. Dallinger Pál műve.

3. ÓCSA. *Kenyérosztó tányér*. Ezüst. Ötkarélyos. Hullámos, szegett peremmel, bemélyedő kerek középső résszel. Hátán vésve:

Ao. 1769: Pralis Beleznay Miklós ajánlotta Ocsai Refformáta Eclesiának.

Átmérője 23·8 cm.

Hátán a pesti ötvöscéh hitelesítőjegye, F évbetű és PD monogrammos mesterjegy látható.

Pest, 1769. Dallinger Pál műve.

4. CECE. (Fejér vm., sárbogárdi járás). *Kehely*. Aranyozott ezüst. Talpa köridomú. Talpsávján trébelt, vésett és cizellált állóleveles koszorú. Talpának szárbamenő részénél hasonló kisebb dísz. Szárán két orsós tagozat között körteidomú síma nodus. Kupáján alul trébelt, vésett és poncolt álló levélcsokor. Hengeres hosszú kupáján vésett gyűrűs díszek. Alsó részén körirat:

Varalyai Raef : Sz. : Eccle : 1788. Tiszt. Sz : Nagy János Pred : Budán.

Magassága 25, talpátmérője 9·3, kupaátmérője 7·7 cm.

Talpperemére a budai ötvöscéh hitelesítőjegye s a PFL betűs mesterjegy van beütve.

Buda, 1788. P. F. L. mester műve.

5. GYERMELY. (Komárom vármegye, tatai járás). *Kehely.* Ezüst. Magasan domborodó, tagozott körtalppal. Talpának szárbamenő részénél levélsoros dísz. Körteidomú nodusszal.

Talpperemén vésett felirat :

A Gyemeli Reformata EKlesia Tsinaltatta Anno MDCCXCI.

Magassága 23 cm.

Talpperemén hatkarélyos mezőben hatágú csillagos bélyeg és az IMPM betűkből álló mesterjegy van beütve. E csillagos bélyeg idáig ismeretlen a magyarországi ötvösbélyegek sorában. E sorozatba nem is illeszkedik bele, úgyhogy városbélyeg gyanánt való tekintése nehézségekbe ütközik. Az IMPM betükből álló mesterjegy azonban teljes mértékben egyezik *Puchmayer János Mihály* budai ötvösmester jegyével.

Puchmayer-t 1746-ban kebelezte be a budai ötvöscéh s mint ilyen mestert 1778-ban említik utoljára. Minthogy azonban 1792-ben *Puchmayerné* a budai ötvöscéhhel szemben adós maradt, úgy látszik tehát, hogy az időközben elhúnyt mester műhelyét az özvegy tovább tartotta. Az özveggyé lett mesterasszonyok ilyen fajtájú műhelytartásának hasonló eseteivel gyakran találkozunk a magyar ötvösség történetében ; Budán is szokássá alakult ki az a helyzet, hogy az árván maradt gyermekek, vagy az özvegy megélhetésének biztosítása miatt legényt rendelt ki az ötvöscéh a műhely vezetésére. A gyermelyi református egyház kelyhe is a *Puchmayer* műhelyből kikerült mű lehet. *Puchmayer* eredeti mesterjegyét továbbra is reáütötték az ilyes művekre, még azután is, hogy a budai ötvösség ezen nagyemlékű és érdemes mesterének a kezéből kihullott a szerszám, mert a művész a sors akarata folytán örök állomra szenderült. Művészetének emlékei fenntartották azonban jó hírét s így özvegyének a műhelye továbbra is kapott rendeléseket. A műhelymunkákat azonban az ötvöscéh nem látta el háromtornyos bástyás hivatalos bélyegzőjével, mert ez esetben *Puchmayer* eredeti művének tűnhetett volna fel. Minthogy azonban a *gyermelyi* kehely ezüstjének fínomsága megütötte az előírt 13 latot, ennek jelzésére a hatágú csillagos jeggyel látták el. A további adatok hiánya miatt bizonytalan, hogy a budai ötvösczéh általános gyakorlata volt e ez a jelzés, avagy csupán a megárvult *Puchmayer*-műhelyből kikerült tárgyak jelzésére szoritkozott ez az eljárás.

Szükséges megjegyezni, hogy a mester halála után bizonyos szociális és karitatív okok miatt fenntartott műhelyekből, a mester elhúnyta után kikerült darabokon a városjegytől ennyire erősen elütő, egészen más karakterű bélyegzővel való megjelölésnek ilyen esetével kutatásaink során még egyetlen egy alkalommal sem találkoztunk. Ezek ellenére is a *gyermelyi* kehely jegyeinek megfejtésekor ezek a feltevéseink helytállóknak látszanak s ezek alapján bátorkodunk feltenni azt, hogy a *gyermelyi* református egyház kelyhe *Puchmayer* János Mihály budai ötvös hátrahagyott és özvegye által továbbra is fenntartott műhelyében készült 1791-ben.

6. GOMBA. (Pest vm., monori j.). *Kehely.* Ezüst. Köridomú tagozott talpán trébelt és poncolt álló levélsor díszlik. Szárbamenő részénél szalagfonatos koszorú és gyöngysoros ékítmény. Díszváza idomú nodusának derekán indásleveles fríz. Harangidomú széles és magas kupáján vésett leveles koszorúban kilencsoros felirat : EccLESJAE Helv : ConFesi : GoMBA IESI. DONAT. FRANCISCVS BAÿ DE LVDA Nÿ EJ CONSORS HELENA FAÿ A° 1795

Magassága 23, kupaátmérője 11·8, talpátmérője 10·2 cm. Talpperemére a pesti ötvösczéh hitelesítő bélyege, L évbetű és az FP monogrammos mesterjegy van beütve.

Pest, 1795. Paschberger Ferencz műve.

Kojanitz Lajos István
ötvös XVIII 27

A budavári főtemplom építésénél midőnववल II József az építési
pestis rendelte, 1785. nov-
ben Kojanitz Lajos István
és Franc Mano pesti a-
ranymíves testvérek, vala-
mint Reth Lajos Mátyás
ötvös által beküldette meg a
budai tanács, midőn
annak értéke 9045 ft 10 kr
tétetett.

K.

Neinethy Lajos: A budavári
főtemplom hajdani K
Arch. Ert 1884.

MDK

Kojanitz János István, pesti aranymüves.

A budavári tötemplom kincseit, midön azokat II. József értékesittetni rendelte, 1785 nov.4.-én Kojanitz János István, Kojanitz Ferenc Manó és Réth János Mátyás ötvös ök által becsültette meg a budai tanács, midön annak értéke 9045 frt 10 krajcárra tétetett

Némethy Lajos: A budavári tötemplom bajdani kincsei. Arch.Ert. 1884. Ujt. 224.l.

MDK

Kojanitz János István és Kojanitz Ferenc
pesti aranymívesek /testvérek/.

A kincs magyar művtörténeti szempontból rendkívüli jelentőségű volt, de a városház tanácstermében 1785 nov 15.-én elárverezték, a vevők nagyrészt bécsi és 16.-án
mükereskedők és óbudai zsidók voltak. Felbecsülve 1785 nov.4.-én felsorolt nagyrészt középkori tárgyakat 9.45 ft.-ra, elkelt 16.747 frt.-ért24 krajcárért.

Németh:Nagybiog. 2oo.l. évkv.U.

Kojanitz János István és Kojanitz Ferenc
pesti aranymívesek /testvérek/.

1782-ben, mikor József császár rendelete folytán Buda plébániái szabályoztattak, - a város, amely birtokon belül volt, azzal a kérelemmel fordult a primás elé, miszerint a kincs a vagyntalan Nagyboldogasszony főtemplom javára eladassék és az érte befolyó összeg tőkésítve a templom alapját képezze. E kérelmet a helytartótanács pártolólag terjesztette II. József elé, aki hozzájárult a kincs elkótyavetyéléséhez.

Némethy: Nagyboldog. 2cc.l. évkv.U.

Kojanitz János

pesti ötvös

szül.

Horváth Kristóf

200 l.

VII. ERZSÉBET KÖRUT 18-20. T

A KÖVETKEZŐ ADATOKRA VAN SZÜK

1. Melyik tanintézet há
2. Hazaküldjük-e lakás
3. Milyen vallástan szü
4. Beköttessük-e tartós
/Bekötés ára P 1.- k

A MEGRENDELT TANKÖNYVEKET MÉG

TEKINTETBEN A LEGELŐZÉKENYEBB

AZ EST KÖN

Kojanitz Janos

otr.

C.

Romagotoj.

476. n.

Alhozat

35.

V.	4.	1361.	sz. számla		S		
"	25.	1427.	"	"	S.		
V.	21.	1439.	"	"	S.		
	25.	1441.	"	"	S.		
VI.	11.	1452.	"	"	S.		
	28.	1474.	"	"	S.		
VII.	17	1487.	"	"	S.		
VIII.	3.	2805.	"	"	S.		

IA-NEO Budapest, Károly-körut 8.
Tel. T. 107—57.

Átvitel

Kozanitz János István

pesti aranyművés

1785.

l.

Váradi Antal:

A régi Pest emlékeiből. Bp. 1924

117. l.

[illegible] meg tovább él az V—VI. sz. folyamán ez a típus.

A sírládák domborművein ez csak halk szólam, mely teljes hangszereléssel zendül fel a IV—VI. századi mozaikok monumentális művészetében. A hatalom teljébe jutott Egyházat nem elégítette ki sokáig a katakombák falképstílusa és a hatalmas bazilikák falait, mindenekelőtt szentélyét, hol az oltár emelkedett, méltóképen díszíteni akarta. Ez a díszítő szándék alkalmasabb eszközt, mint a mozaikot, aligha találhatott volna. Anyaga örökéletű, mint az a tanítás, amelynek hordozására szánták, színgazdagsága, különösen az aranyháttér gyakoribb alkalmazásával ünnepivé fokozódott és szinte megvilágította a különben kissé sötét bazilikák falait.

Maga a technika jólismert a római művészetben és az újabb ostiai, herculanumi leletek bizonyítják, hogy nemcsak padló díszként alkalmazták, hanem be'ső falfelületeket is ékesítettek üvegmozaikkal. Igazi jelentőséget azonban csak a keresztény művészetben kapott, melynek egyik legmegragadóbb, monumentálisabb kifejezési eszköze

Kojanitz János

Ötvös Pest.

1759 – 1785 Eost.

Horváth Kentpéter

254. l

Kojanitz János [illegible]

pesti aranymű

1785-ben

felbecsülte az alabi

templom ajtaját

boczátott

Németh Sajos.

Sárév a budavári

főtemplom tűté-

nelmének. Uj

Magyar Sion

1876. I. köt. 284. l.

Feladó: Dr Kolosy Lajos Kunhegyes

BUDAPEST
1936 SEP. 16. -1
LKb

Kojanitz János

ozvro Pest

Kőmagyötvj. Fi. l.

Kojanitz Johann

ötvös

1759-1785 Pest

Horváth, Dr Heinrich

Pester Goldschmiede-Barokk.

A Műgyűjtő

1931. 5. sz.

131,

133 l

Kojanitz Mihály

pesti ötvös

1800 körül

Kávéskenlet

Rosenberg Márton

ezüstöd Nagyvárad

Imi

SOPRON

Múzeum: Üileleter

Bella Lajos soproni leletekről. AÉ, X–1890, 71–75 l (kép: 72 l)

Mihreß pesti ötvös

17. l.

Kojanitz József

20. SZILASBALHÁS. (Veszprém vm., enyingi j.). *Kehely*. Ezüst. Köridomú tagozott talpának szélén vésett recés dísz fut körbe. Talpsávját trébelt művű, poncolt és vésett álló levélsor-koszorú ékíti. Szárbamenő talpvégződésén hasonló dísz. Vázaidomú noduszának övén hálós sáv. Harangformájú síma kupával.

Magassága 26·5, talpátmérője 13·3, kupaátmérője 8·2 cm. Talpszélén a pesti ötvöscéh hitelesítő bélyege, P évbetű és *IK* betűkből egybeszerkesztett mesterjegy látható.

Pest, 1817 körül. Kojanitz József műve.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kojundsia Antal

ötvös

1732 Szeged

Kapumagyarországi ötvösök 21. l.

48. Ereklyemuz.

.. Jobbkezét keblébe dugta, baljában pedig
ecsétgyürüt visel, égő szivart tart. Haja
bajusza barna, szakálla leberetvált. In-
tszanak, kivágott mellénye fehér, nyakken-
kabátja fekete, melltüje és órájának rövid

cm.
czi emlékek muzeumából (107/95. No. 103).
iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

636

Kojundsia Antal

ötvös

1732-ben Szegeden tanult

Pataki D.-né: Adatok a szegedi ötvösök történetéhez
Művészettörténeti Értesítő, 1917, 11 évf. 1 sz. 27 l.

H.D.K.

KOJUNDZSIA ANTAL

ötös Szegeden szabadul fel egy 1732-es feljegyzés szerint.

Bálint Sándor: Szeged városa.

Budapest, 1953. 57.o.

Kojundsia Antal

ötvös

Szegeden tanult és 1772-ben ott élt.

A. Illésy János: Magyarországi ötvösök 1732-ben. Arch. Ért. 1904. évf. 396. l.

i nyomda Budapest.

M.D.K.

Marianus Kojunga, aurifaber

1695, 1698-ban szerepel. Pécsi aranymüves. Ott háza, szőlője, földje van. Ott született szláv. 1714-ben még Pécsett van.

Somogyi Árpád: Pécsi szláv ötvösök A XVII-XVIII. században és céhlevelük. 264. o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1965. Pécs, 1966

M.D.A.

Marianne Kojnuga, aurifaber

1699, 1698-ban szerepel. Ötvösi munkáiban. Ott más mesterjegy, foldje van. Ott vallatott más. 1714-ben még tanuló van.

Somogyi árpad: Régi magyar ötvösök a XVII-XVIII. században és ősfelvetik. 204.o.

A dama tanonciai Mic. Évkönyve, 1905. 1.köt, 1906

M.D.K.

Simon Kojunga

Ötvös a Száván túlról jött a városba még fiatal korában,1693. 264.o.

Somogyi Árpád:az Pécsi szláv ötvösök A XVII-XVIII században és céhlevelük.264.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

M.D.K.

Mato Kojunga

Ezüst kovács azt vallja, hogy már a török alatt a városban lakott /1698/. Azonos a z1695-ben előforduló Zlatar Mátéval.

Somogyi Árpád: Pécsi szláv ötvösök a XVII-XVIII. században és céhlevelük. 264.o.

A Rácz János Pannonius Máz. Évkönyve, 1965. Pécs, 1966

Kok József

építész

{ Tejüzem, rajz (vegyt.)
terve Pintér Miklóssal

Tomay: Automata tejüzem

Nagyszeben 1956 jan. 8. 84 évf. 7 m. 3 l.

Kokas József

a „Nagy István" képzőművészeti csoport tagja, Tóalmáson szerepel kiállításon

Pestmegyei Hírlap 1971 október 24
12. old.